TEOLOJİYE GİRİŞ

TEOLOJİYE GİRİŞ

Tarihsel Hristiyan İnanç Rehberi

J.I. PACKER

VIA CHRISTUS Yayınları

Via Christus Yayınları
Davutpaşa Cad. Kazım Dinçol San. Sit.
No 81/87, Topkapı, İstanbul, Türkiye
https://viachristus.com
yayinlar@viachristus.com

Teolojiye Giriş
Yazar: J. I. Packer
Özgün adı: Concise Theology

Türkçesi Tyndale House Publishers Inc. izniyle © 2017 Via Christus Yayınları tarafından basılan bu kitabın orijinali © 2013 Foundation for Reformation; *Concise Theology* adıyla ABD'de basılmıştır. Her türlü hakkı saklıdır.

Originally published in the U.S.A. under the title *Concise Theology*, by J. I. Packer; Copyright © 1993 by Foundation for Reformation. Turkish edition © 2017 by Via Christus Publications with permission of Tyndale House Publishers, Inc. All rights reserved.

ISBN: 978-605-66445-5-9
E-kitap: 978-605-66445-4-2
Sertifika No: 16231
Sürüm: teolojiye_giris@app-1-g21ff540
URL: https://yayinlar.viachristus.com/teolojiye_giris

Çeviri: Alper Özharar
Çeviri Editörü: Nurettin Oğuz Alhan
Çeviri Editörü: Kerem Koç
Düzelti: Ferah Yagnaliyeva
Düzelti: Hakan Güven
Genel Yayın Yönetmeni: Caleb Maclennan

Bu kitapta kullanılan tüm Kutsal Kitap ayetleri, aksi belirtmedikçe, Kutsal Kitap Türkçe Yeni Çeviri'den alınmıştır. Kutsal Kitap © The Bible Society in Turkey (Kitab-ı Mukaddes Şirketi), The Translation Trust (Yeni Yaşam Yayınları), 2001, 2008. Tüm yayın hakları Kitabı Mukaddes Şirketi'yle Yeni Yaşam Yayınları'na aittir ve izin ile kullanılmıştır.

Dağıtım: Bu PDF yerel kiliselerin kullanabilmeleri için çift yönlü basıma uygun bir şekilde hazırlanmıştır ve Via Christus Hizmetleri'nin internet sitesinde ücretsiz yayınlanmaktadır.

İçindekiler

1 – **Vahiy** **15**
Kutsal Yazılar Tanrı'nın Sözüdür

2 – **Yorum** **17**
Hristiyanlar Tanrı'nın Sözünü Anlayabilirler

3 – **Genel Vahiy** **19**
Tanrı'nın Gerçekliği Herkes Tarafından Bilinir

4 – **Suçluluk** **20**
Genel Vahyin Etkisi

5 – **İçsel Tanıklık** **22**
Kutsal Yazılar'ın Doğruluğu Kutsal Ruh Tarafından Kanıtlanır

6 – **Yetki** **24**
Tanrı Halkını Kutsal Yazılar Aracılığıyla Yönetir

7 – **Bilgi** **26**
Gerçek Tanrı Bilgisi İman Yoluyla Gelir

8 – **Yaratılış** **28**
Tanrı Yaratıcıdır

9 – **Kendisini Tanıtması** **30**
"Adım Bu"

10 – **Kendiliğinden Var Olması** **32**
Tanrı Daima Var Olmuştur

11 – **Aşkınlığı** **33**
Tanrı'nın Doğası Ruhsaldır

12 – **Her Şeyi Bilmesi** **35**
Tanrı Görür ve Bilir

13 – **Her Şeye Egemen Olması** **36**
Tanrı Egemenlik Sürer

14 – **Her Şeye Gücünün Yetmesi** **37**
Tanrı Her Yerdedir ve Her Şeye Egemendir

15 – **Önceden Belirlenme** **38**
Tanrı'nın Bir Amacı Vardır

16 – **Üçlübirlik** **40**
Tanrı Birdir ve Üçtür

17 – **Kutsallık** **42**
Tanrı Işıktır

18 – **İyilik** **44**
Tanrı Sevgidir
19 – **Bilgelik** **46**
Tanrı'nın İki Yönlü İsteği Tektir
20 – **Gizem** **48**
Tanrı Aşkın Bir Yüceliğe Sahiptir
21 – **İlahi Takdir** **50**
Tanrı Bu Dünyayı Yönetir
22 – **Mucizeler** **52**
Tanrı Varlığını ve Gücünü Gösterir
23 – **Yücelik** **53**
Tanrı'nın Yüceliğini Göstermesi, O'na Yücelik Vermeyi Gerektirir
24 – **Putperestlik** **55**
Tanrı Tam Bir Bağlılık İster
25 – **Melekler** **57**
Tanrı Doğaüstü Aracılar Kullanır
26 – **Cinler** **59**
Tanrı'nın Doğaüstü Düşmanları Vardır
27 – **Şeytan** **61**
Düşmüş Meleklerin Bir Önderi Vardır
28 – **İnsan Doğası** **63**
Tanrı İnsanları Kendi Suretinde Yarattı
29 – **İnsanlık** **65**
İnsanlar Beden ve Candan Meydana Gelir, İki Cinstir
30 – **Günaha Düşüş** **69**
İlk İnsan Çifti Günah İşledi
31 – **Orijinal Günah** **71**
Yozlaşmışlık Herkese Bulaşır
32 – **Acizlik** **73**
Düşmüş İnsanlar Hem Özgür Hem De Köledir
33 – **Antlaşma** **75**
Tanrı Günahlı İnsanları Lütuf Antlaşmasına Dahil Eder
34 – **Kutsal Yasa** **77**
Tanrı Yasa Koyar ve İtaat Talep Eder
35 – **Eyleme Geçen Yasa** **79**
Tanrı'nın Ahlâk Yasasının Üç Amacı Vardır
36 – **Vicdan** **80**
Tanrı Yüreğe Öğretir ve Onu Temizler
37 – **Tapınma** **82**
Tanrı Litürjik Bir Model Sunar
38 – **Peygamberler** **85**
Tanrı İsteğini Bildirmek İçin Haberciler Gönderdi
39 – **Beden Alma** **87**
Tanrı Bizi Kurtarmak İçin Oğlu'nu Gönderdi
40 – **İki Doğa** **90**
İsa Mesih Tamamen İnsandır
41 – **Bakireden Doğum** **92**
İsa Mesih Mucize İle Dünyaya Geldi

42 – **Öğretmen** **94**
İsa Mesih Tanrı'nın Egemenliğini ve Ailesini İlan Etti
43 – **Günahsızlık** **96**
İsa Mesih Tamamen Günahsızdı
44 – **İtaat** **97**
İsa Mesih Babası'nın Kurtuluş Planını Gerçekleştirdi
45 – **Görev** **99**
İsa Mesih'in Misyonu Vaftizinde Açığa Çıktı
46 – **Görünüm Değişimi** **100**
İsa Mesih'in Yüceliği Göründü
47 – **Diriliş** **101**
İsa Mesih Ölümden Dirildi
48 – **Göğe Yükselme** **102**
İsa Mesih Göğe Alındı
49 – **Oturum** **104**
İsa Gökte Egemenlik Sürer
50 – **Aracılık** **106**
İsa Mesih Tanrı ve İnsan Arasında Aracıdır
51 – **Kurban** **108**
İsa Mesih Günahlar İçin Kefaret Oldu
52 – **Kısıtlı Kefaret** **110**
İsa Mesih Tanrı'nın Seçilmişleri İçin Öldü
53 – **Paraklit** **115**
Kutsal Ruh İmanlılara Hizmet Eder
54 – **Kurtuluş** **117**
İsa Halkını Günahtan Kurtarır
55 – **Seçilmişlik** **119**
Tanrı Kendisine Ait Olanları Seçer
56 – **Etkin Çağrı** **121**
Tanrı Halkını Kendine Çeker
57 – **Aydınlanma** **122**
Kutsal Ruh Ruhsal Anlayış Verir
58 – **Yeniden Doğuş** **124**
Hristiyan Yeniden Doğar
59 – **İyi İşler** **125**
İyi İşler İmanın Bir İfadesidir
60 – **Tövbe** **127**
Hristiyanlar Kökten Değişir
61 – **Aklanma** **129**
Kurtuluş İman Yoluyla Lütufla Gelir
62 – **Evlatlığa Alınma** **131**
Tanrı Halkını Kendi Çocukları Yapar
63 – **Kutsallaşma** **132**
Hristiyanlar Lütufta Büyür
64 – **Özgürlük** **134**
Kurtuluş Özgürlük Getirir
65 – **Yasacılık** **136**
Tanrı'nın Lütfu İçin Çalışmak Onu Kaybettirir

66 – **Yasa Karşıtlığı** **138**
Günah İşlemek İçin Özgür Olmadık
67 – **Sevgi** **140**
Sevmek Hristiyan Tutumunun Temelidir
68 – **Umut** **141**
Umut, Hristiyan Bakış Açısının Temelidir
69 – **Girişim** **142**
Hristiyanlar Tanrı'yı Hoşnut Etmek İçin Yaşar
70 – **Dua** **144**
Hristiyanlar Tanrı'yla Paydaşlık Kurarlar
71 – **Antlar ve Adaklar** **146**
Hristiyanlar Gerçeğe Bağlı Olmalıdır
72 – **Tanrı'nın Egemenliği** **148**
Hristiyanlar Egemenlikteki Yaşamı Sergilemelidir
73 – **Elçiler** **150**
İsa'nın Temsilcileri O'nun Yetkisini Kullandılar
74 – **Kilise** **152**
Tanrı, Kendi Halkını Yeni Bir Topluluğa Yerleştirir
75 – **Tanrı Sözü ve Sakrament** **155**
Hakiki Bir Kilise Nasıl Tespit Edilir
76 – **İhtiyarlar** **157**
Pastörler Kiliseyle İlgilenmelidir
77 – **Sakramentler** **159**
Mesih Tanrı'nın Antlaşmasının İki Mührünü Başlattı
78 – **Vaftiz** **161**
Bu Tören Mesih'le Birleşmenin Sergilenmesidir
79 – **Rab'bin Sofrası** **164**
Bu Tören Mesih'le Paydaşlığın Sergilenmesidir
80 – **Disiplin** **166**
Kilise Hristiyanlık Standartlarını Korumalıdır
81 – **Misyon** **168**
Mesih Kiliseyi Dünyaya Gönderir
82 – **Ruhsal Armağanlar** **170**
Kutsal Ruh Kiliseyi Donatır
83 – **Evlilik** **172**
Evlilik Kalıcı Bir Antlaşma İlişkisi Olmalıdır
84 – **Aile** **174**
Hristiyan Ev Halkı Ruhsal Bir Birimdir
85 – **Dünya** **175**
Hristiyanlar Hizmet Etmek ve Onu Dönüştürmek İçin Toplumdadırlar
86 – **Devlet** **177**
Hristiyanlar Sivil Yönetime Saygı Göstermelidir
87 – **Kutsalların Dayanması** **181**
Tanrı Halkını Güvenlikte Tutar
88 – **Bağışlanmayan Günah** **183**
Sadece Tövbesizlik Bağışlanamaz
89 – **Ölümlülük** **185**
Hristiyanların Ölümden Korkması Gerekmez

90 – **İkinci Geliş** **187**
İsa Mesih Yücelik İçinde Dünyaya Dönecektir
91 – **Ölülerin Dirilişi** **189**
Mesih'te Ölmüş Olanlar Yücelik İçinde Dirilecektir
92 – **Yargı Kürsüsü** **191**
Tanrı Tüm İnsanlığı Yargılayacaktır
93 – **Cehennem** **193**
Kötüler Sonsuz Sefalete Gönderilecek
94 – **Cennet** **195**
Tanrı Kendi Halkını Sonsuz Sevince Alacak

ÖNSÖZ

Bu kitap bana göre hem bir inanç sistemi hem de yaşam biçimi olan Hristiyanlığın kalıcı temelleri olarak görülen noktaları kısaca ele almaktadır. Başka insanların Hristiyanlığın profilinin nasıl çizilmesi gerektiğine dair farklı fikirleri olabilir, ancak burada sunulan fikirler bana aittir. Fikirlerim reformcu, müjdeci karaktere sahiptir ve bu yüzden tarihsel ve klasik ana akımı izlerim.

İlk olarak açıklamalı olan bir Kutsal Kitap için planlanmış ve şimdi revize edilmiş olan bu kısa notlar özellikle Kutsal Kitapsal bir biçime sahiptir ve diğer yazılarım gibi başvuru amaçlı ayetlerle bezenmiştir. Bunun böyle olması gerektiğini düşünüyorum çünkü Calvin'in de ifade ettiği gibi, bizler insan olan aracılar yoluyla Tanrı'nın ağızından çıkan sözleri öğreniriz. Bu Hristiyanlığın temelidir. Eğer Kutsal Yazılar, Tanrı'nın kilisesinin de her zaman savunduğu gibi, gerçekten Tanrı'nın kendi vaazı ve öğretisi ise, o halde iyi bir teolojinin ilk işareti, olabildiğince sadık biçimde Tanrısal Sözü yansıtmayı amaçlamalıdır.

Teoloji ilk olarak, Tanrı hakkında düşünme ve konuşma etkinliğidir (teoloji bakımından ele almak). Teoloji ikinci olarak düşünme ve konuşma etkinliğinin ürünüdür (Luther'in teolojisi ya da Wesley'nin ya da Finney'nin ya da Wimber'ın ya da Packer'ın ya da herhangi birinin). Bir etkinlik olarak teoloji, birbirinden ayrı ama birbiriyle ilişkili disiplinler arasında bir kedi beşiği oyununa benzer: metinleri izah etmek (metinsel teoloji), ilgili oldukları konularda ne dediklerini sentezlemek (düzensel teoloji), geçmişte imanın nasıl beyan edildiğini incelemek (tarihsel teoloji), bunu günümüze uyarlamak (sistematik teoloji), davranışlara ilişkin ima ettiği şeyleri ortaya çıkarmak (ahlak), gerçek ve bilgelik olarak onu methetmek ve savunmak (inanç savunması), dünyada Hristiyanların görevini tanımlamak (misyoloji), Mesih'te ki yaşam için kaynaklar toplamak (ruhsallık), toplu tapınma (litürji), ve hizmeti keşfetmek (uygulamalı teoloji). Aşağıdaki bölümler genel olmakla birlikte bütün bu alanlara değinirler.

Kitapta Rab İsa Mesih'in otlatmak istediklerini zürafa değil, koyunlar olarak adlandırdığını hatırlayarak, konuları olabildiğince basit tutmayı amaçladım. Başrahip William Temple bir defasında karmaşık bir konuyu çok basite indirgemekle eleştirilmiş; eleştirildiğini duyan başrahip oldukça keyiflenmiş ve hemen şöyle demiş: "Beni basit kılan Rab beni daha da basitleştirsin." Bende Temple'a yürekten katılıyorum ve düşüncelerimi bununla uyumlu tutmaya çalışıyorum.

Öğrencilerime sık sık dediğim gibi teoloji, hamt ve adanmışlık içindir; yani Tanrı'yı övmek ve kutsal yaşam sürebilmek için. Bu yüzden Tanrı'nın varlığına dair farkındalık yaratacak bir şekilde sunulmalıdır. Teoloji, bilinçli olarak Tanrı'nın gözleri önünde olduğu ve O'nun yüceliğini övdüğü zaman en sağlıklı halindedir. Bunu da her zaman aklımda tutmaya çalıştım.

Önemli konulara değinen bu kısa çalışmalar, şimdi onları bitirmiş olduktan sonra, bana İngiltere'de otobüs firmalarının Amerikalı turistler için düzenlediği ışık hızındaki turları hatırlatıyor (Stonehenge'de on beş dakika, Oxford'ta iki saat, Stratford'ta tiyatro ve geceleme, York'ta bir buçuk sat ve Göl Bölgesi'nde bir öğleden sonra—püüf!). Kitaptaki her bölüm sadece kabataslak yazılmış bir nottan ibarettir. Gene de sıkıştırılmış materyallerimin, yani Packer paketinin, sıcak havanın balonları ve içindeki yolcuları gökyüzüne yükseltmesine

benzer şekilde okuyucuların zihninde çözülüp, yüreklerini Tanrı'ya yükseltmesini cesaretle ümit ediyorum.

Anglikan olduğum ve Presbiteryen olmadığım için kitapta Westminster İnanç Açıklaması'ndan sıklıkla alıntılar yapmam bazılarının kaşlarının çatılmasına neden olabilir. Ama Açıklama'nın amacı Otuz Dokuz Madde'yi desteklemek olduğu, tasarlayanların çoğu Anglikan rahiplerinden oluştuğu ve B. B. Warfield'in deyimiyle "Reformcu inanç açıklaması üretiminin en olgun meyvesi" olarak bir nevi şaheser sayıldığı için, sanırım Reformcu Anglikan mirasımın bir parçası olarak ona değer vermeye ve önde gelen bir kaynak olarak ondan yararlanmaya hakkım vardır.

Bu ana hatların pek çoğu için fikirlerini aldığım takdire şayan dostum R. C. Sproul'un gizli katkısı için minnettarım. Üsluplarımız farklı olsa da, birbirimizle çok benzer düşünüyoruz ve bir dizi projede mutlulukla işbirliği yaptık. Zaman zaman bize Reformcu Mafya denildiğini öğrendim, ancak sert sözler kemik kırmaz diye düşünüyoruz ve biz de yılmadan bu yolda devam ediyoruz.

Ayrıca yayımcım Wendell Hawley ile editörüm LaVonne Neff'e birçok noktada yaptıkları yardımlar ve bana karşı gösterdikleri sabır için teşekkür ediyorum. Onlarla birlikte çalışmak benim için bir ayrıcalık ve zevk oldu.

J. I. Packer

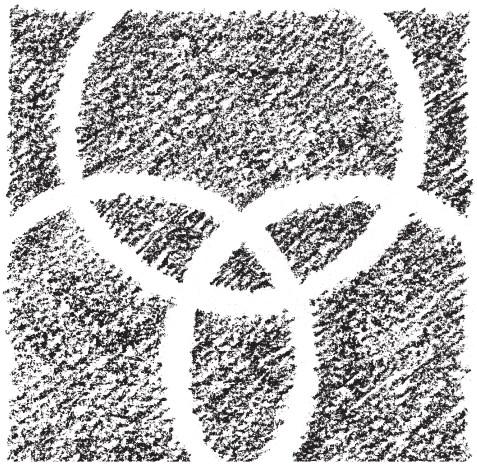

BİRİNCİ KISIM

Tanrı'nın Yaratıcı Olarak Vahyedilişi

- 1 -

VAHİY

KUTSAL YAZILAR TANRI'NIN SÖZÜDÜR

Levḥaları Tanrı yapmıştı,
üzerlerindeki oyma yazılar O'nun yazısıydı.

Mısır'dan Çıkış 32:16

Hristiyanlık, insanlığın Yaratıcısı ve Kurtarıcısı olan gerçek Tanrı'ya gerçekte tapınma ve hizmet etmesidir. Vahye dayalı bir inançtır: eğer Tanrı ilk olarak kendisini tanıtmak için harekete geçmeseydi, kimse Tanrı hakkındaki gerçeği bilemez ve O'nunla ilişki kuramazdı. Ancak Tanrı harekete geçti ve otuz dokuz tanesi Mesih'in gelişinden önce yazılmış olmak üzere toplam altmış altı kitapla kendisini tanıttı. Tamamı Tanrı'nın açıklamasının kaydı, yorumu, ifadesi ve somut halidir. Tanrı ve kutsallık Kutsal Kitap'ın birleştirici temalarıdır.

Bir bakış açısına göre Kutsal Yazılar, Tanrı'dan korkan insanların sevdikleri ve hizmet ettikleri Tanrı'ya ilişkin sadık tanıklıktır; bir başka bakış açısına göre, Tanrı'nın eşsiz müdahalesiyle derlenen insani üslup verdiği kendi tanıklığı ve öğretisidir. Kilise, bu yazıları Tanrı'nın Sözü olarak adlandırır, çünkü hem yazarlık hem de içerik bakımından tanrısaldır.

Kutsal Yazılar'ın Tanrı'dan geldiğinin ve bütünüyle O'nun bilgeliğinden ve gerçeğinden oluştuğunun kesin güvencesi İsa Mesih'ten ve O'nun adıyla öğreten elçilerinden kaynaklanır. Bedende Tanrı olan İsa, elindeki Kutsal Kitap'ı (Eski Antlaşma metini) göksel Babası'nın yazılı talimatları olarak görüyordu, öyle ki, kendisi de dahil olmak üzere herkes ona itaat etmeliydi[a] ve kendisi tamamlamak için gelmişti.[b] Pavlus Eski Antlaşma'yı tümüyle "Tanrı'nın soluğu," yani tıpkı gök cisimleri gibi[c] Tanrı'nın Ruhu'nun ("soluk") bir ürünü olarak tanımladı ve Hristiyanlığı öğretmek için yazıldığını açıkladı.[d] Petrus, Kutsal Kitap öğretisinin tanrısal kökenini 2. Petrus 1:21 ve 1. Petrus 1:10–12 ayetlerinde tasdik eder ve İbraniler yazarı da yaptığı alıntılarla aynı şeyi yapar.[e]

Elçilerin verdiği Mesih öğretisi de Tanrı'nın öğrettiği sözlerle bildirildiği için,[f] kilise haklı olarak güvenilir elçisel metinlerin Kutsal Yazılar'ı tamamladığına inanır. Petrus, Pavlus'un mektuplarını Kutsal Yazılar olarak tanır[g] ve görünüşe göre Pavlus, Luka 10:7'nin sözlerini alıntıladığı 1. Timoteos 5:18'de Luka İncili'ni Kutsal Yazı olarak tanımlamaktadır.

Tanrı'ya yaraşır biçimde yaşamanın temelinde Tanrı'nın bizzat verdiği yazılı talimatların olduğu fikri, Tanrı'nın taş levhalar üzerine On Buyruk'u yazmasına ve ardından yasalarını ve halkıyla ilişkisinin tarihçesini yazması için Musa'ya verdiği buyruğa dek uzanır.[h] Bu

---

a. Matta 4:4,7,10; 5:19–20; 19:4–6; 26:31,52–54; Luka 4:16–21; 16:17; 18:31–33; 22:37; 24:25–27,45–47; Yuhanna 10:35
b. Matta 5:17–18; 26:24; Yuhanna 5:46
c. Mezmur 33:6; Yaratılış 1:2
d. 2. Timoteos 3:15–17; Romalılar 15:4; 1. Korintliler 10:11
e. İbraniler 1:5–13; 3:7; 4:3; 10:5–7,15–17; krş. Elçilerin İşleri 4:25; 28:25–27
f. 1. Korintliler 2:12–13
g. 2. Petrus 3:15–16
h. Mısır'dan Çıkış 32:15–16; 34:1,27–28; Çölde Sayım 33:2; Yasa'nın Tekrarı 31:9

yazılarla yaşamak ve onları sindirmek, İsrail'de gerek önderler gerekse sıradan kişiler için gerçek ruhsallığın merkeziydi.[i] Herkesin Eski ve Yeni Antlaşma'dan oluşan Kutsal Yazılar tarafından yönetilmesi ilkesi Hristiyanlık için de aynı derecede temeldir.

Kutsal Yazılar'ın söylediği ne varsa onu Tanrı söylüyordur; ancak İsa'nın beden almasının derin gizemiyle kıyaslanabilecek bir biçimde, Kutsal Kitap hem tümüyle insansal hem de tümüyle tanrısaldır. Bu yüzden tarihler, peygamberlikler, şiirler, bilgelik yazıları, vaazlar, istatistikler, mektuplar vs. gibi insani türlerden oluşan içeriğin tamamının Tanrı'dan geldiği kabul edilmeli ve Kutsal Kitap yazarlarının öğretileri Tanrı'nın yetkin talimatları olarak hürmet görmelidir. Hristiyanlar yazılı Sözü'nü hediye ettiği için Tanrı'ya minnet duymalı, imanlarını ve yaşamlarını tamamen ve yalnızca onun üzerine kurmaya özen göstermelidirler. Aksi halde, Tanrı'yı asla bizden beklediği biçimde onurlandıramayız ya da hoşnut edemeyiz.

i. Yeşu 1:7–8; 2. Krallar 17:13; 22:8–13; 1. Tarihler 22:12–13; Nehemya 8; Mezmur 119

- 2 -

YORUM

HRİSTİYANLAR TANRI'NIN SÖZÜNÜ ANLAYABİLİRLER

Anlamamı sağla, yasana uyayım,
Bütün yüreğimle onu yerine getireyim.

MEZMUR 119:34

Hristiyanlar, sadece kilisenin iman mirasından öğrenmek değil, aynı zamanda Kutsal Yazılar'ı kendileri için yorumlamak hakkına ve görevine sahiptirler. Roma Kilisesi buna şüpheyle yaklaşır ve bireylerin Kutsal Yazılar'ı kolayca yanlış yorumladıklarını iddia eder. Bu doğrudur; ama sadakatle uyulduğunda aşağıdaki kurallar bunun olmasını engelleyecektir.

Kutsal Yazılar'ın her kitabı insani bir derlemedir ve her zaman Tanrı'nın Sözü olarak saygı gösterilmesi gereğine rağmen, yorumlanmasına insani karakterinden başlanmalıdır. Bu yüzden insan yazarın ifade ettiği anlamı önemsemeyen alegorik yaklaşım asla uygun değildir.

Her bir kitap şifreli bir şekilde değil, hitap edilen okuyucuların anlayabileceği bir biçimde yazılmıştır. Bu, esasen simgesellik kullanan Daniel, Zekeriya ve Vahiy kitapları için bile geçerlidir. Ayrıntılar belirsiz olsa dahi, asıl yön her zaman belirgindir. Bu yüzden kullanılan sözcükleri, tarihsel arka planı ve yazar ile okuyucuların kültürel geleneklerini anladığımız zaman, aktarılan düşünceleri kavrama konusunda iyi bir yol alırız. Ne var ki, ruhsal anlayışa, yani Tanrı'nın gerçekliği, insanlarla ilgilenirken izlediği yolları, şimdiki isteği ve kişinin Tanrı'yla şimdiki ve gelecekteki ilişkisi hakkındaki sezgiye, yüreklerimizdeki peçe ortadan kalkana ve yazarın Tanrı'yı tanıma, O'nu hoşnut etme ve onurlandırma tutkusunu paylaşana dek erişemeyiz.[a] Burada Tanrı'nın Ruhu'nun içimizde bu tutkuyu üretmesi ve metnin içinden bize Tanrı'yı göstermesi için dua gereklidir.[b]

Her kitap, Tanrı'nın Aden Bahçesi'nde başlayıp İsa Mesih'te, Pentikost Günü'nde ve elçisel Yeni Antlaşma'da doruğa ulaşan lütuf vahyinin gelişiminde belli bir yere sahiptir. Metni çalışırken bu yer akılda tutulmalıdır. Örneğin, Mezmurlar her çağda tanrısal bir yürek modeli ortaya koyar, ama dualarını ve övgülerini Hristiyanlık öncesindeki lütuf yaşamını çevreleyen tipik gerçekler (krallar, krallıklar, sağlık, zenginlik, savaş, uzun yaşam) türünden ifade eder.

Her kitap aynı tanrısal akıldan meydana çıktığı için Kutsal Kitap'ın altmış altı kitabının öğretisi birbirini tamamlayan ve kendi içinde tutarlı olacaktır. Eğer henüz bunu göremiyorsak, hata Kutsal Yazılar'da değil, bizdedir. Kutsal Yazılar kendi içinde birbirleriyle kesinlikle çelişmez; aksine bir pasaj bir diğerini açıklar. Kutsal Yazılar'ın birbirini yorumlama ilkesine bazen Kutsal Yazılar'ın analojisi ya da iman analojisi adı verilir.

Her kitap, Tanrı, insanlık, kutsallık ve ruhsal kirlilik hakkındaki değişmez gerçekleri, bireylerin ve kitlelerin içine düştüğü belirli durumlara uyarlayarak ve bunları tasvir ederek

---

a. 2. Korintliler 3:16; 1. Korintliler 2:14
b. Bkz. Mezmur 119:18–19,26–27,33–34,73,125,144,169; Efesliler 1:17–19; 3:16–19

sergiler. Kutsal Kitap'ın yorumlanmasında son aşama bu gerçekleri kendi yaşamınızdaki durumlara yeniden uyarlamaktır; Tanrı'nın o anda Kutsal Yazılar'da bize ne söylediğini ayırt etmenin yolu budur. Bu türden yeniden uyarlamaya örnek olarak Yahudalıların Kutsal Yasa'nın buyruklarına uymaması karşısında Yoşiya'nın Tanrı'nın öfkesini fark etmesi,[c] İsa'nın Yaratılış 2:24'ten yaptığı çıkarım[d] ve Pavlus'un imanla aklanma gerçeğini göstermek için Yaratılış 15:6'i ve Mezmur 32:1–2'yi kullanması[e] verilebilir.

Kutsal Yazılar'da kesin olarak belirtilemeyen, yani bir ya da daha fazla insan yazar tarafından tartışmasız bir şekilde ifade edildiği gösterilemeyen hiçbir anlam Kutsal Yazılar'dan çıkarılamaz ya da dayatılamaz.

Bu kurallara dikkatlice ve dua ile bağlı kalmak "gerçeğin bildirisini doğru kullanan"[f] her Hristiyan'ı belli eden bir işarettir.

c. 2. Krallar 22:8–13
d. Matta 19:4–6
e. Romalılar 4:1–8
f. 2. Timoteos 2:15

- 3 -

GENEL VAHİY

TANRI'NIN GERÇEKLİĞİ HERKES TARAFINDAN BİLİNİR

Gökler Tanrı'nın görkemini açıklamakta,
Gökkubbe ellerinin eserini duyurmakta.

Mezmur 19:1

Tanrı'nın yarattığı dünya, Yaratıcı'nın gücünü ve ululuğunu örten bir kalkan değildir. Doğada gözlenen düzen, güçlü ve yüce bir Yaratıcı'nın var olduğunun kanıtıdır. Pavlus, Romalılar 1:19–21'de bunu söyler ve Elçilerin İşleri 17:28'de insanların Tanrı tarafından yaratıldıklarının bir tanığı olarak bir Grek ozanı işaret eder. Pavlus ayrıca bu Yaratıcı'nın iyiliğinin yaptığı şefkatli sağlayışlar sayesinde belli olduğuna,[a] kutsal yasalarının en azından bir kısmının insanların vicdanlarında yazılı olduğuna[b] ve bununla birlikte son cezai yargının rahatsızlık veren kesinliğinin bilinişine işaret eder.[c] Bu belirgin kesinlikler genel vahyin içeriğini teşkil ederler.

Genel vahyin bu şekilde adlandırılmasının nedeni, sadece Tanrı'nın yarattığı dünyada yaşama erdemine sahip oldukları için herkesin bunu almasıdır. Bu, insanlık tarihinin başlangıcından beri böyle olmuştur. Tanrı kendisine ilişkin bu unsurları etkin biçimde insanlara karşı açığa vurur ve böylece Tanrı'ya doğruluk içinde şükretmekten ve O'nu yüceltmekten geri kalmak bilgiye karşı günah işlemektir ve bu bilgiyi almış olmanın inkâr edilmesi ciddiye alınmamalıdır. Tanrı'nın sonsuz gücünü, övülmeye lâyık olduğunu ve ahlâki taleplerini evrensel olarak vahyetmesi, Pavlus'un tüm insanları O'nu olması gerektiği gibi yüceltmemeleri nedeniyle günahlı ve suçlu ilan etmesinin dayanağıdır.[d]

Tanrı artık sağladığı genel vahyi, İsa Mesih aracılığıyla günahkârların Kurtarıcısı olduğu son vahyiyle birlikte tamamlamıştır. Tarihte kaydedilen, Kutsal Yazılar'da somutlaşan ve kaybolmuş insanlığın kurtuluşu için kapıyı açmış olan bu vahiy genellikle özel vahiy olarak adlandırılır. Genel vahiy ise Tanrı hakkında söylenen her şeyin belirgin bir beyanını içerir ve doğanın düzeninde, tarihsel olaylarda ve insanların yaratılışında o vahyi tanımayı öğretir, öyle ki, tüm dünyayı Calvin'in ifade ettiği gibi, Tanrı'nın yüceliğinin bir tiyatrosu olarak görmeyi öğrenelim.

---

a. Elçilerin İşleri 14:17; krş. Romalılar 2:4
b. Romalılar 2:14–15
c. Romalılar 1:32
d. Romalılar 1:18—3:19

- 4 -

SUÇLULUK

GENEL VAHYİN ETKİSİ

Çünkü Tanrı'ya ilişkin bilinen
ne varsa, gözlerinin önündedir;
Tanrı hepsini gözlerinin önüne sermiştir.

Romalılar 1:19

Kutsal Kitap, insanların doğal olarak bir tür dine eğilimleri olduğunu göstemektedir, ve tecübeler de bunu onaylamaktadır. Ne var ki, genel vahiy yoluyla kendisini evrensel olarak tanıtan Yaratıcıları'na tapınmada başarısız olurlar. Hem teorik ateizm hem de ahlâksal monoteizm hiç kimse için doğal değildir: ateizm her zaman Tanrı'ya ya da tanrılara önceden beri var olan inanca tepki olarak doğar ve ahlâki monoteizm ise her zaman sadece özel vahyin ardı sıra ortaya çıkar.

Kutsal Yazılar, bu durumu günah dolu bencillik ve Yaratıcımızın taleplerine yönelik nefretin insanlığı putperestliğe sürüklediğini söyleyerek açıklar. Putperestlik, Yaratıcı Tanrı'dan başka bir güce ya da nesneye tapınmak ve bağlı olmak anlamına gelir.[a] Böylece, yoldan çıkmış olan insanlar "gerçeğe engel olur" ve "ölümsüz Tanrı'nın yüceliği yerine ölümlü insana, kuşlara, dört ayaklılara, sürüngenlere benzeyen putları yeğlerler."[b] Genel vahyin sağladığı yüce Yaratıcı-Yargıç'a dair farkındalığı mümkün olduğunca bastırıp boğarlar ve yok edilemez tanrısal sezgilerini değersiz nesnelere bağlarlar. Bunun sonucunda, Tanrı'nın düşmüş durumdaki insanlığa gazabının ilk tezahürü olarak keskin bir ahlâki çöküş ve ardından sefalet gelir.[c]

Bugünlerde Batı'da yaşayan insanlar, şirket, aile, futbol ve çeşitli hoş duygular gibi seküler nesneleri putlaştırıp gerçekte onlara tapıyorlar. Ne var ki, tıpkı Kutsal Kitap dönemindeki putperestlerin tahtadan veya taştan oyulmuş putlara taptıkları zamandan farksız olarak ahlâki çöküş hala devam etmektedir.

İnsanlar, Tanrı ve O'nun şimdiki ve gelecekteki yargısıyla ilgili sezgilerini bütünüyle bastıramazlar; Tanrı bunu yapmalarını izin vermez. Belli oranda iyi ve kötü bilgisinin yanı sıra kutsal bir Yargıç karşısında hesap verme sezgisi her zaman kalacaktır. Düşmüş dünyamızda zihin yapısı olarak bozulmamış olan herkes bir vicdana sahiptir ve bu vicdan bazı noktalarda onları yönlendirir ve zaman zaman yaptıkları yanlışlardan ötürü yargılanmaları gerektiğini söyleyerek onları suçlar;[d] ve vicdan bu şekilde konuştuğu zaman bu gerçekte

a. Yeşaya 44:9–20; Romalılar 1:21–23; Koloseliler 3:5
b. Romalılar 1:18,23
c. Romalılar 1:18,24–32
d. Romalılar 2:14 ve devamı

Tanrı'nın sesidir.

Günaha düşmüş olan insanlık, bir bakımdan Tanrı hakkında bilgisizdir, zira tapındıkları nesneler hakkında inanmak istedikleri ve gerçekte inandıkları şeyler, kaçamadıkları Tanrı'nın vahyini tahrif eder ve çarpıtır. Bir başka bakımdan, tüm insanlar gelecek yargıyla ilgili keşke olmasaydı dedikleri rahatsızlık verici kuşkularla ve suçluluk içinde Tanrı'yı fark ederler. İnsanın bu acıklı durumuna esenlik sunabilen yegâne çare Mesih'in Müjdesidir.

- 5 -

İÇSEL TANIKLIK

KUTSAL YAZILAR'IN DOĞRULUĞU KUTSAL RUH TARAFINDAN KANITLANIR

Sizlerse Kutsal Olan tarafından mesħedildiniz;
ħepiniz bilgilisiniz.

1. Yuhanna 2:20

Hristiyanlar neden altmış altı kitapçığın bir araya gelmesinden oluşan ve Tanrı'nın Kurtarıcı İsa Mesih aracılığıyla sağladığı kurtuluş gerçeğini bize açıklayan Kutsal Kitap'ın Tanrı'nın Sözü olduğuna inanırlar? Bunun cevabı, Kutsal Ruh'un içsel tanıklığı diye adlandırılan olay aracılığıyla Tanrı'nın bunu doğrulamasıdır. Westminster İnanç Açıklaması'nın sözleriyle açıklayalım (1647):

> Kilise'nin tanıklığı bizleri Kutsal Yazı'ya daha fazla saygı ile değer vermeye yönlendirir. Kutsal Yazı'nın içeriğindeki göksellik, öğretisindeki yeterlilik, anlatımındaki yücelik, kısımlarının uyumluluğu, tümünün amacındaki tutarlılık (tümüyle Tanrı'yı yüceltmek), insanın tek kurtuluş yolunu açıklama biçimi ve diğer eşsiz mükemmellikleri bunun Tanrı Sözü olduğunu fazlasıyla kanıtlar: Bununla beraber hatasız gerçekliği ve ilahi yetkisinden tümüyle emin olmamızın nedeni, Kutsal Ruh'un Söz aracılığıyla ve O'nunla birlikte yüreklerimizde içsel olarak tanıklık etmesidir.[a]

Ruh'un Kutsal Yazılar'a tanıklığı, Yuhanna 15:26 ve 1. Yuhanna 5:7'de bahsedildiği şekliyle İsa'ya yaptığı tanıklığa benzer.[b] Bu, yeni bir bilgi aktarmakla değil, tanrısallığın eşsiz etkisini, yani Müjdeler'de açıklanan İsa'nın ve Kutsal Yazılar'ın etkisini sezerek ayırt etmek için önceden karanlık olan zihinleri aydınlatmakla ilgili bir meseledir. Ruh, sadece İsa Mesih'in yüzünde değil,[c] ama aynı zamanda Kutsal Yazılar'ın öğretisinde de parlayan kendi yüceliğini tanımamızdan doğan ışığı bize vermek için yüreklerimizi aydınlatmıştır. Bu tanıklığın sonucu, hem Kurtarıcı'nın hem de Kutsal Yazılar'ın tıpkı tatların ve renklerin duyularımıza zorla kendilerini kanıtladıkları gibi doğrudan, anında ve göze çarpan bir biçimde tanrısal olduklarını bize kanıtlamalarıdır. Sonuç olarak, bizler ne Mesih'in ne de Kutsal Kitap'ın tanrısallığından kuşkulanmayı doğru bulmuyoruz.

Bu nedenle, Tanrı Kutsal Yazılar'ın kendi sözü olduğunu ne mistik bir tecrübeyle ya da içsel bir kulağa fısıldanmış gizli bir bilgiyle, ne sırf insani argümanlarla (ne kadar güçlü olsa da), ne de yalnızca kilisenin tanıklığıyla (iki bin yıllık tarihe baktığımızda ne kadar etkileyici olsa da) bize kanıtlar. Tanrı bu kanıtlamayı daha çok Kutsal Yazılar'ın kendi kendisini kanıtladığını araştıran ışık ve dönüştüren güç aracılığıyla yapar. Bu ışığın ve gücün etkisi Kutsal Ruh'un "yüreğimizdeki Söz aracılığıyla yaptığı" tanıklıktır. Argümanlar, başkalarının tanıklıkları ve bizim kendi tecrübelerimiz bizi bu tanıklığı almaya hazırlayabilir, ama bunun aktarımı, tıpkı Mesih'in Kurtarıcılığına imanın aktarımı gibi yalnızca Her Şeye Egemen Kutsal Ruh'un ayrıcalığıdır.

---

a. Westminster İnanç Açıklaması, 1.5
b. krş. 1. Yuhanna 2:20,27
c. 2. Korintliler 4:6

Ruh'un Kutsal Kitap'ın tanrısallığına yaptığı tanıklığın aydınlığı evrensel bir Hristiyan deneyimidir ve birçok Hristiyan bunu sözle ifade etmeyi ya da Kutsal Kitap'ı bununla tutarlı bir biçimde ele almayı bilmese de başlangıçtan beri böyledir.

- 6 -

YETKİ

TANRI HALKINI KUTSAL YAZILAR ARACILIĞIYLA YÖNETİR

Kutsal Yazılar'ın tümü
Tanrı esinlemesidir ve öğretmek, azarlamak,
yola getirmek, doğruluk konusunda
eğitmek için yararlıdır.

2. Timoteos 3:16

Hristiyanlıkın bir ilkesi olan Kutsal Kitap'ın yetkisi, bir yandan Tanrı'nın, halkının inancını ve eylemlerini Kutsal Yazılar'da ortaya koyduğu gerçekler aracılığıyla yönetmeyi amaçladığı anlamına gelirken, diğer yandan da Tanrı hakkındaki bütün fikirlerimizin Kutsal Kitap öğretisine göre ölçülmesi, sınanması ve gerektiğinde düzeltilmesi ya da genişletilmesi gerektiği anlamındadır. Böylece yetki; hem yönetme hakkı hem iddiası hem de göreve uygunluğun bir arada olmasından dolayı hükmetme gücüne sahip olmaktır. Hristiyanlıkta yetki, O'nu tanımamız, sevmemiz ve yüceltmemiz için bizi yaratan Tanrı'ya aittir ve Tanrı, yazılı sözündeki gerçekler ve bilgelik yoluyla üzerimizdeki yetkisini gösterir. İnsani bakış açısına göre nasıl Kutsal Yazılar'ın her kitabı Tanrı'ya daha tutarlı ve içten hizmeti teşvik etmek için yazıldıysa, tanrısal bakış açısına göre Kutsal Kitap'ın bütününün amacı budur. Artık Baba, kendisi adına yeri ve göğü yönetme yetkisini Oğul'a vermiştir.[a] Oğul da izleyicilerini yönlendirmek için araç olarak, Kutsal Yazıları seçmiştir. Bütün Kutsal Yazılar bu bakımdan Mesih'in yedi kiliseye mektubu gibidir.[b]

Günümüzde Tanrı'nın yetkiye sahip gerçeği nerede bulunur? Bu soruya üç tane cevap verilebilir ve bunların her biri kendi tarzıyla Kutsal Kitap'a dikkat çeker.

Roma Katolik ve Ortodoks kiliseleri Tanrı'nın gerçeğinin kendi gelenekleri ve uzlaşılarında somutlaşan Kutsal Yazı yorumlarında bulunduğuna inanırlar. Kutsal Kitap'ı Tanrı'nın verdiği gerçek olarak görürler, ancak kilisenin onu yorumlaması gerektiğinde ve bu yapıldığı sürece yanılmaz olduğunda ısrar ederler.

Bunun aksine liberal, radikal, modern ya da öznelci olarak tanımlanan bireyler Tanrı'nın gerçeğini Kutsal Yazılar'ın kendi zihninde tetiklediği düşüncelerde, izlenimlerde, yargılarda, teorilerde ve spekülasyonlarda bulurlar. Kutsal Yazılar'ın esinlenmiş olduğunu söyleyen Yeni Antlaşma kanısını reddetmekle ve Kutsal Kitap'ı tümüyle güvenilir ya da Tanrı'nın düşüncelerinin tam ve yetkili biçimde somutlaşmış nüshaları olarak görmemekle birlikte bu kişiler, Ruh'un kendilerini Tanrı'nın bilgeliğiyle sonuçlanacak biçimde bir seçim yapmaya yönlendireceğinden emindir.

Ne var ki, tarihsel Protestanlık Tanrı'nın gerçeğini başlı başına kanonik Kutsal Yazılar'ın öğretisinde bulur. Bu yazıları esinlenmiş (2. Timoteos 3:16), hatasız (yani, beyan ettikleri her şeyde tümüyle doğru), yeterli (yani, kurtuluş ve sonsuz yaşam için Tanrı'nın bize söylemek

a. Matta 28:18
b. Vahiy 2—3

istediği her şeyi ve bilmemiz gereken her şeyi söyler) ve belirgin (yani, önemli tüm konularda dosdoğru ve kendi kendisini yorumlayan) olarak kabul eder.

İlk iki görüş, insani yargıları gerçek ve bilgelik için Kutsal Kitap üzerinde belirleyici sayar; üçüncüsü ise kilisenin inanç mirasına değer vermenin ve mantıklı düşüncenin içerdiği tutarlılık talebini takdir etmenin yanı sıra, sistemli olarak bütün insani düşünceleri kanon olarak ciddiye aldığı Kutsal Yazılar'a tabi kılar. *Kanon* kural ya da standart anlamına gelir. İlk iki görüş Kutsal Yazılar'ı kanon olarak kabul eder, ancak iman ve yaşam için işlev gören bir kural olarak ona tam bir ciddiyetle yaklaşmaz. Bu yüzden, Kutsal Yazılar'ın yetkisini pratik bakımdan tam olarak kabul etmezler ve Hristiyan tanıklıkları, her ne kadar içten olsa da kusurludur.

- 7 -

BİLGİ

GERÇEK TANRI BİLGİSİ İMAN YOLUYLA GELİR

"Dünyada iyilik yapanın,
Adaleti, doğruluğu sağlayanın
Ben RAB olduğumu anlamakla
Ve beni tanımakla övünsün övünen.
Çünkü ben bunlardan hoşlanırım" diyor RAB.

Yeremya 9:24

1. Timoteos 6:20–21'de Pavlus, Timoteos'u "yalan yere bilgi denen düşüncelere" (Grekçe: *γνῶσις*, *gnosis*) karşı uyararak "kimileri bu sözde bilgiye sahip olduklarını ileri sürerek imandan saptılar" der. Pavlus, ikinci yüzyılda Gnostisizm biçimini alacak olan teosofik ve dinsel eğilimlere saldırmaktadır. Bu sahte inançları ve uygulamaları öğretenler, imanlılara Hristiyanlığa olan adanmışlıklarının "bilgiye" giden yolda henüz ilk adım olduğunu söylüyor ve bu yolda daha fazla adımlar atmaları için onları teşvik ediyorlardı. Ama bu öğretmenler materyal düzeni değersiz sayıyor ve bedeni ruhun tutsak kaldığı bir zindan olarak görüyorlardı. Bu yüzden insanın ruhsal ihtiyacına verilecek eksiksiz cevabın aydınlanma olduğunu düşünüyorlardı. Günahın, sorunun bir parçası olduğunu inkâr ediyorlardı ve sundukları "bilgi" sadece büyülerle, göksel şifrelerle, mistizm ve trans disiplinleriyle ilgiliydi. İsa'yı insan gibi görünen, ama aslında öyle olmayan doğaüstü bir öğretmen olarak sınıflandırıyorlardı; İsa'nın beden aldığını ve çarmıh üzerinde sunduğu kefareti inkâr ediyorlardı ve Mesih'in kutsal sevgiyle yaşama çağrısının yerine ya çileciliği ya da sefahati koyuyorlardı. Pavlus'un Timoteos'a mektupları;[a] Yahuda 4,8–19; 2. Petrus 2; ve Yuhanna'nın ilk iki mektubu[b] açık bir dille daha sonradan Gnostisizm adıyla ortaya çıkacak olan inançlara ve uygulamalara karşı yazılmıştır.

Bunun tersine, Kutsal Yazılar Tanrı'yı "bilmenin" ruhsal kişinin ideali olduğundan söz eder. Bu ideal, kurtuluş ve sonsuz yaşam veren, sevgi, umut, itaat ve sevinç üreten dolu bir iman ilişkisidir.[c] Bu bilginin boyutları entellektüel[d] (Tanrı hakkındaki gerçeği bilme); iradeye bağlı (bu gerçek ışığında Tanrı'ya güvenme, itaat etme ve tapınma); ve ahlâkidir[e] (adalet ve sevgiyi yaşama). Böyle bir imandan kaynaklanan bilgi, beden almış Tanrı'ya – yani Tanrı ve biz günahkârlar arasında aracılık ederek Babası'nı Babamız olarak tanımamızı sağlayan İnsanoğlu İsa Mesih'e– odaklanır.[f] İman özellikle Mesih'i ve O'nun gücünü bilmeyi amaçlar.[g] İman bilgisi yeniden doğuşun, bahşedilen yeni bir yüreğin[h] ve Ruh'un sağladığı

a. 1. Timoteos 1:3–4; 4:1–7; 6:20–21; 2. Timoteos 3:1–9
b. 1. Yuhanna 1:5–10; 2:9–11,18–29; 3:7–10; 4:1–6; 5:1–12; 2. Yuhanna 7–11
c. Örneğin bkz. Mısır'dan Çıkış 33:13; Yeremya 31:34; İbraniler 8:8–12; Daniel 11:32; Yuhanna 17:3; Galatyalılar 4:8–9; Efesliler 1:17–19; 3:19; Filipililer 3:8–11; 2. Timoteos 1:12.
d. Yasa'nın Tekrarı 7:9; Mezmur 100:3
e. Yeremya 22:16; 1. Yuhanna 4:7–8
f. Yuhanna 14:6
g. Filipililer 3:8–14
h. Yeremya 24:7; 1. Yuhanna 5:20

aydınlanmanın[i] ürünüdür. Bilgi ilişkisi, iki tarafın antlaşmaya dayalı sevgisini çağrıştıracak biçimde karşılıklıdır: Tanrı'yı bizimki olarak tanırız, çünkü O bizi kendisininki olarak tanır.[j]

Kutsal Yazılar'ın tümü Tanrı'yı bu şekilde tanımamıza yardımcı olmak için verilmiştir. Onu amacına uygun olarak kullanmaya gayret edelim.

i. 2. Korintliler 4:6; Efesliler 1:17
j. Yuhanna 10:14; Galatyalılar 4:9; 2. Timoteos 2:19

- 8 -

YARATILIŞ

TANRI YARATICIDIR

Ya RAB, ne çok eserin var!
Hepsini bilgece yaptın;
Yeryüzü yarattıklarınla dolu.

Mezmur 104:24

✝ "Başlangıçta Tanrı göğü ve yeri yarattı."[a] Onları hiçbir madde kullanmadan buyruğuyla yarattı; maddelerin var olması gerektiğine karar vererek ("... olsun") onları yoktan var etti ve kendisinden ayrı, ama kendi iradesine bağlı bir düzen içerisinde biçimlendirdi. Baba, Oğul ve Kutsal Ruh yaratılışta hep birlikte etkindi.[b] Dikkat edilmesi gereken noktalar aşağıdadır:

a. Yaratılış eylemi bizim için bir gizemdir; anlayabileceğimizden çok daha fazlası vardır. Biz buyrukla hiçbir şeyi var edemeyiz ve Tanrı'nın bunu nasıl yapabildiğini bilmeyiz. "Yoktan" var ettiğini söylemek gizemi itiraf etmektir, onu açıklamak değildir. Özellikle Tanrı'ya bağımlı olan yaratılışın nasıl Tanrı'dan ayrı olduğunu kavrayamayız, tıpkı meleklerin ve insanların da Tanrı'ya bağımlı var oluşlarında birer robot değil, ama Yaratıcıları'na karşı ahlâki sorumluluk taşıyan ve özgür kararlar alabilen yaratıklar olduklarını anlayamadığımız gibi. Yine de Kutsal Yazılar her yerde durumun böyle olduğunu öğretmektedir.

b. Mekan ve zaman yaratılmış düzenin boyutlarıdır; Tanrı ikisinin de "içinde" olmadığı gibi, bizim aksimize ikisiyle de "sınırlı" değildir.

c. Dünya düzeni kendi kendisini yaratmadığından, Tanrı'nın aksine kendi kendisini sürdüremez. Kâinatın devamı sürekli olarak Tanrı'nın desteğine bağlıdır; bu özel olarak Tanrı'nın Oğlu'nun bir hizmetidir[c] ve bu hizmet olmasaydı, bizler de dahil olmak üzere, hiçbir yaratık var olamazdı. Pavlus'un Atinalılara hitabından söylediği gibi, "Herkese yaşam, soluk ve her şeyi veren O'dur. ... O'nda yaşıyor ve hareket ediyoruz; O'nda varız."[d]

d. Yaratıcı müdahalelerin olasılığı (örn., yaratıcı gücün mucizeleri; üreme yoluyla yeni insanların yaratılması; yeniden doğuş olayında insan yüreklerini yeni baştan biçimlendirmek ve arzularını yönlendirmek) kozmosun kendisi kadar eskidir. Devam ettirme etkinliği boyunca yeni şeyler yaratmakta Tanrı'nın ne kadar ileri gittiğini bilmek bizim gücümüzü aşar, ama yarattığı dünya her noktada O'nun yaratıcı gücüne kesinlikle açıktır.

---

a. Yaratılış 1:1
b. Yaratılış 1:2; Mezmur 33:6,9; 148:5; Yuhanna 1:1–3; Koloseliler 1:15–16; İbraniler 1:2; 11:3
c. Koloseliler 1:17; İbraniler 1:3
d. Elçilerin İşleri 17:25,28

Tanrı'nın etrafımızdaki dünyayı ve onun bir parçası olarak bizi yarattığını bilmek, gerçek din anlayışında temel bir yerdedir. Tanrı, yarattığı eserlerde görülen muhteşem düzen, çeşitlilik ve güzellik nedeniyle Yaratıcı olarak övülmelidir. 104. mezmur gibi mezmurlar bu övgünün örneklerini verir. Bütün olayları ve kaderleri istisnasız içine alan ebedi bir plana ve kurtarma, yaratma ve yenileme gücüne sahip Egemen RAB Tanrı'ya güvenilmelidir; böylesi bir güven, güvendiğimizin Her Şeye Egemen Yaratıcı olduğunu hatırladığımızda mantıklı olur. Var oluşumuzun anbean Yaratıcı Tanrı'ya bağlı olduğunu idrak etmek, Tanrı'ya adanmış, minnet dolu ve sadık hayatlar sürmemizi uygun kılar ve bunu yapmamamız utanç verici olur. Tanrı'ya saygı, düşüncelerimizin ilk odağında Her Şeye Egemen Yaratıcı Tanrı'nın bulunmasıyla başlar.

- 9 -

KENDİSİNİ TANITMASI

"ADIM BU"

İsraillilere de ki,
"Beni size atalarınızın Tanrısı,
İbrahim'in Tanrısı, İshak'ın Tanrısı
ve Yakup'un Tanrısı RAB gönderdi."
Sonsuza dek adım bu olacak.
Kuşaklar boyunca böyle anılacağım.

Mısır'dan Çıkış 3:15

Modern dünyada bir kimsenin adı, tıpkı bir sayı gibi herhangi bir kayıp olmaksızın değiştirilebilen sadece tanıtıcı bir etikettir. Ancak Kutsal Kitap'taki adlar yaygın geleneğe göre bir arka plana sahiptir ve insanların nispeten kim olduklarını tanımlayarak bilgi verirler. Eski Antlaşma sürekli olarak Tanrı'nın adını İsrail halkına açıkladığı gerçeğini kutlar ve mezmurlar tekrar ve tekrar O'nun adına övgüler sunar.[a] Burada "ad" Tanrı'nın sözde ve eylemde kendisini tanıtması anlamına gelir. Tanrı'nın kendisini tanıtmasının özünde, Eski Antlaşma'nın çağdaş Türkçe çevirisinde *RAB* olarak çevrilen ve çağdaş uzmanların yazdığı şekliyle *Yahve* ya da eski çevirideki haliyle *Yehova* adı vardır. Tanrı, İsrail halkına kendisini bu adla çağırmaları için yetkisi verdi.

Tanrı, hiç tükenmeden sürekli yanan çalının içinden Musa'yla konuştuğunda ona bu adı açıkladı. Tanrı, Musa'ya kendisini iman atalarıyla antlaşma yapmış olan Tanrı olarak tanıtmaya başladı;[b] sonra, Musa Tanrı'nın adı olarak halka ne söylemesi gerektiğini sorduğunda (antik çağda ancak ilahın adının doğru şekilde söylendiğinde edilen duaların duyulacağı inancı gereği), Tanrı ilk önce "BEN BEN'İM" (ya da "BEN BEN OLACAĞIM") dedi ve sonra "BEN'İM" olarak kısalttı ve en nihayetinde kendisini "atalarınızın Tanrısı RAB" (İbranicede "BEN'İM" sesine benzeyen *Yahve*) olarak adlandırdı.[c] Ad, bütün biçimleriyle Tanrı'nın ebedi, kendine yeten, kendi başına karar veren, egemen gerçekliğini, yani yanan çalının simgelemiş olduğu doğaüstü var oluşunu ilan eder. Yanan çalı Tanrı'nın tükenmeyen yaşamının üç boyutlu bir tasviriydi diyebiliriz. Tanrı "sonsuza dek adım bu olacak" dedi ve artık Tanrı'nın halkı O'nu her zaman yanan çalının betimlediği gibi yaşayan, egemenlik süren, kudretli, sınırsız ve tükenmeyen kral olarak düşünmeliydi.[d]

Daha sonra[e] Musa, Tanrı'nın "görkemini" (hayranlık uyandıran görüntüsü) görmek için

---

a. Mezmur 8:1; 113:1–3; 145:1–2; 148:5,13
b. krş. Yaratılış 17:1–14
c. Mısır'dan Çıkış 3:6,13–16
d. Mısır'dan Çıkış 3:15
e. Mısır'dan Çıkış 33:18—34:7

izin ister ve Tanrı buna karşılık "adını ilan eder": "RAB, acıyan, lütfeden, tez öfkelenmeyen, sevgisi engin ve sadık Tanrı. Binlercesine sevgi gösterir, suçlarını, isyanlarını, günahlarını bağışlarım. Hiçbir suçu cezasız bırakmam." Yanan çalıda Tanrı şu soruyu yanıtlamıştı, Tanrı'nın varoluşu nasıldır? Burada ise "Tanrı nasıl davranır?" sorusunu yanıtlamaktadır. Tanrı'nın ahlâki karakteriyle ilgili olarak yaptığı bu temel bildiri Kutsal Yazılar'ın devamında sıkça yankılanır.[f] Bunların tümü O'nun "adının" birer parçası, yani sonsuza dek hayranlık duyulması gereken doğasının açığa çıkarılmasıdır.

Tanrı, ahlâki karakteriyle ilgili vahyini kendisini "kıskanç bir RAB" diye adlandırarak toparlar.[g] Bu ifade, ikinci buyruğun onaylanışında, kendisi hakkında söylediklerini çağrıştırır.[h] Tasdik edilen kıskançlık antlaşmanın gereğidir: onurlandırmak ve hizmet etmek üzere adandığı kişiden tam bir sadakat bekleyen bir sevgilinin erdemidir.

Yeni Antlaşma'da beden almış Oğul'un, yani İsa'nın sözleri ve eylemleri Baba Tanrı'nın düşüncelerinin, görünümünün, yollarının, tasarılarının ve amaçlarının tam bir vahyini oluşturur.[i] Rab'bin duasındaki "Adın kutsal kılınsın" cümlesi[j] Üçlübirlik'in birinci kişisinin sergilediği görkemin hak ettiği biçimde hürmet görmesi ve yüceltilmesi arzusunu ifade eder. Tanrı, adının açıkladığı bütün yücelikler için, yani yaratılışta, takdirinde ve lütfunda sergilediği görkemli öz vahyi nedeniyle tüm yüceliği almaya lâyıktır.

f. Nehemya 9:17; Mezmur 86:15; Yoel 2:13; Yuhanna 4:2
g. Mısır'dan Çıkış 34:14
h. Mısır'dan Çıkış 20:5
i. Yuhanna 14:9–11; krş. 1:18
j. Matta 6:9

- 10 -

KENDİLİĞİNDEN VAR OLMASI

TANRI DAİMA VAR OLMUŞTUR

Dağlar var olmadan,
Daha evreni ve dünyayı yaratmadan,
Öncesizlikten sonsuzluğa dek Tanrı sensin.

Mezmur 90:2

Çocuklar zaman zaman "Tanrı'yı kim yarattı?" diye sorarlar. Buna verilecek en net yanıt, Tanrı'nın yaratılmaya asla ihtiyaç duymadığı, çünkü daima var olduğudur. O, bizden farklı bir biçimde vardır; biz onun yarattıkları olarak bağımlı, türemiş, sınırlı ve kırılgan bir biçimde varlığımızı sürdürürüz, ama Yaratıcımız ebedi, kendisine yeten, gereken bir biçimde varlığını devam ettirir. Nasıl ki, doğamızdan söz ettiğimizde sonsuza dek yaşamdan bahsetmiyorsak, Tanrı'nın doğasında da söz ettiğimizde varlığının son bulmasından bahsedemeyiz. Bizler ister istemez yaşlanır ve ölürüz, çünkü mevcut doğamızın gereği budur. Tanrı da ebedi doğası gereği asla değişmeden devam eder. Bu durum yaratık ile Yaratıcı arasındaki birçok tezattan sadece biridir.

Tanrı'nın kendiliğinden var oluşu temel bir gerçektir. Pavlus, bilinmeyen Tanrı hakkında Atinalı putperestlere yaptığı konuşmanın başında, dünyanın Yaratıcısı olan bu Tanrı'yla ilgili olarak "herkese yaşam, soluk ve her şeyi veren kendisi olduğuna göre, bir şeye gereksinmesi varmış gibi O'na insan eliyle hizmet edilmez" demiştir.[a] Antik Atina'da olduğu gibi günümüzün kabile dinlerinde putlara sunulan kurbanların bir şekilde ilahları devam ettirdiği düşünülür, ama Yaratıcı'nın böyle bir desteğe ihtiyacı yoktur. Tanrı'nın kendiliğinden yaşama sahip olduğu ve tükenmez gücünü kendisinden aldığı anlamına gelen *özdenlik* sözcüğü Kutsal Kitap'ın açıkça ortaya koyduğu[b] bu gerçeği ifade etmek için teologlar tarafından icat edilmiştir.

Teolojide yapılan sayısız hatalar kendi sınırlı var oluşumuzun koşullarının, hudutlarının ve limitlerinin Tanrı için de geçerli olduğunu farz etmekten ileri gelir. Tanrı'nın özdenliği (kendiliğinden varoluşu) öğretisi bu tür hatalara karşı siper işlevi görür. İman yaşamımızda çok kısıtlı ve küçük bir Tanrı düşüncesini benimseyerek kendimizi kolaylıkla yoksullaştırırız ve bir kez daha Tanrı'nın özdenliği öğretisi bunun olmasını önlemek için siper olur. Tanrı'nın yüce olduğuna inanmak ruhsal sağlığımız için hayati önemdedir,[c] ve O'nun özden olduğu gerçeğini anlayabilmek bunu yapma yolunda ilk adımdır.

---

a. Elçilerin İşleri 17:23–25
b. Mezmur 90:1–4; 102:25–27; Yeşaya 40:28–31; Yuhanna 5:26; Vahiy 4:10
c. krş. Mezmur 95:1–7

- 11 -

AŞKINLIĞI

TANRI'NIN DOĞASI RUHSALDIR

RAB diyor ki, "Gökler taḫtım,
Yeryüzü ayaklarımın taburesidir.
Nerede benim için yapacağınız ev,
Neresi dinleneceğim yer?"

YEŞAYA 66:1

İsa kuyu başındaki Samiriyeli kadına "Tanrı ruhtur" dedi.[a] Tümüyle kişisel olmakla birlikte, Tanrı bizim gibi bir bedende yaşamaz ve bu yüzden mekan-zaman çerçevesinde çakılı kalmış değildir. Hem bu, hem de kendiliğinden var olduğu ve günahın içimizde ürettiği kişisel parçalanmadan (konsantrasyon ve kontrol eksikliği) uzak olduğu gerçeğinden yola çıkarak pek çok şey yüzeye çıkar.

İlk olarak, Tanrı ne zamanla (bizim gibi sıkışıp kaldığı bir "şimdiki zaman" yoktur) ne de mekanla (sürekli olarak tüm doluluğuyla her yerdedir) sınırlıdır. Teologlar, sınır ve limitlerden, sonsuzluğu, sınırsızlığı ve aşkınlığıyla Tanrı'nın özgürlüğüne atıfta bulunurlar.[b] Her şeyin varlığını devam ettirdiği gibi, dünyadaki her olayı ve her kişiyi kapsayan planı ve amacıyla ilişkili olarak her yerde her şeyi her zaman göz önünde bulundurur.[c]

İkinci olarak Tanrı değişmezdir. Bunun anlamı Tanrı'nın tümüyle tutarlı olmasıdır; çünkü O, olması gerektiği gibi kusursuzdur ve ne daha iyiye ne de daha kötüye gidebilir; ve zamana bağlı olmadığı için yaratıkların aksine değişim tabi değildir.[d] Bağımsız ve hareketsiz olmak bir yana, dünyasında sürekli etkindir; daima yeni şeylerin ortaya çıkmasını sağlar;[e] ama bütün bunlarda kusursuz karakterini kusursuz bir tutarlılıkla ifade eder. Söylediği sözlere ve yaptığı tasarılara sadık kalacağının garantisi kesinlikle karakterinin değişmezliğidir;[f] ve insanlar O'na karşı olan tutumlarını değiştirdiklerinde O'nun da tutumunu değiştirmesinin sebebi bu değişmezliktir.[g] Tanrı'nın değişmezliğinin dünyada olup bitenler karşısında tepkisiz bir kayıtsızlığı içerdiği fikri gerçeğin tam tersidir.

Üçüncü olarak, Tanrı'nın duyguları bizim tersimize kontrolünün dışında değildir. Teologlar bunu Tanrı'nın duygusal olmadığını söyleyerek ifade ederler. Bunu söylerken Tanrı'ya duygusuz veya vurdumduymaz demezler, ama Tanrı'nın duygularının, tıpkı eylemleri gibi kasıtlı ve gönüllü seçiminden kaynaklandığını ve O'nun sonsuz varlığının birliğine dahil olduğunu ifade ederler. Tanrı ilk önce acı çekmeyi seçmiş olduğundan, O'na acı verdiğimiz için asla bizim kurbanımız değildir. Kutsal Yazılar'da Tanrı'nın duygularını (sevinç, keder, öfke, zevk, sevgi, nefret vs.) ortaya koyan bolca pasaj vardır ve sınırlı varlıkların duygu

a. Yuhanna 4:24
b. 1. Krallar 8:27; Yeşaya 40:12–26; 66:1
c. Daniel 4:34–35; Efesliler 1:11
d. 2. Petrus 3:8
e. Yeşaya 42:9; 2. Korintliler 5:17; Vahiy 21:5
f. Çölde Sayım 23:19; Mezmur 33:11; Malaki 3:6; Yakup 1:16–18
g. Yaratılış 6:5–7; Mısır'dan Çıkış 32:9–14; 1. Samuel 15:11; Yunus 3:10

deneyimini aşan bir biçimde açıklamasına rağmen Tanrı'nın duyguları olduğunu unutmak büyük bir hatadır.

Dördüncü olarak, Tanrı'nın bütün düşünceleri ve eylemleri O'nun bütününü içine alır. Bu O'nun bütünlüğüdür ve bazen sadeliği olarak adlandırılır. Bu durum, günah sonucunda nadiren ve belki de asla herhangi bir şey üzerinde bütün varlığımızı ve gücümüzü odaklayamadığımız karmaşık ve eksik kişisel varlığımızla tam bir tezat oluşturur. Tanrı'nın harikalarının bir yönü de, tam ve kesintisiz dikkatini bir seferde yalnızca bir şey üzerine değil, ama geçmişte, şimdiki zamanda ve gelecekte dünyanın her yerinde her şeyin ve herkesin üzerine aynı anda vermesidir.[h]

Beşinci olarak, İsa'nın dediği gibi, Ruh olan Tanrı'ya ruhta ve gerçekte tapılmalıdır.[i] "Ruhta" ifadesi "Kutsal Ruh tarafından yenilenmiş yürek" anlamına gelir. Hiçbir ritüel, beden hareketi ya da ibadet formalitesi ancak Kutsal Ruh'un meydana getirebileceği yürek dahil olmaksızın tapınmayı teşkil etmez. "Gerçekte" ifadesi ise "insan bedeni almış olan Söz olan İsa Mesih'te doruğa çıkan gerçeğin vahyi temelinde" anlamına gelir. En başta bu, bizim kayıp günahkârlar olarak ne olduğumuzla ve İsa'nın aracılık hizmeti yoluyla Yaratıcı-Kurtarıcı olarak Tanrı'nın bizim için ne olduğuyla ilgili vahiydir.

Dünyada artık tapınmak için tek bir merkeze işaret edilmez. Tanrı'nın yersel Yeruşalim'deki simgesel ikâmeti zamanı geldiğinde[j] İsa'nın şimdi hizmet ettiği göksel Yeruşalim'e taşınmıştır.[k] RAB nerede olurlarsa olsunlar Ruh'ta "kendisine yakaran, içtenlikle yakaran herkese yakındır."[l] Tanrı'nın dünyanın her yerinde erişilebilir olması Müjde'nin iyi haberinin bir parçasıdır; değerli bir kazançtır ve kıymeti bilinmelidir.

h. krş. Matta 10:29–30
i. Yuhanna 4:24
j. Yuhanna 4:23
k. İbraniler 12:22–24
l. Mezmur 145:18; krş. İbraniler 4:14–16

- 12 -

HER ŞEYİ BİLMESİ

TANRI GÖRÜR VE BİLİR

RAB'bin gözü her yerde olanı görür,
Kötüleri de iyileri de gözler.

Süleyman'ın Özdeyişleri 15:3

Kutsal Yazılar Tanrı'nın gözünün her yeri gördüğünü beyan eder.[a] Bütün yürekleri araştırır ve herkesin tuttuğu yolu gözler[b] – diğer bir deyişle, her şey ve herkes hakkında daima her şeyi bilmektedir. Ayrıca, geçmişi ve şimdiki zamanı bildiği kadar geleceği ve gerçekleşen fiili olaylar kadar asla gerçekleşmemiş olası olaylarıda bilir.[c] Bir bilgisayarın belleğindeki bir dosyaya ulaşımı gibi olaylarla ilgili bilgilere "erişmek" zorunda değildir; bütün bilgisi her zaman için derhal ve doğrudan O'nun zihnindedir. Kutsal Kitap yazarları bu bakımdan Tanrı'nın zihninin kapasitesi karşısında huşu içinde dururlar.[d]

Tanrı'nın bilgisi O'nun egemenliğiyle bağlantılıdır: her şeyi, hem kendi içinde hem de diğer her şeyle ilişkisi içinde bilir, çünkü onları yaratan, devam ettiren ve kendi planına göre her an işlevsel kılan O'dur.[e] Tanrı'nın, kontrol etmeden her şeyi bilebileceği ve öngörebileceği düşüncesi yalnızca Kutsal Kitap'a aykırı değil, ayrıca mantıksızdır.

Tanrı'nın her şeyi bilmesi Hristiyan imanlılar için unutulmadıklarının ve Tanrı'nın vaadi uyarınca ilgilenildiklerinin, ilgilenileceklerinin güvencesidir.[f] Ancak Hristiyan olmayan herhangi biri için, Tanrı'nın evrensel bilgisi dehşet demektir, zira kişinin ne kendisini ne de günahlarını Tanrı'nın görüşünden gizleyebileceğini akla getirir.[g]

---

a. Eyüp 24:23; Mezmur 33:13–15; 139:13–16; Süleyman'ın Özdeyişleri 15:3; Yeremya 16:17; İbraniler 4:13
b. 1. Samuel 16:7; 1. Krallar 8:39; 1. Tarihler 28:9; Mezmur 139:1–6,23; Yeremya 17:10; Luka 16:15; Romalılar 8:27; Vahiy 2:23
c. 1. Samuel 23:9–13; 2. Krallar 13:19; Mezmur 81:14–15; Yeşaya 48:18
d. Mezmur 139:1–6; 147:5; Yeşaya 40:13–14,28; krş. Romalılar 11:33–36
e. Efesliler 1:11
f. Yeşaya 40:27–31
g. Mezmur 139:7–12; 94:1–11; Yuhanna 1:1–12

- 13 -

HER ŞEYE EGEMEN OLMASI

TANRI EGEMENLİK SÜRER

Belirlenen sürenin sonunda
ben Nebukadnessar gözlerimi göğe kaldırdım ve
kendime geldim. Yüce Olan'ı övdüm.
Sonsuza dek Diri Olan'ı onurlandırıp yücelttim.
O'nun egemenliği ebedi egemenliktir,
Krallığı kuşaklar boyu sürecek.

Daniel 4:34

Tanrı'nın yaratılışta, takdirinde ve lütfunda mutlak egemen olduğu beyanı Kutsal Kitap inancında ve övgüsünde temeldir. Tanrı'nın taht üzerindeki görünümü –bu yönetmek anlamına gelir– bize bunu hatırlatır;[a] ve bize sürekli olarak açık bir dille RAB'bin (Yahve) kral olarak, küçük ya da büyük her şeyin üzerinde egemenlik sürdüğü söylenir.[b] Tanrı'nın egemenliği mutlaktır: dilediği gibi arzu eder, arzu ettiğini yapar ve hiç kimse O'nu durduramaz ya da tasarılarına engel olamaz.

Kutsal Yazılar boyunca akıl sahibi yaratıklar olan meleklerin ve insanların özgür iradeye (ne yapacaklarına dair kişisel karar verme gücü) sahip oldukları açıkça bildirilir. Eğer böyle olmasaydı, yargıcımız Tanrı'ya hesap veren ahlâki yaratıklar olmazdık ve insanın eylemlerini kendi hedefleri için planlı bir yöntem olarak geçersiz kılan egemen Tanrı'nın iyi amaçları ile insanların kötü amaçları arasında ayrım yapmak imkânsız olurdu.[c] Ancak özgür irade gerçeği bizim için bir gizemdir; zira Tanrı'nın özgür ve kendi belirlediğimiz eylemlerimiz üzerindeki kontrolü herhangi bir şeyin üzerindeki kontrolü kadar mutlaktır ve bunun nasıl olabildiğini bilmiyoruz. Ne var ki, Tanrı mutlak egemenliğini düzenli olarak kargaşaya yol açacak mucizevi müdahalelerden çok olayların seyrinde akışına izin vererek icra eder.

93. Mezmur'da Tanrı'nın egemen olarak yönetmesi ⓐ bütün kaos güçlerine karşı dünyanın sağlam duruşunu garanti eder,[d] ⓑ Tanrı'nın tüm sözlerinin ve koşullarının güvenilir olduğunu onaylar[e] ve ⓒ halkını kutsal olmaya davet eder.[f] Mezmur'un tamamı sevinç, umut ve Tanrı'ya güveni ifade eder. Buna şaşırmamalıyız, aksine tüm yüreğimizle bu öğretiye yürekten sarılmalıyız.

---

a. 1. Krallar 22:19; Yeşaya 6:1; Hezekiel 1:26; Daniel 7:9; Vahiy 4:2; krş. Mezmur 11:4; 45:6; 47:8–9; İbraniler 12:2; Vahiy 3:21
b. Mısır'dan Çıkış 15:18; Mezmur 47; 93; 96:10; 97; Mezmur 99:1–5; 146:10; Süleyman'ın Özdeyişleri 16:33; 21:1; Yeşaya 24:23; 52:7; Daniel 4:34–35; 5:21–28; 6:26; Matta 10:29–31
c. Yaratılış 50:20; Elçilerin İşleri 2:23; 13:26–39
d. Mezmur 93:1b–4
e. Mezmur 93:5a
f. Mezmur 93:5b

- 14 -

HER ŞEYE GÜCÜNÜN YETMESİ

TANRI HER YERDEDİR VE HER ŞEYE EGEMENDİR

"Kim gizli yere saklanır da
Onu görmem?" diyor RAB,
"Yeri göğü doldurmuyor muyum?" diyor RAB.

YEREMYA 23:24

Tanrı her yerde mevcuttur; ancak Tanrı'nın boşlukları doldurduğunu düşünmemeliyiz, çünkü O'nun fiziki boyutları yoktur. Bedenlerle sınırlı bizlerin anlayabileceğinden çok daha büyük bir her yerde bulunma ilişkisiyle her şeyi saf ruh haliyle kaplar. Ancak şurası açıktır ki, Tanrı her yerde tüm doluluğuyla ve tüm güçleriyle mevcuttur ve dünyanın her yanında O'na dua eden muhtaç ruhlar, O'nun bölünmeyen dikkatinden aynı doluluğu alırlar. Tanrı her yerde olduğu için, aynı anda milyonlarca kişiye tüm dikkatini verebilir. Tanrı'nın her yerde olduğu inancı, anlaşıldığı ölçüde Mezmur 139:7–10; Yeremya 23:23–24; Elçilerin İşleri 17:24–28'de ortaya koyulur. Pavlus göğe çıkmış olan Mesih'in her şeyi doldurduğunu söylerken,[a] ifade edilen anlamın bir kısmı kesinlikle Mesih'in gücünün tüm dolululuğunda her yerde mevcut oluşudur. Günümüzde yüceltilmiş Oğul'un kişisel varlığı fiziksel (bedende) değil, ruhsal (Kutsal Ruh aracılığıyla) olmasına rağmen, Baba, Oğul ve Kutsal Ruh'un birlikte her yerde olduğunu söylemek doğrudur.

"Senin her şeyi yapabileceğini biliyorum, Hiçbir amacına engel olunmaz."[b] Böylece Eyüp Tanrı'nın her şeye gücünün yettiğine tanıklık eder. Tanrı'nın her şeye gücünün yetmesi, pratik olarak Tanrı'nın akli ve ahlâki mükemmelliği (yani bilgeliği ve iyiliği) dahilinde niyet ettiği her şeyi yapma gücüdür. Bu, Tanrı'nın kelimenin tam anlamıyla her şeyi yapabileceği anlamına gelmez: O günah işleyemez, yalan söyleyemez, doğasını değiştiremez ya da kutsal karakterinin gerektirdiklerini inkâr edemez;[c] ayrıca kare şeklinde bir daire çizemez, zira kare şeklinde daire kavramı çelişkilidir ve Tanrı olmaktan vazgeçemez. Ancak dilediği ve vaat ettiği her şeyi yapabilir ve yapacaktır.

Davut'un "Seni seviyorum, gücüm sensin, ya RAB! RAB benim kayam, sığınağım, kurtarıcımdır, Tanrım, kayam, sığınacak yerimdir, kalkanım, güçlü kurtarıcım, korunağımdır!"[d] sözleri haddini aşıyor muydu? Bir başka mezmurcunun "Tanrı sığınağımız ve gücümüzdür, sıkıntıda hep yardıma hazırdır"[e] demesi aşırı mıydı? Eğer yazar, Tanrı'nın her yerde olduğunu ve gücünün her şeye yettiğini bilmeseydi belki böyle söyleyebilirdik, ancak bu bilgiye sahip olduğu için sözleri hiç de aşırı değildir. Tanrı'nın yüceliğini (Tanrı'nın her yerde olması ve her şeye gücünün yetmesi O'nun yüceliğinin unsurlarıdır) bilmek, doğal olarak büyük bir iman ve tapınma üretir.

---

a. Efesliler 4:8
b. Eyüp 42:2
c. Çölde Sayım 23:19; 1. Samuel 15:29; 2. Timoteos 2:13; İbraniler 6:18; Yakup 1:13,17
d. Mezmur 18:1–2
e. Mezmur 46:1

- 15 -

ÖNCEDEN BELİRLENME

TANRI'NIN BİR AMACI VARDIR

RAB, "Sizi sevdim" diyor. "Oysa siz,
'Bizi nasıl sevdin?' diye soruyorsunuz."
RAB, "Esav Yakup'un ağabeyi değil mi?"
diye karşılık veriyor, "Ben Yakup'u sevdim,
Esav'dan ise nefret ettim."

Malaki 1:2–3

✚ Kutsal Yazılar'ın altmış altı kitabını yaklaşık bin beş yüz yılda kaleme alan kırktan fazla yazar, kendilerini ve okuyucularını Tanrı'nın bu dünya için egemen amacının –yani O'nu yaratmaya yönlendiren sonra günahla bozulan ve şimdi kurtarma işiyle yeniden bina ettiği amacının– işleyişinin parçası olarak gördüler. Bu amaç özde, Tanrı ve akıl sahibi yaratıkları arasındaki sevgiden sonsuza dek zevk almak ve bunu ifade etmektir. Bu sevgi halkın Tanrı'ya sunduğu tapınmada, şükranda, hizmette, onurda, yücelikte, Tanrı'nın halkına sunduğu paydaşlıkta, ayrıcalıklarda, sevinçte ve armağanlarda görünür.

Yazarlar, günahtan zarar görmüş dünya gezegeni için Tanrı'nın kurtuluş planının halihazırda ne kadar ilerlediğini görmek için geriye bakarlar. Tanrı'nın planın tamamlanarak dünyanın hayal edilemez bir görkemle yeniden yaratılacağı günü görmek için ileriye bakarlar.[a] Tanrı'nın Her Şeye Gücü Yeten Yaratıcı ve Kurtarıcı olduğunu ilan ederler ve Tanrı'nın sevgi vermek ve almakla ilgili özgün amacını yerine getirecek bir halk meydana getirmek için tarih boyunca lütfuyla gerçekleştirdiği çok yönlü işler üzerinde sürekli olarak dururlar. Yazarlar, Tanrı'nın planını o zaman için eriştiği noktaya getirirken mutlak bir kontrol sergilediği gibi, kendi isteği uyarınca her şeyi tamamen kontrol ederek çalışmayı sürdüreceğini ve kurtuluş projesini tamamlayacağını ısrarla vurgularlar. Önceden belirlenmeyle ilgili sorular bu referans çerçevesi dahilindedir.[b]

Önceden belirlenme kavramı, çoğunlukla Tanrı'nın dünya tarihinin akışı içinde geçmiş, şimdiki zaman ve gelecekteki bütün olayları önceden belirlemiş olmasını ifade eder ve bu kullanım oldukça yerindedir. Ancak Kutsal Yazılar'da ve ana akım teolojide önceden belirlenme, dünya ve içindekiler henüz var olmadan önce Tanrı'nın özellikle günahkârların kesin kaderiyle ilgili olarak verdiği karar anlamındadır. Esasen Yeni Antlaşma'da önceden belirlenme ve seçilme (ikisi birdir) ifadeleri yalnızca Tanrı'nın belirli günahkârları kurtuluş ve sonsuz yaşam için seçmesi için kullanılır.[c] Ne var ki, birçokları Kutsal Yazılar'a göre Tanrı'nın en nihayetinde kurtulmayanlar hakkında da bir ön kararı olduğuna dikkat çekmiştir,[d]

---

a. Yeşaya 65:17–25; 2.Petrus 3:10–13; Vahiy 21:1—22:5
b. Efesliler 1:9–14; 2:4–10; 3:8–11; 4:11–16
c. Romalılar 8:29; Efesliler 1:4–5,11
d. Romalılar 9:6–29; 1.Petrus 2:8; Yahuda 4

ve böylece Protestan teolojisinde Tanrı'nın önceden belirlenme kavramını hem Tanrı'nın bazılarını günahtan kurtarma kararını (seçilmişlik) hem de geri kalanları günahları için mahkûm etme (ebedi mahvolmuşluk) kararını içerecek şekilde yan yana tanımlamak yaygın hale gelmiştir.

"Tanrı insanları hangi esasa göre seçti?" sorusuna kimi zaman verilen yanıt şudur: Müjde'yle yüzleştiklerinde Mesih'i Kurtarıcıları olarak seçeceklerine dair Tanrı'nın ön bilgisine göre. Bu yanıttaki ön bilgi, Tanrı'nın insanların eylemlerini önceden belirlemeksizin ne yapacakları hakkındaki pasif öngörüsü anlamındadır. Ancak ⓐ Romalılar 8:29; 11:2'deki *önceden bilmek* kavramı "önceden sevmek" ve "önceden atamak" anlamına gelir: bir gözlemcinin kendiliğinden neler olacağını beklemesi fikrini ifade etmez; ⓑ Herkes doğal olarak günahları içinde ölü olduğundan (yani, Tanrı'nın yaşamından uzaklaşmış ve O'na karşı duyarsız), Müjde'yi duyan hiç kimse ancak Tanrı'nın sağlayabileceği bir içsel canlandırma olmaksızın tövbeye ve imana gelemez.[e] İsa, "Baba'nın bana yöneltmediği hiç kimse bana gelemez"[f] dedi. Günahkârlar Mesih'i seçerler, çünkü Tanrı onları bu seçimi yapmaları için seçmiş ve yüreklerini yenileyerek onları buna yöneltmiştir.

Tüm insan eylemleri kendi başına belirleme bakımından özgür olsa da, hiçbiri Tanrı'nın ebedi amacı ve önceden belirlemesi ışığında O'nun kontrolünden bağımsız değildir.

Bu nedenle Hristiyanlar, imanları için Tanrı'ya şükretmeli, Tanrı'nın onları çağırdığı lütfun içinde tutması için O'na sığınmalı ve O'nun tasarısıyla gerçekleşecek olan kesin zaferini güven içinde beklemelidir.

e. Efesliler 2:4–10
f. Yuhanna 6:65, krş. 44; 10:25–28

- 16 -

ÜÇLÜBİRLİK

TANRI BİRDİR VE ÜÇTÜR

RAB, İsrail'in Kralı ve Kurtarıcısı,
Her Şeye Egemen RAB diyor ki,
"İlk ve son benim,
Benden başka Tanrı yoktur."

YEŞAYA 44:6

Eski Antlaşma sürekli olarak tapınılması ve sevilmesi gereken yalnız tek bir Yaratan Tanrı olduğunu bildirir.[a] Yeni Antlaşma da bununla hemfikirdir,[b] ancak kurtuluş sağlamak için bir takım gibi birlikte çalışan üç Kişi'den, yani Baba, Oğul ve Kutsal Ruh'tan söz eder.[c] Üçlübirlik'in (Latince *trīnitās* sözcük üçlük anlamına gelir) tarihsel olarak formüle edilmesi bu gizemin (açıklayamayız; bu bizi aşar) bir çerçeve içine alınmasını ve korunmasını amaçlar ve bizi belki de insan aklının başa çıkması gereken en güç kavramla karşı karşıya getirir. Bu kolay değildir, ama gerçektir.

Bu doktrin Yeni Antlaşma tarihçilerinin bildirdiği gerçeklerden ve bu gerçeklerden ileri gelen vahiysel öğretiden kaynaklanır. Babası'na dua eden ve öğrencilerine de aynısını yapmayı öğreten İsa, kendisinin tanrısal bir Kişi olduğuna onları ikna etti. Böylece O'nun tanrısal olduğuna, O'na tapınmanın ve O'na dua etmenin doğru olduğuna inanmak Yeni Antlaşma imanı için temel niteliktedir.[d] İsa bir başka Paraklit'i göndereceğini vaat etti (birincisi kendisi idi). Grekçede *parakleytos* (*παράκλητος*) kavramı danışman, savunucu, yardımcı, tesellici, müttefik, destekçi olarak çok yönlü kişisel bir hizmeti ifade etmektedir.[e] Vaat edilen hizmeti gerçekleştirmek için Pentikost Günü gelen bu diğer Paraklit, başlangıçtan bu yana üçüncü tanrısal kişi olarak tanınan Kutsal Ruh'tu: Pentikost'tan kısa süre sonra Petrus, O'na yalan söylemenin Tanrı'ya yalan söylemek olduğunu söyler.[f]

Böylece Mesih, vaftizin "Baba, Oğul ve Kutsal Ruh'un adıyla" (tek Tanrı, tek ad), yani Hristiyanların kendilerini adadıkları tek Tanrı olan üç kişinin adıyla yapılmasını buyurdu.[g] İsa'nın kendi vaftiz öyküsünde de bu üç kişi ile karşılaşırız: Baba Oğul'u tasdik etti ve Ruh, Oğul'un yaşamında ve hizmetindeki varlığını gösterdi.[h] Böylece 2. Korintliler 13:14'te Üçlü-

---

a. Yasa'nın Tekrarı 6:4–5; Yeşaya 44:6—45:25
b. Markos 12:29–30; 1. Korintliler 8:4; Efesliler 4:6; 1. Timoteos 2:5
c. Romalılar 8; Efesliler 1:3–14; 2. Selanikliler 2:13–14; 1. Petrus 1:2
d. Yuhanna 20:28–31; krş. 1:18; Elçilerin İşleri 7:59; Romalılar 9:5; 10:9–13; 2. Korintliler 12:7–9; Filipililer 2:5–6; Koloseliler 1:15–17; 2:9; İbraniler 1:1–12; 1. Petrus 3:15
e. Yuhanna 14:16–17,26; 15:26–27; 16:7–15
f. Elçilerin İşleri 5:3–4
g. Matta 28:19
h. Markos 1:9–11

birlik'in bereketlemesini ve Vahiy 1:4–5'te Baba, Kutsal Ruh ve Oğul'dan esenlik ve lütuf duasını okuruz (eğer Ruh'un diğerleriyle aynı anlamda tanrısal olduğunu düşünmeseydi, Ruh'u Baba ile Oğul arasına yazar mıydı?). Bunlar Yeni Antlaşma'nın Üçlübirlik görüşünün ve vurgusunun bazı daha dikkat çekici örnekleridir. Tarihsel Üçlübirlik'in teknik dili orada bulunmasa da, Üçlübirlik inancı ve düşüncesi sayfaları boyunca mevcuttur ve o bakımdan Üçlübirlik bir Kutsal Kitap doktrini olarak tanınmalıdır: Tanrı hakkındaki bu doktrin Eski Antlaşma'da asla belirgin olmasa da, Yeni Antlaşma'da basit ve net bir ebedi gerçektir.

Bu doktrinin temel savı, tek olan Tanrı'nın birliğinin kompleks olmasıdır. Üç kişisel "öz," birbirine tamamen eşit, ebediyen birbiriyle birlikte ve bireysel farkındalığa sahiptirler. Her biri diğer iki "sen" ile ilişkisinde "ben"dir ve her biri diğer ikisiyle birlikte aynı tanrısal öze tamamen paydaştır. Bu üç kişisel öz, ne tek bir kişi tarafından oynanan üç ayrı roldür (yani *modalizm*), ne de bir küme içinde üç tanrıdır (yani *triteizm*). "O" olarak bilinen tek Tanrı aynı zamanda ve eşit derecede "onlar"dır ve "onlar" daima birlikte ve işbirliği içindedir. Bu işbirliğinde Baba eylemi başlatır, Oğul itaat eder ve Kutsal Ruh her ikisinin isteğini gerçekleştirir, öyke ki halihazırda onların aynı isteğine sahiptir. İsa'nın sözde ve eylemde açığa çıkardığı ve Yeni Antlaşma'nın ortaya koyduğu kurtuluş gerçeğini destekleyen tanrısal gerçek budur.

Üçlübirlik doktrininin pratik önemi, bize verdikleri lütufkâr hizmetin birliğinde üç Kişi'ye de eşit dikkat ve eşit yücelik vermemiz gerektiğidir. Üçlübirlik'in sunduğu hizmet, Müjde'nin temel konusudur. Nitekim İsa'nın Nikodim'le sohbetinde gördüğümüz gibi, üç Kişi'nin Tanrı'nın lütuf planındaki farklı rollerini dikkate almadan müjdeden söz edemeyiz.[i] Hristiyan bildirisinin Üçlübirlik'i reddeden her türlü biçimi Kutsal Kitap standartlarına göre yetersiz ve esas itibariyle yanlıştır. Bu tür yaklaşımlar Hristiyanların yaşamlarını doğal olarak yoldan çıkarmaya meyillidir.

i. Yuhanna 3:1–21; özellikle ayet 3, 5–8, 13–15

- 17 -

KUTSALLIK

TANRI IŞIKTIR

Tanrınız RAB benim.
Kendinizi kutsayın ve kutsal olun.
Çünkü ben kutsalım.

Levililer 11:44

Kutsal Yazılar'da Tanrı'ya ya da Üçlübirlik'in kişilerine "kutsal" denildiğinde,[a] bu kavram Tanrı'yı bizden ayıran ve O'nu bizim için huşu, hayranlık ve dehşet verici bir varlık yapan her şeyi ifade eder. Tanrı'nın aşkın yüceliğinin ve ahlâki mükemmelliğinin bütün unsurlarını içine alır. Böylece Tanrı'nın her bakımdan "tanrılığına" işaret ederek bütün sıfatlarının sıfatı halindedir. Tanrı'nın doğasının her yönünün ve karakterinin her unsurunun, sırf O'na ait olduğu için kutsal olduğunu söylemek yerinde olur. Ancak kavramın özünde günahın hiçbir türünü hoş göremeyen[b] ve bu nedenle günahkârları huzurunda sürekli olarak alçalmaya çağıran[c] Tanrı'nın saflığı vardır.

Her koşulda doğru olan şeyleri yapmak anlamına gelen adalet, Tanrı'nın kutsallığının bir ifadesidir. Tanrı, hem kanun koyucu ve yargıç olarak hem de vaatlerini tutan ve günahları bağışlayan kişi olarak adaletini sergiler. Kendi tutumuyla örtüşen davranışlar gerektiren ahlâki yasası "kutsal, doğru ve iyidir."[d] Fiili hak ediş temelinde adaletle yargılar.[e] "Gazabı," yani günaha karşı sergilediği haklı ve etkin karşı duruş, tüm uygulanmalarında bütünüyle adildir,[f] ve "yargıları" (adaletle verdiği cezalar) görkemli ve övgüye lâyıktır.[g] Tanrı ne zaman halkını kurtarmak için harekete geçerek antlaşma yükümlülüğünü yerine getirirse, bu bir "doğruluk" eylemi, yani adalettir.[h] Tanrı, Mesih'e iman eden günahkârları akladığı zaman, kurbanımız olan Mesih'in günahlarımızın cezasını üstlenmesi sayesinde yerini bulan adaletin gereği olarak bunu yapar; böylece günahkârı aklayan merhameti O'nun bütünüyle ve tamamen adil olduğunu gösterir,[i] ve bizim aklanmamızın da adli bakımdan yasal kabulü açıkça görünür.

Yuhanna "Tanrı 'ışıktır', O'nda hiç karanlık yoktur" dediğinde, bu tasvir Tanrı'nın kutsal paklığını ortaya koyar ve bu durum kasti olarak kutsal olmayanların O'nunla paydaşlığa girmesini imkânsızlaştırır. Böylece Tanrı'nın kutsallığı, kutsallık ve doğrulukla nitelenen yaşamın Hristiyanlar için temel amaç olmasını gerektirir.[j] Yeniden doğmuş ve günahları

---

a. ki sıklıkla öyle bahseder: Levililer 11:44–45; Yeşu 24:19; Yeşaya 2:2; Mezmur 99:9; Yeşaya 1:4; 6:3; 41:14,16,20; 57:15; Hezekiel 39:7; Amos 4:2; Yuhanna 17:11; Elçilerin İşleri 5:3–4,32; Vahiy 15:4
b. Habakkuk 1:13
c. Yeşaya 6:5
d. Romalılar 7:12
e. Yaratılış 18:25; Mezmur 7:11; 96:13; Elçilerin İşleri 17:31
f. Romalılar 2:5–16
g. Vahiy 16:5,7; 19:1–4
h. Yeşaya 51:5–6; 56:1; 63:1; 1. Yuhanna 1:9
i. Romalılar 3:25–26
j. 1. Yuhanna 1:5—2:1; 2. Korintliler 6:14—7:1; İbraniler 12:10–17

bağışlanmış imanlılar, Yeni Antlaşma'da sürekli olarak Tanrı'nın karakteriyle örtüşen bir kutsallığı uygulayarak O'nu hoşnut etmeye çağrılırlar. Eski Antlaşma'da da bu durum aynıdır.[k] Tanrı kutsal olduğu için, Tanrı'nın halkı da kutsal olmalıdır.

k. Yasa'nın Tekrarı 30:1–10; Efesliler 4:17—5:14; 1. Petrus 1:13–22

- 18 -

İYİLİK

TANRI SEVGİDİR

Şükredin RAB'be, çünkü O iyidir,
Sevgisi sonsuzdur.

Mezmur 136:1

"Tanrı sevgidir" ifadesi sıklıkla şu yollarla açıklanır: ⓐ Mesih'in yaşamı, öğretisi ile Üçlübirlik Tanrısı'nın karşılıklı sevgi ve saygı içinde süren ebedi yaşamı aracılığıyla verilen vahiy[a] ve bununla bağlantılı olarak ⓑ meleklerin ve insanların kendi yaratılış biçimlerine göre Tanrı'nın yaşamına ortak olmalarının sevinciyle Yaratıcıları'nı yüceltmek için yaratılmış olmalarıdır. Ancak, bu doğru görünmekle birlikte, Yuhanna "Tanrı sevgidir" dediği zaman,[b] demek istediği şey (devamında açıklıyor) Baba'nın Mesih aracılığıyla şimdi iman eden, ama eskiden kayıp olan biz günahkârları kurtarmış olmasıdır. "Tanrı biricik Oğlu aracılığıyla yaşayalım diye O'nu dünyaya gönderdi, böylece bizi sevdiğini gösterdi. Tanrı'yı biz sevmiş değildik, ama O bizi sevdi ve Oğlu'nu günahlarımızı bağışlatan kurban olarak dünyaya gönderdi. İşte sevgi budur."[c]

Yeni Antlaşma'da her zaman olduğu gibi, kurtaran sevginin nesnesi ve muhatabı olarak "biz" ifadesi "iman eden bizler" anlamına gelir. Ne burada ne de başka bir yerde "biz" sözcüğü insan ırkına mensup başka herhangi birini ifade eder. Yeni Antlaşma'nın kurtuluş öğretisi başından sonuna dek ayrımcıdır ve "dünyanın" sevildiği ve kurtulduğu söylendiğinde,[d] kastedilen şey dünyanın her yanında Tanrı'dan uzak yaşayan insan topluluklarının arasına dağılmış kalabalıkların oluşturduğu Tanrı'nın seçilmişleridir.[e] Yaşamış, yaşayan ve yaşayacak her bir insan değildir. Eğer öyle olmasaydı, Yuhanna ve Pavlus'un başka yerlerde söylediği şeyler birbiriyle çelişirdi.

Bu egemen kurtarıcı sevgi, Kutsal Yazılar'da Tanrı'nın iyiliği olarak adlandırılan niteliğinin bir unsurudur,[f] yani, tüm yarattıklarına dokunan[g] ve bütün günahkârları tövbeye yöneltmesi gereken[h] görkemli şefkati ve cömertliğidir. Bu iyiliğin diğer yönleri, sıkıntıda olanları kurtararak onlara şefkat gösteren merhamet ya da acıma ya da sevecenlik[i] ve günahlarını ısrarla sürdüren kişilere karşı şefkat göstermeye devam eden sabır, katlanma ve öfkelenmekte yavaş davranmadır.[j] Tanrı'nın iyiliğinin en üstün ifadesi ise ancak mâhkumiyeti hak eden günahkârları kurtararak şefkat gösteren yüce lütuf ve anlatılamaz sevgidir: üstelik onları Mesih'in Golgota'daki ölümünün muazzam bedeli karşılığında kurtarmıştır.[k]

---

a. Matta 3:17; 17:5; Yuhanna 3:35; 14:31; 16:13–14; 17:1–5,22–26
b. 1. Yuhanna 4:8
c. 1. Yuhanna 4:9–10
d. Yuhanna 3:16–17; 2. Korintliler 5:19; 1. Yuhanna 2:2
e. krş. Yuhanna 10:16; 11:52–53
f. Mezmur 100:5; Markos 10:18
g. Mezmur 145:9,15–16
h. Romalılar 2:4
i. Mezmur 107; 136
j. Mısır'dan Çıkış 34:6; Mezmur 78:38; Yuhanna 3:10—4:11; Romalılar 9:22; 2. Petrus 3:9
k. Romalılar 3:22–24; 5:5–8; 8:32–39; Efesliler 2:1–10; 3:14–18; 5:25–27

Tanrı'nın amaçlarına, vaatlerine ve halkına olan sadakati O'nun iyiliğinin ve övgüye lâyık oluşunun bir diğer unsurudur. İnsanlar yalan söyler ve sözlerini tutmazlar; Tanrı asla böyle yapmaz. En kötü zamanlarda bile hâlâ "Merhameti asla son bulmaz. … Sadakatin büyüktür" denilebilir.[l] Tanrı'nın sadakatini ifade etmesinin yolları bazen kısa vadede daha çok sadakatsizlik gibi görünecek derecede beklenmedik ve şaşırtıcı olsa da, hayatın inişli çıkışlı yollarında Tanrı'yla birlikte yürüyenlerin kesin tanıklığı "Tanrınız RAB'bin size verdiği sözlerden hiçbiri boş çıkmadı; hepsi gerçekleşti, boş çıkan olmadı"[m] şeklinde olur. Tanrı'nın sadakati, sözünde açıklanan lütufkâr iyiliğinin diğer unsurlarıyla birlikte, her zaman imanımızı ve umudumuzu bağladığımız sağlam temeldir.

l. Ağıtlar 3:22–23; Mezmur 36:5; krş. Mezmur 89, özellikle ayet 1–2, 14, 24, 33, 37, 49
m. Yeşu 23:14–15

- 19 -

BİLGELİK

TANRI'NIN İKİ YÖNLÜ İSTEĞİ TEKTİR

Tanrı'nın adına öncesizlikten
sonsuzluğa dek övgüler olsun!
Bilgelik ve güç O'na özgüdür.

Daniel 2:20

Kutsal Yazılar'da bilgelik (hikmet), en iyi ve yüce hedefi seçmek ve akabinde o hedefe götüren en uygun ve etkili yöntemi uygulamak anlamına gelir. İnsan bilgeliği Eski Antlaşma'nın bilgelik kitaplarında (Eyüp, Mezmurlar, Özdeyişler, Vaiz ve Ezgiler Ezgisi kitapları sırasıyla acı çekme, dua etme, yaşama, zevk alma ve sevmeyi konu eder) ve Yakup Mektubu'nda (tutarlı Hristiyan tutumunu konu eder) sergilenir: Tanrı "korkusunu," yani Tanrı'ya hürmetle tapınmayı ve hizmet etmeyi kişinin hedefi yapmak[a] ve bunun yöntemi olarak sağduyu, tahammül, sabır ve gayreti geliştirmek anlamına gelir. Tanrı'nın bilgeliği O'nun yaratış, koruyuş ve kurtarış eylemlerinde görülür: hedef olarak kendi yüceliğini seçmiş[b] ve hedefine ilk olarak fevkalâde çeşitlilikteki şeyleri ve insanları yaratarak,[c] ikinci olarak her türden şefkatli sağlayışlar sunarak,[d] üçüncü olarak "çarmıha gerilmiş Mesih'in" kurtarıcı "bilgeliği"[e] ve sonuçta meydana gelen kilise[f] aracılığıyla erişmeye karar vermiştir.

Tanrı'nın bilgeliğinin işleyişi, O'nun isteğinin ifadesini her iki anlamıyla da içerir. Birinci ve en temel anlamıyla Tanrı'nın isteği olacaklar hakkında O'nun kararı ya da fermanıdır; "Tanrı'nın hükümleri, tüm olup bitenleri Kendi yüceliği için, iradesinin amacı uyarınca önceden belirlediği sonsuz tasarısıdır" (Westminster Kısa Kateşizmi, Soru 7). Bu, Efesliler 1:11'de her şeyin düzenlemesiyle ilgili olan Tanrı'nın isteğidir. İkinci ve ikincil anlamıyla, Tanrı'nın isteği O'nun buyruğudur, yani, insanların nasıl davranıp davranmayacakları hakkında Kutsal Yazılar'da verilen talimatıdır: buna bazen Tanrı'nın yetkin isteği denir.[g] Gerekliliklerinin bazıları örnek olarak almamız gereken Tanrı'nın kutsal karakterine kök salmıştır: On Buyruk ile iki büyük buyruk ilkeleri bunlardandır.[h] Bazı gereklilikleri yalın olarak tanrısal yerleşik uygulamalardan ileri gelir: sünnet ve Eski Antlaşma'daki sunu ve temizlik yasaları böyleydi, ayrıca Vaftiz ve Rab'bin Sofrası günümüzde böyledir. Ancak hepsi vicdanı aynı şekilde bağlar ve Tanrı'nın olaylarla ilgili planları halihazırda imanlıların yapacağı "iyi işleri" içermektedir.[i]

Bizi dünyada dezavantajlı hale getiren (Tanrı'ya sadık bir itaat çoğu kez buna neden olur) ve bedeli ağır olan itaatin Tanrı'nın yüceliğini ve kendi iyiliğimizi[j] ilerletmek için

a. Süleyman'ın Özdeyişleri 1:7; 9:10; Vaiz 12:13
b. Mezmur 46:10; Yeşaya 42:8; 48:11
c. Mezmur 104:24; Süleyman'ın Özdeyişleri 3:19–20
d. Mezmur 145:13–16; Elçilerin İşleri 14:17
e. 1. Korintliler 1:18—2:16
f. Efesliler 3:10
g. bkz. Romalılar 12:2; Efesliler 5:17; Koloseliler 1:9; 1. Selanikliler 4:3–6
h. Mısır'dan Çıkış 20:1–17; Matta 22:37–40; krş. Efesliler 4:32—5:2
i. Efesliler 2:10
j. Romalılar 8:28

önceden belirlenmiş bir planın parçası olduğuna inanmak bazen zordur. Ama bunun böyle olduğuna inanarak Tanrı'yı yüceltmeliyiz ve bir gün öyle olduğunu göreceğiz; zira O'nun bilgeliği yücedir ve asla son bulmaz. Yetkin isteğini bildirmek ve insanın özgür iradesinin buna verdiği yanıtları yönetmek, yanıt imansızlık ve itaatsizlik olduğu zaman bile Tanrı'nın olaylarla ilgili isteğini gerçekleştirdiği bir yoldur. Pavlus, Romalılara İsrail'in imansızlığının Tanrı'nın Müjde'yi yayma tasarısında bir yeri olduğunu söylerken bunu tasvir eder:[k] bu gerçek Rab'be övgüler döktürür: "Tanrı'nın bilgeliği ve bilgisi ne derindir! ... O'na sonsuza dek yücelik olsun! Amin."[l] Bizim övgümüz de böyle olsun.

k. Romalılar 11:11–15,25–32
l. ayet 33, 36

- 20 -

GİZEM

TANRI AŞKIN BİR YÜCELİĞE SAHİPTİR

Ya RAB, büyüklük, güç, yücelik,
Zafer ve görkem senindir.
Gökte ve yerde olan her şey senindir.
Egemenlik senindir, ya RAB!
Sen her şeyden yücesin.

1. Tarihler 29:11

Kutsal Yazılar, Tanrı'nın yüce olduğunu söyler öyle ki:[a] kavrayabileceğimizden daha yüce. Teoloji, Tanrı'nın akıl ermez olduğunu bildirir; ancak burada Tanrı'nın aklından geçenleri asla takip edemeyeceğimizi düşündürecek biçimde aklın O'nun ve bizim için bir şekilde farklı olduğundan söz edilmez, bunun yerine Tanrı sınırsız ve biz sınırlı varlıklar olduğumuz için, O'nu asla tam olarak anlayamayacağımız söylenir. Kutsal Yazılar'da bulut ve zifiri karanlığın Tanrı'nın çevresini sardığı, ama aynı zamanda O'nun yaklaşılmaz ışıkta yaşadığı söylenir,[b] ve her iki tasvir de aynı düşünceyi yansıtır: Yaratıcımız bizim üstümüzdedir ve herhangi bir yoldan O'nun ölçüsünü almak bizim gücümüzü aşar.

Bu durum bazen Tanrı'nın gizemi hakkında konuşmak olarak ifade edilir, ancak bu sözcük Kutsal Kitap'ta Tanrı'nın gizli olan bir şeyi şimdi açığa çıkarması anlamında değil,[c] ama üzerinde ne kadar söz söylense de anlama kapasitesine sahip olmadığımız bir gerçekliğin varlığı anlamında kullanılır. Tanrı Kutsal Kitap'ta yaratılışın, takdiri yönetimin, Üçlübirlik'in, İsa'nın beden alışının, Mesih'in ölümü ve dirilişinin, Ruh'un yenileyen işleyişinin ve Kutsal Yazılar'ın Tanrı esinlemesi olduğunun hakikatler olduğunu bildirir ve bizler öyle olduğuna dair söylediği sözü kabul ederiz; ama onlara nasıl olabildiklerini bilmeksizin inanırız. Yaratılmış varlıklar olarak, Yaratıcı'nın ne varlığını ne de eylemlerini bütünüyle kavrayabiliriz.

Ne var ki, Tanrı hakkında her şeyi bildiğimizi varsaymak (ve böylece O'nu kendi kısıtlı anlayış kutumuza hapsetmek) yanlış olduğu gibi, kavrayışımızın O'nun hakkındaki gerçek bilgileri içerdiğinden kuşkulanmak da yanlış olacaktır. Tanrı'nın benzeyişinde yaratılmamızın önemi hem kısmen O'nun hakkında bilebilme hem de kısıtlı da olsa O'nu ilişkisel düzeyde gerçekten tanıyabilme imkânına sahip olmamızdır. Tanrı, Kutsal Yazılar'da kendisi hakkında herşeyi açıklmasada açıkladıkları gerçektir. Calvin, Tanrı'nın bize kendisi hakkında gerçek bir anlayış verebilmesi için hem Kutsal Yazılar'ı esinlemesinde hem de Oğul'un beden almasında bizim zayıflığımızı paylaşmaya ve kapasitemize inmeye tenezzül ettiğini söyler. Bir annenin bebeğiyle bebek dilinde konuşmasındaki biçim ve içerik, annenin bir diğer yetişkinle konuşurken ifade edebileceği aklındaki tüm içerikle kıyaslanmaz; ama çocuk bu bebek dilindeki konuşmadan anne hakkında sınırlı olsa da gerçek bilgi alır ve bunun

a. Yasa'nın Tekrarı 7:21; Nehemya 4:14; Mezmur 48:1; 86:10; 95:3; 145:3; Daniel 9:4
b. Mezmur 97:2; 1.Timoteos 6:16
c. Daniel 2:29–30; Efesliler 3:2–6

karşılığında sevgi ve güven gelişir. Bu Tanrı'nın bizimle olan ilişkisine benzer bir resim olabilir.

Yaratıcımızın neden kendisini bize bir yüze,[d] bir ele,[e] bir kola,[f] kulaklara,[g] gözlere[h] ve ayaklara sahip,[i] taht üzerinde oturan,[j] rüzgara binen[k] ve savaşan[l] bir insan biçiminde sunduğunu şimdi anlayabiliyoruz. Bunlar Tanrı'nın kendi içindeki değil, ama bizim için neye benzediğiyle ilgili tariflerdir: diğer bir deyişle, O, halkıyla Baba ve dost olarak ilişki kuran ve onların müttefiki olarak hareket eden her bakımdan aşkın Rab'dir. Her ne kadar kavramsal olarak her zaman anne babanın bebek diliyle konuştuğunu duyan ve konuşan kişiyi ancak kısmen tanıyan küçük çocuklar gibi olsak da, Tanrı tapınmamızı, sevgimizi ve güvenimiz uyandırmak için kendisini bize böyle sunmaktadır.[m]

Teolojinin her durumda Tanrı'ya hamt etmek için olduğunu asla unutmamalıyız: yüce Tanrı'ya yönelik en gerçek güven ifadesi her zaman tapınmadır ve anlayabileceğimizden çok daha yüce olduğu için Tanrı'yı övmek her zaman hakiki bir tapınma olacaktır.

---

d. Mısır'dan Çıkış 33:11
e. 1. Samuel 5:11
f. Yeşaya 53:1
g. Nehemya 1:6
h. Eyüp 28:10
i. Nahum 1:3
j. 1. Krallar 22:19
k. Mezmur 18:10
l. 2. Tarihler 32:8; Yeşaya 63:1–6
m. 1. Korintliler 13:12

- 21 -

İLAHİ TAKDİR

TANRI BU DÜNYAYI YÖNETİR

İnsan kura atar,
Ama ḫer kararı RAB verir.

Süleyman'ın Özdeyişleri 16:33

✛ "Tanrı'nın sağlayaşı her yaratılanı ve her eylemi tamanen kutsal, hikmetli ve güçlü bir şekilde koruması ve yönetmesidir" (Westminster Kısa Kateşizmi, Soru 11). Eğer yaratma eylemi ilahi gücün dünyanın meydana gelmesine neden olan eşsiz bir tatbikiyse, ilahi takdir de aynı gücün Yaratıcı'nın isteğine göre süregelen tatbikidir. Yaratıcı, ilahi takdiriyle ⓐ tüm yaratıkların varlığını devam ettirir, ⓑ bütün olaylara kendisini dahil eder ve ⓒ her şeyi kendi belirlendikleri sonuca yöneltir. Model, tam bir "aktif katılımlı" amaca yönelik kişisel yönetimdir: Tanrı, dünyasından tamamen sorumludur. Eli gizli olabilir, ama yönetimi mutlaktır.

Bazıları ilahi takdiri kontrol olmaksızın ön bilgiye, müdahale olmaksızın desteklemeye ya da ayrıntılarla ilgilenmeksizin genel gözetime indirgemiştir, ancak yukarıda formüle edildiği biçimiyle ilahi takdire tanıklık etmek olağanüstüdür.

> Kutsal Kitap Tanrı'nın ilahi takdirinin şu alanlar üzerinde kontrolü olduğunu açıkça öğretir ① geniş olarak tüm kainat, Mezmur 103:19; Daniel 4:35; Efesliler 1:11; ② fiziksel dünya, Eyüp 37; Mezmur 104:14; 135:6; Matta 5:45; ③ hayvanlar alemi, Mezmur 104:21,28; Matta 6:26; 10:29; ④ ulusların meseleleri, Eyüp 12:23; Mezmur 22:28; 66:7; Elçilerin İşleri 17:26; ⑤ insanın doğumu ve kaderi, 1. Samuel 16:1; Mezmur 139:16; Yeşaya 45:5; Galatyalılar 1:15–16; ⑥ insanların hayatlarındaki başarılar ve başarısızlıklar, Mezmur 75:6–7; Luka 1:52; ⑦ tesadüfi ya da önemsiz görünen şeyler, Süleyman'ın Özdeyişleri 16:33; Matta 10:30; ⑧ doğru kişilerin korunması, Mezmur 4:8; 5:12; 63:8; 121:3; Romalılar 8:28; ⑨ Tanrı halkının ihtiyaçlarının sağlanması, Yaratılış 22:8,14; Yasa'nın Tekrarı 8:3; Filipililer 4:19; ⑩ dualara cevap vermek, 1. Samuel 1:19; Yeşaya 20:5–6; 2. Tarihler 33:13; Mezmur 65:2; Matta 7:7; Luka 18:7–8; ve ⑪ kötülerin ifşa edilmesi ve cezalandırılması, Mezmur 7:12–13; 11:6.[a]

Tanrı'nın dünya sürecine ve akılcı yaratıkların eylemlerine dahil olması hakkında net düşünmek birbirini tamamlayan beyanlar gerektirir. Bu nedenle, bir kimse eyleme geçerse ya da bir olay doğal nedenlerle tetiklenirse veya Şeytan elini gösterirse; yine de Tanrı hepsinde egemendir. Tanrı'nın adının hiçbir yerinde geçmediği Ester Kitabı'nın verdiği mesaj budur. Bir kez daha belirtmek gerekirse, yapılan şeyler Tanrı'nın yetkin isteğine karşı gelir; ancak yine de olaylarla ilgili isteğini yerine getirirler.[b] İnsanlar kasıtlı olarak kötülük yaparlar, ancak egemen Tanrı, onların kötülüklerini iyiliğe çevirir.[c] Yine, insanlar Tanrı'nın gözetimi altında günah işlerler, ancak Tanrı günahın yaratıcısı değildir;[d] aksine O, günahın yargıcıdır.

---

a. Louis Berkhof, *Systematic Theology*, 4. baskı
b. Efesliler 1:11
c. Yaratılış 50:20; Elçilerin İşleri 2:23
d. Yakup 1:13–17

Tanrı'nın isteğini gerçekleştirirken dünyada olup biten her şeye, doğayı, devam eden süreçleri ya da insanın özgür iradesini çiğnemeden "eş zamanlı" ya da "birlikte akan" tarzda dahil olması bizim için bir gizemdir, ama Tanrı'nın dahil oluşu hakkındaki tutarlı Kutsal Kitap öğretisi yukarıda belirtildiği gibidir.

Tanrı'nın dünyasını zehirleyen kötülükleri ele alırsak (ahlâki ve ruhsal sapkınlık, iyiliğin kaybolması ve berbat olmuş bir kainatın fiziksel düzensizlikleri ve bozunumu), özet olarak şöyle denilebilir: Tanrı kötülüğe izin verir;[e] kötülüğü kötülükle cezalandırır;[f] kötülüğü iyiliğe çevirir;[g] sevdiklerini sınamak ve terbiye etmek için kötülüğü kullanır;[h] ve bir gün halkını kötülüğün gücünden ve varlığından bütünüyle kurtaracaktır.[i]

İlahi takdir doktrini Hristiyanlara asla kör kuvvetlerin (şans, kader, talih, kısmet) kıskancında olmadıklarını öğretir; başlarına gelen her şey Tanrı tarafından planlanmıştır ve her şeyin kişinin ruhsal ve ebedi iyiliği için olduğunu bildiğimizde her bir olay güvene, itaate ve sevince yeni bir çağrı olarak gelir.[j]

---

e. Elçilerin İşleri 14:16
f. Mezmur 81:11–12; Romalılar 1:26–32
g. Yaratılış 50:20; Elçilerin İşleri 2:23; 4:27–28; 13:27; 1.Korintliler 2:7–8
h. Matta 4:1–11; İbraniler 12:4–14
i. Vahiy 21:27; 22:14–15
j. Romalılar 8:28

- 22 -

MUCİZELER

TANRI VARLIĞINI VE GÜCÜNÜ GÖSTERİR

RAB İlyas'ın yalvarışını duydu.
Çocuk dirilip yeniden yaşama döndü.

1. Krallar 17:22

Kutsal Yazılar'da mucize için kullanılan tek bir sözcük yoktur. Bu kavram üç terim ile ifade edilen düşüncelerin bir karışımıdır Bu terimler: *harika*, *güçlü iş* ve *belirti*dir.

Harikalar esas olan kavramdır (Latince *mīrāculum* sözcüğü harika bir şey anlamına gelir). Mucize, Tanrı'nın varlığına ve gücüne yönelik farkındalığı uyandıran gözlenmiş bir olaydır. Yeni yaratıcı gücün yaptığı işlerden daha aşağıda olmayan çarpıcı sağlayışlar, tesadüfler ve doğum gibi müthiş olaylar bu farkındalığı uyandırdığı için haklı olarak mucize diye adlandırılır. Bu bakımdan günümüzde de mucizeler vardır.

Güçlü işler (gücün işleri) mucizelerin yarattığı izlenime odaklanır ve dünyayı yoktan var eden güçlü Tanrı'nın doğaüstü eylemlerinin Kutsal Kitap tarihi boyunca varlığına işaret ederler. Bu nedenle, İsa'nın kendi dirilişi hariç üç kez[a] ve İlyas, Elişa, Petrus ve Pavlus'un birer kez yaptıkları[b] ölülerin diriltilmesi eylemi bu yaratıcı gücün bir işidir; tesadüfle ya da doğanın normal akışıyla açıklanamaz. Aynı şey Müjde'de birçok kez sözü geçen fiziksel iyileşme durumları için de geçerlidir; onlar da doğaüstü yaratım ve yenileme sergilerler.

Belirtiler, mucizeler için bir niteleme olarak (başlıca yedi mucizenin kaydedildiği Yuhanna İncili'nde düzenli olarak kullanılan bir niteleme) bunların bir şey belirttiği anlamına gelir; diğer bir deyişle, bir mesaj taşırlar. Kutsal Yazılar'da bahsi geçen mucizeler neredeyse tamamen Mısır'dan Çıkış, İlyas, Elişa ile Mesih ve elçilerinin dönemlerinde kümelenmiştir. İlk olarak, mucizeleri yapanların Tanrı'nın temsilcileri ve habercileri olduğu doğrulanır;[c] ve ayrıca Tanrı'nın kurtuluş ve yargılama eylemlerindeki gücü hakkında belli bir anlayış verirler. Bu bakımdan önemlidirler.

Mucizelere inanmak Hristiyanlıkın ayrılmaz bir parçasıdır. Bütün mucizeleri bir kenara atan ve bu yüzden kendilerini Kutsal Yazılar'daki iki büyük mucizeyi, yani İsa'nın beden alıp gelişini ve dirilişini de inkâr etmeye mecbur bırakan teologlar Hristiyan olduklarını iddia etmemelidir: böyle bir iddia geçerli değildir. Dünün bilim adamlarının mucizeleri reddetmesi bilimden değil, bilim adamlarının bilimsel çalışmalarına soktukları bir mutlak değişmez evren dogmasından ileri gelir. Dünyayı yaratan Tanrı'nın ona hâlâ yaratıcı eylemlerle müdahale ettiğine inanmakta akıl dışı bir şey yoktur. Hristiyanlar, Kutsal Kitap'taki mucizelere ve Tanrı'nın eğer dilerse günümüzde de mucizeler yapabileceğine inanmanın değil, esasen bunlardan kuşkulanmanın mantık dışı olduğunu anlamalıdır.

---

a. Luka 7:11–17; 8:49–56; Yuhanna 11:38–44
b. 1. Krallar 17:17–24; 2. Krallar 4:18–37; Elçilerin İşleri 9:36–41; 20:9–12
c. krş. Mısır'dan Çıkış 4:1–9; 1. Krallar 17:24; Yuhanna 10:38; 14:11; 2. Korintliler 12:12; İbraniler 2:3–4

- 23 -

YÜCELİK

TANRI'NIN YÜCELİĞİNİ GÖSTERMESİ, O'NA YÜCELİK VERMEYİ GEREKTİRİR

Görünüşü yağmurlu bir gün bulutların arasında
oluşan gökkuşağına benziyordu.
Öyleydi çevresini saran parlaklık.

Hezekiel 1:28

Tanrı'nın hedefi kendi yüceliğidir ama bu konunun özenli bir şekilde açıklanması gerekir, zira bu durum kolayca yanlış anlaşılabilir. Anlatılmak istenen, bazen düşünüldüğü gibi ilahi bir egoizme değil, ilahi sevgiye işaret eder. Elbette, Tanrı övgüye lâyık olduğu için yüceltilmek, büyüklüğü ve iyiliği için övülmek ister; Tanrı olduğu için takdir edilmek ister. Ama hedefi olan yücelik, aslında iki taraflı, iki aşamalı bir ilişkidir: tam olarak, ⓐ Tanrı'nın insanlara ve meleklere cömertçe gösterdiği yüceliği ile ⓑ onların gördükleri ve aldıkları şeyler için duydukları minnettarlığa karşılık olarak doğan hayranlığın birleşimidir. Bu birleşimde, Tanrı'nın akılcı yaratıklarının yaratılmasına ve düşmüş insanların şimdi kurtulmakta olmasına vesile olan sevgi paydaşlığı gerçekleşir. Tanrı'nın yüceliğini görme ve Tanrı'ya yücelik verme döngüsü öz itibariyle insan doğasının gerçekte amacını bulmasıdır ve bu Tanrı'yla birlikte insana da olağanüstü bir sevinç getirir.[a]

Eski Antlaşma'da "yücelik," Tanrı'nın ululuğunu gösterdiğinde var olduğu söylenen ağırlık, değer, zenginlik, ihtişam ve asalet çağrışımlarını taşır. Tanrı, adını (yani, doğasını, karakterini ve gücünü, Mısır'dan Çıkış 33:18—34:7) Musa'ya bildirdiği zaman, Musa'nın, Tanrı'nın görkemini görme dileğine cevap veriyordu. Bu ilana, korku dolu bir heyecan uyandıran, yakıcı bir ateş gibi görünün parlak bir bulut (Şekinah) görkemli bir şekilde eşlik etti.[b] Şekinah'ın kendisi Tanrı'nın görkemi olarak adlandırılırdı; Kutsal Kitap öyküsünün önemli anlarında Tanrı'nın etkin varlığının bir işareti olarak görünürdü.[c] Yeni Antlaşma yazarları, Tanrı'nın doğasının, karakterinin, gücünün ve amacının yüceliğinin artık Tanrı'nın beden alıp gelmiş Oğlu İsa Mesih'in kişiliğinde ve rolünde açıkça görüldüğünü bildirirler.[d]

Tanrı'nın günahkârları lütfuyla kurtarma planında ortaya koyduğu yüceliğinin hedefi kendisine övgü getirmektir,[e] yani Tanrı'ya sözlü olarak yücelik vermemizdir.[f] Tanrı'ya pratik anlamda yücelik vermek için hayatımızdaki bütün etkinliklerde O'na saygı, onur ve sevinç verme amacında olmalıyız.[g]

Tanrı, halkını yenileme işinde kendisine ait olan övgüleri asla putlarla paylaşmaz, zira gerçek olmayan putlar Tanrı'nın lütuf eylemine hiçbir katkı yapmamıştır;[h] ve ayrıca Tanrı,

---

a. krş. Sefanya 3:14–17
b. Mısır'dan Çıkış 24:17
c. Mısır'dan Çıkış 33:22; 34:5; krş. 16:7, 10; 24:15–17; 40:34–35; Levililer 9:23–24; 1. Krallar 8:10–11; Hezekiel 1:28; 8:4; 9:3; 10:4; 11:22–23; Matta 17:5; Luka 2:9; krş. Elçilerin İşleri 1:9; 1. Selanikliler 4:17; Vahiy 1:7
d. Yuhanna 1:14–18; 2. Korintliler 4:3–6; İbraniler 1:1–3
e. Efesliler 1:6,12,14
f. krş. Vahiy 4:9; 19:7
g. 1. Korintliler 10:31
h. Yeşaya 42:8; 48:11

sağladığı kurtuluş için kendisine ait olan övgüleri insanlarla da paylaşmaz, çünkü biz de kurtuluşumuza ihtiyaç duymaktan öte ona bir katkı sağlamadık. Baştan sona ve sürecin her aşamasında kurtuluş Rab'den gelir ve övgülerimiz her zaman bunun farkında olduğumuzu yansıtmalıdır. İşte bu nedenle Reform teolojisi "*sadece ve yalnızca* Tanrı'ya yücelik" (*solī Deō glōria*) ilkesi üzerinde bu kadar ısrarcıdır ve bunun için bizde bu ilkeyi aynı gayretle bugün de korumalıyız.

- 24 -

PUTPERESTLİK

TANRI TAM BİR BAĞLILIK İSTER

"Cezalandıracağım onu,
Baallar'a buhur yaktığı günler için;
Halkalarla, takılarla süslenmiş,
Oynaşlarının ardınca gitmiş,
Beni unutmuştu" diyor RAB.

Hoşea 2:13

Kutsal Kitap'ta öğretildiği gibi yalnızca tek bir Tanrı ve tek bir iman olmasına rağmen, yoldan çıkmış dünyamız[a] her zaman dinlerle dolu olmuştur ve bir dinin kuralarının bir başkasıyla birleştirilmesiyle ikisinin de bozulduğu yüzlerce yıllık senkretizm baskısı günümüzde hâlâ etkindir. Aslında, dinlerin olağanüstü bir birlikteliği için yenilenen akademik arayışlar, Doğu ile Batı düşüncelerinin popüler bir karışımı olan Yeni Çağ akımının gelişimi nedeniyle çağımızda şaşırtıcı biçimde canlanmıştır.

Burada görülen baskı yeni bir şey değildir. İsrailliler, Kenan diyarını ele geçirmelerinin ardından, Kenanlıların bereket tanrı ve tanrıçalarına tapınma biçimini Yahve'ye tapınmak için uyarladılar. Aynı zamanda Yahve'nin putlarını yapmaları yönünde sürekli ayartıldılar ki, bunların her ikisi de Kutsal Yasa'da yasaklanmıştı.[b] Buradaki ruhsal mesele, İsrail halkının antlaşma yaptıkları Tanrı olan Yahve'nin onlar için her bakımdan yeterli olduğunu ve onların tam bağlılığını talep ettiğini hatırlamalarıydı, zira diğer ilahlara tapınmak ruhsal bakımdan zinaydı.[c] Bu, İsrail halkının büyük ölçüde başarısız olduğu bir sınanmaydı.

Senkretizm, birinci yüzyılda çoktanrılı dinlerin yaygın olduğu ve her türden kült inanışların yeşerdiği Roma İmparatorluğu'nda da aynı şekilde geniş ölçüde kabul ediliyordu. Hristiyan öğretmenler gerçek imanın, öncelikle Gnostisizm (insanın sorununun günah değil, cehalet olduğunu düşünen ve bu yüzden İsa'nın beden alışında ve sunduğu kefarette yarar görmeyen bir tür teosofik anlayış) daha sonra Gnostizm'e benzer şekilde insanın kurtuluşunu esasen fiziksel dünyadan kopma meselesi olarak değerlendiren Neoplatonculuk ve Maniheizm tarafından yutulmasını engellemek için esaslı bir savaş verdiler. Bu savaşlar göreceli olarak başarılı oldu; Üçlübirlik ve İsa'nın beden alışıyla ilgili klasik iman açıklamaları onların kalıcı miraslarının parçalarıdır.

Kutsal Yazılar, kötücül putperestlik uygulamaları konusunu hoşgörmez. Putlar aldatıcı hayaller olarak alaya alınır[d] ama kendilerine tapınanları kör bir batıllığa köle ederler[e] ve bu Tanrı'ya karşı sadakatsizliktir.[f] Ayrıca Pavlus, putlar aracılığıyla çalışan kötü ruhların ruhsal bir tehdit olduklarını ve onlarla bağlantı kurmanın ancak mahvoluşa sebep olacağını

a. Romalılar 1:18–25
b. Mısır'dan Çıkış 20:3–6
c. Yeremya 3; Hezekiel 16; Hoşea 2
d. Mezmur 115:4–7; Yeşaya 44:9–20
e. Yeşaya 44:20
f. Yeremya 2

belirtir.[g] İnsanların hissettiği ruhsal boşluğu senkretizm, büyücülük ve okült deneyimlerle doldurmaya hazır olan Hristiyanlık sonrası Batı kültürü, Kutsal Kitap'ın putperestliğe karşı uyarılarını son derece ciddiye almalıdır.[h]

g. 1. Korintliler 8:4–6; 10:19–21
h. krş. 1. Korintliler 10:14; 1. Yuhanna 5:19–21

- 25 -

MELEKLER

TANRI DOĞAÜSTÜ ARACILAR KULLANIR

"Efendim, bunlar ne?" diye sordum.
Benimle konuşan melek, "Bunların ne olduğunu
sana göstereceğim" diye yanıtladı.
Mersin ağaçları arasında duran adam da,
"Bunlar dünyayı dolaşmak için
RAB'bin gönderdikleridir" diye açıkladı.

Zekeriya 1:9–10

Melekler (bu kelime "haberciler" anlamına gelir), insanlar gibi Tanrı'nın yarattığı iki tür kişisel varlıktan birisidir. Melekler sayıca fazladır.[a] Bunlar, kendilerini fiziksel bir biçimde insanlara gösterebilseler de, bir bedene sahip olmayan ya da normal koşullarda görünmeyen akla sahip ahlâki varlıklardır.[b] Evlenmezler ve ölümlü değillerdir.[c] Uzayda bir noktadan bir diğerine hareket edebilirler ve birçoğu küçük bir alanda toplanabilir.[d]

İnsanlar gibi melekler de ilkin gözetim altında tutuldular ve bazıları günaha düştü. Sınavı geçen birçok melek şimdi kutsallık ve ölümsüz bir yücelik konumunda bulunmaktadır. Gökler onların karargâhıdır[e] ve orada sürekli Tanrı'ya tapınırlar[f] ve Tanrı'nın buyruğuyla Hristiyanlara hizmet etmek için oradan çıkarlar.[g] Bunlar "kutsal" ve "seçilmiş" meleklerdir[h] ve şimdi Tanrı'nın Mesih aracılığıyla sergilediği lütuf sayesinde önceden bildiklerinden daha fazla tanrısal bilgeliğe ve yüceliğe tanıklık etmektedirler.[i]

Kutsal melekler imanlıları,[j] özellikle de çocukları korurlar[k] ve sürekli olarak kilisede olup bitenleri gözlerler.[l] Tanrı'yla ilgili konularda insanlardan daha bilgili oldukları[m] ve ölüm anında imanlılara özel bir hizmet verdikleri[n] ima edilir, ancak bu konularda ayrıntılı bilgimiz yoktur. Herhangi bir zamanda meleklerin hizmetine ihtiyacımız olursa, bu hizmeti alacağımızı söylemek meleklerin bize olan ilgi ve alâkasını belirtmek açısından yeterlidir. Nasıl ki, dünya yere yıkılmaları umuduyla Hristiyanları gözlüyorsa, melekler de hayatlarında lütfun zafer kazandığını görmek için Hristiyanları gözlerler.

Eski Antlaşma kayıtlarında sıkça rastlanan, bazen Tanrı'yla özdeşleşen ve diğer zaman-

---

a. Matta 26:53; Vahiy 5:11
b. Yaratılış 18:2—19:22; Yuhanna 20:10–14; Elçilerin İşleri 12:7–10
c. Matta 22:30; Luka 20:35–36
d. Luka 8:30'da düşmüş meleklere yapılan bir referans
e. Matta 18:10; 22:30; Vahiy 5:11
f. Mezmur 103:20–21; 148:2
g. İbraniler 1:14
h. Matta 25:31; Markos 8:38; Luka 9:26; Elçilerin İşleri 10:22; 1.Timoteos 5:21; Vahiy 14:10
i. Efesliler 3:10; 1.Petrus 1:12
j. Mezmur 34:7; 91:11
k. Matta 18:10
l. 1.Korintliler 11:10
m. Markos 13:32
n. Luka 16:22

larda O'ndan ayrı olan gizemli "RAB'bin meleği" ya da "Tanrı'nın meleği" sözleri vardır.[o] Bu bir bakıma Tanrı'nın kendi habercisi olarak eyleme geçmesidir ve genel olarak Oğul Tanrı'nın beden almadan önceki görünümü olduğu düşünülür.

Meleklerin etkinliği, Tanrı'nın kurtuluş tasarısının önemli dönüm noktalarında özellikle göze çarpar (iman atalarının dönemi, Mısır'dan çıkış ve Kutsal Yasa'nın verilişi, Babil sürgünü ve geri dönüş dönemleri, İsa Mesih'in doğumu, dirilişi ve göğe alınması) ve Mesih'in ikinci gelişinde bir kez daha gözler önüne serilecektir.[p]

o. Yaratılış 16:7–13; böl. 18; 22:11–18; 24:7,40; 31:11–13; 32:24–30; 48:15–16; Mısır'dan Çıkış 3:2–6; 14:19; 23:20–23; 32:34—33:5; Çölde Sayım 22:22–35; Yeşu 5:13–15; Hakimler 2:1–5; 6:11–23; 9:13–23

p. Matta 25:31; Markos 8:38

- 26 -

CİNLER

TANRI'NIN DOĞAÜSTÜ DÜŞMANLARI VARDIR

Tanrı olmayan cinlere,
Tanımadıkları ilaĥlara,
Atalarınızın korkmadıkları,
Son zamanlarda ortaya çıkan
Yeni ilaĥlara kurban kestiler.

Yasa'nın Tekrarı 32:17

"Cin," Grekçe *daimon* (*δαίμων*) ve *daimonion* (*δαιμόνιον*) sözcüklerinin çevirisi olup Müjde kitaplarında hem Tanrı'ya hem de insanlara düşman olan, yozlaşmış ruhsal varlıklar için sıkça kullanılan bir terimdir. İsa, yeryüzündeki hizmeti boyunca çok sayıda cini kovmuştur. Cinler düşmüş melekler olup Şeytan'a hizmet ederler.[a] Şeytan'ın isyanına katıldıkları için son yargıyı beklemek üzere göklerden kovuldular.[b] Cinlerin akılları sürekli olarak Tanrı'ya, iyiliğe, gerçeğe, Mesih'in Krallığı'na ve insanların mutluluğuna karşı çıkmaya odaklıdır ve cinler kısıtlı bir güce ve hareket özgürlüğüne sahip olmakla birlikte Calvin'in renkli bir biçimde tasvir ettiği gibi gittikleri her yere zincirlerini de sürüklerler ve Tanrı'yı alt etmeyi umut dahi edemezler.

Mesih'in hizmeti sırasında cinlerin ortaya çıkma düzeyi ve yoğunluğu Eski Antlaşma zamanlarıyla kıyaslanamayacak kadar yüksekti; bunun nedenini kısmen Mesih'in saldırısı karşısında Şeytan'ın krallığı için çaresizce çırpınması olarak söyleyebiliriz.[c] Cinlerin bilgiye ve güce sahip oldukları açığa çıktı.[d] Fiziksel ve zihinsel hastalıklara neden oldular, ya da en azından bu durumları istismar ettiler.[e] Yetkisine tabii oldukları Mesih'i tanıdılar ve O'ndan korktular.[f] Bununla birlikte Mesih bize bazı cinlerin gayretle dua ederek kovulabildiğini öğretti.[g]

Mesih, Onikiler'i ve Yetmişler'i O'nun adıyla[h] cinleri kovmaları için yetkilendirdi ve donattı ve cinleri kovma hizmeti günümüzde zaman zaman pastörel bir gereklilik olmayı sürdürmektedir. On altıncı yüzyıl Lüteryan kilisesi, Mesih'in Şeytan karşısındaki zaferinin cinlerin işgalini ebediyen durduğu inancıyla cin kovma hizmetini kaldırdı. Ancak bu olgun bir tutum değildi.

Şeytan'ın cinlerden oluşan ordusu, aldatma ve cesaret kırma gibi pek çok biçiminde kendisini gösteren kurnazca stratejiler kullanır. Bunlara karşı koymak ruhsal savaşın özüdür.[i] Cinler, içinde Kutsal Ruh'un yaşadığı yeniden doğmuş kişilere birçok bakımdan sıkıntı

---

a. İsa, cinlerin reisi sayılan Baalzevul'u Şeytan ile özdeşleştirdi: Matta 12:24–29
b. 2. Petrus 2:4; Yahuda 6
c. Matta 12:29
d. Markos 1:24; 9:17–27
e. Markos 5:1–15; 9:17–18; Luka 11:14
f. Markos 1:25; 3:11–12; 9:25
g. Markos 9:29
h. Mesih'in gücüyle, Luka 9:1; 10:17
i. Efesliler 6:10–18

verebilse de, ne Tanrı'nın seçilmişlerini kurtarma amacını engelleyebilirler ne de en nihayetinde mâhkum oldukları ebedi azaptan kaçınabilirler. Şeytan Tanrı'nın hükmü altındaki şeytan olduğu gibi (Luther'in ifadesiyle), cinler de Tanrı'nın hükmü altındaki cinler olarak yenilmiş düşmanlardır.[j] Kısıtlı güçlerinin sürdürülmesinin amacı Tanrı'nın halkının onlarla mücadele ederken Tanrı'yı daha da yüceltmeleridir.

j. Koloseliler 2:15

- 27 -

ŞEYTAN

DÜŞMÜŞ MELEKLERİN BİR ÖNDERİ VARDIR

Bir gün ilahi varlıklar
RAB'bin huzuruna çıkmak için geldiklerinde,
Şeytan da onlarla geldi.

EYÜP 1:6

Düşmüş meleklerin önderi Şeytan, tıpkı cinler gibi resmin bütününe sadece Yeni Antlaşma'da girer. Adı "düşman" (Tanrı'nın ve halkının düşmanı) anlamına gelir ve Eski Antlaşma onu bu adla tanıtır.[a] Yeni Antlaşma'da ona karakterini belli eden adlar verilir: "iblis" (Grekçe: *διάβολος*, *diabolos*) suçlayıcı anlamındadır;[b] "Apolyon"[c] yok edici anlamındadır; "ayartıcı"[d] ve "kötü olan"[e] isimleri ise zaten kendilerini açıklamaktadır; "bu çağın ilahı" ve "bu dünyanın egemeni" ifadeleri Şeytan'ın insanların Tanrı'ya karşı olan hayat biçimlerini yönettiğine işaret eder.[f] İsa, Şeytan'ın başlangıçtan beri katil ve yalanın babası olduğunu söyledi; yani, Şeytan hem ilk yalanı söyleyendir hem de bundan sonra gelen tüm sahtekârlığın ve aldatıcılığın destekçisidir.[g] Şeytan son olarak, Aden Bahçesi'nde Havva'yı kandıran yılan olarak tanıtılır.[h] Burada Tanrı'ya, Tanrı'nın gerçeğine ve Tanrı'nın kurtaran sevgisine erişmiş insanlara yönelik hayal dahi edilemeyen bir alçaklık, fesat, öfke ve zalimlik tablosu vardır.

Şeytan'ın aldatıcı kurnazlığı, Pavlus'un ifadesiyle kendisine ışık meleği süsü vermesinden, yani kötülüğü iyilikmiş gibi sunmasından bellidir.[i] Vahşi gaddarlığı ise yutacak birini arayan kükreyen bir aslana[j] ve bir ejderhaya[k] benzetilmesiyle betimlenir. Mesih'in ant içmiş düşmanı olduğu gibi,[l] şimdi de Hristiyanların düşmanı olarak daima zayıflıkları araştırır, güçlü tarafları yanlış yönlendirir ve imanı, umudu ve karakteri baltalar.[m] Kötülüğü ve kurnazlığı onu korkutucu yaptığı için ciddiye alınmalıdır; bununla birlikte şeytanı umutsuz bir şekilde dehşete düşecek kadar ciddiye almak doğru olmaz. Çünkü şeytan yenilmiş bir düşmandır. Şeytan bizden güçlüdür, ama Mesih, Şeytan karşısında zafer kazanmıştır[n] ve Mesih'in sağladığı kaynaklarla ona direndikleri müddetçe, Hristiyanlar da Şeytan'a karşı zafer kazanırlar.[o] "Sizde olan, dünyadakinden üstündür."[p]

---

a. 1. Tarihler 21:1; Eyüp 1—2; Zekeriya 3:1–2
b. yani Tanrı'nın halkını suçlar: Vahiy 12:9–10
c. Vahiy 9:11
d. Matta 4:3; 1. Selanikliler 3:5
e. 1. Yuhanna 5:18–19
f. Yuhanna 12:31; 14:30; 16:11; 2. Korintliler 4:4; krş. Efesliler 2:2; 1. Yuhanna 5:19; Vahiy 12:9
g. Yuhanna 8:44
h. Vahiy 12:9; 20:2
i. 2. Korintliler 11:14
j. 1. Petrus 5:8
k. Vahiy 12:9
l. Matta 4:1–11; 16:23; Luka 4:13; Yuhanna 14:30; krş. Luka 22:3,53
m. Luka 22:32; 2. Korintliler 2:11; 11:3–15; Efesliler 6:16
n. Matta 12:29
o. Efesliler 6:10–13; Yakup 4:7; 1. Petrus 5:9–10
p. 1. Yuhanna 4:4

Şeytan'ın varlığını kabul etmek, düşmanlığını ciddiye almak, stratejilerine dikkat etmek ve onunla her zaman savaşta olduğumuzu bilmek gereklidir. Burada söz konusu olan şey biri iyi, diğer kötü iki ilah arasında süregelen bir savaş değildir. Şeytan insan üstü olmakla birlikte yaratılmış bir varlıktır ve tanrısal değildir; çok fazla bilgisi ve gücü vardır, ama ne her şeyi bilir ne de her şeye gücü yeter. İnsanların yapamayacağı biçimlerde hareket edebilir, ama her zaman her yerde değildir. Tanrı'nın izin verdiği ölçüde bir güce sahiptir. Kaderinde ateş ve kükürt gölüne atılmak olan[q] şimdiden mağlup edilmiş bir isyancıdır.

q. Vahiy 20:10

- 28 -

İNSAN DOĞASI

TANRI İNSANLARI KENDİ SURETİNDE YARATTI

Tanrı insanı kendi suretinde yarattı.
Böylece insan Tanrı suretinde yaratılmış oldu.
İnsanları erkek ve dişi olarak yarattı.

YARATILIŞ 1:27

Kutsal Kitap'ın henüz başında öğretilen insanların Tanrı suretinde yaratıldıkları[a] ve böylece diğer canlıların aksine Tanrı'ya benzer oldukları bilgisi, bize yaratılmışlık düzeyimizde Tanrı'nın kutsal yollarını yansıtabileceğimizi, çoğaltabileceğimizi ve bu sayede yeryüzünde O'nun temsilcileri olarak hareket edebileceğimizi söyleyerek insanlığa Tanrı tarafından bahşedilen onuru ortaya koyar. İnsanlar bunları yapmak için yaratılmıştır ve bir bakıma bunları yaptığımız oranda insan oluruz.

Tanrı'nın insandaki suretinin kapsamı Yaratılış 1:26–27'de tanımlanmaz, ama bağlam bunu netleştirir. Yaratılış 1:1–25 ayetleri Tanrı'nın kişisel, akıl sahibi (zekaya, iradeye sahip, tasarılar oluşturmaya ve onları yerine getirmeye gücü yeten), yaratıcı, yarattığı dünyayı kontrol etmeye yeterli ve yarattığı her şeyin iyi olması nedeniyle ahlâki bakımdan hayranlık uyandırıcı olduğunu ortaya koyar. Basit olarak, Tanrı'nın sureti bütün bu nitelikleri barındıracaktır. 28–30. ayetlerde Tanrı'nın yarattığı insanları kutsadığını (onlara ayrıcalıklarını ve kaderlerini söylemek anlamına gelmelidir) ve onları kendi temsilcileri ve vekilleri olarak yaratılışa egemen olmakla görevlendirdiğini okuruz. İnsanın hem Tanrı'yla hem de diğer insanlarla iletişim ve ilişki kurma kapasitesi ile daha düşük yaratıklar üzerinde Tanrı'dan aldıkları egemenlik hakkı[b] Tanrı suretinin diğer unsurları olarak görünmektedir.

Tanrı'nın insanı kendi suretinde yaratması şunları içine alır ⓐ insanın "can" ya da "ruh" olması,[c] yani kişisel, öz bilince sahip, bilgi, düşünce ve eylem açısından Tanrı gibi bir kapasitesi olan Tanrı'ya benzer bir yaratık olması; ⓑ günaha düşüşle birlikte kaybedilen, ama şimdi Mesih'te kademeli olarak onarılan ahlâki doğruluğa sahip olması;[d] ⓒ insanın çevresine egemen olması. Zaman zaman şu noktalar da suret konusuna ilave edilirler, ⓓ insanın Tanrı vergisi ölümsüzlüğü ⓔ ve O'nun vasıtasıyla gerçekliği deneyim ettiğimiz, kendimizi ifade ettiğimiz ve egemenliği icra ettiğimiz bedenlerimiz.

Beden, doğrudan değil, dolaylı olarak insani suretimize aittir. Zira daha önce bahsettiğimiz gibi Tanrı'nın bedeni yoktur, ancak maddesel yaratılış üzerinde egemenlik tesis etmek ve diğer akıl sahibi yaratıklarla etkileşim kurmak gibi Tanrı benzeri etkinlikler için beden gereklidir. Ne burada ne de öteki dünyada işlev gören bir beden olmadan tam bir insani yaşam olmayacaktır. Yaratılış 1. bölümde üstü kapalı olan bu gerçek, İsa Mesih'in beden alıp dirilmesinde apaçık hale geldi: İsa, hem insanlığında hem de tanrısallığında Tanrı'nın gerçek

---

a. Yaratılış 1:26–27; 5:1; 9:6; 1.Korintliler 11:7; Yakup 3:9'da tekrarlanır.
b. Mezmur 8'de "insan ne ki" sorusuna verilen cevapta vurgulanır.
c. Yaratılış 2:7'de "yaşayan varlık oldu"; Vaiz 12:7
d. Efesliler 4:24; Koloseliler 3:10

sureti olarak geldi. Yücelmiş olan Rab İsa, tıpkı Hristiyanlar gibi tüm sonsuzluk boyunca beden almış halde olacaktır.

Günaha düşüş, sadece Adem ve Havva'daki değil, onların soyunda, yani tüm insan ırkındaki Tanrı suretini alçalttı. İnsanlığımıza dokunulmadığı için yapısal olarak Tanrı'nın suretini taşımamıza rağmen, artık günahın köleleri olduğumuz ve Tanrı'nın kutsallığını yansıtmak için güçlerimizi kullanamadığımız için işlevsel bakımdan bu sureti taşımıyoruz. Yeniden doğuş, Tanrı'nın ahlâki suretini yaşamlarımızda yenileme sürecini başlatır, ama bütünüyle kutsanıp yüceltilene dek Tanrı Oğlu'nun insan olup yerine getirdiği yaratılış amacımızı, yani Tanrı'yı düşüncede ve eylemde yansıtma görevini kusursuz biçimde yapamayacağız.[e]

e. Yuhanna 4:34; 5:30; 6:38; 8:29,46; Romalılar 6:4–5,10; 8:11

- 29 -

İNSANLIK

İNSANLAR BEDEN VE CANDAN MEYDANA GELİR, İKİ CİNSTİR

RAB Tanrı Adem'i topraktan
Yarattı ve burnuna yaşam soluğunu üfledi.
Böylece Adem yaşayan varlık oldu.

Yaratılış 2:7

İnsanları erkek ve dişi olarak yarattı.

Yaratılış 1:27

Bu dünyada yaşayan her insan maddesel bir bedenden ve ona yaşam veren manevi bir özden meydana gelir. Kutsal Yazılar bu öze "can" ya da "ruh" adını verir. "Can" ifadesi bir kimsenin bilinçli kişiliğinin ayrımını vurgular; "ruh" ifadesi ise kişinin Tanrı'dan türediğine, O'na bağımlılığına ve maddesel bedenden ayrı olduğuna ilişkin nüansları barındırır.

Kutsal Kitap'taki kullanımlara bakarak hem cana hem de ruha *sahip olduğumuzu*, can ve ruh *olduğumuzu* söyleyebiliriz. Ancak can ve ruhun iki farklı şey olduğunu düşünmek hatadır; insanın beden, can ve ruh olarak üç kısma ayrıldığı görüşü yanlıştır. Canın dünyasal farkındalık organı ve ruhun yeniden doğuş ile yaşama döndürülen ayrı bir Tanrı'yla iletişim kurma organı olduğuna dair yaygın kanı Kutsal Kitap öğretisinin ve sözcüğün kullanımının dışındadır. Üstelik, teolojinin "canla" ilgili ve ruhsal olmayan bir konu olduğunu, ruhsal algının ise Tanrı'nın vahyettiği öğretiyle bağlantısız olduğunu düşündürmek suretiyle ruhsal görüş ile teolojiyi birbirinden ayıran ve her ikisini de zayıflatan sağlıklı olmayan bir entelektüellik karşıtlığına yol açar.

Canın beden alışı Tanrı'nın insan için yaptığı tasarımın ayrılmaz bir parçasıdır. Önceden söylendiği gibi, beden aracılığıyla çevremizi deneyim eder, zevk alır, etrafımızdaki şeyleri kontrol eder ve diğer insanlarla ilişki kurarız. Tanrı insanı yarattığında bedende kötü ya da yozlaşmış hiçbir şey yoktu ve eğer günah araya girmeseydi, bildiğimiz şekliyle insanı ölüme götüren fiziksel hastalıklar, yaşlanma ve çürüme yaşamın birer parçası olmayacaktı.[a] Ne var ki, şimdi insanlar fiziksel ve zihinsel bakımdan bozulmuş arzularının, hem birbirleriyle hem de bilgelik ve doğruluk ilkeleriyle giriştikleri savaşların açıkça gösterdiği gibi, psikosomatik bakımdan baştan aşağı yozlaşmıştır.

Ölüm anında, can ölmüş olan bedeni geride bırakır, ama bu olay Grek felsefecilerin ve bazı kült inançların hayal ettiği gibi mutlu bir ayrılış değildir. Hristiyanların umudu *bedenden* kurtulmak değil, *bedenin* kurtuluşudur. Kendi bedenlerimizin dirilişi aracılığıyla Mesih'in dirilişine ortak olmayı bekliyoruz. Gelecekteki görkemli bedenlerimizin tam yapısı şimdilik bilinmese de, şimdiki bedenlerimizin bir nevi devamı niteliğinde olacağını biliyoruz.[b]

---

a. Yaratılış 2:17; 3:19,22; Romalılar 5:12
b. 1. Korintliler 15:35–49; Filipililer 3:20–21; Koloseliler 3:4

İki cins, yani erkek ve kadın, yaratılış düzeninin eseridir. Erkekler ve kadınlar Tanrı'nın suretini eşit ölçüde taşırlar[c] ve sonuçta onur bakımından eşittirler. Cinsiyetlerin birbirini tamamlayıcı doğası, sadece evlilik, üreme ve aile yaşamında değil, hayatın daha geniş etkinliklerinde de rollerin yerine getirilmesiyle zengin bir işbirliği kurma amacı taşır.[d] Diğer cinsiyetten bir kimse ile aramızdaki akıl ermez farkı algılamak, o cinsiyetin gizemli gerçeğinin gerektirdiği nezaketin unsurları olan takdiri, dürüstlüğü, itibarı, hizmeti ve sadakati öğrenmek için bir okul olmalıdır. İki cinsiyetin anlamını önemsemeyen "üniseks" kavramı böylece Tanrı'nın düzenini saptırırken, Fransızların cinsiyet ayrımı hakkındaki meşhur sözü "*Vive la différence!*" (Yaşasın zıtlık!) Kutsal Kitap'ın bakış açısını ifade eder.

c. Yaratılış 1:27
d. bkz. Yaratılış 2:18–23

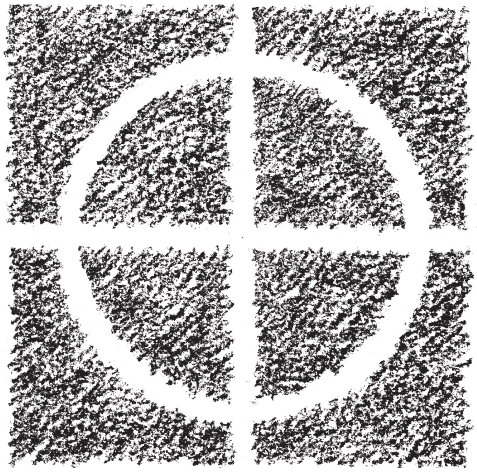

İKİNCİ KISIM

Tanrı'nın Kurtarıcı Olarak Vahyedilişi

- 30 -

GÜNAHA DÜŞÜŞ

İLK İNSAN ÇİFTİ GÜNAH İŞLEDİ

Kadın ağacın güzel, meyvesinin
yemek için uygun ve bilgelik kazanmak için
çekici olduğunu gördü. Meyveyi koparıp yedi.
Yanındaki kocasına verdi, o da yedi.

Yaratılış 3:6

✝ Pavlus, Romalılara Mektubu'nda bütün insanların doğal olarak günahın gücü ve denetimi, ölümün egemenliği ve Tanrı'nın kaçınılmaz gazabı altında olduğunu bildirir.[a] Bu durumu, Atina'da yaptığı konuşmada ortak atamız olarak tanımladığı kişinin işlediği günaha dek geriye götürür.[b] Bu yaklaşım günaha düşüşün, yani Tanrı'dan uzaklaşıp günaha ve kaybolmuşluğa doğru ilk sapmanın öyküsünü okuduğumuz Yaratılış 3. bölümdeki tarihsel kaydın elçisel yetkiyle yapılan bir yorumudur. Pavlus'un gözlerinden bu yorumun göründüğü biçim, tarihin ana noktaları olarak aşağıda açıklanmıştır:

a. Tanrı, ilk insanı bütün gelecek kuşakların temsilcisi yaptığı gibi İsa Mesih'i de Tanrı'nın tüm seçilmişlerinin temsilcisi yapacaktı.[c] İki durumda da temsilci, temsil ettiği kişileri ister iyi isterse kötü olsun, kendi kişisel eylemine dahil etmeliydi, tıpkı savaş ilan eden bir ülke önderinin halkın tümünü eyleminin sonuçlarına dahil etmesi gibi. Adem'in kendi soyunun kaderini belirleyeceği bu tanrısal seçilmiş düzenlemeye bir Kutsal Kitap ifadesi olmamasına rağmen işler antlaşması denmiştir.

b. Tanrı ilk insanı mutlu bir ortama yerleştirdi. İnsan itaatini sürdürdüğü ve özellikle de iyiyle kötüyü bilme ağacı denen ağacın meyvesinden yemeyerek sadakatini gösterdiği sürece bu ortamın hem onun için hem de soyundan gelenler için devam edeceğini vaat etti. Görünen o ki, ağacın bu adla anılmasının nedeni, esas meselenin Adem'in iyiyle kötüyü Tanrı'dan mı öğreneceği yoksa Tanrı'nın ne söylediğine aldırmadan iyiyle kötüye kendisinin mi karar vereceği olmasıydı. Adem bu ağaçtan yiyerek aslında Tanrı'dan hiçbir referans almadan iyiyle kötüyü kendi başına bilebileceğini iddia ediyordu.

c. Kendisi de yılan[d] tarafından kandırılan Havva'nın yönlendirdiği Adem, yasak meyveyi yiyerek Tanrı'ya karşı geldi. Bunun sonucunda ilk olarak, Adem'in günahında ifade edilen Tanrı karşıtı, kendini yücelten zihin yapısı hem onun hem de soyundan gelenlerin ahlâki doğasının bir parçası haline geldi.[e] İkinci olarak, Adem ve Havva haklı nedenlerle

---

a. Romalılar 3:9,19; 5:17,21; 1:18–19; krş. Romalılar 1:18–3:20
b. Romalılar 5:12–14; Elçilerin İşleri 17:26; krş. 1. Korintliler 15:22
c. Romalılar 5:15–19 ile 8:29–30; 9:22–26
d. Kılık değiştirmiş Şeytan: 2. Korintliler 11:3,14; Vahiy 12:9
e. Yaratılış 6:5; Romalılar 3:9–20

> Tanrı'nın huzurunda utanmalarına ve korkmalarına neden olan bir kirlenmişlik ve suçluluk duygusuna kapıldılar. Üçüncü olarak, acı ve ölüm beklentileriyle lanetlendiler ve Aden'den kovuldular. Ancak bununla birlikte Tanrı onlara kurtaran merhametini göstermeye başladı; çıplaklıklarını örtmek için onlara deriden giysiler giydirdi ve kadının soyunun bir gün yılanın başını ezeceğini vaat etti. Bu vaat Mesih'in ön bildirisiydi.

Burada anlatılan öykü her ne kadar figürlerin barındığı bir anlatım tarzı da olsa, Yaratılış kitabı bu konuyu tarihsel olarak okumamızı gerektirir; Yaratılış'ta Adem, iman atalarına ve insanlığın geri kalanına soy ağacıyla bağlıdır[f] ve bu durum onu İbrahim, İshak ve Yakup kadar mekan-zaman tarihinin bir parçası yapar. Kitap'ta Adem'den sonra gelen ana karakterlerin tümü, Yusuf hariç o ya da bu şekilde günahkâr olarak gösterilirler ve öyküdeki neredeyse diğer herkes gibi Yusuf'un ölümü de dikkatlice kaydedilmiştir;[g] Pavlus'un "Herkes nasıl Adem'de ölüyorsa"[h] ifadesi, Yaratılış'ta zaten açıkça ima edilen şeyi –tarihsel gerçekliğini– sadece belirginleştirir.

Dünyanın her zaman tanık olduğu sapkın insan doğası için ikna edici yegâne açıklamanın insanın günaha düşüş öyküsü olduğunu iddia etmek yerinde olur. Pascal, orijinal günah doktrininin akla uygun görünmediğini, ama bir kez kabullenildiğinde insanlığın durumunu gayet akılcı biçimde açıkladığını söyler. Pascal haklıydı ve aynı şey Günaha Düşüş öyküsünün kendisi için de söylenebilir ve söylenmelidir.

f. Yaratılış 5; 10—11
g. Yaratılış 50:22–26
h. 1.Korintliler 15:22

- 31 -

ORİJİNAL GÜNAH

YOZLAŞMIŞLIK HERKESE BULAŞIR

Nitekim suç içinde doğdum ben,
Günaḫ içinde annem bana ḫamile kaldı.

Mezmur 51:5

✝ Kutsal Yazılar günahı, her insanda her alanda görülen insan doğasının evrensel bozukluğu olarak teşhis eder.[a] Her iki antlaşmada da günahın etik karakterini sergileyen nitelikte tanımlar verilmiştir. Bunlar Tanrı'nın yönetimine isyan, Tanrı'nın bizim için belirlediği hedefi ıskalamak, Tanrı'nın yasasını çiğnemek, Tanrı'nın talimatlarına itaatsizlik, kişinin kendisini kirletmesiyle Tanrı'nın paklığına saygısızlık ve Yargıç olan Tanrı'nın huzurunda suçlu duruma düşmek olarak söylenebilir. Bu ahlâki bozukluk dinamiktir. Günah, Tanrı'nın çağrısına ve buyruğuna karşı akıl dışı, olumsuz ve isyankâr tepki enerjisi, tanrıyı oynamak için Tanrı'yla savaşan bir ruh olarak açığa çıkar. Günahın kökünde Adem'in ilk isyanında görülen kibir ve Tanrı'ya düşmanlık vardır; ve günahlı eylemlerin ardında, Tanrı'nın hayatlarımızdaki iddiaları karşısında düşmüş yüreğin kasıtlı muhalefetini bir şekilde ifade eden düşünceler, güdüler ve arzular bulunur.

Günah, geniş kapsamda Tanrı'nın yasasına eylemde, alışkanlıklarda, tutumda, dış görüntüde, mizaçta, motivasyonda ve var oluşsal üslupta uyumsuzluk olarak tanımlanabilir. Günahın farklı unsurlarını tasvir eden Kutsal Kitap pasajları arasında şunlar sayılabilir: Yeremya 17:9; Matta 12:30–37; Markos 7:20–23; Romalılar 1:18—3:20; 7:7–25; 8:5–8; 14:23 (Luther, Pavlus'un Romalılar Mektubu'nu "günahı büyüteç altına almak" için yazdığını söyler); Galatyalılar 5:16–21; Efesliler 2:1–3; 4:17–19; İbraniler 3:12; Yakup 2:10–11; 1. Yuhanna 3:4; 5:17. Pavlus'un yazılarında *benlik* genel olarak günahlı arzularla sürüklenen bir insan anlamına gelir. Kutsal Yazılar'ın tespit ettiği ve kınadığı belirli hatalar ve kusurlar (yani, günahın biçimleri ve ifadesi) burada listelenemeyecek kadar çoktur.

Orijinal günah, yani kökenimizden türeyen günah, bir Kutsal Kitap deyişi değildir (Augustinus'un icadıdır), ama günahın ruhsal sistemimizdeki gerçekliğine verimli bir odaklanma sağlayan bir kavramdır. Orijinal günah anlayışı, günahın Tanrı'nın yarattığı insan doğasına ait olduğu[b] ya da günahın üreme ve doğum süreçlerine dahil olduğu anlamına gelmez,[c] ancak şunları çağrıştırır: ⓐ günahlılık, doğumdan itibaren her insanın niteliğidir

a. 1. Krallar 8:46; Romalılar 3:9–23; 7:18; 1. Yuhanna 1:8–10
b. Tanrı insanları doğru yarattı, Vaiz 7:29.
c. Levililer 12 ve Levililer 15. bölümlerdeki adet kanaması, meni ve doğumla bağlantılı kirlilik, ahlâki değil sadece törenseldi.

ve her insan fiili günahtan önce bile güdüsel bakımdan çarpık bir yürek halindedir; ⓑ bu içsel günahlılık bütün fiili günahların kökü ve kaynağıdır; ⓒ Tanrı'nın huzurundaki ilk temsilcimiz olan Adem'den itibaren gizemli bir şekilde bizlerde türemiştir. Orijinal günah savı, günah işlediğimiz için günahkâr olmadığımızı, bunun yerine günaha köle bir doğayla dünyaya gelmiş günahkârlar olduğumuz için günah işlediğimizi ortaya koyar.

Tamamen yozlaşmışlık ifadesi yaygın olarak orijinal günahın çağrıştırdıklarını belirginleştirmek için kullanılır. Ahlâki ve ruhsal doğamızın derece bakımından değil (zira hiç kimse olabileceği kadar kötü değildir), ama kapsam bakımından tamamen bozulmuş olduğunu belirtir. Günah tarafından dokunulmamış hiçbir parçamızın olmadığını beyan eder ve bu nedenle hiçbir eylemimiz olması gerektiği gibi iyi olmaz. Sonuçta içimizdeki ya da bizimle ilgili hiçbir şey Tanrı'nın gözünde övgüye lâyık değildir. Ne yaparsak yapalım, Tanrı'nın beğenisini kazanamayız; lütuf sayesinde kurtulmadıkça, kayıbız.

Tamamen yozlaşmışlık tamamen acizlik demektir, yani Tanrı'ya ve O'nun sözüne içten ve tüm yürekle karşılık verme gücüne kendi içimizde sahip değiliz.[d] Pavlus düşmüş yüreğin bu tepkisizliğine ölüm hali demektedir,[e] ve Westminster İnanç Açıklaması'nda şöyle der: "Günah konumuna düşmesiyle insan, beraberinde kurtuluşu getirecek herhangi bir ruhsal iyiliği isteme yetisini tümüyle kaybetmiştir: bu nedenle bu iyiliğe tümüyle karşıt, ve günah içinde ölü bir doğal insan olarak kendi gücüyle iman edecek ya da kendisini buna hazırlayacak yetiye sahip değildir."[f]

d. Yuhanna 6:44; Romalılar 8:7–8
e. Efesliler 2:1,5; Koloseliler 2:13
f. Westminster İnanç Açıklaması, 9.3

- 32 -

ACİZLİK

DÜŞMÜŞ İNSANLAR HEM ÖZGÜR HEM DE KÖLEDİR

Yürek ḫer şeyden daḫa aldatıcıdır, iyileşmez,
Onu kim anlayabilir?

Yeremya 17:9

İnsanın günaha düşmüş durumu hakkında net bir görüşe kavuşmak, geçen iki yüzyıl boyunca özgür *faaliyet* denen kavram ile Hristiyanlığın başında beri özgür *irade* denen kavram arasında bir ayrım yapmayı gerektirir. Augustinus, Luther, Calvin ve diğerleri özgür *iradeden* iki anlamda söz ettiler. Bunlardan birincisi önemsiz, ikincisi önemliydi. Ama bu durum kafa karıştırıcıydı. Bu yüzden ilk anlamları için her zaman özgür *faaliyeti* kullanmak daha iyidir.

Özgür faaliyet doğaları gereği insanların bir niteliğidir. Bütün insanlar, kendi doğru ve yanlış algıları ve duyguları ışığında kendilerini hoşnut eden şeyi seçerek ne yapacaklarına özgürce karar verirler. Bu yüzden, yaptıkları gönüllü seçimleri nedeniyle Tanrı'ya ve birbirlerine karşı sorumlu olan ahlâki varlıklardır. Günah işledikten hem önce hem de sonra Adem de öyleydi; şimdi biz de öyleyiz ve hatta artık içlerinde günah işleme isteği olmaması bakımından lütufla güçlenen yüceltilmiş kutsalları da öyle. Günah işlemekten aciz olmak cennetin zevklerinden ve yüceliklerinden biri olacaktır. Ancak bir kimsenin insanlığını ortadan kaldırmayacaktır; yüceltilmiş kutsallar hâlâ doğalarıyla uyumlu seçimler yapmaya devam edecekler ve bu seçimler her zaman iyi ve doğru olacağı için insanın özgür faaliyetinin daha az bir ürünü olmayacaktır.

Ne var ki, özgür irade Hristiyan öğretmenler tarafından ikinci yüzyıldan beri bir durumun sunduğu bütün ahlâki seçenekleri seçme yeteneği olarak tanımlanmıştır. Augustinus, Pelagius'a ve Grek kilise babalarının çoğuna karşı, orijinal günahın bu anlamda bizi özgür irademizden yoksun bıraktığını iddia etmiştir. Tanrı'nın yolunu ayırt edebilmek ve seçebilmek için doğal bir yeteneğimiz yoktur. Çünkü Tanrı'ya doğru doğal bir eğilime sahip değiliz; yüreklerimiz günaha köledir ve ancak yeniden doğuş lütfu bizi bu kölelikten özgürleştirebilir. Pavlus'un Romalılar 6:16–23'te öğrettiği şey öz olarak buydu; sadece *özgürleşmiş* bir irade (Pavlus, özgür kılınmış kişi der) özgürce ve içtenlikle doğruluğu seçer. Doğruluğu daima sevmek, yani yüreğin Tanrı'yı hoşnut eden yaşam biçimine eğilimi, Mesih'in bahşettiği özgürlüğün bir unsurudur.[a]

a. Yuhanna 8:34–36; Galatyalılar 5:1,13

İradenin soyut bir terim olduğunu gözlemek önemlidir. İradem, elim ya da ayağım gibi hareket edip etmemeyi seçtiğim bir parçam değildir; tam olarak harekete geçmeyi seçmem ve sonra harekete geçmeye girişmemdir. Özgür faaliyet ve Mesih'in günahın kölelerini günahın egemenliğinden özgürleştirmesiyle ilgili gerçek, eğer *irade* sözcüğü kaldırılırsa daha net ifade edilebilir. Bu durumda herkes şöyle diyecektir: Ahlâki olarak sorumlu özgür kişi *benim;* Mesih'in özgürleştirmesi gereken günahın kölesi *benim;* Tanrı yüreğimi yenileyene kadar içimde sadece Tanrı'ya karşı olan şeyleri seçmek durumunda bulunan düşmüş varlık *benim.*

- 33 -

ANTLAŞMA

TANRI GÜNAHLI İNSANLARI LÜTUF ANTLAŞMASINA DAHİL EDER

RAB Avram'a, "Ülkeni, akrabalarını, baba evini bırak,
sana göstereceğim ülkeye git" dedi, "Seni büyük bir
ulus yapacağım, Seni kutsayacak, sana ün
kazandıracağım, Bereket kaynağı olacaksın.
Seni kutsayanları kutsayacak,
Seni lanetleyeni lanetleyeceğim.
Yeryüzündeki bütün halklar
Senin aracılığınla kutsanacak."

Yaratılış 12:1–3

Kutsal Yazılar'da antlaşmalar, özel vaatler, iddialar ve iki taraf için de yükümlülükler içeren, tarafları kalıcı olarak tanımlanmış ilişkiler yoluyla birbirine bağlayan, üzerinde fikir birliği yapılmış ya da tek taraflı olarak kabul ettirilmiş uzlaşmalardır.[a]

Tanrı, yarattığı insanla antlaşma yaptığında, Nuh ve bütün yaşayan canlılarla yaptığı antlaşmada görüldüğü gibi koşulları tek taraflı olarak kendisi belirler.[b] Adem ve Havva işler antlaşmasının koşullarına uymadıkları zaman,[c] Tanrı onları yok etmedi, ama onlara bir Kurtarıcı vaat ederek lütuf antlaşmasını ortaya koydu.[d] Tanrı'nın antlaşması, İbrahim'le olan antlaşmasında görüldüğü üzere kendi vaadine dayanır. Tanrı, İbrahim'i, Ona vereceği ülkeye gitmesi için çağırdı ve hem onu kutsayacağını hem de onun aracılığıyla bütün yeryüzündeki tüm aileleri kutsayacağını vaat etti.[e] İbrahim Tanrı'nın çağrısına kulak verdi. Çünkü Tanrı'nın vaadine güvendi; Tanrı'nın vaadine iman etmesi ona doğruluk sayıldı.[f] Tanrı'nın İsrail halkıyla Sina Dağı'nda yaptığı antlaşma bir Yakın Doğu hükümdarlık anlaşması, yani itaat eden bir krala ve halka tek taraflı olarak kabul ettirilen bir kraliyet antlaşması biçimini aldı. Her ne kadar o antlaşma Tanrı'nın antlaşmasına lanetlenme tehdidi altında itaat etmeyi gerektirdiyse de, lütuf antlaşmasının bir devamıydı.[g] Tanrı, halihazırda kurtardığı ve üzerlerinde hak iddia ettiği bir halka buyruklarını verdi.[h] Tanrı'nın antlaşma vaadi Musa'ya verilen yasanın simgeleri ve gölgeleri aracılığıyla güçlendirildi. İsrail halkının Musa'nın antlaşmasını yerine getirmekte başarısız olması, eğer Tanrı'nın halkı gerçekten O'nun ve O da halkın olacaksa, yeni bir kurtuluş ve antlaşma ihtiyacını ortaya koydu.[i]

Tanrı'nın İsrail halkıyla antlaşması, tüm vaatlerini yerine getirmek ve simgelerle biçimlenmiş gölgelerin aslını ortaya çıkarmak için Oğlu'nun kişiliğinde Tanrı'nın bizzat gelişine

---

a. örn., evlilik antlaşması, Malaki 2:14
b. Yaratılış 9:9
c. Yaratılış 3:6
d. Yaratılış 3:15
e. Yaratılış 12:1–3
f. Yaratılış 15:6; Romalılar 4:18–22
g. Mısır'dan Çıkış 3:15; Yasa'nın Tekrarı 7:7–8; 9:5–6
h. Mısır'dan Çıkış 19:4; 20:2
i. Yeremya 31:31–34; 32:38–40; krş. Yaratılış 17:7; Mısır'dan Çıkış 6:7; 29:45–46; Levililer 11:44–45; 26:12

hazırlıktı.[j] Yeni Antlaşma'nın aracısı olan İsa Mesih, kendisini günahlara karşılık gerçek ve son kurban olarak sundu. Yasaya kusursuzca itaat etti ve insan ırkının ikinci temsilcisi olarak, şimdi imanlıların üzerine antlaşmanın vaatleri olarak döktüğü bağışlama, esenlik ve Tanrı'yla yeni yaratılışta paydaşlık bereketlerinin mirasçısı oldu. Bu bereketleri vermenin tipik ve geçici ayarlamaları, beklenenin gerçekleşmesiyle ortadan kaldırıldı. Mesih, Tanrı'nın tahtından Kutsal Ruh'u göndererek halkını kendisine ait olmak üzere mühürler ve kendisini onlara adar.[k]

İbraniler 7—10. bölümlerde açıklandığı gibi, Tanrı sonsuza dek sürecek antlaşmasının daha gelişmiş sürümünü yürürlüğe soktu.[l] Bu antlaşma daha iyi bir tapınma çadırında daha iyi bir başkâhin tarafından sunulan[m] daha iyi bir kurbana dayalı[n] ve antlaşmanın eski biçimine göre daha iyi bir umudu, yani "daha iyi olan göksel ülkede" Tanrı'yla birlikte sonsuz yücelik umudunu[o] garanti eden, daha iyi vaatler üzerine kurulmuş daha iyi bir antlaşmadır.[p]

Eski Antlaşma'nın Mesih'te tamamlanması diğer uluslara iman kapısını açar. Antlaşma'nın yapıldığı topluluk olarak tanımlanan "İbrahim'in soyu" Mesih'te yeniden tanımlandı. İster Yahudi isterse Grek olsun, iman yoluyla Mesih'le birleşen herkes İbrahim'in soyu olurken,[q] Mesih'in dışında kalan hiç kimse Tanrı'yla antlaşmaya dahil olamaz.[r]

Tanrı'nın antlaşma ilişkilerinin hedefi, her zaman olduğu gibi, bir gün yenilenen dünya düzeninde yeni Yeruşalim'de yaşayacak[s] "her ulustan, her oymaktan, her halktan, her dilden oluşan"[t] antlaşma halkının bir araya gelmesi ve kutsanmasıdır. Burada antlaşma ilişkisi en dolu ifadesini bulacaktır: "Onlar O'nun halkı olacaklar, Tanrı'nın kendisi de onların arasında bulunacak."[u] Tanrı'nın dünya olaylarını şekillendirmesi hâlâ bu hedefe doğru hareket etmektedir.

Antlaşma çerçevesi Tanrı'nın egemen lütfunun bütün düzenini kapsamaktadır. Mesih'in göksel hizmeti "yeni antlaşmanın aracısı" olarak devam etmektedir.[v] Kurtuluş, antlaşmanın kurtuluşudur: aklanma ve evlatlığa alınma, yeni doğuş ve kutsanma antlaşmanın bereketleridir; seçilmişlik Tanrı'nın antlaşma topluluğunun, yani kilisenin gelecekteki üyelerini seçmesidir; sünnet ve Fısıh'ın karşılığı olan Vaftiz ve Rab'bin Sofrası antlaşma talimatlarıdır; Tanrı'nın yasası antlaşma yasasıdır. Bunu yerine getirmek, antlaşma lütfuna duyulan minnettarlığın ve Tanrımız'a duyulan sadakatin en gerçek ifadesidir. Tanrı'nın bizimle antlaşma yapmasına karşılık olarak Tanrı'yla antlaşma yapmak, hem özelde hem de Rab'bin Sofrası'nda bütün imanlılar için düzenli bir adanma egzersizi olmalıdır. Lütuf antlaşmasını anlamamız bize rehberlik ederek Tanrı'nın kurtaran sevgisinin tüm harikalarına övgüler sunmasına yardımcı olur.

---

j. Yeşaya 40:10; Malaki 3:1; Yuhanna 1:14; İbraniler 7—10
k. Efesliler 1:13–14; 2. Korintliler 1:22
l. İbraniler 13:20
m. İbraniler 7:26—8:6; 8:11,13–14
n. İbraniler 9:23
o. İbraniler 11:16; krş. ayet 40
p. İbraniler 8:6
q. Galatyalılar 3:26–29
r. Romalılar 4:9–17; 11:13–24
s. Vahiy 21:1–2
t. Vahiy 7:9
u. Vahiy 21:3
v. İbraniler 12:24

- 34 -

KUTSAL YASA

TANRI YASA KOYAR VE İTAAT TALEP EDER

Musa bütün İsraillileri
bir araya toplayarak şöyle dedi:
"Ey İsrail, bugün size bildireceğim
kurallara, ilkelere kulak verin!
Onları öğrenin ve onlara uymaya dikkat edin!"

Yasa'nın Tekrarı 12:1–3

İnsanoğlu otonom olarak yani kendi yasalarını koymakta serbest değil, teonom olarak yani Yaratıcısı'nın yasalarını tutmaya mecbur yaratıldı. Bu bir güçlük değildi, zira Tanrı insanı öyle tasarlamıştı ki, minnettar itaat ona en büyük mutluluğu verecekti; görev ve zevk, tıpkı İsa'da olduğu gibi bir arada olacaktı.[a] Düşmüş insan yüreği, Tanrı'nın yasasından hem bir yasa olduğu için hem de Tanrı'nın olduğu için nefret eder; ancak Mesih'i tanıyanlar, aldıkları lütuftan ötürü sadece yasayı sevip onu yerine getirmek istemekle kalmazlar,[b] ayrıca Kutsal Ruh tarafından daha önce asla olmadığı biçimde yürekten başlayan bir itaat düzeyine yönlendirilirler.[c]

Tanrı'nın ahlâk yasası Kutsal Yazılar'da, On Buyruk'ta, Musa'nın ilettiği diğer kurallarda, peygamberlerin verdiği vaazlarda, İsa'nın öğretisinde ve Yeni Antlaşma mektuplarında bolca yer bulur. Yasa, Tanrı'nın kutsal karakterini ve yarattığı insanlar için güttüğü amacını yansıtır. Tanrı, insana görmeyi sevdiği davranışları buyururken O'nu öfkendirenleri yasaklar. İsa ahlâki yasayı iki buyrukta özetler ve Eski Antlaşma'nın bütün ahlâk talimatlarının bu iki buyruğa "dayandığını" söyler; Tanrı'nı sev ve komşunu sev.[d] Mesih'in ve elçilerinin verdiği ahlâk öğretisi derinleştirilmiş ve yeni koşullara yeniden uyarlanmış eski yasadır. Bu yeni koşullar, Kurtarıcı'nın egemenlik sürdüğü Tanrı'nın Egemenliği ve Tanrı halkının kendi aralarında göksel yaşam sürmeye ve dünyada Tanrı'nın medeniyeti olmaya çağrıldığı Pentikost sonrası Kutsal Ruh çağıdır.

Kutsal Kitap yasası çeşitli türlerdedir. Ahlâk yasaları, her zaman görevimiz olan kişisel ve toplumsal davranışı buyurur. Eski Antlaşma'nın siyasi yasaları, İsrail'in bir kilise-devlet ve Tanrı'nın yeryüzündeki halkı olduğu dönemdeki ulusal durumuna ahlâk yasasının ilkelerini uygulamıştır. Törensel paklık, temiz sayılan yiyecekler ve sunularla ilgili Eski Antlaşma yasaları, öğretisel amacı olan geçici düzenlemelerdi[e] ve simgesel anlamları tamamlanmış

---

a. Yuhanna 4:34; krş. Mezmur 112:1; 119:14,16,47–48,97–113,127–128,163–167
b. Romalılar 7:18–22; 12:1–2
c. Romalılar 7:6; 8:4–6; İbraniler 10:16
d. Matta 22:37–40
e. Matta 15:20; Markos 7:15–19; 1. Timoteos 4:3–5; İbraniler 10:1–14; 13:9–10

olduğundan Yeni Antlaşma'da iptal edildiler. Ahlâki, adli ve ritüel buyrukların Musa'nın kitaplarında yan yana sıralanışı Tanrı'nın yönetiminde yaşamın bölümlere ayrılmış değil, ama çok yönlü bir birliktelik olarak görülmesi gerektiği ve ayrıca Tanrı'nın yasa yapıcı olarak yetkisinin Kutsal Yasa'nın tamamına eşit güç verdiği mesajını taşıyordu. Ne var ki, yasalar farklı türlerdeydi ve farklı amaçlar taşıyorlardı. Siyasi ve törensel yasalar kısıtlı uygulamaya sahipti ve İsa'nın Kutsal Yasa'nın değişmezliği hakkındaki sözlerinin hem o andaki bağlama hem de öğretisinin geri kalanına bakıldığında ahlâki yasayla ilgili olduğu açıktır.[f]

Tanrı, yasalarının verildiği biçimiyle tüm çağrışımlarına herkesin tam bir itaat göstermesini zorunlu tutar. Yasa, "insanın bütününde … tam olarak ebediyen uymaya bağlar"; "ruhsaldır, bu nedenle sözlere, işlere ve tavırlara olduğu kadar canın diğer tüm güçleriyle birlikte anlayışına, iradesine ve duygularına kadar ulaşır" (diğer bir deyişle, arzular da işler kadar doğru olmalıdır ve Ferisi dışsallığı yeterli değildir);[g] ve yasanın sonuçları onun içeriğinin parçasıdır – "Bir sorumluluk buyrulduğunda, bunun tersi yasaklanmıştır; ve bir günahın yasaklandığı bir yerde, tersi olan sorumluluğun yerine getirilmesi buyrulmuştur."[h]

f. Matta 5:17–19; krş. Luka 16:16–17
g. Matta 15:7–8; 23:25–28
h. Westminster Uzun Kateşizmi, Soru 99

- 35 -

EYLEME GEÇEN YASA

TANRI'NIN AHLÂK YASASININ ÜÇ AMACI VARDIR

Yasa olmasaydı,
günahın ne olduğunu bilemezdim.

Romalılar 7:7

Kutsal Yazılar, bizlere Tanrı'nın yasasının üç işleve sahip olmasını amaçladığını gösterir ve Calvin bunu kilisenin yararı için yasanın üç yönlü kullanımı olarak klasik biçimde berraklaştırmıştır. Yasanın birinci işlevi, bize hem Tanrı'nın kusursuz doğruluğunu hem de bizim günahkârlığımızı ve kusurlarımızı yansıtan bir ayna olmasıdır. Bu nedenle "yasa bize emrederken biz onun gerekliliklerini yapmaya çalışırız ve lütfun yardımını nasıl isteyeceğimizi bilmek için yasanın altında zayıflık içinde yorgun düşeriz" (Augustinus). Yasa, bize günah bilgisini vermeyi,[a] bağışlanma ihtiyacımızı ve yok olma tehlikesi içinde olduğumuzu göstererek bizi tövbe ve imanla Mesih'e yönlendirmeyi amaçlar.[b]

İkinci işlevi kötülüğü zaptetmek içindir. Yasa yüreği değiştiremeyecek olsa da, yargı tehdidiyle, özellikle de kanıtlanmış suçların bu çağda cezalandırılmasını yöneten sivil kanunlarla desteklendiğinde bir dereceye kadar yasasızlığı engelleyebilir.[c] Böylece bir miktar emniyet sağlar ve haklıyı haksızdan korumak açısından belli bir yol kateder.

Üçüncü işlevi ise yeniden doğmuş olanları Tanrı'nın onlar için hazırladığı iyi işlere yönlendirmektir.[d] Yasa, Tanrı'nın çocuklarına Babalarını hoşnut edecek şeyleri bildirir. Buna ailevi iç tüzük denebilir. Mesih, öğrencilerine Kutsal Yasa'yı yerine getirmenin ve buyurduğu her şeye uyulmasının öğretilmesi,[e] ve bir kişinin O'na olan sevgisinin buyruklarını yerine getirmesinden belli olacağını[f] söylediğinde, Yasa'nın bu üçüncü kullanımından söz ediyordu. Hristiyanlar, önerilen bir kurtuluş sistemi olarak Kutsal Yasa'dan özgürdürler[g] ama yaşamsal bir ilke olarak "Mesih'in yasası altındadırlar."[h]

---

a. Romalılar 3:20; 4:15; 5:13; 7:7–11
b. Galatyalılar 3:19–24
c. Yasa'nın Tekrarı 13:6–11; 19:16–21; Romalılar 13:3–4
d. Efesliler 2:10
e. Matta 5:18–20; 28:20
f. Yuhanna 14:15
g. Romalılar 6:14; 7:4,6; 1.Korintliler 9:20; Galatyalılar 2:15–19; 3:25
h. 1.Korintliler 9:21; Galatyalılar 6:2

- 36 -

VİCDAN

TANRI YÜREĞE ÖĞRETİR VE ONU TEMİZLER

Dünyada yaşayanlar onu kirletti.
Çünkü Tanrı'nın yasalarını çiğnediler,
Kurallarını ayaklar altına aldılar,
Ebedi antlaşmayı bozdular.

YEŞAYA 24:5

✝ Vicdan, kendimizi ahlâken yargılayarak tutumlarımızı, eylemlerimizi, tepkilerimizi, düşüncelerimizi ve planlarımızı onaylayan ya da onaylamayan ve eğer onaylamıyorsa bu yüzden acı çekmemiz gerektiğini söyleyen yüreklerimizde gömülü olan güçtür. Vicdanın içinde iki öğe vardır, ⓐ belirli şeylerin doğru ve yanlış olduğuna dair bir farkındalık ve ⓑ belirli durumlara yasaları ve kuralları uygulama yeteneği. Vicdan, yüreğimizin diğer güçlerinden farklı olarak eşsizdir; çoğu kez vicdanlarımızdan sessiz kalmasını istediğimizde, konuştuğunda ve işitmeyi tercih etmeyeceğimiz şeyler söylediğinde bizden bağımsız bir kişi olduğu duygusuna kapılırız. Vicdanımızın sesine kulak verip vermeyeceğimizi seçebiliriz. Ancak konuşup konuşmayacağına biz karar veremeyiz; deneyimlerimize göre o kendi başına karar verir. Bildiğimiz en yüksek standarda göre bizi yargılamaktaki ısrarı yüzünden, ona Tanrı'nın ruhtaki sesi deriz ve bir bakıma öyledir.

Pavlus, Tanrı'nın yasasındaki bazı gereklilikleri her insanın yüreğine yazdığını açıklar[a] ve deneyimimiz bunu doğrular.[b] Ama vicdan bizleri yanlış bilgilendirilebilir. Kötülüğü iyilik olarak görecek biçimde koşullanabilir ya da tekrar eden günahlarla katılaşabilir veya körelebilir.[c] Bu gibi durumlarda vicdan, Tanrı'nın sesi olmaktan uzaktır. Vicdanın belli başlı yargıları ancak Tanrı'nın Kutsal Yazılar'daki gerçeği ve yasalarıyla uyumlu olduğu zaman Tanrı'nın sesi olarak kabul edilmelidir. Bu nedenle vicdanlar, Kutsal Yazılar'a uygun yargılamaları için eğitilmelidirler.

Bireylerin vicdanları büyük olasılıkla ailevi ya da toplumsal standartları ya da bunların eksikliğini yansıtır. Hakimler Kitabı, "herkesin dilediğini yaptığı" bir dönemde yapılan dehşet verici öyküleri anlatır (17:6; 21:25).

Batıl inançlar ya da vicdani tereddütler, bir kimseyi Kutsal Yazılar'ın günah olmadığını ilan ettiği bir eylemin günah olarak görmesine yol açabilir; ama böyle "zayıf" bir vicdanın[d] günah olduğunu düşündüğü bir şeyi yapması günah olacaktır[e] ve bu yüzden "zayıf" kişiler asla vicdan rahatlığıyla yapamayacakları bir şeyi yapmaya zorlanmamalıdırlar.

Yeni Antlaşma'daki ideal hedef "iyi" ve "temiz" bir vicdana sahip olmaktır.[f] Ama bunun

---

a. Romalılar 2:14–15
b. Kutsal Yazılar'da "yürek" çoğu kez "vicdan" ile eşanlamlıdır: 1. Samuel 24:5'te Davut'un "kendini suçlu buldu" ifadesi özgün dilde "Davut'un vicdanı sızladı" şeklindedir ve başka örnekler vardır.
c. 1. Timoteos 4:2
d. Romalılar 14:1–2; 1. Korintliler 8:7,12
e. Romalılar 14:23
f. çünkü kişinin amacı doğruluktur ve günahtan kaçınılmalıdır: Elçilerin İşleri 24:16; 1. Timoteos 1:5,19; İbraniler 13:18; 1. Petrus 3:16

için, vicdanlarımız öncelikle Mesih'in kanıyla "temizlenmelidir"; Mesih, kurbanımız olarak kendisini çarmıhta sunduğunda bütün günahlarımızın cezasını üstlendiği için, bunların artık Tanrı'yla paydaşlığımıza bir engel teşkil etmediklerini görmeliyiz.[g]

g. İbraniler 9:14

- 37 -

TAPINMA

TANRI LİTÜRJİK BİR MODEL SUNAR

Gelin, tapınalım, eğilelim,
Bizi yaratan RAB'bin önünde diz çökelim.
Çünkü O Tanrımız'dır,
Bizse O'nun otlağının halkı,
Elinin altındaki koyunlarız.

Mezmur 95:6–7

Kutsal Kitap'ta tapınma, akıl sahibi yaratıkların Yaratıcıları'nın kendileri hakkındaki vahyine verdikleri haklı karşılıktır. Karşılıksız olarak verdiği bütün iyi armağanları, yüceliği ve lütfuyla ilgili tüm bilgiyi O'na geri sunarak Tanrı'yı onurlandırmak ve yüceltmektedir. Tapınma, Tanrı olduğu için O'nu övmeyi, yaptıkları için O'na şükretmeyi, daha fazla merhamet, yargı ve güç eylemleri göstererek daha çok yücelmesini arzulamayı ve hem kendimizin hem de başkalarının gelecekteki esenliği için O'na güvenmeyi kapsar. İtaat ve saygıyla dolu hayran ve minnettar kutlama tapınmanın parçasıdır: Davut, Tanrı'nın Sandığı'nı Yeruşalim'e getirdiğinde "RAB'bin önünde" var gücüyle oynadı ve kendisine bir hanedanlık vaat edildiğinde "RAB'bin önünde" alçakgönüllü bir hayretle oturdu ve bu tapınma belli ki her iki durumda da Tanrı'yı hoşnut etti.[a] Tanrı'dan öğrenmek de O'na tapınmaktır: O'nun talimatlarına özen göstermek O'nu onurlandırır; göz ardı etmek ise hakarettir. Tanrı'yı hoşnut eden tapınma "pak eller," "temiz bir yürek"[b] ve kişinin hizmet işleriyle olduğu kadar hayranlık sözleriyle adanmışlığını ifade etmek için bir arzu gerektirir.

Tapınmanın temelinde Tanrı'nın kurtardığı ve sahip olduğu insanlara kendisini adamış olduğu antlaşma ilişkisi vardır. Bu, şimdi Hristiyan tapınması için olduğu kadar Eski Antlaşma tapınması için de geçerliydi. Antlaşma'ya dayalı tapınma ruhu, Eski Antlaşma'nın örnek gösterdiği gibi, köklü bir alçalma ile günahın, akılsızlığın ve ihtiyacın dürüstçe itirafı eşliğinde güçlü Yaratıcı'ya yaklaşma ayrıcalığının verdiği huşu ve sevincin bir karışımıdır. Tanrı kutsal ve biz insanlar kusurlu olduğumuz için, bu dünyada durum her zaman böyle olmalıdır. Tapınma gökteki yaşamın merkezinde olacağına göre,[c] yeryüzündeki kilise hayatının da merkezinde olmalıdır ve halihazırda her imanlının gerek özel gerekse toplumsal yaşamında başlıca etkinlik haline gelmelidir.[d]

---

a. 2. Samuel 6:14–16; 7:18
b. Mezmur 24:4
c. Vahiy 4:8–11; 5:9–14; 7:9–17; 11:15–18; 15:2–4; 19:1–10
d. Koloseliler 3:17

Tanrı, Musa aracılığıyla antlaşma halkına vahyettiği yasalarda tapınmaları için eksiksiz bir model gösterdi. Bazıları Mesih'e işaret ettiği için O'nun gelişinden sonra geçersizleşmiş olsa da, gerçek tapınmanın tüm unsurları bu modele dahildi. Mezmurlar Kitabı'nda İsrail halkının tapınmada kullandığı ilahiler ve dualar vardı. Hristiyanlar bunları haklı olarak bugün de tapınmada kullanırlar, ancak İsrail'in dünyasal kralı, krallığı, düşmanları, savaşları, zenginlik, yoksunluk, yargı ve Yahudi tapınma düzeni öğeleri gibi Eski Antlaşma'nın tipik özelliklerine referanslar yapıldığında uygun düzeltmeler yaparlar.

Tanrı'nın İsrail halkına verdiği litürjik modelin başlıca özellikle şunlardı:

a. Altı günlük çalışmanın ardından yedinci gün olan *Şabat*: Yaratılış'ın[e] ve kurtuluşun[f] hatırlanması için dinlenmeyle geçirilmesi gereken kutsal gün. Tanrı Şabat Günü'nün tutulmasını buyurdu[g] ve Şabat Günü'nün kutsallığını bozan öldürülmeliydi.[h]

b. Tanrı halkının O'nun cömertliğini kutlamak için kurbanlar sunmak, O'nunla barışmak ve paydaşlık kurmak ve sevinç ifadesi olarak birlikte yiyip içmek üzere Tanrı'nın tapınağında bir araya geldiği *üç ulusal bayram*.[i] Birinci ayın on dördünde kutlanan Fısıh ve Mayasız Ekmek Bayramı Mısır'dan Çıkış'ın anısına kutlanırdı;[j] Hasat Bayramı ya da diğer adıyla Haftalar Bayramı ekin hasadının sona erdiğine işaret eder ve Fısıh'ın başladığı Şabat Günü'nden elli gün sonra kutlanırdı;[k] ve Çardak Bayramı ya da Ürün Devşirme Bayramı yılın sonunda ürünlerin toplanmasının yanı sıra Tanrı'nın İsrail halkını çöl boyunca yönetmesi anısına yedinci ayın on beşinden yirmi ikisine kadar kutlanırdı.[l]

c. Başkâhinin İsrail halkının bir önceki yıl boyunca işlediği günahların kefareti için kurban kanıyla En Kutsal Yer'e girdiği ve günahların ortadan kalktığının bir işaret olarak günah keçisinin çöle gönderildiği yedinci ayın onuncu günü yapılan *Günahların Bağışlanma Günü*.[m]

d. Günlük ve aylık yakmalık sunular[n] ile çeşitli kişisel sunuları içeren düzenli *kurban sistemi*. Sunuların ortak noktası kusursuz olmaları gerektiği ve bir hayvan sunulduğunda günahların bağışlanması için kanının yakmalık sunu sunağına dökülmesiydi.[o]

Kişisel temizlik[p] ve adanma[q] ritüelleri de Tanrı'nın gösterdiği modelin parçasıydı.

Eski Antlaşma simgelerinin asıllarına yol verdiği Yeni Antlaşma altında Mesih'in kâhinliği, kurbanı ve aracılığı günahların bağışlanması açısından Musa aracılığıyla kurulan tüm düzeninin yerine geçti;[r] vaftiz[s] ve Rab'bin Sofrası[t] sünnetin[u] ve Fısıh'ın[v] yerini aldı; Yahudi

---

e. Yaratılış 2:3; Mısır'dan Çıkış 20:8–11
f. Yasa'nın Tekrarı 5:12–15
g. Mısır'dan Çıkış 16:21–30; 20:8–9; 31:12–17; 34:21; 35:1–3; Levililer 19:3,30; 23:3; krş. Yeşaya 58:13–14
h. Mısır'dan Çıkış 31:14; Çölde Sayım 15:32–36
i. Mısır'dan Çıkış 23:14–17; 34:23; Yasa'nın Tekrarı 16:16
j. Mısır'dan Çıkış 12; Levililer 23:5–8; Çölde Sayım 28:16–25; Yasa'nın Tekrarı 16:1–8
k. Mısır'dan Çıkış 23:16; 34:22; Levililer 23:15–22; Çölde Sayım 28:26–31; Yasa'nın Tekrarı 16:9–12
l. Levililer 23:39–43; Çölde Sayım 29:12–38; Yasa'nın Tekrarı 16:13–15
m. Levililer 16
n. Çölde Sayım 28:1–15
o. Levililer 17:11
p. Levililer 12—15; Çölde Sayım 19
q. örn., ilk doğanların adanması, Mısır'dan Çıkış 13:1–16
r. İbraniler 7—10
s. Matta 28:19
t. Matta 26:26–29; 1. Korintliler 11:23–26
u. Galatyalılar 2:3–5; 6:12–16
v. 1. Korintliler 5:7–8

bayram takvimi artık bağlayıcı değildir;[w] bazı şeylerin kişiyi Tanrı'dan kopardığı bilincini yerleştirmek için Tanrı'nın koyduğu törensel kirlilik ve arınma kavramları artık uygulanmaz;[x] Şabat kavramı hiçbir şey yapmamaktan ziyade iyilik yapma düşüncesiyle yenilendi[y] ve altı artı birden bir artı altı temelinde yeniden sayıldı. Elçilerin Hristiyanlara haftanın ilk gününde, yani İsa'nın dirildiği "Rab'bin gününde" tapınmayı öğreterek[z] bu günü Hristiyan Şabat'ı saydıkları açıktır. Bu değişiklikler çok önemliydi, ama gerçek tapınmayı meydana getiren övgü, şükran, paklık ve hizmet bu güne dek değişmeden kalmayı sürdürür.

w. Galatyalılar 4:10; Koloseliler 2:16
x. Markos 7:19; 1. Timoteos 4:3–4
y. Luka 13:10–16; 14:1–6
z. Elçilerin İşleri 20:7; Vahiy 1:10

- 38 -

PEYGAMBERLER

TANRI İSTEĞİNİ BİLDİRMEK İÇİN HABERCİLER GÖNDERDİ

Onlara kardeşleri arasından
senin gibi bir peygamber çıkaracağım.
Sözlerimi onun ağzından işiteceksiniz.
Kendisine buyurduklarımın
tümünü onlara bildirecek.

Yasa'nın Tekrarı 18:18

Yazdıkları kitaplar, Eski Antlaşma'nın dörtte birinden fazlasını meydana getiren kanonik peygamberler vahiy organları ve kanalları olmaları için Tanrı tarafından çağrıldılar. Peygamberler Tanrı'nın meclisinde duran,[a] O'nun düşüncesini bilen ve bunu ilan etmek için güçlendirilmiş Tanrı adamlarıydı. Kutsal Ruh onların içinde ve onlar aracılığıyla konuştu.[b] Onlar Tanrı'nın bunu yaptığının bilincindeydi; bu yüzden bildirilerine "RAB diyor ki" ya da "RAB'bin sözü" diye başlamaya ve söyledikleri sözlerin konuşmacısı olarak Yahve'yi takdim etmeye cesaret ettiler.

Peygamberlik etmek, kehânette bulunmayı da (önceden haber verme) kapsardı, ama genelde bu, Tanrı'nın, antlaşma halkına o anda uyarılar ve teşvikler bildirmesi bağlamında yapılırdı. Kehânetler, Tanrı'nın kralının gelişi ve arındırıcı yargılardan sonraki egemenlikle ilgiliydi; peygamberlerin esas kaygısı şimdiki yargıların önlenebilmesi umuduyla tövbe edilmesini teşvik etmekti. Onlar esasen Tanrı'nın yasasını mecbur tutan ve Tanrı'nın halkını asla sapmamış olmaları gereken antlaşmaya sadık kalmaya geri çağıran reformculardı.

Halka vaaz vermenin yanı sıra halk için dua ederlerdi: Tanrı'yla halk hakkında konuşurken tıpkı halkla Tanrı hakkında konuştukları kadar içtenlerdi ve aracılık bakımından emsalsiz bir hizmeti yerine getirdiler.[c]

Sahte peygamberler İsrail için bir felaketti. İsrail halkının düzenli tapınmasıyla mesleki olarak bağlantılı bu kimseler halkın işitmek istediği şeyleri söylediler ve Tanrı'nın sözleri yerine kendi rüyalarından ve düşüncelerinden söz ettiler.[d]

Yeni Antlaşma içerisinde kendisinin doğrudan Tanrı'dan alınan[e] gerçek ve güvenilir bir peygamberlik sözü olduğunu ilan eden bir kitap vardır. Bu kitap Vahiy'dir. Sunum biçimi farklı olmakla birlikte tıpkı Eski Antlaşma'nın peygamberlik hizmetinde olduğu gibi, doğrudan Tanrı'dan gelen talimatlar elçilerin hizmeti aracılığıyla halka iletildi. Yeni Antlaşma döneminde peygamberler, Eski Antlaşma umutlarının Mesih'te gerçekleştiğini açıklayan kişiler olarak[f] kilisenin kuruluşunda elçilerle birlik içindeydi.[g] İbraniler Mektubu bu türden bir

---

a. Yeremya 23:22
b. 2. Petrus 1:19–21; Yeşaya 61:1; Mika 3:8; Elçilerin İşleri 28:25–27; 1. Petrus 1:10–12
c. Mısır'dan Çıkış 32:30–32 (Musa); 1. Samuel 7:5–9; 12:19–23 (Samuel); 2. Krallar 19:4 (Yeşaya); krş. Yeremya 7:16; 11:14; 14:11
d. 1. Krallar 22:1–28; Yeremya 23:9–40; Hezekiel 13
e. esasen İsa Mesih aracılığıyla Baba Tanrı'dan: Vahiy 1:1–3; 22:12–20
f. Romalılar 16:25–27
g. Efesliler 2:20; 3:5

peygamberlik hizmetinin pekala bir örneği olabilir.

- 39 -

BEDEN ALMA

TANRI BİZİ KURTARMAK İÇİN OĞLU'NU GÖNDERDİ

Söz, insan olup aramızda yaşadı.
O'nun yüceliğini Baba'dan gelen,
lütuf ve gerçekle dolu biricik
Oğul'un yüceliğini gördük.

Yuhanna 1:14

✝ Üçlübirlik öğretisi ve Beden Alma birbiriyle bağlantılıdır. Üçlübirlik öğretisi insan olan İsa'nın gerçek Tanrı olduğunu, Beden Alma öğretisi ise Tanrı olan İsa'nın gerçek insan olduğunu beyan eder. Bu iki öğreti birlikte Yeni Antlaşma'nın öne sürdüğü Kurtarıcı'nın tüm gerçekliğini, yani çarmıh üzerinde günahkârların kurbanı olmak üzere Baba'nın isteğiyle Baba'nın bağrından kopup gelen Oğul olduğunu ilan eder.[a]

Üçlübirlik öğretisiyle ilgili gerçeğin ilanı, kilisenin Aryancı düşünceyi çürütmek için bir araya geldiği İznik Konseyi'nde[b] gerçekleşti. İsa'nın ilk ve en asil varlık olduğunu iddia eden Aryancılık görüşüne karşı kilise, İsa'nın Baba ile aynı "öze" ya da "niteliğe" (yani aynı var oluşa) sahip olduğunu tasdik etti. Bu nedenle iki değil, tek Tanrı vardır; Baba ve Oğul arasındaki ayrım tanrısal birlik içerisindedir ve Oğul, Baba ile aynı esasta Tanrı'dır. Baba ve Oğul'un "aynı özden" olduğunu ve Oğul'un "yaratılmadığını" ama Baba'dan "geldiğini" söylemek suretiyle,[c] İznik İman Açıklaması, Celileli adamın tanrısallığını su götürmez bir şekilde tanıdı.

Kilisenin Beden Alma öğretisinin ikrarı açısından bir diğer önemli bir olay Kadıköy Konseyi'ydi.[d] Bu konseyde kilise, hem İsa'nın aynı beden altında Tanrı'nın Oğlu ve insan olarak iki kişiliğe sahip olduğunu iddia eden Nesturiliği hem de İsa'nın insanlığının tanrısallığı tarafından yutulduğunu söyleyen Ötikenciliği çürütmek için toplandı. Konsey bu iki görüşü de reddederek, İsa'nın iki doğaya sahip bir tanrı-insan olduğunu (yani deneyim, ifade, tepki ve eylem bakımından iki kapasite setine sahip); iki doğanın karışıklık, karmaşa, ayrışma ya da bölünme olmadan O'nun kişiliğinde birleştiğini; ve her doğanın kendi sıfatlarını koruduğunu tasdik etti. Diğer bir deyişle, içimizdeki tüm nitelikler ve güçler ile Tanrı'daki tüm nitelikler ve güçler Celileli adamın tek kişiliğinde gerçekten ve ayırt edilebilecek biçimde mevcuttu ve her zaman mevcut olacaktır. Böylece Kadıköy Açıklaması gökten gelen Rab'bin tümüyle insan olduğunu kategorik kavramlarla tasdik eder.

Tarihsel Hristiyanlığın kalbinde gizemli bir mucize olan Beden Alma olayı, Yeni Antlaşma'nın tanıklığında merkezi önemdedir. Yahudilerin böyle bir inanca gelmiş olması hayret vericidir. İsa'nın ilk öğrencilerinin de aralarında bulunduğu Yeni Antlaşma'nın dokuz yazarından sekizi Yahudi idi ve bunlar tek bir Tanrı'ya ve hiçbir insanın tanrısal olmadığı

---

a. Matta 20:28; 26:36–46; Yuhanna 1:29; 3:13–17; Romalılar 5:8; 8:32; 2. Korintliler 5:19–21; 8:9; Filipililer 2:5–8
b. İS 325
c. Yuhanna 1:14,18; 3:16,18
d. İS 451

varsayımına dayalı Yahudi inanışına bağlıydı. Ancak bu yazarların tümü İsa'nın, Tanrı'nın Mesihi ve Eski Antlaşma'da vaat edilen Ruh'la meshedilmiş Davut oğlu olduğunu öğretir.[e] Her biri O'nu öğretmen, günahları taşıyan ve önder ya da peygamber, kâhin ve kral olmak üzere üçlü bir role sahip olarak sunar. Ve diğer bir deyişle, tümü İsa Mesih'e kişisel olarak tapınmak ve güvenmek gerektiğini ısrarla vurgular ki, bu İsa'nın insan olduğu kadar Tanrı da olduğunu söylemektir. Yeni Antlaşma'nın en usta dört teoloğunun (Yuhanna, Pavlus, İbraniler yazarı ve Petrus) bundan nasıl söz ettiğini inceleyin.

Yuhanna İncili görgü tanıklarının anlatımlarını[f] önsözündeki beyanlarla (1:1–18) çerçeveler: İsa Tanrı'nın ebedi *Logos*'u (Grekçe: *λόγος*, söz), yaratılışın aracısı, yaşamın ve ışığın kaynağı,[g] "insan" olarak Tanrı'nın biricik Oğlu, lütuf ve gerçeğin kaynağı olduğu vahyedilen Kişi'dir.[h] İncil, özel öneme sahip "Ben" cümleleriyle bezenmiştir, çünkü *ego eimi* (Grekçe: *ἐγώ εἰμί*, ben benim) ifadesi Mısır'dan Çıkış 3:14'ün Grekçe çevirisinde Tanrı'nın adı için kullanılırdı; Yuhanna, İsa için *ego eimi* ifadesini kullandığı her yerde, O'nun tanrısallığına üstü kapalı gönderme yapmaktadır. Buna örnek olarak şunlar verilebilir: Yuhanna 8:28,58, ve lütfunu gösteren yedi beyanı: ⓐ ruhsal yiyecek veren Yaşam Ekmeği (6:35, 48, 51); ⓑ karanlığı sürgün eden Dünyanın Işığı (8:12; 9:5); ⓒ Tanrı'ya giden yolu açan Koyunların Kapısı (10:7, 9); ⓓ kötü olandan koruyan İyi Çoban (10:11, 14); ⓔ ölümü alt eden Diriliş ve Yaşam (11:25); ⓕ Baba ile paydaşlığa götüren Yol, Yaşam ve Gerçek (14:6); ⓖ verimlilik için besleyen gerçek Asma (15:1, 5). Bağlama uygun olarak Tomas, "Rabbim ve Tanrım" diyerek İsa'ya tapınır (20:28). İsa daha sonra Tomas'ın imanını paylaşan herkesi kutsar ve Yuhanna okuyucularını kendilerine katılmaları için teşvik eder (20:29–31).

Pavlus, görünüşe göre İsa'nın tanrısallığını ilan eden bir ilahiden alıntı yapar;[i] "Tanrılığın bütün doluluğu bedence Mesih'te bulunuyor" der;[j] Oğul İsa'yı Baba'nın sureti, her şeyin yaratıcısı ve her şeyi devam ettiren Kişi olarak tanıtır;[k] O'nun kurtuluş için yakarılması gereken "Rab" (tanrısallık vurgusu olan krallık ünvanı) olduğunu ilan ederek Yoel 2:32'deki Yahve'ye yakarış çağrısıyla bağlantı kurar;[l] O'nu "her şeyin … üzerinde Tanrı"[m] ve "ulu Tanrı ve Kurtarıcımız"[n] olarak çağırır; kişisel olarak O'na dua eder[o] ve Tanrı'nın lütfunun kaynağı olarak O'na bakar.[p] Tanıklık bellidir: İsa'nın Tanrı olduğuna iman etmek Pavlus'un teoloji ve dini anlayışında temeldir.

İbraniler Mektubu'nun yazarı Mesih'in kusursuz başkâhinliğini yorumlama işine Tanrı'nın Oğlu'nun tümüyle tanrısal olduğunu ve dolayısıyla emsalsiz bir makamda bulunduğunu ilan ederek başlar[q] ve ardından 2. bölümde O'nun tümüyle insan oluşunu kutlar. Mesih'in gerçekleştirdiğini söylediği kusursuz başkâhinlik görevi, O'nun denenme, baskı ve acıyla nitelenen tümüyle insani deneyimlerinin sonsuz ve sınırsız tanrısal yaşamla birleşimine dayanır.[r]

---

e. örn., Yeşaya 11:1–5; *Khristos* (*Χριστός*), "Mesih" (İbranice: מָשִׁיחַ, *maşiah*) sözcüğünün Grekçesi'dir.
f. Yuhanna 1:14; 19:35; 21:24
g. ayet 1–5, 9
h. ayet 14, 18
i. Filipililer 2:6
j. Koloseliler 2:9; krş. 1:19
k. Koloseliler 1:15–17
l. Romalılar 10:9–13
m. Romalılar 9:5
n. Titus 2:13
o. 2.Korintliler 12:8–9
p. 2.Korintliler 13:14
q. İbraniler 1:3,6,8–12
r. İbraniler 2:14–17; 4:14—5:2; 7:13–28; 12:2–3

Petrus'un Yeşaya 8:12–13 ayetlerini kullanması da aynı derecede önemlidir.[s] Eski Antlaşma'nın Grekçe çevirisinden (Septuaginta) alıntı yaparak kiliseleri insanların korktuğundan korkmamaya, ama Rab'bi kutsal saymaya çağırır. Ancak Yeşaya metninde "Her Şeye Egemen Rab'bi kutsal sayın" yazılı olmasına rağmen, Petrus "Mesih'i Rab olarak yüreklerinizde kutsayın" der.[t] Petrus Her Şeye Egemen RAB'be lâyık olan tanrısal korkuyu Efendisi ve Rab'bi olan Nasıralı İsa'ya atfeder.

Yeni Antlaşma meleklere tapınılmasını yasaklar,[u] ama İsa'ya tapınılmasını buyurur. İman, umut ve sevginin doğru adresi olarak her zaman Tanrı ve insan olan Kurtarıcı'ya odaklanır. Vurgulanan bu noktalarda eksik kalan bir inanç asla Hristiyanlık değildir. Bu konuda hiçbir kuşku olmasın!

s. 1. Petrus 3:14–15
t. 1. Petrus 3:15
u. Koloseliler 2:18; Vahiy 22:8–9

- 40 -

İKİ DOĞA

İSA MESİH TAMAMEN İNSANDIR

İsa Mesih'in beden alıp geldiğini kabul etmeyen
birçok aldatıcı dünyanın her yanına yayıldı.
Aldatıcı, Mesih karşıtı olan bunlardır.

2. Yuhanna 7

İsa, en yakınındakileri Tanrı olduğuna ikna etmiş bir insandı; bu nedenle İsa'nın insanlığı kuşkulu değildir. Yuhanna'nın "İsa Mesih'in beden alıp geldiğini" inkâr edenleri[a] mâhkum etmesi, beden alma kavramının yerine İsa'nın insan gibi görünen, ama gerçekte bir tür hayalet, günahlar için gerçekte ölmemiş bir öğretmen, doğaüstü bir ziyaretçi (Tanrı değil) olduğu savını koyan Dosetistleri hedef almaktı.

İncil kayıtları İsa'nın insani kısıtlamaları[b] ve acıları[c] deneyimlediğini ortaya koyar. İbraniler Mektubu, İsa'nın zayıflık, denenmeler, acı gibi insani baskıları deneyim etmemiş olması halinde, bu gibi denemelerden geçen bizlere yardım edecek nitelikte olmayacağını vurgular.[d] Yaşadığı insani deneyimler sayesinde, Tanrı'yla ilişkimizde ve O'nunla yürüyüşümüz sırasında baskı ve acı hissettiğimiz her anda O'nun bizden önce bunlardan geçtiğini ve ihtiyacımız olan yardımcı olduğunu bilerek güvenle O'na gidebiliriz.

İsa'nın Tanrılığı'na odaklanan Hristiyanlar, bazen O'nun insanlığını minimize etmenin İsa'yı onurlandırdığını düşünmektedir. İlk sapkın inanışlardan olan Monofizitlik (İsa'nın yalnızca bir doğası olduğu düşüncesi) bu düşünceyi ifade ediyordu. Aynı şekilde, İsa'nın sadece bazı gerçeklerden habersizmiş numarası yaptığını (her zaman her şeyi bildiği ve bu yüzden her şeyin farkında olduğu varsayımına dayanarak), acıkmış ve yorulmuş gibi göründüğünü (tanrısallığının her zaman insanlığını doğaüstü biçimde güçlendirip sıradan var oluşun üzerine çıkardığı varsayımına dayanarak) öne süren bazı modern görüşler de bunu söyler. Ancak bunun aksine, beden almanın anlamı Tanrı Oğlu'nun tanrısal-insani yaşamını insan aklı ve bedeni aracılığıyla yaşadığı, kurtarmaya geldiği insanlarla en üst düzeyde özdeşleştiği ve ancak Baba'nın iradesinin gerektirdiği durumlarda insani bilgi ve enerji limitlerini aşmak için tanrısal kaynaklara başvurduğu anlamına gelmektedir.

İsa'nın iki doğasının değişmeli elektrik devreleri gibi olduğu, yani bazen insanlığında bazen de tanrısallığında eyleme geçtiği düşüncesi de hatalıdır. O, çarmıh üzerinde çektiği acılar da dahil olmak üzere, her şeyi tanrısal-insani kişiliğinin birliğinde yaptı ve dayandı (yani, insanın eyleme geçme, tepki verme ve deneyim etme güçlerini yozlaşmamış halleriyle üstüne alan Tanrı Oğlu olarak). Bunu söylemek Tanrı'nın acı çekmezliğiyle çelişmez, çünkü acı çekmezlik Tanrı'nın asla acıyı deneyim etmediği değil, acı da dahil deneyim ettiği her neyse bunu kendi isteğine ve önceden verdiği karara göre deneyim ettiği anlamındadır.

---

a. 1. Yuhanna 4:2–3; 2. Yuhanna 7
b. açlık, Matta 4:2; yorgunluk, Yuhanna 4:6; bazı olaylar hakkında bilgisinin olmaması, Luka 8:45–47
c. Lazar'ın mezarında ağlaması, Yuhanna 11:35,38; Getsemani'de kederlenmesi, Markos 14:32–42; krş. Luka 12:50; İbraniler 5:7–10; ve çarmıhtaki acıları
d. İbraniler 2:17–18; 4:15–16; 5:2,7–9

Tanrısal olan İsa günah işleyemezdi, ama bu, denenmeyeceği anlamına gelmiyordu. Şeytan, İsa'yı kendisini tatmin etme, sergileme ve yüceltme bakımından Baba'ya itaatsizlik etmesi için ayartmaya çalıştı[e] ve çarmıhtan kaçınma ayartısı sürekli vardı.[f] İsa, insan olarak mücadele etmeksizin ayartıya galip gelemezdi, ama Tanrı olarak Babası'nın isteği yerine getirmek,[g] ve böylece onu alt edene kadar ayartıya direnmek ve savaşmak O'nun doğasıydı. Getsemani'deki tabloya baktığımızda, gösterdiği mücadelenin anlayabildiğimizden çok daha şiddetli ve ıstıraplı olduğu sonucunu çıkarabiliriz. Bizim açımızdan mutlu sonuç şudur: "kendisi denenip acı çektiği için denenenlere yardım edebilir."[h]

e. Matta 4:1–11
f. Luka 22:28, "denenme" sözcüğünün Grekçesi "ayartılma" olarak çevrilebilir; Matta 16:23; ve İsa'nın Getsemani'deki duası
g. Yuhanna 5:19,30
h. İbraniler 2:18

- 41 -

BAKİREDEN DOĞUM

İSA MESİH MUCİZE İLE DÜNYAYA GELDİ

Bütün bunlar, Rab'bin peygamber aracılığıyla
bildirdiği şu söz yerine gelsin diye oldu:
"İşte, kız gebe kalıp bir oğul doğuracak;
adını İmmanuel koyacaklar."
İmmanuel, Tanrı bizimle demektir.

MATTA 1:22–23

Birbiriyle uyumlu, ancak belli ki, birbirinden bağımsız anlatılar olan Matta 1:18–25 ve Luka 1:26–56; 2:4–7 pasajları Meryem'in mucizevi bir biçimde gebe kalması sonucunda İsa'nın doğduğuna tanıklık etmekte birleşir. Meryem herhangi bir cinsel ilişki olmaksızın Kutsal Ruh'un eylemiyle gebe kalmıştır.[a]

On dokuzuncu yüzyılda liberal teolojinin mucizelere meydan okumasına kadar birçok Hristiyan hiç tereddütsüz bakireden doğumu kabul ediyordu. Sonra Hristiyan doğaüstülüğü ve İsa'nın tanrısallığı hakkındaki tartışmanın odak noktası haline geldi. İmanı doğaüstü olmaktan çıkarmayı ve İsa'yı sadece eşi olmayan bir ruhsal öğretmen olarak yeniden yorumlamayı amaçlayan Liberalizm akımı bakireden doğum olayını gereksiz ve mantıksız bir şüphecilikle çevreledi.

Aslında bakireden doğum, İsa Mesih hakkındaki Yeni Antlaşma mesajının geri kalanıyla uyumludur. İsa'nın kendisi mucizeler yapmış ve mucizevi biçimde ölümden dirilmiştir, o halde dünyaya mucizevi bir giriş yapmış olması yeni bir sorun teşkil etmez. Ölümden dirilip göğe yükselmek suretiyle dünyayı doğaüstü biçimde terk ettiğine göre, dünyaya doğaüstü bir geliş tümüyle uygun düşüyordu. İsa'nın beden almadan önceki yüceliği ve görkemine yapılan vurgu[b] gerçekleştirmek için geldiği yüce görevin ilanını içeren bedensel yaşama giriş biçimini[c] herhangi bir alternatiften daha doğal hale getirdi.

Matta ve Luka'nın fiziksel bir mucize, apolojetik bir silah ya da iki doğaya sahip Mesihbilimin kanıtı olarak bakireden doğum olayından daha çok Tanrı'nın kurtuluş amacının gerçekleşmesiyle ilgilenmesi dikkate değerdir.

Tanrısal bir insanın bakireden doğumdan başka bir yolla bu dünyaya gelemeyeceğini doğrulayamasak da, İsa'nın mucizevi doğumu esasen O'nun tanrısallığına ve bizim yeniden doğuşumuzda işleyen yaratıcı gücün gerçekliğine de işaret eder.[d] Ayrıca, Tanrı'nın bakireden doğumdan ayrı olarak günahsız insan üretemeyeceğini doğrulayamasak da, İsa'nın insanlığı günahsızdı ve doğumunun koşulları, bir günahkâr olan Meryem'in[e] kendisinden farklı olarak

a. Matta 1:20; Luka 1:35
b. Yuhanna 1:1–9; 17:5; 2. Korintliler 8:9; Filipililer 2:5–11; Koloseliler 1:15–17; İbraniler 1:1–3; 1. Yuhanna 1:1
c. Matta 1:21–23; Luka 1:31–35
d. Yuhanna 1:13
e. Luka 1:47

"Adem'de" olmayan ve bir Kurtarıcıya ihtiyacı olmayan birini doğurmasındaki mucizeye dikkat çeker. Sahip olduğu kusursuz insan doğasının günahsızlığı nedeniyle, İsa'nın kaderi insanların günahları için mükemmel kurban olmak ve böylece hem annesinin hem kilisenin geri kalanının Kurtarıcısı olmaktı.

- 42 -

ÖĞRETMEN

İSA MESİH TANRI'NIN EGEMENLİĞİNİ VE AİLESİNİ İLAN ETTİ

İsa konuşmasını bitirince,
halk O'nun öğretişine şaşıp kaldı.
Çünkü onlara kendi din bilginleri gibi değil,
yetkili biri gibi öğretiyordu.

MATTA 7:28–29

İsa beden almış Tanrı'nın Oğluydu ve Babası'nın O'na verdiği öğreti[a] sonsuza dek duracaktır[b] ve en nihayetinde onu işitenleri yargılayacaktır.[c] Bu yüzden buna dikkat etmenin önemi asla yeterince vurgulanamaz. İsa, genelde Yahudi din adamlarının uyguladığı tarzda, yani akıcı söylevlerden ziyade kısa ve öz parçalar halinde öğretti. İsa'nın en önemli sözlerinden çoğu sorulara cevap veren ve durumlara tepki gösteren benzetmeler, özdeyişler ve beyanlardan oluşur.

Halk içinde verdiği bütün öğretileri hayranlık uyandıran bir yetkiyle sundu,[d] ancak öğretilerinin bir kısmını gizemli biçimde ifade ettiğinden bu öğretileri anlamak düşünce ve ruhsal görüş gerektiriyordu.[e] Bu durum ilgisiz ve üstünkörü dinleyicileri şaşkına çeviriyordu. İsa'nın sadece gizemli ipuçları vermesinin nedeni (örneğin Mesihsel rolü, kefareti, dirilişi ve gelecek krallığı hakkında) iki yönlüydü: İlk olarak, bunları her durumda sadece olaylar açıklığa kavuşturabilirdi; İkinci olaraksa İsa'nın kaygısı, üzerlerinde kişisel etki bıraktığı kişileri öğrenciliğe çağırmak ve sonra da onlara ayrıntılı teolojik bilgiler vermek yerine yakın bir ilişki içerisinde kendisi hakkında gerçekleri öğretmekti. Ne var ki, İsa'nın beyanları çoğu zaman açıktır ve mektuplardaki daha dolu sunumların birçoğu en iyi biçimde İsa'nın sözlerine ilişkin dipnotların yardımıyla okunur.

İsa, öğretilerinde düzenli olarak üç alana işaret ederdi. Birincisi, kendisini göndermiş, şimdi O'nu yönlendirmekte olan,[f] ve öğrencilerinin de göklerdeki Babaları olarak ilişki içinde bulunmaları gereken Baba Tanrı'yaydı.[g] İkincisi, gerek bireysel gerekse kalabalık olarak kaybolmuşlukları nedeniyle[h] sürekli olarak tövbeye ve yeni yaşama çağırdığı insanlaraydı.[i] Üçüncüsü, Mesihsel bir ünvan olarak İnsanoğlu'na, yani kendisineydi.[j] Daniel 7:13–

---

a. Yuhanna 7:16–18; 12:49–50
b. Markos 13:31
c. Yuhanna 12:48; Matta 7:24–27
d. Matta 7:28–29; Markos 1:27; Yuhanna 7:46
e. "kulaklar," Matta 11:15; 13:9,43; Luka 14:35
f. Matta 11:25–27; 16:13–17,27; 21:37; 26:29,53; Luka 2:49; 22:29; Yuhanna 3:35; 5:18–23,26–27,36–37; 8:26–29; 10:25–30,36–38
g. Matta 5:43—6:14,25–33; 7:11
h. Matta 9:36; Markos 10:21
i. Matta 4:17; 11:20–24; Markos 1:15; Luka 5:32; 13:3–5; 15:7; 24:47
j. Matta 16:13–16

14'te "insanoğlu'na benzer birine" egemenlik verilir. İsa'nın kendisi için bu ünvanı kullandığı ayetler şöyledir: Markos 8:38; 13:26; 14:62 (Daniel'i çağrıştırır); Matta 12:40; Markos 8:31; 9:31; 10:33,45; 14:21,41; Luka 18:31–33 (ölümünü ve dirilişini önceden haber verir); Yuhanna 3:13–15; 6:27 (kurtuluş getiren hizmetini ilan eder).

İsa'nın Babası'na, insanların ihtiyaçlarına ve kendi rolüne yaptığı tanıklıklardan üç teoloji teması ortaya çıkar:

1. *Tanrı'nın Egemenliği.* Bu, Eski Antlaşma peygamberlerinin sürekli olarak bahsettiği Tanrı'nın tarihle ilgili planının gerçekleşmesi olarak İsa'yla birlikte gelen ilişkisel bir gerçekliktir.[k] Egemenlik İsa'yla birlikte mevcuttur; yaptığı mucizeler bunun işaretleridir.[l] Bir kimse Mesih'in Rab olduğuna iman ettiği zaman o kişinin yaşamında egemenlik gerçek ve hayati bir hale gelir; bu kurtuluş ve sonsuz yaşam sağlayan çok ciddi bir adanmışlıktır.[m] Tanrı'nın Egemenliği, şimdi gökte egemenlik süren İnsanoğlu'nun dünyayı yargılamak ve sadık hizmetkârlarına sevinç getirmek için yeniden görüneceği[n] o zamana dek duyurulacak ve büyüyecektir.[o]
2. *İsa'nın kurtarma görevi.* Babası'nın isteği üzerine seçilmiş günahkârları yüceliğe eriştirmek için gökten inmiş ve kendisini kurban olmuş olan İsa, şimdi onları çağırır ve kendine çeker, günahlarını bağışlar ve dirilecekleri, yüceltilecekleri ve gökteki mutluluğa girecekleri o güne kadar onları güvende tutar.[p]
3. *Tanrı'nın ailesinin etiği.* Tanrı'nın karşılıksız lütfu sayesinde günahkârlara bir armağan olarak bahşedilen yeni yaşam, yeni bir hayat tarzı ile ifade edilmelidir. Lütuf sayesinde yaşayanlar minnet duymalıdır; yüce bir sevgiye erişen kişiler diğerlerine de büyük sevgi göstermelidir; bağışlanarak yaşayanlar da bağışlamalıdır; Tanrı'yı sevgi dolu göksel Babaları olarak tanıyanlar O'nun takdir ettiklerini gücenmeksizin kabul ederek her durumda O'nun koruyan ilgisine güvenmelidir. Sözün kısası, Tanrı'nın çocukları Babaları'na ve Kurtarıcıları'na benzer olmalı, yani dünyadan farklı olmalıdırlar.[q]

k. Yeşaya 2:1–4; 9:6–7; böl. 11—12; 42:1–9; 49:1–7; Yeremya 23:5–6
l. Matta 11:12; 12:28; Luka 16:16; 17:20–21
m. Markos 10:17–27; Yuhanna 5:24
n. Matta 13:24–43,47–50
o. Matta 24:14; 13:31–33
p. Luka 5:20,23; 7:48; Yuhanna 6:37–40,44–45; 10:14–18,27–29; 12:32; böl. 17
q. Matta 5:43–48; 6:12–15; 18:21–35; 20:26–28; 22:35–40

- 43 -

GÜNAHSIZLIK

İSA MESİH TAMAMEN GÜNAHSIZDI

O günaḥ işlemedi,
ağzından ḥileli söz çıkmadı.

1. Petrus 2:22

Yeni Antlaşma, İsa'nın günahtan tamamen özgür olduğunu özellikle vurgular.[a] Bunun anlamı yalnızca İsa'nın Babası'na asla itaatsizlik etmediği değil, aynı zamanda Tanrı'nın yasasını sevdiği ve onu yerine getirmekte yürekten bir sevinç bulduğudur. Günaha düşmüş insanlarda her zaman Tanrı'ya itaat etmekte bir derece isteksizlik ve arzu ettiklerine karşı bir düşmanlık vardır.[b] Ama İsa'nın ahlâki doğası, günah işlemeden önce Adem'de olduğu gibi düşmüş değildi ve O'nda, bizim aksimize, Şeytan'ın suistimal edeceği biçimde Tanrı'dan uzaklaşma eğilimi bulunmuyordu. İsa Babası'nı ve Babası'nın isteğini tüm yüreğiyle, tüm canıyla, tüm aklıyla ve tüm gücüyle sevdi.

İbraniler 4:15 ayetinde İsa'nın "her alanda bizim gibi denenmiş, ama günah işlememiş" olduğu bildirilir. Bunun anlamı şudur: karşılaştığımız her türden denenmeyle yani bedenin ve aklın doğal arzularını haksızca yerine getirme, ahlâki ve ruhsal konulardan kaçınma, ahlâki ödünler vererek kolay yolu seçme, başkalarına karşı sevecen, anlayışlı ve şefkatli olmama, kendi kendine acıma ve yalnızca kendini düşünme, ve benzeri denenmelerle O da karşılaştı, ancak bunların hiçbirine boyun eğmedi. Bunaltıcı baskılar O'nu alt edemedi. Getsemani ve çarmıhın acılarından geçerek denenmelerle savaştı ve günaha kanını akıtacak kadar direndi. Hristiyanlar, O'ndan aynı şeyi yapmayı öğrenmelidir.[c]

İsa'nın günahsızlığı kurtuluşumuz için gerekliydi. Eğer O, "kusursuz ve lekesiz bir kuzu" olmasaydı, o zaman kanı "değerli" olmazdı.[d] Kendisinin de bir Kurtarıcı'ya ihtiyacı olacaktı ve ölümü bize kefaret sağlamayacaktı. İsa, etkin itaati (insanlar için verilen yasaya yaşamı boyunca uyarak yaşaması ve Tanrı'nın iradesini yerine getirmesi) sayesinde bizim uğrumuza çarmıhta ölerek Kurtarıcımız olmaya lâyık oldu. İsa'nın pasif itaati (günahsız kurban olarak Tanrı'nın çiğnenen yasasının cezasına katlanması), kendisine iman edenlerin bağışlanmasını ve kabul edilmesini güvence altına almak için aktif itaatini taçlandırdı.[e]

---

a. Yuhanna 8:46; 2. Korintliler 5:21; İbraniler 4:15; 7:26; 1. Petrus 2:22; 1. Yuhanna 3:5
b. Romalılar 8:7
c. İbraniler 12:3–13; Luka 14:25–33
d. 1. Petrus 1:19
e. Romalılar 5:18–19; 2. Korintliler 5:18–21; Filipililer 2:8; İbraniler 10:5–10

- 44 -

İTAAT

İSA MESİH BABASI'NIN KURTULUŞ PLANINI GERÇEKLEŞTİRDİ

İsa Yahudi yetkililere şöyle karşılık verdi:
"Size doğrusunu söyleyeyim, Oğul,
Baba'nın yaptıklarını görmedikçe
kendiliğinden bir şey yapamaz.
Baba ne yaparsa Oğul da aynı şeyi yapar."

Yuhanna 5:19

Kutsal Yazılar'da alçakgönüllülük, değersiz gibi hissetmek ve sorumluluk makamlarını reddetmek değil, Tanrı'nın atadığı yeri bilmek ve korumaktır. Alçakgönüllü olmak, ister yüksek bir önderlik konumu[a] isterse köleliğin belirsizliği olsun Tanrı'nın düzenlemesine sıkıca tutunma meselesidir. İsa, "alçakgönüllü" olduğunu belirttiğinde,[b] yeryüzündeki yaşamıyla ilgili olarak Baba'nın tasarısını özenle takip ettiğini anlatmak istedi.

Bunu yaparken Üçlübirlik'in ikinci Kişisi olarak konumunu koruyordu. Kutsal Üçlübirlik'in üç Kişisi de sonsuz ve kendiliğinden var olup Tanrılığın tüm sıfatlarına ve unsurlarına eşit olarak sahiptirler. Daima dayanışma içinde birlikte hareket ederler. Ancak ikinci ve üçüncü Kişiler'in birincinin amacıyla özdeşleşmesi değişmez işbirliği modelidir. Böylece Oğul Baba'nın yönetme işlerini yapar ve Ruh her ikisinin temsilcisi olarak hareket eder. Babası'nın isteğini yerine getirmek Oğul'un doğası ve sevincidir.[c]

Kurtuluşla ilgili olarak, Baba'nın Oğul için isteğine bazen kurtuluş antlaşması adı verilir. Zira bir program ve vaat üzerinde iki taraf arasındaki bir sözleşme biçimine sahiptir. Westminster İnanç Açıklaması bu sözleşmeyi aşağıdaki gibi özetler[d] (Baba'nın Oğul tarafından kabul edilen amacı):

> Tanrı, sonsuz amacı uyarınca, biricik Oğlu Rab İsa'yı, Tanrı ve insan arasında Aracı, Peygamber, Kahin, Kral, Kilisesinin Başı ve Kurtarıcısı, her şeyin Mirasçısı ve dünyanın Yargıcı olarak seçip atamaktan hoşnut oldu ve O'na tüm sonsuzluktan önce kendi soyu olması için, ve zamanı geldiğinde O'nun tarafından kurtarılması, çağrılması, aklanması, kutsal kılınması ve yüceltilmesi için bir halk verdi.[e]

Baba'nın Oğlu için güttüğü bu amacın iki aşaması vardı. Birinci aşama alçakgönüllülüktü. Ebedi Oğul yüceliğini bıraktı ve beden alarak zayıf bir insan ve dinsel bakımdan aykırı görülen bir kişi haline geldi. En nihayetinde göstermelik bir mahkeme ve Pilatus'un ahlâki zayıflığının vicdansızca manipule edilmesi yoluyla, insanın günahlarını taşımak üzere kor-

---

a. Musa bir önder olarak alçakgönüllüydü, Çölde Sayım 12:3
b. Matta 11:29
c. Yuhanna 4:34
d. Bu cümleye dair düşünceler ve anlatım biçimi için bkz. Efesliler 3:11; 1. Petrus 1:20; 1. Timoteos 2:5; Elçilerin İşleri 3:22; İbraniler 5:5–6; Luka 1:33; Efesliler 5:23; İbraniler 1:2; Elçilerin İşleri 17:31; Yeşaya 53:10; Yuhanna 17:6; 1. Korintliler 1:30; Romalılar 8:29–30.
e. Westminster İnanç Açıklaması, 8.1

kunç bir ölüme mahkum edilen bir suçlu haline geldi.[f]

İkinci aşama yücelmeydi. Mesih dirildi, göğe yükseldi ve şimdi Babası'nın yanında dünya ve kilise üzerinde egemenlik sürerek[g] Kutsal Ruh'u göndermekte[h] ve böylece ölümüyle bizim için kazandığı kurtuluşu bize uygulamaktadır. O'na verilenleri kendisine çekerek,[i] onlar için aracılık ederek,[j] bir çobanın koyunlarıyla ilgilendiği gibi onları koruyarak, yönlendirerek ve güderek,[k] şu anda Baba'nın tasarısı uyarınca birçok oğlu yüceliğe eriştirir.[l] Tanrı'nın tüm seçilmişleri tövbe edip yeni yaşama geçene kadar bunu yapmayı sürdürecektir.[m]

Bütün bunlarda Oğul, gerçek bir alçakgönüllülük içinde Baba'ya itaat ederek doğal, gönüllü ve sevinçli bir bağımlılık ortaya koyar. Bu arada, Baba'nın Oğul'a da kendisiyle eşit derecede tapılması ve yüceltilmesi amacı devamlı olarak yerine gelmektedir.[n]

---

f. Filipililer 2:6–8; 2. Korintliler 8:9; Galatyalılar 3:13; 4:4–5
g. Filipililer 2:9–11
h. Yuhanna 15:26; 16:7; Elçilerin İşleri 2:33
i. Yuhanna 12:32
j. Romalılar 8:34; İbraniler 7:25; Yuhanna 17
k. Yuhanna 10:27–30
l. İbraniler 2:10
m. 2. Petrus 3:9
n. Yuhanna 5:19–23

- 45 -

GÖREV

İSA MESİH'İN MİSYONU VAFTİZİNDE AÇIĞA ÇIKTI

O günlerde Celile'nin Nasıra
Kenti'nden çıkıp gelen İsa,
Yahya tarafından Şeria Irmağı'nda vaftiz edildi.
Tam sudan çıkarken, göklerin yarıldığını
ve Ruh'un güvercin gibi üzerine indiğini gördü.
Göklerden, "Sen benim sevgili Oğlum'sun,
senden hoşnudum" diyen bir ses duyuldu.

Markos 1:9–11

Yahya'nın tövbe vaftizi[a] ile İsa'nın başlattığı Üçlübirlik vaftizi[b] arasında bir devamlılık vardır. Her ikisi de paklanmanın simgeleriydi ve günahların bağışlanmasını göz önünde tutuyordu.[c] Ne var ki, bunlar eşdeğer değildi ve Yahya tarafından vaftiz edilenlerin Hristiyan vaftizine de ihtiyacı vardı.[d] Hristiyan vaftizi, halihazırda gelmiş olan Mesih'le ilişkiye işaret eden bir başlangıç işaretidir;[e] Yahya'nın vaftizi ise gelecek olan Mesih'e ve O'nun yargısına hazırlığı simgeleyen hazırlık niteliğinde bir törendi.[f]

Yahya'nın vaftizi köklü bir yenilikti. Önceden, sadece diğer uluslardan Yahudiliğe geçenlerin simgesel bir yıkanmadan geçmesi gerekirdi. Ancak şimdi Tanrı, Yahya aracılığıyla tövbe ettiklerinin işareti olarak tüm Yahudilerin alenen suya girmesini buyuruyordu. Birçok Yahudi önder, Yahya'nın getirdiği bu koşulun sapkın ve küçük düşürücü olduğunu düşündü.[g]

İsa, kuzeni Yahya'nın tüm itirazlarına rağmen, onun tarafından vaftiz edilmesi gerektiğinde ısrar etti.[h] "Yasa altında doğan"[i] Mesih kimliğindeki İsa, Tanrı'nın İsrail halkı için koyduğu tüm koşullara boyun eğmeli ve günahlarını taşımak için gelmiş olduğu insanlarla özdeşleşmeliydi. Vaftizi, Tanrı'nın cezai yargısı altındaki günahkârların yerini almak için geldiğini ilan etti. "Doğru olan her şeyi yerine getirmek" için vaftiz olmasının anlamı budur.[j]

İsa'nın vaftizi, Üçlübirlik'in açıklanışıydı: Baba gökten seslendi ve meshedilişin bir simgesi olarak Kutsal Ruh İsa'nın üzerine bir güvercin gibi indi. Kutsal Ruh'un inişi ve üzerine konuşu, İsa'nın önceden Kutsal Ruh'la dolmamış olduğu anlamına gelmiyor. Ancak artık Kutsal Ruh'la vaftiz eden Kişi[k] olmak üzere Kutsal Ruh'un taşıyıcısı olduğuna ve böylece İsrail'in umutları için Ruh'un çağını başlatacağına işaret ediyordu.[l]

---

a. Markos 1:4
b. Matta 28:19
c. Markos 1:4; Elçilerin İşleri 2:38
d. Elçilerin İşleri 19:5
e. Bu vaftize Elçilerin İşleri 2:38; 10:48; 19:5'de İsa Mesih'in adıyla vaftiz denir
f. Matta 3:7–12; Luka 3:7–18; Elçilerin İşleri 19:4
g. Matta 21:25–26
h. Matta 3:13–15
i. Galatyalılar 4:4
j. Matta 3:15; krş. Yeşaya 53:11
k. Yuhanna 1:32–33
l. Luka 4:1,14,18–21

- 46 -

GÖRÜNÜM DEĞİŞİMİ

İSA MESİH'İN YÜCELİĞİ GÖRÜNDÜ

Altı gün sonra İsa, yanına yalnız Petrus,
Yakup ve Yuḫanna'yı alarak yüksek bir dağa çıktı.
Onların gözü önünde İsa'nın görünümü değişti.
Giysileri göz kamaştırıcı bir beyazlığa büründü;
yeryüzünde ḫiçbir çamaşırcının
erişemeyeceği bir beyazlıktı bu.
O anda Musa'yla İlyas öğrencilere göründü.
İsa'yla konuşuyorlardı.

Markos 9:2–4

✝ Üç Müjde kitapçığında kayda geçirilen,[a] belli ki Petrus, Yakup ve Yuhanna'nın görmesi ve daha sonra tanıklık etmesi[b] için İsa tarafından planlanan görünüm değişimi olgusu, İsa'nın Tanrılığı'nın bildirilmesi bakımından önemli bir olaydı. Tanrı-insan olan Rab'bin dua ederken görünümünün değişmesi[c] bir açıdan gelecek şeylerin tadımlığıydı: ve yeryüzündeki günlerinde saklı olan, ama ikinci gelişinde O'nu olduğu gibi gördüğümüzde sahip olacağı yücelik bir an için açığa çıktı. Ayrıca insanlığımızın şimdiki halinden Diriliş Günü görünecek haline bir değişimdi bu olay.[d]

İsa'nın yüzünün değişirken giysilerinin büründüğü şimşek gibi parlayan beyazlık,[e] Oğul Tanrı olarak özünde sahip olduğu yücelik, yani "Tanrı yüceliğinin parıltısı" idi.[f] Buluttan gelen ses, görümün halihazırda sunduğu kimlik tespitini doğruladı.

İsa'nın görünümünün değişimi ayrıca Tanrı'nın Egemenliği'nin (yani, Tanrı'nın vaat ettiği Kurtarıcı-Kral olan Mesih'in egemenliği) bildirilmesinde önemli bir olaydı. Musa ve İlyas Kutsal Yasa'yı ve İsa'ya tanıklık eden ve yerlerini O'na bırakan peygamberleri temsil ediyordu. İsa'yla konuştukları "ayrılış" (Grekçe: *ἔξοδος*, *eksodos*)[g] O'nun ölümünü, dirilişini ve göğe alınışını ifade ediyor olmalıdır. Bu sözcük sadece bu dünyadan ayrılmanın bir yolunu değil, ayrıca İsrail halkının kölelikten kurtulmak için Musa'nın önderliğinde Mısır'dan *eksodos* (çıkış/ayrılış) yapması gibi, halkını kurtarmasının bir yolunu da ifade ediyordu.

Görünümünün değişmesinin ardından, İsa yüceliğini örttü ve hizmetine devam etmek ve zamanı gelince kurtuluşumuz için acı çekmek üzere dağdan aşağı indi. F. B. Meyer bu durumu şöyle yorumlar: "Musa ve İlyas'ın içinden geçip geldiği kapı açıktı ve Rabbimiz bu açık kapıdan geri dönebilirdi. Ama bu durumda asla insanlığın Kurtarıcısı olamayacaktı. Bunu biliyordu ve yüzünü Golgota'ya çevirdi."

---

a. Matta 17:1–8; Markos 9:2–8; Luka 9:28–36
b. Matta 17:9; krş. 2. Petrus 1:16–18; Yuhanna 1:14
c. Luka 9:29
d. Filipililer 3:20–21
e. Luka 9:29
f. İbraniler 1:3
g. Luka 9:31

- 47 -

DİRİLİŞ

İSA MESİH ÖLÜMDEN DİRİLDİ

Kadınlar haftanın ilk günü, sabah çok erkenden,
hazırlamış oldukları baharatı alıp mezara gittiler.
Taşı mezarın girişinden yuvarlanmış buldular.
Ama içeri girince Rab İsa'nın cesedini bulamadılar.

Luka 24:1–3

✝ Üçlübirlik'in her Kişisi'nin dahil olduğu tanrısal bir eylem olan İsa'nın dirilişi,[a] gömülmek üzere çarmıhtan indirilen harap olmuş fiziksel bedenin sırf yeniden canlanması değildi. Bundan ziyade, İsa'nın insanlığının görünmesini, gözden kaybolmasını ve bir yerde bir diğerine görünmeden hareket etmesini sağlayan bir dönüşümdü.[b] Şimdi yüceltilmiş ve ölümsüz olan orijinal bedeninin yaratıcı biçimde yenilenmesiydi.[c] Tanrı'nın Oğlu gökte hâlâ o bedende ve o beden aracılığıyla yaşıyor ve sonsuza kadar yaşayacaktır. 1. Korintliler 15:50–54'te Pavlus, yeryüzünde hayatta olan Hristiyanların Mesih'in ikinci gelişi anında benzer bir dönüşüm geçireceğini açıklar. Bununla birlikte, 2. Korintliler 5:1–5'te Mesih'in ikinci gelişinden önce ölen Hristiyanların eski bedenleri toprağa döndükten sonra[d] yeni bedenlerini "giyineceklerini" ("göksel evimiz") bildirir.

Hristiyanlık inancı İsa'nın, gerçek bir tarihi olay olarak, ölümden dirildiği gerçeğine dayanır. Dört Müjde kitapçıklarının hepsi birden boş mezara ve diriliş sonrası İsa'nın göründüğü durumlara odaklanmak suretiyle bu gerçeği ilan eder ve Elçilerin İşleri kitabı bunu vurgular.[e] Pavlus, diriliş olayını İsa'nın Yargıç ve Kurtarıcı olduğu haberinin doğru olduğunu gösteren tartışmasız bir kanıt olarak gördü.[f]

İsa'nın dirilişi O'nun ölüm karşısında zafer kazandığını gösterdi,[g] doğruluğunu haklı çıkardı[h] ve Tanrılık kimliğini kanıtladı.[i] Diriliş, İsa'nın göğe alınmasının, tahta oturmasının[j] ve şimdiki göksel egemenliğinin yolunu açtı. Diriliş, imanlıların bağışlanmış ve aklanmış olduğunun güvencesi[k] ve Mesih'te hemen, şimdi sahip oldukları yaşamının temelidir.[l]

---

a. Yuhanna 10:17–18; Elçilerin İşleri 13:30–35; Romalılar 1:4
b. Luka 24:31,36
c. Filipililer 3:21; İbraniler 7:16,24
d. Yaratılış 3:19
e. Elçilerin İşleri 1:3; 2:24–35; 3:15; 4:10; 5:30–32; 13:33–37
f. Elçilerin İşleri 17:31; 1. Korintliler 15:1–11,20
g. Elçilerin İşleri 2:24; 1. Korintliler 15:54–57
h. Yuhanna 16:10
i. Romalılar 1:4
j. Elçilerin İşleri 1:9–11; 2:34; Filipililer 2:9–11; krş. Yeşaya 53:10–12
k. Romalılar 4:25; 1. Korintliler 15:17
l. Yuhanna 11:25–26; Romalılar 6; Efesliler 1:18—2:10; Koloseliler 2:9–15; 3:1–4

- 48 -

GÖĞE YÜKSELME

İSA MESİH GÖĞE ALINDI

Ve onları kutsarken
yanlarından ayrıldı, göğe alındı.

LUKA 24:51

✝ İsa'nın göğe yükselmesi, öğrencilerinin gözü önünde Baba'nın O'nu bir bulut içinde (Tanrı'nın varlığının bir işareti) yukarıya alma (yüceltilme işareti) eylemiydi. Bu olay bir tür uzay yolculuğu değildi ama İsa'nın ölümün derinliklerinden yükseklerdeki yüceliğe dönüşünün ikinci kısmıydı (birincisi dirilişti). İsa, göğe alınacağını önceden bildirdi,[a] ve Luka bunu tarif etti.[b] Pavlus bunu kutladı ve dolayısıyla Mesih'in Rab olduğunu tasdik etti,[c] ve İbraniler Mektubu yazarı cesaretsizleri teşvik etmek için bu gerçekten yararlandı.[d] Bunun için İsa Mesih'in evrenin efendisi olarak taht üzerinde oturduğu gerçeği, tüm imanlılar için devasa bir cesaret kaynağı olmalıdır.

Göğe yükselme olayı bir taraftan Oğul'un beden almadan önceki yüceliğine kavuşması, diğer taraftan insan doğasının daha önce asla görülmemiş bir biçimde yüceltilmesidir ve diğer açıdan bu biçimde daha önce hiç uygulanmamış bir egemenliğin başlangıcıdır. Göğe yükselme üç olguyu ortaya koyar:

1. *Mesih'in kişisel üstünlüğü.* İsa, Baba'nın sağ yanındaki bir taht olarak resmedilen güç makamına yükseldi. Pers sarayındaki sadrazamlar gibi böyle bir tahtta oturmak, hükümdarın adına yönetici konumunda bulunmaktı.[e]
2. *Mesih'in ruhsal olarak her yerde bulunması.* İsa, Göksel Yeruşalim'deki göksel tapınakta[f] kendisini çağıran herkes için ulaşılabilirdir[g] ve dünyanın her yanında onlara yardım etmeye gücü yeter.[h]
3. *Mesih'in göksel hizmeti.* Egemenlik süren Rab halkı için aracılık eder.[i] Baba'dan dilemek, aracılık etkinliğinin bir parçası olmasına rağmen,[j] Mesih'in aracılığının özü bizim adımıza aracılık etmekten çok (sanki mevki ya da otorite olmaksızın yakınlık duyma konumundaymış gibi), bizim yararımıza (tahtından) müdahale etmektir. Şimdi egemenliği içinde çektiği acılar sayesinde bizim için kazandığı bereketleri üzerimize bol bol döker. "Babası'nın tahtındaki varlığı sayesinde bizi savunur" (B. F. Westcott). "Rabbimizin gökteki yaşamı O'nun duasıdır" (H. B. Swete). Sürekli olarak halkını bereketlemek[k]

---

a. Yuhanna 6:62; 14:2,12; 16:5,10,17,28; 17:5; 20:17
b. Luka 24:50–53; Elçilerin İşleri 1:6–11
c. Efesliler 1:20; 4:8–10; Filipililer 2:9–11; 1. Timoteos 3:16
d. İbraniler 1:3; 4:14; 9:24
e. Matta 28:18; Efesliler 1:20–22; 1. Korintliler 15:27; 1. Petrus 3:22
f. İbraniler 9:24; 12:22–24
g. İbraniler 4:14
h. İbraniler 4:16; 7:25; 13:6–8
i. Romalılar 8:34; İbraniler 7:25
j. Yuhanna 14:16
k. Elçilerin İşleri 2:33; Yuhanna 16:7–14

ve onları hizmet için donatmak amacıyla[l] tahtından Kutsal Ruh'u gönderir.

l. Efesliler 4:8–12

- 49 -

OTURUM

İSA GÖKTE EGEMENLİK SÜRER

Günahlardan arınmayı sağladıktan sonra,
yücelerde ulu Tanrı'nın sağında oturdu.

İbraniler 1:3

Mesih'in yücelik içindeki mevcut rolü genel olarak "göksel oturum" olarak tanımlanabilir. *Oturum* (Latincesi *sessiō*) sözcüğü "oturmak" fiili ile ilgilidir. Yeni Antlaşma metinlerinde İsa'nın göksel etkinliği eyleme hazır olarak ayakta durmasıyla,[a] halkının arasında yürümesiyle[b] ve at üzerinde savaşa gitmesiyle[c] resmedebilir. Ancak Baba'nın sağ tarafında dinlenmek için değil, yönetmek için de oturduğunu söylemek O'nun mevcut yetkisini ifade eder. Bu resim hareketsizliği değil, yetkiyi ortaya koymaktadır.

110. Mezmur'da Tanrı, Mesih'i kral ve kâhin sıfatıyla sağında oturtur. Mesih, düşmanları ayaklarının altına sermek üzere kral,[d] Tanrı'ya hizmet etmek ve O'nun lütfunu sonsuza dek aktarmak üzere kâhindir.[e] Kişisel olarak Mesih dışarıda savaşıyor olsa da,[f] konumsal olarak her zaman Yahve'nin sağında oturmaktadır. Elçilerin İşleri 2:34–35; İbraniler 1:13 ve İbraniler 10:12 ile Matta 22:44 ayetlerinde bu resim, göğe alınmasından itibaren Tanrı'nın aracılıkla nitelenen egemenliğinde etkin biçimde hüküm süren İsa Mesih'e uyarlanır.

Mesih, gerek melekler gerekse insanlar üzerinde olsun, var olan herşey üstünde egemenlik sürer.[g] O'nun krallığı, ilk manasıyla bedenin başı olduğu, Sözü ve Ruhu'yla yönettiği kilisesidir.[h] Devlet, Eski Antlaşma'da olduğu gibi Tanrı'nın egemenliğinin bir biçimi değildir artık, Mesih'in krallığını dayatmak için kılıç kullanılmaz.[i] Ancak Mesih, barış ve düzeni tesis etmek için seküler otoriteleri kullanır ve öğrencilerine sivil yasalara boyun eğmelerini buyurur.[j] Mesih'in her şeyin Rab'bi olduğunu bilmek Hristiyanlara büyük teselli verir; hayatlarının her alanında O'nun isteğini yapmayı ve yönetici ya da yönetilen, karı ya da koca, anne baba ya da çocuk, işveren ya da işçi, her insanın Yargıç Mesih'e hesap vereceğini diğerlerine hatırlatmayı amaçlarlar. Tüm akıl sahibi canlılar en nihayetinde kendileriyle ilgili olarak Yargıç olan Mesih'e hesap vereceklerdir.[k]

Mesih'in gökteki oturumu ölüm dahil tüm düşmanların ortadan kaldırılışına dek sürecektir. Son düşman olan ölüm, Mesih'in ikinci gelişinde ölülerin yargılanmak üzere dirileceği zaman yok olacaktır.[l] Yargı tamamlandıktan sonra, aracılık hizmetiyle nitelenen egemenliğin

---

a. Elçilerin İşleri 7:56; Vahiy 1:1–16; 14:1
b. Vahiy 2:1
c. Vahiy 19:11–16
d. ayet 1
e. ayet 4
f. ayet 2–3, 5–7
g. Matta 28:18; 1. Petrus 3:22
h. Efesliler 1:22–23
i. Yuhanna 18:36
j. Matta 22:21; Romalılar 13:1–7
k. Matta 25:31; Elçilerin İşleri 17:31; Romalılar 2:16; 2. Korintliler 5:10
l. Yuhanna 5:28–29

işi sona erecek ve Mesih zaferle egemenliği Baba'ya teslim edecektir.[m]

m. 1. Korintliler 15:24–28

- 50 -

ARACILIK

İSA MESİH TANRI VE İNSAN ARASINDA ARACIDIR

Çünkü tek Tanrı ve Tanrı'yla insanlar
arasında tek aracı vardır.
O da insan olan ve kendisini herkes için
fidye olarak sunmuş bulunan Mesih İsa'dır.

1. Timoteos 2:5

İsa Mesih'in bizleri kurtaran hizmeti O'nun "Tanrı ve insanlar arasında tek aracı" olmasıyla özetlenmiştir.[a] Aracı, iletişim halinde olmayan ve belki birbirine yabancı ya da birbiriyle savaşan tarafları bir araya getiren arabulucudur. Aracı, her iki tarafla özdeşleşmek, ikisinin de çıkarını korumak ve iyi niyet çerçevesinde birini diğeri önünde temsil etmek üzere iki tarafla da bağlantılı olmalıdır. Bu yüzden Musa, Tanrı Kutsal Yasa'yı verdiğinde Tanrı adına İsrail halkıyla konuşarak[b] ve İsrail halkı günah işlediğinde İsrail adına Tanrı'yla konuşarak[c] Tanrı ve İsrail halkı arasında aracılık etti.[d]

Günaha düşmüş ve isyankâr ırkımızın her bir üyesi, doğası gereği "Tanrı'ya düşmandır"[e] ve Tanrı'nın gazabı altındadır.[f] Ancak savaşan tarafların barışması gereklidir. Bu barış, ancak Tanrı'nın gazabının bir şekilde dindirilmesi ve insanın Tanrı karşıtı hayatını motive eden isyankâr yüreğinin bir şekilde değişmesiyle gerçekleşebilir. Tanrı, öfkeli Yargıç olmakla birlikte merhamet ederek gereken barışı sağlaması için Oğlu'nu dünyaya gönderdi. Durum, şefkatli Oğul'un sert Baba'yı teskin etmek için harekete geçmesi değildi; ön ayak olan Baba'nın kendisiydi. Calvin'in kendi sözleriyle anlatımı, "bizden nefret ettiği halde anlaşılmaz biçimde bizi sevdi" şeklindedir ve günahlarımızı taşımak üzere Oğlu'nu bize armağan etmesi bu sevginin meyvesiydi.[g] Tüm aracılık hizmetinde Oğul, Babası'nın isteğini yerine getiriyordu.

Mesih hak ettiğimiz cezayı kendi üzerine almak suretiyle ilk ve son olarak bizim için barışı sağladı. Çarmıh üzerinde yerimizi aldı, kimliğimizi taşıdı, bizim için lanetlendi[h] ve bizim uğrumuza döktüğü kurban kanıyla esenliği sağladı.[i] *Esenlik* burada düşmanlığa, suçluluğa ve başka türlü kaçınılmaz olan cezaya maruz kalmaya son anlamındadır; diğer bir ifadeyle, tüm geçmiş için bağışlanmak ve gelecek için kalıcı olarak kabul görmek demektir. Mesih'e iman ederek esenliğe kavuşanlar aklanır ve Tanrı'yla barışırlar.[j] Aracının insan habercileri aracılılığıyla yaptığı şimdiki iş, esenlik sağladığı insanları bu esenliğe fiilen kavuşmaları için ikna etmektir.[k]

---

a. 1. Timoteos 2:5
b. Mısır'dan Çıkış 20:18–21
c. Mısır'dan Çıkış 32:9—33:17
d. Galatyalılar 3:19
e. Romalılar 8:7
f. yani, Yargıç olan Tanrı'nın günahlarımıza karşı etkin öfkesini ifade ettiği cezai ret, Romalılar 1:18; 2:5–9; 3:5–6
g. Yuhanna 3:14–16; Romalılar 5:5–8; 1. Yuhanna 4:8–10
h. Galatyalılar 3:13
i. Efesliler 2:16; Koloseliler 1:20
j. Romalılar 5:1,10
k. Yuhanna 12:32; Romalılar 15:18; 2. Korintliler 5:18–21; Efesliler 2:17

İsa "yeni antlaşmanın aracısı oldu"[l] yani, günah suçuyla uğraşmak bakımından etkisiz kalan Eski Antlaşma düzenlemelerinin yapabileceklerinin ötesine geçerek Tanrı'yla bilinçli barışın yeni ilişkisini başlattı.[m]

Calvin'in Hristiyanlık teolojisine yaptığı en büyük katkılardan biri, Yeni Antlaşma yazarlarının İsa'nın aracılık hizmetini üç yönlü, peygamberlik, kâhinlik ve krallık rolleriyle bağlantılı olarak yorumladıklarını gözlemlemesiydi.

Mesih'in yaptığı işin üç unsuru, İsa'nın mesihsel krallık durumu, tahtına yükseltilmesi[n] ve yüce başkâhin olması,[o] İbraniler Mektubu'nda bulunur. Buna ilaveten Mesih, konusunun özünde kendisinin bulunduğu ilk mesajın[p] habercisidir ("elçisi" duyuru yapmak üzere gönderilen kişi, İbraniler 3:1). Elçilerin İşleri 3:22'de İsa, İbranilerde elçi olarak adlandırılmasıyla aynı nedenden ötürü peygamber olarak adlandırılır. Zira İsa Tanrı'nın Sözü'nü ilan ederek öğretişler de verdi.

Eski Antlaşma'da peygamber, kâhin ve kral rolleri ayrı kişiler tarafından gerçekleştirilmiş olmasına rağmen, şimdi bu üç rolün tamamı İsa'da bir araya gelir. Baba tarafından O'na verilen yücelik bu şekilde her şeye yeterli Kurtarıcı olmasıdır. İman eden bizler bunu anlayarak ve kralımız olarak O'na itaat ederek, kâhinimiz olarak O'na güvenerek, peygamberimiz ve öğretmenimiz olarak O'ndan öğrenerek O'nun halkı olduğumuzu göstermeye çağrılırız. İsa Mesih'e bu şekilde odaklanmak gerçek Hristiyanlığın işaretidir.

l. İbraniler 9:15; 12:24
m. İbraniler 9:11—10:18
n. İbaniler 1:3; 13; 4:16; 2:9
o. 2:17; 4:14–5:10; bölüm 7–10
p. İbraniler 2:3

- 51 -

KURBAN

İSA MESİH GÜNAHLAR İÇİN KEFARET OLDU

Tanrı Mesih'i, kanıyla günahları bağışlatan
ve imanla benimsenen kurban olarak sundu.

Romalılar 3:25

✝ *Kefaret* kusurları ortadan kaldırmak ve yapılan haksızlığı telafi etmek için düzeltme yapmak demektir; dolayısıyla birbirine yabancı taraflar barışır ve bozuk ilişki tamir edilir.

Kutsal Yazılar, bütün insanların günahlarını bedelini ödemesi gerektiğini, ama bunu yapabilecek güç ve kaynaklardan yoksun olduklarını resmeder. Doğası günahtan nefret etmek[a] ve onu cezalandırmak[b] olan Kutsal Yaratıcımız'a karşı suç işledik. Bedel ödenmedikçe böyle bir Tanrı tarafından ne kabul edilmek ne de O'nunla paydaşlık kurmak beklenebilir ve en iyi işlerimizde bile günah bulunduğundan, telafi umuduyla yaptığımız hiçbir şey suçumuzu artırmaktan ya da durumumuzu daha kötüleştirmekten başka işe yaramaz. Bu durumda Tanrı'nın huzurunda kendi doğruluğunu sağlamaya çalışmak yıkıcı bir akılsızlık olur;[c] bu kesinlikle mümkün değildir.

Ancak insanın bu umutsuz durumuna karşın Kutsal Yazılar günahlarımızın bağışlatılmasını bizzat kendisi sağlayan Tanrı'nın sevgisini, lütfunu, merhametini, acımasını, şefkatini ve iyiliğini ortaya koyar. Bu şaşırtan lütuf Yeni Antlaşma imanının, umudunun, ibadetinin, ahlâkının ve ruhsal yaşamının odak noktasıdır; Matta'dan Vahiy'e kadar nefes kesen bir görkemle parlar.

Tanrı İsrail halkını Mısır'dan çıkardığında, özünde "kendinizi günahtan bağışlatmanız"[d] için dediği, kusursuz hayvanların kesilerek kanının dökülmesi ile gerçekleşen antlaşma ilişkisinin bir parçası olarak kurban sistemini kurdu. Bu kurbanlar *sembolikti* (yani *semboller* olarak ileride olan bir başkasını işaret ediyorlardı). "Günahlar cezasız bırakılmasına" rağmen[e] kurbanlar sadakatle sunulduğunda, hayvanların kanı onları bağışlatmasa da,[f] çarmıhtaki ölümünden önce ya da sonra işlenmiş olan bütün günahları bağışlatan günahsız Tanrı Oğlu İsa Mesih'in kanı onları aklıyordu.[g]

Mesih'in kanına yapılan tüm Yeni Antlaşma referansları devamlı olarak kurban bağlamındadır.[h] Kusursuz bir günah sunusu olarak,[i] Mesih'in ölümü kurtuluşumuz oldu (yani,

---

a. Yeremya 44:4; Habakkuk 1:13
b. Mezmur 5:4–6; Romalılar 1:18; 2:5–9
c. Eyüp 15:14–16; Romalılar 10:2–3
d. Levililer 17:11
e. Romalılar 3:25
f. İbraniler 10:11
g. Romalılar 3:25–26; 4:3–8; İbraniler 9:11–15
h. ör., Romalılar 3:25; 5:9; Efesliler 1:7; Vahiy 1:5
i. Romalılar 8:3; Efesliler 5:2; 1.Petrus 1:18–19

fidyeyle özgürleşmemiz: suç, günaha kölelik ve gazap beklentisi tehlikesinden bizi kurtaran bedelin ödenmesi; Romalılar 3:24; Galatyalılar 4:4–5; Koloseliler 1:14). Mesih'in ölümü, Tanrı'nın günahlarımızın kışkırttığı gazabını yatıştırarak bizi kendisiyle barıştırma eylemidir.[j] Çarmıh Tanrı'yı yatıştırmıştır (yani, günahlarımızı bağışlayıp onları gözü önünden uzaklaştırarak bize olan gazabını dindirdi). Burada anahtar ayetler Romalılar 3:25; İbraniler 2:17; 1. Yuhanna 2:2 ve 1. Yuhanna 4:10 olup her birinde günahların bağışlatılması Grekçede açıkça ifade edilir. Çarmıhın günahları bağışlatan etkisi vardır, çünkü Mesih çektiği acılarda bizim kimliğimizle özdeşleşti ve hak ettiğimiz cezai yargıyı üstlendi.[k] İsa'nın bizim yerimize kurban olmasıyla Tanrı, suçlarımızın lanet yüklü kaydını çarmıha çakmış oldu.[l]

Mesih'in günahın bedelini ödeyen ölümü, her koşulda Tanrı'ya yaklaşmanın Mesih'in tüm suçları kaldıran tek kurbanıyla mümkün olduğu yeni antlaşmanın resmi olarak başladığını tasdik etti.[m] Mesih'e iman yoluyla "Tanrı'yla barışmış" olanlar[n] "Mesih sayesinde Tanrı'nın doğruluğu" olurlar.[o] Diğer bir deyişle, aklanırlar ve Tanrı'nın ailesinde oğul olma hakkını alırlar.[p] Bundan sonra, çarmıh sayesinde bilinen ve çarmıha ölçülen Mesih'in sevgisinin motive eden sınırlarında ve denetiminde yaşarlar.[q]

j. Romalılar 5:10; 2. Korintliler 5:18–19; Koloseliler 1:20–22
k. "Yasanın laneti," Galatyalılar 3:13
l. Koloseliler 2:14; krş. Matta 27:37; Yeşaya 53:4–6; Luka 22:37
m. Matta 26:27–28; 1. Korintliler 11:25; İbraniler 9:15; 10:12–18
n. Romalılar 5:11
o. 2. Korintliler 5:21
p. Galatyalılar 4:5
q. 2. Korintliler 5:14

- 52 -

KISITLI KEFARET

İSA MESİH TANRI'NIN SEÇİLMİŞLERİ İÇİN ÖLDÜ

Ben iyi çobanım. Benimkileri tanırım.
Baba beni tanıdığı, ben de Baba'yı
tanıdığım gibi, benimkiler de beni tanır.
Ben koyunlarımın uğruna canımı veririm.

Yuhanna 10:14–15

✝ Kısıtlı kefaret, ya da bazen ifade edildiği biçimleriyle "belirli kurtuluş," "etkin kurtuluş" ya da "özel kefaret" kavramı Üçlübirlik Tanrısı'nın İsa Mesih'in ölümünde niyet ettiği amaç hakkında tarihsel bir Reform doktrinidir. Mesih'in kurbanının sonsuz değerinden ya da Müjde'yi duyan herkese yönelik Tanrı'nın "dileyen alsın"[a] davetinin gerçekliğinden kuşku duymaksızın, bu doktrin Mesih'in ölümünün Tanrı'nın bütün seçilmişlerinin günahlarını fiilen uzaklaştırdığını, yenilenme yoluyla imana kavuşturulduklarını, yüceliğe girmeleri için imanda korunduklarını ve niyet edilen amacın bu olduğunu beyan eder. Bu belirlilik ve etkinliğin ardından kısıtlılık gelir: Mesih, etkinlik bakımından herkes için ölmedi. Bunun kanıtı, Kutsal Yazılar'ın ve deneyimin bize öğrettiği üzere herkesin kurtulmadığıdır.

Bu gerçeğe alternatif olarak yalnız iki olasılık vardır: ⓐ Mesih'in ölümünün geçmiş, şimdi ve gelecekteki insan ırkının her üyesinin kurtuluşunu garanti ettiğini iddia etmek ya da ⓑ Mesih'in ölümünün herkes için kurtuluşu mümkün kıldığını, ancak sadece iman ve tövbe ile karşılık verenler için fiili olduğunu söylemek. Bu yüzden opsiyonlar, yeterliliği sınırsız ama sadece bazıları için etkili olan bir kefaret (Reform seçilmişlik görüşü), herkes için etkili olabilecek ama yeterliliği kısıtlı olan bir kefaret veya hem yeterliliği hem de etkisi sınırsız olan bir kefarettir. Bu opsiyonlar arasında seçim yaparken Kutsal Yazılar bizlere rehber olmalıdır.

Kutsal Yazılar, Tanrı'nın günaha düşmüş ırkımız içinden büyük bir kalabalığı kurtuluş için seçtiğini ve onları kurtarmak için Mesih'i gönderdiğinden söz eder.[b] Mesih'in sık sık belirli bir grup insan için öldüğü söylenir ve ölümünün onların kurtuluşunu teminat altına aldığı açıkça belirtilir.[c] Kendisini bekleyen çileyle yüzleşirken, "dünya" için değil,[d] sadece

a. Vahiy 22:17
b. Yuhanna 6:37–40; 10:27–29; 11:51–52; Romalılar 8:28–39; Efesliler 1:3–14; 1. Petrus 1:20
c. Yuhanna 10:15–18,27–29; Romalılar 5:8–10; 8:32; Galatyalılar 2:20; 3:13–14; 4:4–5; 1. Yuhanna 4:9–10; Vahiy 1:4–6; 5:9–10
d. yani insanlığın geri kalanı, Yuhanna 17:9,20

Baba'nın O'na verdiği kimseler için dua etti. Uğruna ölmeyi amaçladığı herhangi biri için dua etmeyi istememesi akla uygun mudur? Üç görüş arasında bu veriyle uyumlu olan yalnızca kısıtlı kefarettir.

Bununla birlikte, bir taraftan Hristiyanların her yerde duyurması gereken Mesih'in çağrısı ile diğer taraftan Yeni Antlaşma'nın Mesih'in çarmıh üzerinde Tanrı'nın seçilmişleri için tam etkin bir kurtuluş sağladığı öğretisi arasında tutarsızlık ya da uyuşmazlık yoktur. Mesih'e imanla yaklaşan herkesin merhamet bulacağı kesin bir gerçektir.[e] Seçilmişler Mesih'in çağrısını işitir ve işitme yoluyla Kutsal Ruh tarafından etkin biçimde çağrılırlar. Hem davet hem de etkin çağrı Mesih'in günahları yüklendiği ölümünden ileri gelir. Mesih'in çağrısını reddedenler bunu kendi özgür iradeleriyle yaparlar[f] ve bu yüzden sonsuz ölümleri kendi suçları olur. Mesih'i kabul edenler, Tanrı'nın egemen kurtaran lütuf planının merkez noktası olan çarmıh için O'na şükretmeyi öğrenirler.

e. Yuhanna 6:35,47–51,54–57; Romalılar 1:16; 10:8–13
f. yani, böyle yapmayı seçerler, Matta 22:1–7; Yuhanna 3:18

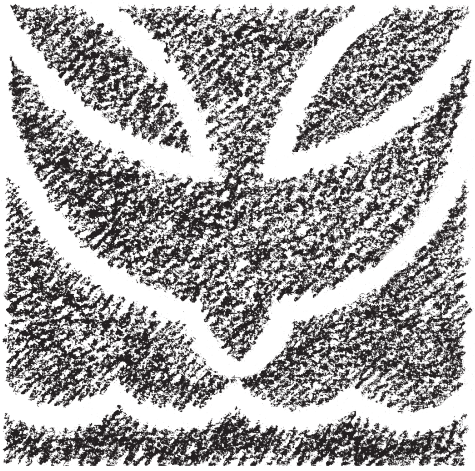

ÜÇÜNCÜ KISIM

Tanrı'nın Lütufkâr Rab Olarak Vahyedilişi

- 53 -

PARAKLİT

KUTSAL RUH İMANLILARA HİZMET EDER

Ne var ki O, yani Gerçeğin Ruhu gelince,
sizi tüm gerçeğe yöneltecek.
Çünkü kendiliğinden konuşmayacak,
yalnız duyduklarını söyleyecek ve gelecekte
olacakları size bildirecek. O beni yüceltecek.
Çünkü benim olandan alıp size bildirecek.

Yuhanna 16:13–14

İsa acılarından önce Baba'nın ve kendisinin, öğrencilerine "başka bir Yardımcı" göndereceğini vaat etti.[a] Yardımcı ya da Grekçe *parakleytos* (*παράκλητος*) sözcüğünden gelen Paraklit (destek veren anlamında) yardımcı, öğütçü, teselli ve cesaret verici, işbirlikçi ve savunucu demektir. *Başka bir* ifadesi İsa'nın ilk Paraklit olduğuna ve kendisi ayrıldıktan sonra başlattığı öğretişi ve tanıklığı sürdürmek üzere yerine birinin geleceğine işaret eder.[b]

Paraklit hizmeti, doğası itibarıyla kişisel, ilişkisel olup hizmeti gerçekleştirenin tüm kişiliğini yansıtır. Eski Antlaşma'da Kutsal Ruh'un yaratılışta,[c] vahiyde,[d] hizmet için güçlendirmede[e] ve içsel yenilemede[f] gösterdiği etkinlik hakkında çok şey söylenmiş olsa da, Ruh'un ayrı bir tanrısal Kişi olduğu açıkça belirtilmemiştir. Ancak Yeni Antlaşma'da, Kutsal Ruh'un tıpkı Oğul gibi gerçekte Baba'dan ayrı bir Kişi olduğu netleşmektedir. Bu tespit yalnızca İsa'nın "başka bir Yardımcı" vaadinden değil, ayrıca Ruh'un yaptığı diğer şeylerin yanı sıra konuşmasından,[g] öğretmesinden,[h] tanıklık etmesinden,[i] araştırmasından,[j] bilmesinden,[k] aracılık etmesinden,[l] kendisine yalan söylenmesinden[m] ve kederlendirilebilmesinden[n] bellidir. Sadece kişisel bir varlık için bu tür şeyler söylenebilir.

Kutsal Ruh'un Tanrılığı, Ruh'a yalan söylemenin Tanrı'ya yalan söylemek olduğu beyanında,[o] kutsamalarda Ruh'un Baba ve Oğul'la bağlantısında[p] ve vaftiz düzenlemesinde[q]

---

a. Yuhanna 14:16,26; 15:26; 16:7
b. Yuhanna 16:6–7
c. örn, Yaratılış 1:2; Mezmur 33:6
d. örn. Yeşaya 61:1–6; Mika 3:8
e. örn. Mısır'dan Çıkış 31:2–6; Hakimler 6:34; 15:14–15; Yeşaya 11:2
f. örn., Mezmur 51:10–12; Hezekiel 36:25–27
g. Elçilerin İşleri 1:16; 8:29; 10:19; 11:12; 13:2; 28:25
h. Yuhanna 14:26
i. Yuhanna 15:26
j. 1. Korintliler 2:10
k. 1. Korintliler 12:11
l. Romalılar 8:26–27
m. Elçilerin İşleri 5:3
n. Efesliler 4:30
o. Elçilerin İşleri 5:3–4
p. 2. Korintliler 13:14; Vahiy 1:4–6
q. Matta 28:19

görünür. Vahiy 1:2; 3:1; 4:5; 5:6 ayetlerinde Kutsal Ruh'tan "yedi ruh" diye söz edilir; bunun nedeni kısmen *yedi* rakamının tanrısal kusursuzluğu temsil etmesi, kısmen de Ruh'un Tanrı'nın doluluğunda hizmet etmesidir.

O halde Ruh, bir nesne değil, kişidir ve bu nedenledir ki, Baba ve Oğul'un yanı sıra sevilmeli, tapılmalı ve O'na itaat edilmelidir.

İsa Mesih'e tanıklık etmek, İsa'nın kim olduğunu öğrencilerine göstererek O'nu yüceltmek[r] ve O'nda sahip oldukları kimliği öğrencilere açıklamak[s] Paraklit'in başlıca hizmetidir. Ruh bizi aydınlatır,[t] yeniler,[u] kutsallığa yöneltir,[v] değiştirir,[w] bize güvence verir[x] ve hizmet için armağanlarla donatır.[y] Tanrı'nın içimizde yaptığı bütün işler, yüreklerimize, karakterlerimize ve tutumlarımıza dokunuşu Ruh tarafından yapılır; bu işlerin unsurları bazen Baba ve Oğul'a atfedilse de, asıl uygulayıcısı Kutsal Ruh'tur.

Ruh'un Paraklit hizmeti tam anlamıyla İsa'nın göğe alınışını takip eden Pentikost Günü sabahında başladı.[z] Vaftizci Yahya, son günlerde Tanrı'nın Ruhu'nun dökületeceğine ilişkin bir Eski Antlaşma vaadine[aa] dayanarak İsa'nın Ruh'la vaftiz edeceğini zaten ilan etmişti[ab] ve İsa bu vaadi tekrar etmişti.[ac] Pentikost sabahının önemi iki yönlüydü: ilk olarak dünya tarihinin Mesih'in gelişinden önceki son çağın başlangıcına işaret ediyordu ve Eski Antlaşma çağına kıyasla, Ruh'un hizmetinin muazzam biçimde çoğalışını ve Tanrı karşısında diri olma deneyimini başlatıyordu.

İsa'nın öğrencilerinin Pentikost Günü'nden önce Ruh'tan doğmuş imanlılar oldukları aşikardı. Bu yüzden hayatlarına ve hizmetlerine güç getiren Kutsal Ruh vaftizi[ad] ruhsal deneyimlerinin başlangıcı değildi. Ancak Pentikost sabahında iman edenlerden başlamak üzere o günden bu yana iman edenler için Yeni Antlaşma'nın tüm bereketiyle Kutsal Ruh'u almak imanlarının ve yeniden doğuşlarının bir unsuru olmuştur.[ae] Bir Hristiyan'ın hayatında sonradan görülen bütün hizmet amaçlı yeteneklerin, günahkârı yaşamsal olarak dirilmiş Mesih'le birleştiren bu ilk Ruh vaftizinden ileri geldiği anlaşılmalıdır.

---

r. Yuhanna 16:7–15
s. Romalılar 8:15–17; Galatyalılar 4:6
t. Efesliler 1:17–18
u. Yuhanna 3:5–8
v. Romalılar 8:14; Galatyalılar 5:16–18
w. 2.Korintliler 3:18; Galatyalılar 5:22–23
x. Romalılar 8:16
y. 1.Korintliler 12:4–11
z. Elçilerin İşleri 2:1–4
aa. Yoel 2:28–32; krş. Yeremya 31:31–34
ab. Markos 1:8; Yuhanna 1:33
ac. Elçilerin İşleri 1:4–5
ad. Elçilerin İşleri 1:8
ae. Elçilerin İşleri 2:37; Romalılar 8:9; 1.Korintliler 12:13

- 54 -

KURTULUŞ

İSA HALKINI GÜNAHTAN KURTARIR

Başka hiç kimsede kurtuluş yoktur.
Bu göğün altında insanlara bağışlanmış,
bizi kurtarabilecek başka hiçbir ad yoktur.

Elçilerin İşleri 4:12

Hristiyan Müjdesi'nin ana teması kurtuluştur. *Kurtuluş* tehlikeden ve sefaletten kurtulup güvenli bir duruma geçme düşüncesini ifade eden geniş kapsamlı bir sözcüktür. Müjde, İsrail halkını Mısır'dan, Yunus'u balığın karnından, mezmurcuyu ölümden ve askerleri boğulmaktan kurtarmış olan Tanrı'nın[a] Mesih'e güvenen herkesi günahtan ve günahın bütün sonuçlarından kurtardığını ilan eder.

Bu dünyasal kurtuluş öyküleri, nasıl ki Tanrı'nın yardımıyla insanların kendi kendilerini kurtarışı değilse ve tamamen Tanrı'nın işiyse, günahtan ve ölümden kurtuluş da böyledir. "İman yoluyla, lütufla kurtuldunuz. Bu sizin başarınız değil, Tanrı'nın armağanıdır."[b] "Kurtuluş senden gelir, ya RAB!"[c]

İmanlılar nelerden kurtulmuşlardır? Tanrı'nın gazabı altındaki önceki konumlarından, günahın egemenliğinden ve ölümün gücünden;[d] dünya, benlik ve Şeytan tarafından doğal olarak yönetilmekten;[e] günahlı bir yaşamın doğurduğu korkulardan[f] ve bunun parçası olan birçok berbat alışkanlıklardan kurtulmuşlardır.[g]

İmanlılar bu şeylerden nasıl kurtuluyor? Mesih aracılığıyla ve Mesih'te kurtuluyorlar. Baba, kaybolmuşları kurtarmakla ilgilendiği kadar Oğlu'nu yüceltmekle de ilgilenir[h] ve seçilmişlerin sevgili Oğul Mesih için belirlendiğini söylemek, Mesih'in sevgili seçilmişler için belirlendiğini söylemek kadar doğrudur.[i]

Kurtuluşumuz ilk olarak Mesih'in bizim için ölmesini, ikinci olarak Mesih'in içimizde yaşamasını[j] ve bizim, O'nun ölümünde ve diriliş yaşamında O'nunla birleşerek Mesih'te yaşamamızı içerir.[k] Tanrısal bakımdan Kutsal Ruh'la ve insansal bakımdan imanla desteklenen ve yeniden doğuşumuzla şekillenen bu yaşamsal birleşme, Mesih'teki ezeli seçilmişliğimiz anlamında antlaşma birliğini önceden varsayar.[l] İsa, bizi temsil eden Baş ve yerimize geçen günah sunusu olarak önceden belirlendi[m] ve biz, etkin olarak çağrılmak, O'nun benzeyişine

---

a. Mısır'dan Çıkış 15:2; Yunus 2:9; Mezmur 116:6; Elçilerin İşleri 27:31
b. Efesliler 2:8
c. Yunus 2:9
d. Romalılar 1:18; 3:9; 5:21
e. Yuhanna 8:23–24; Romalılar 8:7–8; 1. Yuhanna 5:19
f. Romalılar 8:15; 2. Timoteos 1:7; İbraniler 2:14–15
g. Efesliler 4:17–24; 1. Selanikliler 4:3–8; Titus 2:11—3:6
h. Yuhanna 5:19–23; Filipililer 2:9–11; Koloseliler 1:15–18; İbraniler 1:4–14
i. Matta 3:17; 17:5; Koloseliler 1:13; 3:12; 1. Petrus 1:20; 1. Yuhanna 4:9–10
j. Yuhanna 15:4; 17:26; Koloseliler 1:27
k. Romalılar 6:3–10; Koloseliler 2:12,20; 3:1
l. Efesliler 1:4–6
m. 1. Petrus 1:18–20; krş. Matta 1:21

dönüşmek ve Ruh'un gücüyle yüceltilmek için seçildik.[n]

İmanlılar günah ve ölümden kurtuldu, ama niçin kurtuldular? Baba, Oğul ve Kutsal Ruh Tanrı'yı ve komşularını severek içinde bulundukları zamanda ve sonsuzluk boyunca yaşamak için kurtuldular. Tanrı'yı sevmenin kaynağı, Tanrı'nın bizi kurtaran sevgisini bilmektir ve Tanrı'yı sevdiğimizin kanıtı komşularımızı sevmektir.[o] Tanrı'nın hem bu dünyada ki hem de sonsuz yaşamda ki amacı Mesih'te bize olan sevgisini ifade etmeye devam etmektir ve bizim hedefimiz de Mesih'e tapınarak ve hizmet ederek tek Tanrı'nın Üçlübirliği'ne sevgimizi ifade etmeyi sürdürmek olmalıdır. Sevgi ve hayranlık temelindeki yaşam, yücelik umudumuz, şimdiki kurtuluşumuz ve sonsuzluklar boyunca mutluluğumuzdur.

n. Romalılar 8:11,29–30
o. 1. Yuhanna 4:19–21

- 55 -

SEÇİLMİŞLİK

TANRI KENDİSİNE AİT OLANLARI SEÇER

Çünkü Musa'ya şöyle diyor:
"Merḥamet ettiğime merḥamet edeceğim,
Acıdığıma acıyacağım." Demek ki bu,
insanın isteğine ya da çabasına değil,
Tanrı'nın merḥametine bağlıdır.

Romalılar 9:15–16

✝ Kutsal Kitap'taki seçilmişlik kavramı, Tanrı'nın yaratılıştan önce günaha düştüğünü öngördüğü insan ırkı içinden İsa Mesih aracılığıyla kurtaracağı, imana getireceği, aklayacağı ve yücelteceği insanları seçtiği anlamına gelir.[a] Bu tanrısal seçim özgür ve egemen lütfun bir ifadesidir. Serbest ve koşulsuzdur, seçilenlerin hak edişine bağlı değildir. Tanrı, günahkârlara hiçbir şekilde merhamet borçlu değildir, onların hakkı mahkûmiyettir; bu yüzden herhangi birimizi kurtarmayı seçmesi harika ve sonsuz hamt sebebidir; öyle ki bu seçim günahlarımızı taşıması için biricik Oğlu'nu acı çekmek üzere vermesini içerdiği için hamt etmek iki kat daha önemlidir.[b]

Seçilmişlik doktrini, Tanrı hakkındaki her gerçek gibi gizemlidir ve bazen çekişmeler doğurur. Ama Kutsal Yazılar'da Hristiyanların kendilerini kurtaran lütfun ne yüce olduğunu görmelerine ve onları karşılık olarak alçakgönüllülüğe, güvene, sevince, övgüye, sadakate ve kutsallığa yönelmelerine yardım eden rehber bir doktrindir. Tanrı'nın çocuklarının aile sırrıdır. Henüz iman etmemişler arasından başka kimleri seçtiğini bilmediğimiz gibi özellikle bizi seçmesinin neden O'nun iyi amacı olduğunu da anlamayız. Bildiğimiz şey, ilk olarak, eğer yaşam için seçilmemiş olsaydık, şimdi imanlı olmayacaktık (çünkü sadece seçilmişler imana gelirler), ve ikinci olarak seçilmiş imanlılar olarak Tanrı'nın bizde başladığı iyi işi tamamlayacağına güvenebiliriz.[c] Bu yüzden bir kimsenin seçilmiş olduğunu bilmesi teselli ve sevinç getirir.

Petrus bize "çağrılmışlığınızı ve seçilmişliğinizi kökleştirmeye daha çok gayret edin" demektedir.[d] Seçilmişlik meyvelerden belli olur. Pavlus, Selaniklilerin seçilmiş olduğunu Müjde'nin neden olduğu imanlarından, umutlarından, sevgilerinden, içsel ve dışsal değişimlerinden anladı.[e] Petrus'un okuyucularını teşvik ettiği nitelikler[f] hayatlarımızda ne kadar çok görünürse, seçilmişliğimizden o kadar emin oluruz.

Seçilmişler, bir bakımdan Baba'nın Oğul'a armağanıdır.[g] İsa, bu dünyaya özellikle onları kurtarmaya geldiğine tanıklık eder[h] İsa'nın göreviyle ilgili bütün kayıtlar bunu vurgulama-

---

a. Romalılar 8:28–39; Efesliler 1:3–14; 2. Selanikliler 2:13–14; 2. Timoteos 1:9–10
b. Romalılar 8:32
c. 1. Korintliler 1:8–9; Filipililer 1:6; 1. Selanikliler 5:23–24; 2. Timoteos 1:12; 4:18
d. 2. Petrus 1:10
e. 1. Selanikliler 1:3–6
f. erdem, bilgi, özdenetim, dayanma gücü, Tanrı yoluna bağlılık, kardeşseverlik, sevgi: 2. Petrus 1:5–7
g. Yuhanna 6:39; 10:29; 17:2,24
h. Yuhanna 6:37–40; 10:14–16,26–29; 15:16; 17:6–26; Efesliler 5:25–27

lıdır.

Tanrı'nın yaşam için seçmediği günahkârlara ilişkin sonsuz kararına verilen ad edebi mahvolmuşluktur.[i] Öz itibariyle onlarla ilgili kararı, seçilmişlerin kaderinin aksine onları değiştirmemek, ama onları yüreklerinin arzuladığı gibi günaha terk etmek ve sonunda yaptıklarının karşılığında hak ettikleri şekilde onları yargılamaktır. Tanrı belirli durumlarda onları günaha teslim ettiğinde (yani, arzuladıkları itaatsiz şeyleri yapmaları için sınırları kaldırdığında), yargının başlangıcı budur. Buna "nasırlaşma" denir[j] ve kaçınılmaz olarak daha büyük suça sürükler.

Edebi mahvolmuşluk bir Kutsal Kitap gerçeğidir,[k] ama doğrudan Hristiyan tutumuyla ilgili değildir. Hristiyanlar açısından mahva gidecek olanlar meçhuldur ve onları teşhis etmeye çalışmak bizim işimiz değildir. Bunun yerine, tövbe edip Mesih'e iman etmek koşuluyla herkesin kurtulabileceği gerçeğinin ışığında yaşamalıyız.

Karşılaştığımız tüm insanların seçilmişler arasında bulunma olasılığını göz önünde tutmalıyız.

i. "Lanetlenme" olarak da biliniyor.
j. Romalılar 9:18; 11:25; krş. Mezmur 81:12; Romalılar 1:24,26,28
k. Romalılar 9:14–24; 1.Petrus 2:8

- 56 -

ETKİN ÇAĞRI

TANRI HALKINI KENDİNE ÇEKER

... Tanrı, Ruh aracılığıyla kutsal kılınıp gerçeğe
inanarak kurtulmanız için sizi ta başlangıçtan seçti.
Rabbimiz İsa Mesih'in yüceliğine kavuşmanız için,
bildirdiğimiz Müjde'yle sizi bu kurtuluşa çağırdı.

2. Selanikliler 2:13–14

Etkin çağrı, 1647 tarihli Westminster İnanç Açıklaması'nın 10. bölümünün başlığı haline gelen bir on altıncı yüzyıl ifadesidir. Bölüm şöyle başlar:

> Tanrı, yaşama kavuşturmak üzere önceden belirlediği kişilerin hepsini, ve sadece bu kişileri Kendi belirlediği ve uygun gördüğü zamanda, doğal olarak içinde bulundukları günah ve ölüm konumundan, İsa Mesih'teki lütuf ve kurtuluş konumuna Sözü ve Ruhu aracılığıyla etkin bir şekilde çağırmaktan hoşnut olmuş; Tanrı'ya ilişkin gerçekleri anlamaları için düşünüşlerini ruhsal ve kurtuluşa eriştirecek şekilde aydınlatmış, taştan yüreklerini alarak onlara etten bir yürek vermiş; iradelerini yenileyerek ve Kendi kadir gücüyle onları iyi olana yönlendirerek etkin bir şekilde İsa Mesih'e çekmiştir; öyle ki O'nun lütfuyla bunu arzulamaları sağlanmış olarak tamamıyla özgür bir seçim sonucu Mesih'e gelmişlerdir.

Burada anlatılan şey, aydınlanma, yenilenme, iman ve tövbe dahil Hristiyan olmanın çok yönlü gerçeğidir. Kutsal Ruh'un gücüyle "etkin" biçimde gerçekleşen, Tanrı'nın egemen bir işi olarak analiz edilmektedir. Kavram Pavlus'un Romalılar 1:6; 8:28,30; 9:24; 1. Korintliler 1:24,26; 7:18,21; Galatyalılar 1:15; Efesliler 4:1,4; ve 2. Selanikliler 2:14 ayetlerinde kullandığı *çağırmak* ("imana getirmek" anlamında) ve *çağrılmış* ("iman etmiş" anlamında) ifadelerine karşılık gelir ve Matta 22:14'teki gibi sadece dışsal ve etkisiz bir davet fikriyle örtüşmez.

Orijinal günah bütün insanları doğal olarak Tanrı'ya karşı ölü (tepkisiz) kılar, ama etkin çağrıda Tanrı ölüyü diriltir. Tanrı'nın Mesih'e imana yönelik yaptığı dışsal çağrı, okumak, vaaz etmek ve Kutsal Kitap içeriğini açıklamak yoluyla iletilirken, Kutsal Ruh seçilmiş günahkârların yüreklerini aydınlatır ve yeniler; böylece Müjde'yi anlar ve onu Tanrı'dan gelen gerçek olarak benimserler ve Tanrı, Mesih'te onların arzuladığı ve hayranlık duyduğu varlık haline gelir. Artık yenilenmiş, Tanrı'yı ve iyi olanı özgür iradeleriyle seçme gücüne sahip olarak, eski yaşayış kalıplarından dönerler, İsa Mesih'i Rab ve Kurtarıcı olarak kabul ederek O'nunla yeni bir yaşama başlarlar.

- 57 -

AYDINLANMA

KUTSAL RUH RUHSAL ANLAYIŞ VERİR

Doğal kişi, Tanrı'nın Ruhu'yla ilgili
gerçekleri kabul etmez.
Çünkü bunlar ona saçma gelir,
ruhça değerlendirildikleri için
bunları anlayamaz.

1. Korintliler 2:14

Hristiyanların bilmeye çağrıldığı tanrısal bilgi, Kutsal Kitap'taki sözleri ve Hristiyan düşüncelerini basit bir şekilde tanımaktan daha fazlasıdır. Kutsal Yazılar'ın tanıklık ettiği üçte tek olan Tanrı'nın etkinliklerinin gerçek ve uygun olduğunun bir anlayışıdır. Böyle bir farkındalık Hristiyan düşüncelerine yabancı olsalar bile hiç kimse için doğal bir durum değildir (Hristiyanların ona söylediklerini algılayamayan 1. Korintliler 2:14'teki "doğal kişi" ya da Matta 15:14'te İsa'nın sözünü ettiği körlerin kör kılavuzları ya da Şam yolunda Mesih'le karşılaşmadan önceki Pavlus gibi). Sadece Tanrı'nın derin düşüncelerini araştıran Kutsal Ruh,[a] günahla kararmış zihinlerimizde ve yüreklerimizde bu anlayışı meydana getirebilir. Bu yüzden buna "ruhsal anlayış" denir.[b] "Kutsal Olan tarafından meshedilenler ... bilgilidir."[c]

Kutsal Ruh'un bu bilgiyi bildirme işine "aydınlanma" denir. Aydınlanma kavramı yeni bir vahyin verilmesi değil, ama işitildiği, okunduğu ve öğretmenlerle yazarlar tarafından açıklandığı şekliyle önümüzde duran Kutsal Kitap vahyini kavrayıp sevebilmemiz için içimizde gerçekleşen iştir. Zihinsel ve ahlâki yapımızdaki günah düşüncelerimizi ve isteklerimizi bozduğundan, Kutsal Yazılar'ın gücüne erişemeyiz ve direniriz. Tanrı, gerçek üstü derecesinde uzak görünür ve Tanrı'nın gerçeğinin karşısında kayıtsız ve donuk oluruz. Ruh, her nasılsa, anlamamız için zihinlerimizi açar ve yüreklerimizi uyumlu hale getirir.[d] Ayrıca Kutsal Yazılar'ın gerçeğini nasıl vahiy yoluyla bize sağladıysa, şimdi de aydınlanma yoluyla onu bize yorumlar. Bu yüzden aydınlanma, Tanrı'nın gerçeğinin yüreklerimize uygulanmasıdır ve böylece Kutsal metinlerin ortaya koyduklarını kendi gerçekliğimiz olarak anlarız.

Kutsal Ruh'un Hristiyanlara ömürleri boyunca verdiği bir hizmet olan aydınlanma, iman etmeden önce İsa'yla ilgili gerçekle büyüyen bir anlayışla ve bu gerçek tarafından açığa çıkarılmakla başlar. İsa, Kutsal Ruh'un dünyayı kendisine iman etmedikleri, Baba Tanrı'nın gözünde doğru olduğu (cennete geri kabul edilişinin gösterdiği üzere) ve hem burada hem de öteki dünyada yargılanacakları gerekçesiyle suçlu olduğuna "ikna edeceğini" söyledi.[e] Bu

a. 1. Korintliler 2:10
b. *ruhsal* "Ruh tarafından verilmiş" anlamındadır; Koloseliler 1:9; krş. Luka 24:25; 1. Yuhanna 5:20
c. 1. Yuhanna 2:20
d. Efesliler 1:17–18; 3:18–19; 2. Korintliler 3:14–16; 4:6
e. Yuhanna 16:8–11

üç yönlü ikna, önceden günahı seven ve Kutsal Kurtarıcı'yı umursamayan kişilerin gözünde artık günahı iğrenç ve Mesih'i tapılacak kılmak için Tanrı'nın kullandığı yöntemdir.

Kutsal Ruh'un aydınlanma hizmetinden bütünüyle yararlanmanın yolu ciddiyetle Kutsal Kitap çalışmaktan, dua etmekten ve halihazırda açıklanan gerçeklere itaat etmekten geçer. Bu, Luther'in bir teoloğun yaptığı üç şey hakkında verdiği beyanla örtüşmektedir: *ōrātiō* (dua), *meditātiō* (Tanrı'nın önünde metin hakkında düşünmek) ve *tentātiō* (deneme, Kutsal Yazılar'ın sözlerini saymama baskısı karşısında Kutsal Kitap'a sadık kalmak için mücadele etmek).

- 58 -

YENİDEN DOĞUŞ

HRİSTİYAN YENİDEN DOĞAR

İsa ona şu karşılığı verdi:
"Sana doğrusunu söyleyeyim,
bir kimse yeniden doğmadıkça
Tanrı'nın Egemenliği'ni göremez."

Yuhanna 3:3

Yeniden doğuş, Tanrı'nın egemenliğine girmek ve böylece sonsuz yaşama sahip olmak için dindar Yahudilerin bile geçirmesi gereken değişimin içselliğini ve derinliğini Nikodim'e anlatmak için İsa'nın kullandığı tasvirden ileri gelen bir Yeni Antlaşma kavramıdır. İsa bu değişimi Yuhanna 3:3–15'te anlatmaktadır.

Bu kavram Tanrı'nın, insan varlığının özü olan yüreğin içine Müjde'ye ve Mesih'e olumlu tepki veren bir mizaç, yeni bir arzu, amaç ve eylem ilkesi yerleştirerek yenilemesiyle ilgilidir. İsa'nın kullandığı "sudan ve Ruh'tan doğmak" ifadesi,[a] Tanrı'nın insanları günahın kirliliğinden (temiz suyla) temizlemesinin ve içlerine Ruhu'nu koyarak "yeni bir yürek" vermesinin tasvir edildiği Hezekiel 36:25–27'ye çağrışım yapar. Bu çok aşikar olduğundan, İsa yeniden doğuşun nasıl olduğunu anlamadığı için "İsrail'in öğretmeni" olan Nikodim'i ayıplar.[b] İsa'nın burada vurguladığı şey, yeniden doğuş olmadıkça Kurtarıcı olarak O'na iman etmenin, tövbenin ve gerçek bir öğrenciliğin kendiliğinden gerçekleşmeyeceğidir.

Başka bir yerde, Yuhanna, İsa'nın beden alıp geldiğine ve kurban olduğuna iman ve sevgiyle, kutsallık ve doğrulukla inanmanın kişinin Tanrı'dan doğmuş olduğunun meyvesi ve kanıtı olduğunu öğretir.[c] Böylece görünen o ki, yeniden doğuş olmadan iman olmadığı gibi, iman olmadan da yeniden doğuş olmaz.

Bebeklerin yeniden doğuşu Tanrı isterse mümkün olmakla birlikte,[d] yeniden doğuş normal bağlamında etkin çağrı gerektirir; yani Müjde'yle yüzleşmeyi ve Tanrı'dan gelen bir mesaj olarak onun gerçeği ve önemiyle aydınlanmayı gerektirir. Yeniden doğuş her zaman etkin çağrının gerçek unsurudur.

Yeniden doğuş, tamamen Kutsal Ruh Tanrı'nın işidir. Seçilmiş olanları ruhsal bakımdan ölü olanların arasından Mesih'te yeni yaşama diriltir.[e] Yeniden doğuş ruhsal ölümden ruhsal yaşama geçiştir, bilinçli, kasıtlı ve etkin biçimde Mesih'e iman etmek yeniden doğuşun öncelikli nedeni değil, öncelikli meyvesidir. Yeniden doğuş, Augustinus'un tanımıyla "öncü" lütfun, yani Tanrı'ya yönelik yürek açılımımızın öncesinde gelen lütfun işidir.

---

a. Yuhanna 3:5
b. Yuhanna 3:9–10
c. 1. Yuhanna 2:29; 3:9; 4:7; 5:1,4
d. Luka 1:15,41–44
e. Efesliler 2:1–10

- 59 -

İYİ İŞLER

İYİ İŞLER İMANIN BİR İFADESİDİR

Görüyorsunuz, insan yalnız imanla değil,
eylemle de aklanır.

Yakup 2:24

Yeni Antlaşma'da iman (Tanrı'dan alınan tanıklığa dayanarak inanan güven ya da güvenen inanç) hayati derecede önemlidir, öyle ki kurtuluşun aracı ya da etkili nedenidir. Hristiyanlar Tanrı'nın huzurunda iman sayesinde aklanır,[a] hayatlarını sürdürür[b] ve umutlarını ayakta tutarlar.[c]

İman, ne kişisel bakışla ilgili ifadelerle –kendinden emin ya da iyimser bir zihin yapısı gibi– ne de pasif ifadelerle –eylemsiz bir inanca sahip olma veya adanmışlık olmadan Tanrı'ya güven gibi– tanımlanır. İman, Kutsal Yazılar'da ortaya koyulduğu biçimiyle Tanrı'ya, Tanrı'nın vaatlerine ve İsa Mesih'e güvenle şekillenen hedefe yönelik bir tepkidir. Ve iman, aklı, yüreği, iradeyi ve sevgiyi içine alacak biçimde ruhun bütünüyle verdiği bir tepkidir. Daha önceki Reformcu teoloji anlayışında iman *nōtitia* ("bilgi," yani, kişinin Müjde'nin içeriğini bilmesi), artı *assēnsus* ("muvafakat," yani, kişinin Müjde'nin gerçek olduğunu kabul etmesi), artı *fīdūcia* ("güven ve dayanma," kişinin kendi doğruluğunu tesis ederek kendisini kurtarmak için yaptığı tüm girişimlere son vererek Baba, Oğul ve Kutsal Ruh'un lütfuna şükranla bağımlı olması: Romalılar 4:5; 10:3) olarak analiz etmiştir. *Fīdūcia* olmadan iman olmaz, ama *nōtitia* ve *assēnsus* olmadan da *fīdūcia* olamaz.[d]

Tanrı'nın iman armağanı Kutsal Ruh tarafından uygulanan aydınlanmanın bir meyvesidir ve genel olarak içerisinde Kutsal Ruh'un tanıklığı aracılığıyla gelen bilinçli bir teminat duygusu vardır.[e] Calvin imanı, "Tanrı'nın bize olan iyiliği hakkında Mesih'teki karşılıksız vaadin gerçeği üzerine kurulan, Kutsal Ruh tarafından zihinlerimize açılan ve yüreklerimize mühürlenen sağlam ve kesin bilgi" olarak tanımladı.

İşlerle (yaptığımız şeyler) aklanma yasacılığın sapkın öğretisidir. Aklanma, Luther'in vurguladığı gibi sadece imanla olur,[f] çünkü aklanma sadece Mesih'te ve Mesih sayesindedir ve bizim kimliğimize değil, O'nun kimliğine bağlıdır. Ama eğer "iyi işler" (Tanrı'ya ve diğerlerine hizmet etkinlikleri) iman ikrarımızdan ileri gelmiyorsa, yüreğimizden değil, sadece aklımızdan inanıyoruz: diğer bir deyişle, aklayan iman (*fīdūcia*) henüz bizim değildir. Gerçek şu ki, sadece imanla aklanmamıza rağmen, aklayan iman asla yalnız başına değildir. Ahlâki meyve üretir; "sevgiyle etkisini gösterir";[g] kişinin yaşam biçimini değiştirir; erdemler

---

a. Romalılar 3:26; 4:1–5; Galatyalılar 2:16
b. birebir anlamıyla "yaşar," 2. Korintliler 5:7
c. İbraniler 10:35—12:3
d. Romalılar 10:14
e. Romalılar 8:15–17
f. "Yasa'nın gereklerini yaparak değil, iman ederek," Romalılar 3:28
g. Galatyalılar 5:6

doğurur. Bunun sebebi kutsallığın sadece bir buyruk olmasından değil, ayrıca *fīdūcia* ile ifade edilen yenilenmiş yüreğin kutsallığı arzulamasından ve ancak bunda tam tatmin bulmasındandır.

Yakup, eylemsiz imanın ölü olduğunu söylediğinde, *iman* sözcüğünü hitap ettiği kişilerin kullandığı şekilde *nōtitia* artı *assēnsus* kısıtlı anlamıyla kullanır. Kişinin sadece imanla değil, eylemle de aklandığını söylerken, "aklanmayı" "hakiki olduğu kanıtlanan; ikiyüzlülük ya da sahtekârlık şüphesinden arınmış" anlamını kasteder. Yakup, doğru inanca sahip olmanın tek başına kimseyi kurtarmadığını ortaya koymaktadır.[h] Pavlus bununla hemfikirdir ve Yakup'un mektubunun tamamı imanın kişinin yaşamını değiştirmesi gerektiği konusunda Pavlus'la aynı fikirde olduğunu gösterir. Pavlus, ölü işlerle kurtulma düşüncesini kınar; Yakup ölü imanla kurtuluşu reddeder.

İmanlıların eylemleri, her zaman kusurlu taraflar bulunduğu ve kurtuluşu hak ettirmedikleri halde[i] imanın yol açtığı sevgi ve bağlılığın ifadeleri olarak Tanrı'nın gökte vaat ettiği ödüllerin temelidirler.[j] Böylece Tanrı'nın bizi işlerimize göre ödüllendirmesi, Augustinus'un belirttiği gibi verdiği lütufkâr armağanları lütfuyla taçlandırmasıdır.

h. Yakup 2:14–26
i. Romalılar 7:13–20; Galatyalılar 5:17
j. Filipililer 3:12–14; 2. Timoteos 4:7–8

- 60 -

TÖVBE

HRİSTİYANLAR KÖKTEN DEĞİŞİR

... öteki ulusları, tövbe edip Tanrı'ya dönmeye
ve bu tövbeye yaraşır işler yapmaya çağırdım.

Elçilerin İşleri 2:24

Yeni Antlaşma'da tövbe sözcüğü kişinin düşüncesini değiştirmesi ve böylece görüşlerinin, değerlerinin, hedeflerinin, yollarının değişmesi ve tüm hayatını farklı biçimde sürdürmesi anlamındadır. Hem içsel hem de dışsal bakımdan radikal bir değişim vardır; düşünceler ve hükümler, irade ve beğeniler, tutum ve hayat biçimi, istekler ve amaçlar tümüyle değişir. Tövbe etmek yeni bir yaşama başlamak demektir.

Tövbe çağrısı Vaftizci Yahya'nın,[a] İsa'nın,[b] Onikiler'in,[c] Pentikost Günü'nde Petrus'un,[d] Pavlus'un diğer uluslara[e] ve dirilmiş Mesih'in yedi kiliseden beşine[f] verdiği vaazların öncelikli ve temel konusuydu. İsa'nın dünyaya iletilmek üzere özetlediği Müjde'nin bir parçasıydı.[g] Tövbe Eski Antlaşma peygamberlerinin uzaklaştıkları Tanrı'ya geri dönmeleri için İsrail halkına sürekli yaptıkları çağrılarla örtüşmektedir.[h] Tövbe her zaman günahların bağışlanmasının ve Tanrı'nın lütfunun yenilenmesinin yolu olarak sunulurken, günahtan dolayı pişmanlık duymamak yıkıma götüren yoldur.[i]

Tövbe, yeniden doğuşun meyvesi olan imanın ürünüdür. Ama gerçek hayatta tövbe, Mesih'e Rab ve Kurtarıcı olarak yönelmenin olumsuz unsuru olarak (olumlu unsur imandır) imandan ayrılmazdır. Tövbe olmaksızın imanın kurtarabileceği ve kişinin Mesih'i Kurtarıcı olarak kabul edip Rab olduğunu reddederek aklanabileceği düşüncesi yıkıcı bir yanılgıdır. Gerçek iman Mesih'i gerçekte olduğu kimliğiyle, yani Tanrı'dan gelen kâhinimiz olduğu kadar Tanrı'nın atadığı kralımız olarak tanır ve O'na Kurtarıcımız olarak gerçekten güvenmek O'na Rab olarak da boyun eğmemizde ifadesini bulmuş olur. Bunu reddetmek, pişmanlık içermeyen bir iman aracılığıyla aklanma arayışı olup aslında bir iman değildir.

Westminster İnanç Açıklaması tövbe halindeki biri için şöyle der:

> Tanrı yasasının kutsal ve doğru doğasına karşıt olan günahlarının teşkil ettiği tehlikeyi, ve ayrıca bunların pisliğini ve iğrençliğini göremeyip, hissedemeyen bir günahkar bu tövbe sayesinde; ve O'nun tövbekarlara gösterdiği Mesihteki merhametinin bilincine vardığında, işlediği tüm günahlar için büyük üzüntü duyarak ve nefret ederek bu günahları bırakıp Tanrıya döner ve O'nun buyruklarının gösterdiği yolların hepsinde O'nunla birlikte yürümeyi amaçlar ve bu konuda gayret gösterir.[j]

---

a. Matta 3:2
b. Matta 4:17
c. Markos 6:12
d. Elçilerin İşleri 2:38
e. Elçilerin İşleri 17:30; 26:20
f. Vahiy 2:5,16,22; 3:3,19
g. Luka 24:47
h. örn, Yeremya 23:22; 25:4–5; Zekeriya 1:3–6
i. örn, Luka 13:1–8
j. Westminster İnanç Açıklaması, 15.2

Bu beyanat, bazen "sahte pişmanlık" diyebileceğimiz (günah işlemeyi terk etme dileği ya da kararı olmaksızın ceza korkusundan ileri gelen vicdan azabı, kendini kınama ve kederlenme) tamamlanmamış tövbe olgusunun yetersiz kaldığını vurgular. Gerçek tövbe, Davut'un 51. mezmurda örneklediği gibi, özünde artık günah işlememek ve bundan sonra tövbenin hakiki ve içi dolu olduğunu gösteren bir yaşam sürmek için ciddi bir maksat barındıran "pişmanlıktır."[k] Her türlü kötü davranıştan tövbe etmek, ters yönde ilerlemek, bunların tam karşısında duran erdemleri pratik etmek anlamına gelir.

k. Luka 3:8; Elçilerin İşleri 26:20

- 61 -

AKLANMA

KURTULUŞ İMAN YOLUYLA LÜTUFLA GELİR

Tanrı katında hiç kimsenin
Yasa'yla aklanmadığı açıktır.
Çünkü "İmanla aklanan yaşayacaktır."

Galatyalılar 3:11

Reformun tam merkezinde yer alan aklanma (doğru kılınma) doktrini Elçi Pavlus'un önem verdiği başlıca konuydu. Bu, ona göre Müjde'nin kalbinde yer alıyordu.[a] Hem bildirisi[b] hem de adanmışlığı ile ruhsal yaşamını[c] biçimlendiriyordu. Diğer Yeni Antlaşma yazarları aynı doktrini özde tasdiklemekle birlikte, Protestanların neredeyse beş yüz yıldır beyan ettiği ve savunduğu kavramlar esasen Pavlus'tan alıntılanır.

Aklanma Tanrı'nın günahkârları[d] bağışladığı, onları doğru saydığı ve böylece onların önceden kendisiyle yabancılaşmış ilişkilerini kalıcı olarak düzelttiği adli bir eylemdir. Bu aklayan karar, Tanrı'nın doğruluk armağanı olup[e] İsa'nın adı uğruna kabullenilme statüsünü bahşetmesidir.[f]

Tanrı'nın aklayan yargısı garip görünür. Öyle ki günahkârları doğru ilan etmek, yargıç adına Tanrı'nın kendi yasasının yasakladığı adaletsiz bir eylem gibi görünebilir.[g] Ancak aslında adil bir yargıdır, çünkü temelinde bizim adımıza eyleme geçen baş temsilcimiz ve "son Adem"[h] olarak bizi bağlayan yasaya itaat eden ve hak ettiğimiz cezayı üstlenerek aklanmamızı "sağlayan" İsa Mesih'in doğruluğu vardır. Böylece, adaletin yerini bulması[i] ve Mesih'in doğruluğunun bizim hesabımıza sayılması[j] temelinde adil olarak aklanırız.

Tanrı'nın aklayan kararı, sonsuzluğu nerede geçireceğimizi ilan eden, şimdiki zamanda ortaya koyulan, burada ve şimdi ilan edilen Son Gün yargısıdır. Kaderimizi etkileyecek olan son yargıdır; Şeytan Tanrı'nın bu kararını ne kadar geri çevirmeye çalışırsa çalışsın, Tanrı onu asla inkâr etmeyecektir.[k] Aklanmak sonsuza dek güvende olmak demektir.[l]

Kişisel olarak aklanmak için gereken yol ya da aracı nedeni, İsa Mesih'e çarmıha gerilmiş Kurtarıcı ve dirilmiş Rab olarak iman etmektir.[m] Bunun nedeni, aklanmamızın haklı

---

a. Romalılar 1:17; 3:21—5:21; Galatyalılar 2:15—5:1
b. Elçilerin İşleri 13:38–39
c. 2. Korintliler 5:13–21; Filipililer 3:4–14
d. kötü ve tanrısız kişiler, Romalılar 4:5; 3:9–24
e. Romalılar 5:15–17
f. 2. Korintliler 5:21
g. Yasa'nın Tekrarı 25:1; Süleyman'ın Özdeyişleri 17:15
h. 1. Korintliler 15:45
i. Romalılar 3:25–26
j. Romalılar 5:18–19
k. Zekeriya 3:1; Vahiy 12:10; Romalılar 8:33–34
l. Romalılar 5:1–5; 8:30
m. Romalılar 4:23–25; 10:8–13

temelinin tümüyle Mesih üzerine kurulmuş olmasıdır. Kendimizi imanla İsa'ya verdiğimizde, İsa da bize doğruluk armağanını verir ve böylece eski Reformcu öğretmenlerin ifadesiyle "Mesih'le uzlaşma" eylemi sayesinde başka türlü elde edemeyeceğimiz bağışlanmaya ve onaylanmaya kavuşuruz.[n]

Resmi Roma Katolik teolojisi, kesin bir olaydan çok bir süreç olarak gördüğü aklanmanın tanımına kutsanmayı da dahil eder ve imanın Tanrı tarafından kabul edilmemize katkı yapması bir yana iyi işlerin ve Tanrı'yı hoşnut edici davranışların da katkı yaptığını iddia eder. Roma, kutsallaştıran lütfunun aktığı bir kanal olarak gördüğü vaftizi aklanmanın ana aracı olarak değerlendirmekle birlikte, kutsanan işler aracılığıyla uygun erdemin elde edildiği günah çıkarma sakramentini de bir destekleyici araç olarak görür ve böylece iyi işler, ölümcül günah yüzünden Tanrı'nın başlangıçtaki lütfunun kaybedildiği durumlarda bir düzeltme sebebi olur. Uygun erdem, tam anlamıyla hak edilmişlik anlamına gelmese de, Tanrı'nın kutsallaştıran lütfunu kişi üzerine yeniden dökerek ödüllendirmeye uygun gördüğü erdem anlamındadır. Bu nedenle, Roma Katolik görüşünde imanlılar, kilisenin sakramental sistemi aracılığıyla Mesih'ten akan lütfun yardımıyla kendi kendilerini kurtarırlar ve bu yaşamda Tanrı'nın lütfuna sahip olunabileceğine dair hiçbir güven duygusuna sahip olmazlar. Böylesi bir öğreti Pavlus'unkinden kat kat uzaktır.

n. Galatyalılar 2:15–16; 3:24

- 62 -

EVLATLIĞA ALINMA

TANRI HALKINI KENDİ ÇOCUKLARI YAPAR

Ama zaman dolunca Tanrı, ... kadından doğan,
Yasa altında doğan öz Oğlu'nu gönderdi.
Öyle ki, bizler oğulluk hakkını alalım.

Galatyalılar 4:4–5

Pavlus, aklanma armağanıyla (yani, dünyanın Yargıcı olan Tanrı tarafından şimdi kabul edilme) birlikte evlatlığa alınma yoluyla oğulluk hakkının (yani, Göksel Baba ile sonsuza dek süren yakın ilişki, Galatyalılar 3:26; 4:4–7) sağlandığını öğretmektedir. Pavlus'un yaşadığı dönemde, genelde çocuksuz zengin aileler isimlarini yaşatmak ve mirasçı çıkarmak için iyi karaktere sahip genç erkekleri evlatlığa alırdı. Ne var ki, Pavlus "Tanrı'nın mirasçıları, Mesih'le ortak mirasçılar"[a] olsunlar diye kötü karakterli olanların da lütuf sayesinde evlatlığa alındığını ilan eder.

Aklanma, evlatlığa alınmanın üzerine bina edildiği temel berekettir; evlatlığa alınma ise aklanmanın yol açtığı en üstteki berekettir. Evlatlık statüsü Mesih'e iman eden herkesin hakkıdır.[b] İmanlıların evlatlık statüsü, Tanrı'nın Mesih'te ve Mesih aracılığıyla biricik Oğlu'nu sevdiği gibi onları da sevdiği ve şimdi Mesih'e ait olan tüm görkemi onlarla paylaşacağı anlamına gelir.[c] İmanlılar, burada ve şimdi Tanrı'nın babasal ilgisi ve terbiyesi altında yaşarlar[d] ve tüm yaşamlarını Tanrı'nın Göklerdeki Babaları olduğunu bilerek sürdürmeleri için özellikle İsa tarafından yönlendirilirler. Böylece O'na dua ederek,[e] O'nu taklit ederek[f] ve O'na güvenerek[g] Kutsal Ruh'un içlerine ektiği evlatlık güdüsünü ifade ederler.[h]

Evlatlığa alınma ve yeniden doğuş Mesih'in sağladığı kurtuluşun iki unsuru olarak birbirlerine eşlik ederler,[i] ama bu iki unsur birbirlerinden ayrı tutulmalıdır. Evlatlığa alınma bir ilişki bahşedilmesi iken, yeniden doğuş ahlâki doğamızın dönüşmesidir. Bununla birlikte aradaki bağlantı apaçıktır; Tanrı sevdiği çocuklarının kendi karakterini taşımasını ister ve bunun gereğini yapar.

---

a. Romalılar 8:17
b. Yuhanna 1:12
c. Romalılar 8:17,38–39
d. Matta 6:26; İbraniler 12:5–11
e. Matta 6:5–13
f. Matta 5:44–48; 6:12,14–15; 18:21–35; Efesliler 4:32—5:2
g. Matta 6:25–34
h. Romalılar 8:15–17; Galatyalılar 4:6
i. Yuhanna 1:12–13

- 63 -

KUTSALLAŞMA

HRİSTİYANLAR LÜTUFTA BÜYÜR

Günaḫkârların, Tanrı Egemenliği'ni
miras almayacağını bilmiyor musunuz?
... Bazılarınız böyleydiniz;
ama yıkandınız, kutsal kılındınız,
Rab İsa Mesiḫ adıyla ve Tanrımızın
Ruḫu aracılığıyla aklandınız.

1. Korintliler 6:9,11

Westminster Kısa Kateşizmi'ne göre,[a] "Kutsallaşma, bir bütün olarak Tanrı'nın benzeyeşinde yenilendiğimiz, ölüme daha ve daha fazla ölü ve doğruluğa daha ve daha fazla diri olduğumuz Tanrı'nın karşılıksız lütfunun işidir." Kavram, günahın tümüyle kökünün kazınmasına (çok büyük bir iddia olur) ya da sadece etkisiz kılınmasına (çok az söylenmiş olur) değil, bunun yerine bizi günahlı alışkanlıklarımızdan özgür kılan ve içimizde Mesih benzeri tutumlar, erdemler ve arzular oluşturan tanrısal bir karakter değişimine işaret eder.

Kutsallaşma, muhafaza edilen bir adanmışlık içerisinde süregelen bir dönüşümdür ve ilişkisel kutsallık çerçevesi içinde gerçek doğruluk üretir. Kalıcı olarak Tanrı'ya ayrılmış olma hali demek olan ilişkisel kutsallaşma, Tanrı'nın Mesih aracılığıyla bizi satın aldığı ve sahiplendiği yer olan çarmıhtan ileri gelir.[b] Bir zamanlar içinde bulunduğumuz durumdan artan ölçüde değişmemizi sağlayan ahlâki yenilenme, içimizde yaşayan Kutsal Ruh'un aracılığından kaynaklanır.[c] Tanrı, çocuklarını kutsallığa çağırır ve buyurduğu şeyi lütfuyla sağlar.[d]

Yeniden doğuş başlangıçtır; kutsallaşma büyümedir. Yeniden doğuş olayında Tanrı, daha önce var olmayan arzuları içimize eker: yani, Tanrı'yı, kutsallığı, bu dünyada Tanrı'nın adını yüceltmeyi ve kutsal kılmayı arzulamak; Tanrı'ya dua etmeyi, tapınmayı, hizmet etmeyi, O'nu sevmeyi, onurlandırmayı ve hoşnut etmeyi arzulamak; başkalarına sevgi göstermeyi ve çıkarlarını düşünmeyi arzulamak. Kutsallaşma sürecinde Kutsal Ruh, Tanrı'nın amacı uyarınca "irade göstermeniz ve davranmanız için içinizde çalışır"; yaptığı şey bu yeni arzuları yerine getirerek "kurtuluşunuzu etkin kılmanız" (yani eylemle ifade etmeniz) için sizi teşvik etmektir.[e] Hristiyanlar, İsa'nın ahlâki profili ("Ruh'un ürünü") içlerinde biçim aldıkça[f]

---

a. Soru 35
b. Elçilerin İşleri 20:28; 26:18; İbraniler 10:10
c. Romalılar 8:13; 12:1–2; 1. Korintliler 6:11,19–20; 2. Korintliler 3:18; Efesliler 4:22–24; 1. Selanikliler 5:23; 2. Selanikliler 2:13; İbraniler 13:20–21
d. 1. Selanikliler 4:4; 5:23
e. Filipililer 2:12–13
f. 2. Korintliler 3:18; Galatyalılar 4:19; 5:22–25

giderek daha çok Mesih'e benzer olurlar. Pavlus'un 2. Korintliler 3:18'de *yücelik* sözcüğünü kullanması, karakterin kutsallaşmasının ona göre yüceliğin başlangıcı olduğunu gösterir. Daha sonra, tümüyle değişmiş karakterimize uyumlu ve onu ifade etmek için mükemmel bir araç olacak Mesih'inkine benzer bir bedene kavuşacağımız dönüşümle yüceliğimiz tamamlanacaktır.[g]

Yeniden doğuş, ruhsal olarak ölü olanları diriltmek için Kutsal Ruh'un yaptığı anlık bir eylemdi. Bu yüzden sadece Tanrı'nın işiydi. Ne var ki, kutsallaşma bir bakıma sinerjiktir; yani yeniden doğmuş, Tanrı karşısında diri ve günahın egemenliğinden özgürleşmiş kişilerin[h] devamlı itaat gayreti içinde olmalarını gerektiren daimi bir işbirliği sürecidir. Tanrı'nın kutsallaşma yöntemi ne eylemcilik (kişiye dayalı aktivite) ne de kayıtsızlıktır (Tanrı'ya dayalı pasiflik). Bu yöntem Tanrı'ya bağımlı çabadır.[i] Mesih bizi güçlendirmeden hiçbir şey yapamayacağımızı ve yapmamız gereken her şey için bizi güçlendirmeye hazır olduğunu bilerek,[j] Mesih'te "kalır" ve sürekli O'ndan yardım isteriz – ve yardımı alırız.[k]

Tanrı'nın halkını kutsallaştırma işinin standardı, bizzat Mesih tarafından yorumlandığı ve örneklendiği şekliyle bildirdiği ahlâki yasasıdır. Mesih'in sevgisi, alçakgönüllülüğü ve baskı altındaki sabrı bilinçli olarak taklit edilmelidir.[l] Çünkü Mesih benzeri bir ruh ve tutum sergilemek yasayı tutmanın parçasıdır.

İmanlılar içlerinde birbirlerine karşıt olan dürtüler görürler. Ruh, yenilenmiş arzularını ve amaçlarını devam ettirir; tahtından indirilmiş olsa da henüz yok edilmemiş Adem'e ait günahlı içgüdüler ("benlik"), onları her zaman Tanrı'nın isteğini yapmaktan alıkoymaya ve ölüme götüren yollara doğru ayartmaya çalışır.[m] Yasa ve günah arasındaki ilişkiyi netleştirmek için Pavlus, yasayı kusursuz biçimde yerine getirmekteki acizlik duygusunu ve Ruh-benlik gerilimi sonucunda kişinin hoşlanmadığı davranışlara köle oluşunu kişisel ve dramatik bir dille inceler.[n] Bu çekişme ve hüsran, bedende oldukları sürece Hristiyanların peşini bırakmayacaktır. Ancak ayartılara karşı dikkatli olarak ve dua ederek, bunlara karşıt olan erdemleri geliştirerek, Ruh'un yardımıyla belirli kötü alışkanlıkları "kırabilir" ve böylece günah karşısında daha da ölebilirler.[o] Günaha karşı verdikleri sonu gelmez savaşta belirli birçok zaferler ve kurtuluşlar deneyim etmekle birlikte direnmesi imkânsız olan denemelerle asla karşılaşmazlar.[p]

---

g. Filipililer 3:20–21; 1. Korintliler 15:49–53
h. Romalılar 6:11,14–18
i. 2. Korintliler 7:1; Filipililer 3:10–14; İbraniler 12:14
j. Filipililer 4:13
k. Koloseliler 1:11; 1. Timoteos 1:12; 2. Timoteos 1:7; 2:1
l. Efesliler 5:2; Filipililer 2:5–11; 1. Petrus 2:21
m. Galatyalılar 5:16–17; Yakup 1:14–15
n. Romalılar 7:14–25
o. Romalılar 8:13; Koloseliler 3:5
p. 1. Korintliler 10:13

- 64 -

ÖZGÜRLÜK

KURTULUŞ ÖZGÜRLÜK GETİRİR

Mesiḥ bizi özgür olalım diye özgür kıldı.
Bunun için dayanın.
Bir daḥa kölelik boyunduruğuna girmeyin.

Galatyalılar 5:1

Yeni Antlaşma Mesih'teki kurtuluşu özgürleşme ve Hristiyan yaşamını özgürlük olarak ilan eder; Mesih bizi özgür olalım diye özgür kıldı.[a] Mesih'in özgürleştiren eylemi, günümüzde kimi zaman iddia edildiği gibi, sosyo-politik-ekonomik gelişim meselesi olmayıp aşağıdaki üç noktayla ilgilidir:

İlk olarak, Hristiyanlar bir kurtuluş sistemi olarak Kutsal Yasa'dan özgürleştirilmiştir. Mesih'e imanla aklanmışlardır, artık Tanrı'nın yasası altında değil, lütfu altındadırlar.[b] Bunun anlamı Tanrı'nın önündeki konumlarının[c] bütünüyle Mesih'te evlatlığa kabul edilmiş oldukları gerçeğine dayandığıdır. Kurtuluşları, yaptıkları şeylere dayanmaz ve asla da dayanmayacaktır; hiçbir şekilde yapmayı başaramadıkları şeylerle tehlikeye düşmeyecektir. Bu dünyada bulundukları sürece kusursuz olarak değil, bağışlanarak yaşayacaklardır.

Bu durumda doğal dinlerin tümü reddedilir, zira günahlı insanların doğal içgüdüleri, dünyada tasarlanan bütün din türlerinin ifade ettiği gibi, kişinin mutlak gerçeklikle (ister kişisel bir Tanrı isterse başka bir biçimde olsun) doğru bir ilişki kurup sürdürmesi için kurallara uymak, doğru bir ibadet ritüeli ve çilekeş disiplinler uygulamak olduğunu farzeder. İşte dünyevi inançlar bir insanın kendi doğruluğunu kazanmasını böyle tarif eder ve Pavlus, iman etmeyen Yahudilerin tam olarak bunu yapmaya çalıştığını belirtir.[d] Pavlus, kendi deneyimlerinden bunun umutsuz bir girişim olduğunu öğrenmişti. İnsanların çabaları asla yeterince iyi değildir, çünkü bir kimsenin dışsal davranışları ne kadar doğru görünse de, yüreğinde her zaman yanlış arzular bulunur[e] ve Tanrı her zaman yüreğe bakar.

Yasa'nın yapabileceği tek şey, ahlâki makyajımızı delip geçen günahı ortaya koymak, ifşa etmek ve mâhkum etmek ve böylece onun gerçekliğini, derinliğini ve suçluluğunu fark etmemizi sağlamaktır.[f] Bu yüzden, Yasa'yı işlere dayalı bir antlaşma gibi görmek ve onun aracılığıyla doğruluğa kavuşmaya çalışmak boş,[g] başka ne yapılacağını bilmemek ise sefalettir. Mesih'in bizi özgürleştirdiği Yasa'ya bağlılık budur.

İkinci olarak, Hristiyanlar günahın egemenliğinden özgürleştirilmişlerdir.[h] Doğaüstü biçimde yeniden doğmuş ve Mesih'in ölümü ve dirilişinde O'nunla birleşerek Tanrı karşısında dirilmişlerdir[i] ve böylece yüreklerinin en derin arzusu artık doğruluğu hayata geçirerek

---

a. Galatyalılar 5:1; Yuhanna 8:32,36
b. Romalılar 3:19; 6:14–15; Galatyalılar 3:23–25
c. "barış" ve "Tanrı'ya erişme"; Romalılar 5:1–2
d. Romalılar 10:3
e. Romalılar 7:7–11; krş. Filipililer 3:6
f. Romalılar 3:19; 1.Korintliler 15:56; Galatyalılar 3:10
g. Galatyalılar 3:10–12; 4:21–31
h. Yuhanna 8:34–36; Romalılar 6:14–23
i. Romalılar 6:3–11

Tanrı'ya hizmet etmektir.[j] Günahın egemenliği sadece süregelen itaatsizlik eylemlerini değil, ama aynı zamanda yasayı tutmak bakımından bazen yasaya düşmanlık ve nefret besleme düzeyine çıkan bir isteksizliği içerir. Ne var ki şimdi, yürekleri değişmiş, karşılıksız lütuf sayesinde kurtulmanın minnettarlığıyla motive olmuş ve Kutsal Ruh tarafından güçlenmiş olarak, "yazılı yasanın eski yolunda değil, Ruh'un yeni yolunda kulluk ederler."[k] Bu, itaat etmek için gösterdikleri gayretlerin artık sevinçli ve daha önce asla gerçek olmayan biçimde bütünleşmiş olduğu anlamına gelir. Artık günah onlarda egemenlik sürmez. Bu bakımdan da kölelikten özgür kılınmışlardır.

Üçüncü olarak Hristiyanlar, madde ve fiziksel zevklerin doğası itibariyle kötü olduğunu iddia eden batıl inançtan özgürleşmişlerdir. Pavlus bu düşünceye karşı, yalnızca ahlâki yasayı çiğnememek ya da kendimizin ve başkalarının ruhsal esenliğini bozmamak şartıyla,[l] Hristiyanların Tanrı'nın yarattığı her iyi şeyden zevk almakta özgür olduklarını vurgular.[m] Reformcular bu vurguyu Ortaçağ yasacılığının çeşitli biçimlerine karşı yenilediler.

j. Romalılar 6:18,22
k. Romalılar 7:6
l. 1. Korintliler 6:12–13; 8:7–13
m. 1. Timoteos 4:1–5

- 65 -

YASACILIK

TANRI'NIN LÜTFU İÇİN ÇALIŞMAK ONU KAYBETTİRİR

... ama onların yaptıklarını yapmayın.
Çünkü söyledikleri şeyleri kendileri yapmazlar.
Ağır ve taşınması güç yükleri bağlayıp
başkalarının sırtına yüklerler,
kendileriyse bu yükleri taşımak için
parmaklarını bile oynatmak istemezler.
Yaptıklarının tümünü gösteriş için yaparlar...

MATTA 23:3–5

Yeni Antlaşma, Hristiyanların itaatini "iyi işlerin" hayata geçirilmesi olarak görür. Hristiyanlar "iyilikten yana zengin" olmalıdır.[a] İyi bir iş ⓐ doğru standarda göre (Tanrı'nın bildirdiği isteğe, yani ahlâk yasasına göre); ⓑ doğru bir motivasyonla (yeniden doğmuş yüreğin işareti olarak Tanrı'yı ve diğerlerini severek); ⓒ doğru bir amaçla (Tanrı'yı hoşnut eden ve yücelten, Mesih'i onurlandıran, Egemenliği'ni ileri götüren ve komşusuna yararlı olan) yapılan iştir.

Yasacılık, gerçekte asla iyi işler üretemeyen biçimde itaatin çarpıtılmasıdır. İlk yanlışı, iyi işleri Tanrı'nın lütfunu şimdikinden daha çok kazanmanın temel yolu olarak görmek suretiyle motivasyonu ve amacı saptırmasıdır. İkinci yanlışı kibirdir. Yapılan işlerin Tanrı'nın lütfunu kazandığına inanmak aynı şekilde iş yapmayanları hor görmeye yol açar. Üçüncü yanlışı, kişinin kendisini yüceltme amacının alçakgönüllü şefkati ve merhameti yürekten uzaklaştırması yüzünden sevgisizliğe neden olmasıdır.

Yeni Antlaşma metinlerinde hem Ferisilerin hem de sünnet yanlılarının yasacı anlayışlarıyla karşılaşırız. Ferisiler, İbrahim'in çocukları olmaları sayesinde Tanrı'nın kendilerinden hoşnut olmasının mümkün olduğunu ve resmileşmiş gündelik kurallarını en küçük ayrıntısına kadar tutarak bunun eyleme dönüşeceğini düşündüler. Sünnet yanlıları ise diğer uluslara müjdeyi duyurma işini onları Yahudi dinine geçirmenin bir türü olarak görüyorlardı; diğer uluslardan imanlıların sünnet olarak Yahudi olması ve Yahudi bayramlarıyla ritüellerine uygun hareket etmesi gerektiğine, böylece Tanrı'nın lütfuna artan ölçüde kavuşacaklarına inanıyorlardı. İsa Ferisilere, Pavlus sünnet yanlılarına karşı koydu.

Ferisiler, bütünüyle dışsal eylemlere odaklanan, motivasyonları ve amaçları göz ardı eden ve hayatı kurallara uyma mekaniğine indirgeyen şekilcilerdi. Kendilerini yasayı tutan sadık kişiler olarak görmelerine rağmen ⓐ en önemli şeyleri ihmal eder, küçük şeylerde uzman kesilirlerdi;[b] ⓑ vicdani muhasebeleri Yasa'nın ruhunu ve amacını inkâr ederdi;[c] ⓒ uygulanan töreleri Tanrı'nın yetkin yasasının parçası olarak görür ve Tanrı'nın serbest bıraktığı noktalarda vicdanları bağlarlardı;[d] ⓓ her zaman insanların beğenisini kazanmaya

a. 1. Timoteos 6:18; krş. Matta 5:16; Efesliler 2:10; 2. Timoteos 3:17; Titus 2:7,14; 3:8,14
b. Matta 23:23–24
c. Matta 15:3–9; 23:16–24
d. Markos 2:16—3:6; 7:1–8

çalışan iki yüzlü kişilerdi.[e] İsa, bu konularda onlara şiddetle karşıydı.

Pavlus, Galatyalılar'da sünnet yanlılarının karanlık ve İsa'da sağlanan lütfun tümüyle yeterli olduğunu inkâr eden "Mesih'e ilave" içeren mesajlarını suçlar.[f] Koloseliler'de, "doluluk"[g] konusunda bir başka "Mesih'e ilave" formülüne karşı benzer bir polemik yürütülür ki bu, Mesih'in bize verdiğine katkı yapmamız için bizi eyleme geçirmeye yönelten bir ilave yasacılığa geri dönüştür ve esasında Mesih'i hor görmektir.

O zaman, amaçladığı gibi Tanrı'yla ilişkimizi zenginleştirmek şöyle dursun, yasacılığın her türlüsü bunun tam tersini yapar. O ilişkiyi tehlikeye atar ve Mesih'e odaklanmamızı engelleyerek gururumuzu beslerken ruhlarımızı açlıktan kıvrandırır. Yasacı dinlerin her türlüsünden veba gibi kaçınmak gerekir.

---

e. Luka 20:45–47; Matta 6:1–8; 23:2–7
f. Galatyalılar 3:1–3; 4:21; 5:2–6
g. yani, ruhsal tamlık: Koloseliler 2:8–23

- 66 -

YASA KARŞITLIĞI

GÜNAH İŞLEMEK İÇİN ÖZGÜR OLMADIK

Yavrularım, kimse sizi aldatmasın.
Mesiĥ doğru olduğu gibi,
doğru olanı yapan da doğru kişidir.

1. Yuhanna 3:7

Yasa karşıtlığı ya da *antinomianizm* Tanrı'nın Kutsal Yazılar'da açıkladığı yasanın Hristiyanların yaşamını doğrudan kontrol etmesi gerektiğini inkâr eden görüşlere verilen genel bir addır.

Dualistik yasa karşıtlığı, Yahuda ve Petrus'un mektuplarında uyardığı Gnostik sapkın öğretilerde görülür.[a] Bu görüş sadece ruhun kurtulduğunu ve bedensel davranışların hem Tanrı'nın ilgi alanına girmediğini hem de ruhun sağlığıyla ilişki olmadığını iddia eder; bu yüzden kişi zevk aldığı egoist davranışlarda bulunabilir ve böyle davranması önemli değildir.

Ruh merkezli yasa karşıtlığı, nasıl yaşamak gerektiğini yasadan öğrenme ihtiyacını inkâr ederek Kutsal Ruh'un içsel telkinlerine güven duyar. Kurtuluş yolu olarak Yasa'dan özgür olmanın, aynı zamanda davranışlarımız için bir rehber olarak da Yasa'dan özgürlük getirdiği varsayılır. Reform çağının ilk 150 yılında bu türden yasa karşıtlığı sık sık tehdit konusu oldu. Pavlus'un gerçekten ruhsal olan bir kişinin Mesih'in elçileri aracılığıyla gelen Tanrı sözünün yetkisini kabul edeceğini vurgulaması,[b] Ruh'un armağanlarına takıntılı Korint kilisesinin de aynı düşünce yapısının kıskacında olduğunu bizlere düşündürür.

Mesih merkezli yasa karşıtlığı, imanlılar yasayı yerine getiren Mesih'te oldukları için Tanrı'nın onlarda hiç günah görmediğini ve bu yüzden iman ettikleri sürece fiili davranışlarının fark etmediğini iddia eder. Ama 1. Yuhanna 1:8—2:1 (1:7'yi yorumlayan) ve 3:4–10 ayetleri farklı bir yöne işaret ederek aynı zamanda hem Mesih'i kabul etmenin hem de günahlı bir yaşamı benimsemenin mümkün olmadığını gösterir.

Dönemsel yasa karşıtlığı, yasanın değil, lütfun egemen olduğu çağda yaşadığımız için ahlâki yasayı tutmanın Hristiyanlar için gerekli olmadığını ileri sürer. Ancak Romalılar 3:31 ve 1. Korintliler 6:9–11 ayetleri yasayı tutmanın Hristiyanlar için devam eden bir zorunluluk olduğunu açıkça gösterir. Pavlus, "Tanrı'nın Yasası'na sahip olmayan biri değilim, Mesih'in Yasası altındayım" demektedir.[c]

---

a. Yahuda 4–19; 2. Petrus 2
b. 1. Korintliler 14:37; krş. 7:40
c. 1. Korintliler 9:21

Barth ve Brunner'in öne sürdüğü diyalektik yasa karşıtlığı Kutsal Yasa'nın Tanrı'nın doğrudan buyruğu olduğunu inkâr eder ve Kutsal Kitap'ın buyurucu beyanlarının, yeri geldiğinde yazılı olanlarla tam örtüşebilen ya da örtüşmeyen Söz'ün Ruhu'nu tetiklediğini ileri sürer. Kutsal Yazılar'ın esinlemesini Tanrı'nın günümüzde halkına söylediği sözler için bir kanal olarak açıklayan Kutsal Kitap'ın yetkisine ilişkin neo-ortodoks görüşün yetersiz kaldığı burada aşikardır.

Durumcu yasa karşıtlığı, Tanrı'nın artık Hristiyanlardan beklediği tek şeyin sevgi motivasyonu ve niyeti olduğunu, On Buyruk'un ve Kutsal Yazılar'da doğrudan Tanrı'ya atfedilen diğer etik kısımların basitçe sevmek için pratik kurallar ve sevginin herhangi bir zamanda göz ardı edebileceği beyanlar olduğunu söyler. Ancak bu görüşe değinen Romalılar 13:8–10 ayetleri sevgi motivasyonu olmadan bu belirli buyrukların yerine getirilemeyeceğini öğretir. Bir kere daha Kutsal Yazılar hakkında kabul edilemez zayıflıkta bir öğreti su üstüne çıkar.

On Buyruk'ta netleşen ve her iki antlaşmanın etik öğretilerinde açıklanan ahlâki yasanın, Tanrı halkı için her çağda geçerli uygulama ilkeleri olmak üzere verilmiş tutarlı tek bir yasa olduğu vurgulanmalıdır. Buna ilaveten, tövbe etmek bundan sonra bu yasayı tutmak için Tanrı'nın yardımını aramaya karar vermek demektir. Ruh, yasayı yerine getirmek için kişiyi güçlendirir ve bizi yasayı tamamlayan ilk örneğimiz Mesih'e giderek daha çok değiştirip dönüştürür.[d] Yasayı tutmak esasen insan doğamızı yerine getirmektir ve Kutsal Yazılar, iman ikrarları ne olursa olsun, günahtan doğruluğa dönmeyi amaçlamayan hiç kimse için kurtuluş umudu vaat etmez.[e]

d. Matta 5:17
e. 1. Korintliler 6:9–11; Vahiy 21:8

- 67 -

SEVGİ

SEVMEK HRİSTİYAN TUTUMUNUN TEMELİDİR

Sevgi sabırlıdır, sevgi şefkatlidir.
Sevgi kıskanmaz, övünmez, böbürlenmez.
Sevgi kaba davranmaz, kendi çıkarını aramaz,
kolay kolay öfkelenmez, kötülüğün hesabını tutmaz.
Sevgi haksızlığa sevinmez, gerçek olanla sevinir.
Sevgi her şeye katlanır, her şeye inanır,
her şeyi umut eder, her şeye dayanır.

1. Korintliler 13:4–7

Yeni Antlaşma Hristiyanlığı, Yaratıcı'nın bir sevgi Tanrısı olarak bildirilmesine verilen temel karşılıktır. Tanrı, günahkâr insanları çok seven Üçlübirlik Tanrısı'dır; öyle ki, Baba Oğul'u verdi, Oğul canını verdi ve şimdi Baba ve Oğul birlikte günahkârları akıl ermez sefaletten kurtarıp akıl ermez yüceliğe götürmek için Ruh'u verirler. Tanrı'nın sevgisinin bu şaşırtıcı gerçeğine iman etmek ve bu gerçekle dolmak, Mesih'in iki büyük buyruğunun gerektirdiği gibi Tanrı'ya ve komşulara olan sevgiyi üretir ve devam ettirir.[a] Sevgimiz, Tanrı'nın bize beslediği lütufkâr sevgiye olan minnetimizin ifadesidir ve O'nun sevgisini örnek almalıdır.[b]

Bu nedenle Hristiyan yaşamının ayırt edici özelliği Hristiyan sevgisidir. Tanrı'ya duyduğumuz sevginin ölçütü ve sınavı yürekten ve koşulsuz itaattir;[c] komşularımıza olan sevgimizin ölçütü ve sınavı onlar için canımızı vermemizdir.[d] Bu fedakâr sevgi, onların iyiliği için sonuna kadar vermeyi, harcamayı ve kendimizi adamayı içerir. İsa'nın Samiriyeli adamın nefret edilen Yahudi'ye yaptığı iyilik hakkındaki öyküsü komşu sevgisi için yaptığı örnek tanımdır.[e]

1. Korintliler 13:4–8'de komşu sevgisinin bir örneği verilmiştir. Kendi çıkarını aramaması nefes kesicidir. Komşu sevgisi komşunun çıkarını arar ve bunun gerçek ölçütü kişinin bu amaç için ne kadar fedakârlık yaptığıdır.

Sevgi, bir duygu olmaktan çok bir eylem ilkesidir. Amacı karşı tarafa hürmet etme ve fayda sağlamadır. Kişisel olarak beğensek de beğenmesek de insanların ihtiyaçlarını karşılamak için şefkatli işler yapmaktır. İsa'nın öğrencileri birbirlerine besledikleri etkin sevgiyle tanınırlar.[f]

---

a. Matta 22:35–40
b. Efesliler 4:32—5:2; 1. Yuhanna 3:16
c. 1. Yuhanna 5:3; Yuhanna 14:15,21,23
d. 1. Yuhanna 3:16; krş. Yuhanna 15:12–13
e. Luka 10:25–37
f. Yuhanna 13:34–35

- 68 -

UMUT

UMUT, HRİSTİYAN BAKIŞ AÇISININ TEMELİDİR

Önceden ne yazıldıysa, bize öğretmek için,
sabırla ve Kutsal Yazılar'ın verdiği cesaretle
umudumuz olsun diye yazıldı.

Romalılar 15:4

✝ Mesih'in birinci ve ikinci gelişi arasında yaşayan Hristiyanların hem geçmişe hem geleceğe bakmaları gerekir: geçmişte onlara kurtuluş getiren yemliğe, çarmıha ve boş mezara; gelecekte bu dünyanın ötesinde Mesih'le buluşmalarına, bedensel olarak dirilişlerine ve sonsuza dek Kurtarıcıları ile birlikte yücelik içinde olmanın sevincine bakmaları gerekir. Yeni Antlaşma'ya bağlılık istikrarlı olarak bu umuda odaklıdır; "Umudumuz Mesih İsa'dır"[a] ve "umut kaynağı olan Tanrı'ya" hizmet ederiz.[b] İmanın kendisi "umut edilenlere güvenmek, görünmeyen şeylerin varlığından emin olmak" olarak tanımlanır,[c] ve Hristiyanların adanmışlığının "canlarımız için gemi demiri gibi sağlam ve güvenilir olan bu umuda" dayandığı belirtilir.[d] Öğrencilerine "hazineniz neredeyse, yüreğiniz de orada olacaktır" diyen İsa[e] kendilerine gökte hazineler biriktirmelerini söylerken esasında Petrus'un daha sonra yazacağı gibi "Umudunuzu tümüyle İsa Mesih'in görünmesiyle size sağlanacak olan lütfa bağlayın" demekteydi.[f]

Bu bir umut anlayışı Yeni Antlaşma'yı kaplamaktadır. Bu, bir hac anlayışıdır: çünkü imanlı kendisini bu dünyada eve dönen bir yabancı olarak görmelidir.[g] Bir paklık anlayışıdır: Mesih göründüğü zaman O'na benzer olma umuduna gerçekten sahip olanlar "Mesih pak olduğu gibi kendini pak kılar."[h] Bu bir hazırlıklı olma anlayışıdır: herhangi bir zamanda çağrı geldiğinde Rabbimiz Mesih'le daha yakın bir ilişki için bu dünyayı terk etmeye hazır olmalıyız.[i] Bu, bir sabır anlayışıdır: "görmediğimize umut bağlarsak, sabırla bekleyebiliriz."[j] Ve bir güç anlayışıdır: umut, evimize varmadan önce hâlâ süren "geçici, hafif sıkıntılarımıza"[k] katlanmamız, yüce mücadeleyi sürdürmemiz ve yarışı tamamlamamız için bize güç ve güven sağlar.[l]

Hristiyan yaşamı genelde zaferden çok acılarla nitelense de,[m] umudumuz kesindir ve ruh halimiz asla tükenmeyen bir güvenle dolu olmalıdır: biz zaferli taraftayız.

---

a. 1. Timoteos 1:1
b. Romalılar 15:13
c. İbraniler 11:1
d. İbraniler 6:18–19
e. Matta 6:21
f. 1. Petrus 1:13
g. 1. Petrus 2:11; İbraniler 11:13
h. 1. Yuhanna 3:3
i. 2. Korintliler 5:6–8; Filipililer 1:21–24; krş. Luka 12:15–21
j. Romalılar 8:25; krş. 5:1–5, burada Grekçe "sabır" sözcüğü baskılar karşısında inatla direnme nüansını ortaya çıkarmak için "dayanma gücü" olarak çevrilmiştir
k. 2. Korintliler 4:17
l. Romalılar 8:18; 15:13; 2. Timoteos 4:7–8
m. 1. Korintliler 4:8–13; 2. Korintliler 4:7–18; Elçilerin İşleri 14:22

- 69 -

GİRİŞİM

HRİSTİYANLAR TANRI'YI HOŞNUT ETMEK İÇİN YAŞAR

... insanları değil, yüreklerimizi sınayan Tanrı'yı
hoşnut edecek biçimde konuşuyoruz.

1. Selanikliler 2:4

Her Hristiyan'ın yaşam amacının Tanrı'yı yüceltmek olması gerektiği bilindik bir gerçektir. Bu, imanlıların aldığı resmi bir çağrıdır. Söylediğimiz ve yaptığımız her şey, Tanrı'nın bütün buyruklarına uymamız, başkalarıyla olan ilişkilerimiz, Tanrı'nın verdiği armağanları, yetenekleri ve fırsatları nasıl kullandığımız, her türlü düşmanlığa ve sıkıntılı durumlara dayanmamız Tanrı'nın bize yaptığı iyiliklerin karşılığında O'na onur ve yücelik verecek şekilde idare edilmelidir.[a]

Her Hristiyan'ın tam zamanlı işinin Tanrı'yı hoşnut etmek olması gerektiği de eşit derecede önemli bir gerçektir. Buna Hristiyan'ın kişisel çağrısı demek yerinde olabilir. İsa kendisini hoşnut etmek için yaşamadı, öyleyse biz de kendimizi hoşnut etmek için yaşamamalıyız.[b] Her şeyde Tanrı'yı hoşnut etmek hedefimiz olmalıdır.[c] İman,[d] övgü,[e] cömertlik,[f] Tanrı'nın koyduğu otoriteye itaat[g] ve Hristiyan hizmetine adanmışlık[h] birleşerek bunu yapmanın tarifini meydana getirir. Tanrı bu tür bir yaşayış için bizi hem güçlendirir hem de bunu uygulamamızdan zevk alır. Egemen lütfuyla buyurduğu şeyleri sağlamak ve meydana çıkan sonuçlardan zevk almak O'nun olağan usulüdür.[i]

Tanrı'yı hoşnut etmek için yaşamı kontrol eden bu çağrılardan gerçek Tanrı yolunun hem ilişkisel hem de yaratıcı olduğu belirli sezgiyi öğreniriz. Tanrı, Hristiyanlarla sadece Baba-çocuk değil, aynı zamanda arkadaşlık ve dostluk ilişkisi kurar. İbrahim Tanrı'nın dostu diye adlandırıldı;[j] Mesih de öğrencilerini dost diye çağırırdı.[k] Tanrı'nın lütfunun ölçüsü günahkârları dost edinmesidir; Hristiyanların Tanrı yolunda yürümesinin ölçüsü de, tıpkı sevgilerini göstermek isteyen karı kocanın birbirini hoşnut etmeye çalışması gibi Göksel Babaları'nı hoşnut etmeyi amaç edinmeleridir.[l] Hristiyanlık bir sevgi ilişkisidir ve Tanrı

---

a. 1. Korintliler 10:31; krş. Matta 5:16; Efesliler 3:10; Koloseliler 3:17
b. Yuhanna 8:29; Romalılar 15:1–3
c. 2. Korintliler 5:9; Koloseliler 1:10; 1. Selanikliler 2:4; 4:1
d. İbraniler 11:5–6
e. Mezmur 69:30–31
f. Filipililer 4:18; İbraniler 13:16
g. Koloseliler 3:20
h. 2. Timoteos 2:4
i. İbraniler 13:21; krş. Filipililer 2:12–13
j. 2. Tarihler 20:7; Yeşaya 41:8; Yakup 2:23
k. Luka 12:4; Yuhanna 15:14
l. 1. Korintliler 7:32–35

yolunda yürümek, özü itibariyle O'nu hoşnut etmeyi amaçlayarak minneti, hayranlığı ve sevgiyi ifade etme meselesidir.

Yaratıcılık Tanrı'nın insandaki suretinin bir parçasıdır ve Tanrı'ya minnetimizi göstermenin yollarını ararken girişimci bir yaşam tarzıyla ifadesini bulmalıdır. Sevgi her zaman hoşnut etmek için yapılabilecek daha çok şey olup olmadığını soracaktır ve cevabın büyük bir parçası her zaman daha çok komşu sevgisi ve başkalarının ihtiyaçlarına daha çok hizmet etmek olacaktır.[m] Eğer Tanrı'yı hoşnut etme planlarımız risk taşıyorsa, İsa'nın verdiği talant benzetmesinde piyasada en çok riski alanın övüldüğünü, ancak ürkek bir eylemsizlik gösterenin mâhkum edildiğini hatırlamalıyız.[n]

m. 1. Yuhanna 3:11–18
n. Matta 25:14–30

- 70 -

DUA

HRİSTİYANLAR TANRI'YLA PAYDAŞLIK KURARLAR

İsa onlara, "Dua ederken şöyle söyleyin" dedi:
"Baba, adın kutsal kılınsın. Egemenliğin gelsin.
Her gün bize gündelik ekmeğimizi ver.
Günahlarımızı bağışla. Çünkü biz de bize karşı
suç işleyen herkesi bağışlıyoruz.
Ayartılmamıza izin verme."

Luka 11:2–4

Tanrı bizi yarattı ve kendisiyle paydaşlık içerisinde yaşamak üzere bizi kurtardı; işte bu paydaşlık duayla gerçekleşmektedir. Tanrı, Kutsal Ruh'un açtığı, bize uyguladığı ve anlamamızı sağladığı Kutsal Kitap içeriği aracılığıyla bize konuşmaktadır. Daha sonra, O'nun sözlerine karşılık ne söyleyeceğimizi şekillendirme yoluyla O'nun hakkında, kendimiz hakkında ve dünyasındaki insanlar hakkında O'nunla konuşuruz. Bu iki yönlü benzersiz sohbet türü ömür boyunca devam eder.

Kutsal Kitap, duanın Tanrı halkı tarafından hem bireysel[a] hem de birlik içerisinde[b] yapılan dört yönlü bir etkinlik olduğunu öğretir. Hayranlık ve övgü ifade edilmelidir; pişmanlık içinde günah itiraf edilmeli ve af dilenmeli; bahşedilen iyilikler için şükranlar sunulmalı; kendimiz ve diğerleri için dilekler ve yalvarışlar dile getirilmelidir. Rab'bin Duası[c] hayranlığı, dilekleri ve itirafı somutlaştırır; Mezmurlar, duanın bu dört unsurunun tümünün örneklerinden meydana gelir.

Dua eden kişilerin ihtiyaçlarını alçakgönüllülükle kabul ederek bu ihtiyaçların Tanrı'nın hikmet ve iyilik kaynaklarından karşılanacağına dair güven içeren dilekler, Kutsal Kitap'ta en istikrarlı vurgulanan dua boyutudur.[d] Diğer dua biçimlerinin yanı sıra dilekler, Rab'bin duasının gösterdiği gibi genelde Baba'ya yöneltilmelidir, ama kurtuluş ve şifa için bedendeki günlerinde olduğu gibi Mesih'e,[e] lütuf ve esenlik içinde Kutsal Ruh'a çağrı yapılabilir.[f] Tanrı'ya Üçlübirlik olarak dilekler sunmak ya da bir ruhsal bereketi Üçlübirlik'in herhangi bir kişisinden istemek yanlış değildir, ancak Yeni Antlaşma'nın modelini izlemekte bilgelik vardır.

İsa, Baba'ya yapılan dileklerin O'nun adıyla sunulmasını öğretir.[g] Bunun anlamı, Baba'ya erişimimizi sağlayan kişi olarak O'nun aracılığına başvurmak ve Baba'nın huzurundaki aracımız olarak destek için O'na bakmaktır. Ancak, dilediklerimiz Tanrı'nın isteğine uygun

---

a. Matta 6:5–8
b. Elçilerin İşleri 1:14; 4:24
c. Matta 6:9–13; Luka 11:2–4
d. örn., Yaratılış 18:16–33; Mısır'dan Çıkış 32:31—33:17; Ezra 9:5–15; Nehemya 1:5–11; 4:4–5,9; 6:9,14; Daniel 9:4–19; Yuhanna 17; Yakup 5:16–18; Matta 7:7–11; Yuhanna 16:23–24; Efesliler 6:18–20; 1. Yuhanna 5:14–16
e. Romalılar 10:8–13; 2. Korintliler 12:7–9
f. Vahiy 1:4
g. Yuhanna 14:13–14; 15:16; 16:23–24
h. 1. Yuhanna 5:14

olduğu[h] ve dilemekteki niyetimiz doğru olduğu[i] zaman, destek için O'na bakabiliriz.

İsa, ihtiyaçlarımızı Tanrı'ya getirdiğimizde coşkulu bir ısrarcılıkla O'nu rahatsız etmemizde sakınca olmadığını[j] ve Tanrı'nın böyle bir duaya olumlu yanıt vereceğini öğretmektedir. Ancak bizim asla bilemediğimiz şekilde her zaman en iyisini bilen Tanrı'nın, ihtiyaçların nasıl karşılanacağı söz konusu olduğunda belirli dileklerimizi reddedebileceğinide akılda tutmalıyız. Eğer reddederse, bunun nedeni dilediğimiz şeyden daha iyisini bize vermek istemesidir ve Pavlus'u bedenindeki dikenden kurtarmayı reddettiği zaman Mesih'in amacı buydu.[k] İsa'nın Getsemani Bahçesi'nde yaptığı gibi "Senin istediğin olsun" demek suretiyle kişinin kendi tercihini Baba'nın bilgeliğine teslim etmesi[l] Tanrı'nın planladığı şeyin iyi olduğuna iman ikrarının en bariz yoludur.

Tanrı'nın her şeyi önceden belirlemiş olduğu hakkındaki Kutsal Kitap öğretisi ile duanın tesiri arasında hiçbir çelişki ya da tutarsızlık yoktur. Tanrı, hem sonucu hem de sonuca götüren yolu önceden belirler ve duamız, O'nun egemen iradesini gerçekleştirdiği yoldur.

Tanrı'ya içtenlikle, saygıyla, alçakgönüllülükle, bir ayrıcalık duygusuyla ve pak bir yürekle (yani aklanmış, pişman) dua eden Hristiyanlar, içlerinde Göksel Babaları'na dua etmeyi ve güvenmeyi harekete geçiren Kutsal Ruh kaynaklı bir sezgi[m] ve ne için dua etmek istediklerine dair belirsizliği aşan bir dua etme arzusu[n] fark ederler. Kutsal Ruh'un duaya yardımının esrarengiz gerçekliği sadece gerçekten dua edenler tarafından bilinir.

i. Yakup 4:3
j. Luka 11:5–13; 18:1–8
k. 2. Korintliler 12:7–9
l. Matta 26:39–44
m. Galatyalılar 4:6; Romalılar 8:15
n. Romalılar 8:26–27

- 71 -

ANTLAR VE ADAKLAR

HRİSTİYANLAR GERÇEĞE BAĞLI OLMALIDIR

"Veririz" dediler, "Artık onlardan hiçbir şey istemeyeceğiz. Ne diyorsan öyle yapacağız." Kâhinleri çağırdım ve yetkililere kâhinlerin önünde verdikleri sözü tutacaklarına ilişkin ant içirdim. Sonra eteğimi silktim ve dedim ki, "Kim verdiği sözü tutmazsa, Tanrı da onu böyle silksin; malını mülkünü elinden alsın; tamtakır bıraksın." Herkes buna, "Amin" dedi ve RAB'be övgüler sundu. Ve sözlerini tuttular.

Nehemya 5:12–13

İlişkilerde, özellikle de Hristiyanlar arasında gerçeği söylemek Tanrı'nın buyruğudur[a] ve gerçeği söylemek hakiki tanrısayarlığın ayrılmaz bir parçası olarak tanımlanır.[b] Tanrı yalanı, hileyi ve yalan yere tanıklığı yasaklar.[c] İsa, yalanın Şeytan'dan kaynaklandığını söyler[d] ve başkalarına zarar vermek ve aldatmak için tıpkı Şeytan gibi yalan söyleyenler Kutsal Yazılar'da tanrısızlar olarak nefretle mahkum edilmektedir.[e] Tanrı'nın suretine sahip olan komşumuzun itibarını tanımanın bir yolu, onun gerçeği bilme hakkı olduğunu kabul etmektir. Gerçeği söylemek hakikatlere, komşumuza ve Tanrı'ya hürmetin göstergesi olup gerçek dindarlığın ve komşu sevgisinin temel bir unsuru haline gelir.

Olumsuzun dolaylı olarak olumluyu ima etmesi ilkesi bakımından (yani, buyruğun kendisi yasakladığı şeyden kaçınmak için gereken her şeyi zorunlu tutar) Tanrı'nın yalan yere tanıklığı yasakladığı dokuzuncu buyruğu yorumlayan[f] Westminster Uzun Kateşizmi-'nde (Soru 144) şöyle yazılıdır:

> Dokuzuncu emrin gerekleri insanlar arasında gerçeği korumak ve desteklemek, komşumuzun saygınlığını kendi onurumuz gibi korumak, gerçeği desteklemek ve yanında olmak, adalet ve yargı konularında ve diğer başka konularda yürekten içtenlikle özgürce, açıkça tümüyle gerçeği ve her konuda yalnızca gerçeği konuşmak…

Antlar, bir kimsenin açıklamalarına ve sözlerine Tanrı'yı tanık tuttuğu ve yalan söyleyeni cezalandırmasını istediği ciddi beyanlardır. Kutsal Yazılar, ciddi durumlarda ant içmeyi uygun bulup onaylamasına rağmen,[g] Reform döneminde Anabaptistler bu uygulamayı seküler

---

a. Efesliler 4:25; Koloseliler 3:9
b. Mezmur 15:1–3
c. Mısır'dan Çıkış 20:16; Levililer 19:11
d. Yuhanna 8:44
e. Mezmur 5:9; 12:1–4; 52:2–5; Yeremya 9:3–6; Vahiy 22:15
f. Mısır'dan Çıkış 20:16
g. Yaratılış 24:1–9; Ezra 10:5; Nehemya 5:12; krş. 2. Korintliler 1:23; İbraniler 6:13–17

dünya hayatına katılmayı reddetmenin bir parçası olarak inkâr ettiler. İsa, özellikle insanları aldatmak için tasarlanıp içilen antları kınamıştır. Anabaptistler, İsa'nın bu tür antları reddetmesini ant içmenin toptan reddedilmesi olarak gördüler. Ancak İsa'nın sözleri, manipülasyon ve istismar yoluyla yanlış izlenim uyandırdan sözcükler kullanmaya karşı bir uyarı ve dürüstçe konuşmak için bir çağrı olarak görülebilir.[h]

Tanrı'ya adanan adaklar, antların ibadetteki eşdeğeridir ve aynı derecede ciddiye alınmalıdır.[i] Bir kimsenin içtiği ant ya da adadığı adak ne pahasına olursa olsun yerine getirmelidir.[j] Tanrı, sadece O'nun sözlerini ciddiye almamızı değil, kendi sözlerimizi de ciddiye almamızı talep eder. Ne var ki, "Hiçbir insan, Tanrı Sözünde yasaklanmış olan, ya da Sözün içindeki bir buyruğun yerine getirilmesine engel teşkil edecek olan, ya da kişinin kendi gücünü aşan, ve yapmaya yemin ettiği şeyi gerçekleştirmesi için yeterli kılınacağına dair Tanrı tarafından kendisine hiç bir söz verilmemiş olan bir şeyi yapmaya yemin edemez."[k]

h. Matta 5:33–37; krş. Yakup 5:12
i. Yasa'nın Tekrarı 21:23; Vaiz 5:4–6
j. Mezmur 15:4; krş. Yeşu 9:15–18
k. Westminster İnanç Açıklaması, 22.7

- 72 -

TANRI'NIN EGEMENLİĞİ

HRİSTİYANLAR EGEMENLİKTEKİ YAŞAMI SERGİLEMELİDİR

Ferisiler İsa'ya, "Tanrı'nın
Egemenliği ne zaman gelecek?" diye sordular.
İsa onlara şöyle yanıt verdi:
"Tanrı'nın Egemenliği göze
görünür bir şekilde gelmez.
İnsanlar da, 'İşte burada' ya da,
'İşte şurada' demeyecekler.
Çünkü Tanrı'nın Egemenliği içinizdedir."

LUKA 17:20–21

Tanrı Egemenliği'nin teması her iki antlaşma boyunca devam ederek Tanrı'nın dünya tarihiyle ilgili amacına odaklanır. Eski Antlaşma döneminde Tanrı, kutsadığı bir gönenç devrinde seçtiği kralın yönetimi altında[a] egemenliğini kurarak[b] krallığını[c] gerçekleştireceğini bildirdi. Bu egemenlik İsa Mesih'le birlikte gelip tüm dünyayı ilgilendiren bir gerçeklik olarak tövbe, iman ve yeni bir itaat ile İsa'nın Rab olduğunun tanındığı her yerde vardır. Ruh tarafından meshedilen, Ruh'la dolu, seçilmiş önder İsa,[d] öldü, dirildi, göğe alındı ve şimdi her şeyin üzerinde yetkili[e] Kralların Kralı ve Rablerin Rabbi[f] olarak taht üzerinde oturmaktadır. Bunun için bulunduğumuz çağı da kutsanmış bir gönenç devrine çevirmiştir: Yaşanan ruhsal bereketler (günahtan kurtuluş ve Tanrı ile paydaşlık), yeniden yaratılacak evrende katışıksız sevinçle nitelenen gelecek dönemin yolunu açamaktadır. Egemenlik, gelecekte doluluğa kavuşacak olmakla birlikte başlangıç olarak şimdiden mevcuttur; yani halihazırda buradadır, ama en zengin anlamıyla henüz gerçekleşmemiştir.[g]

Egemenlik, yalnızca merhamet için değil, aynı zamanda bu egemenliğin habercisi olan Vaftizci Yahya'nın dediği gibi yargı için de gelmiştir.[h] İsa'nın sözünü itaatle kabul ederek kaderlerini O'nun ellerine bırakanlar merhamet bulurken, bunu yapmayan Yahudi önderler yargılandı. Tam anlamıyla, Yahudi önderler kendi kendilerini yargıladılar, çünkü Kurtarıcı'dan uzaklaşarak karanlıkta yaşamayı seçtiler.[i]

Kilisenin görevi gözle görülmeyen egemenliği sadık Hristiyan yaşamı ve tanıklık aracılığıyla görünür kılmaktır. Mesih'in egemenliğinin Müjdesi,[j] yaşayan Rab'le öğretmen-öğrenci ilişkisine girmek yoluyla edinilen doğruluğun, esenliğin ve Kutsal Ruh'ta sevincin iyi haberidir.[k] Kilise, egemenlikteki yaşamın gerçekliğini sergilemek suretiyle yaydığı mesajı

---

a. Davut soyundan çıkan Mesih, Yeşaya 9:6–7
b. insanların hayatları ve koşulları üzerinde yönetimini ve hükümdarlığını
c. egemenliğini, Daniel 4:34–35
d. Luka 3:21–22; 4:1,14,18–21,32–36,41
e. Matta 28:18; Koloseliler 1:13
f. Vahiy 17:14; 19:16
g. Luka 11:20; 16:16; 17:21; 22:16,18,29–30
h. Matta 3:1–12
i. Yuhanna 3:17–20
j. Matta 4:23; 24:14; Elçilerin İşleri 20:25; 28:23,31
k. Romalılar 14:17

güvenilir kılmalıdır.

Egemenliğin gelişi, Tanrı'nın tarihsel kurtuluş planında yeni bir aşamaya işaret eder. Mesih geldi, kurtardı ve tekrar geleceğini vaat ederek tahtına çekildi. Tanrı'nın İsrail halkıyla paydaşlık kurmak için verdiği düzenlemelerdeki simgesel, geçici ve kusurlu olan her şey geçmişte kaldı. İbrahim'in soyu olan Tanrı'nın İsrail'i İsa'ya iman edenler topluluğu olarak yeniden tanımlandı.[l] Kutsal Ruh döküldü ve yeni bir yaşam, yani Mesih'te ve Mesih'le birlikte yaşamak, bu dünyada bir olgu haline geldi. Böylece, uluslararası boyutta yeni bir küresel kilise paydaşlığı ve küresel müjdecilik etkinliği doğdu.[m] Bütün bunlar büyük değişiklikler olsa da, bunların hiçbiri bazen sanıldığının aksine yeni ahlâki ilkelerin ortaya çıktığı anlamına gelmez. Hristiyanların ahlâk yasası, yani Tanrı'nın şimdiki egemenliğinin yasası On Buyruk'ta ve peygamberlik metinlerinde var olan ve şimdi yeni duruma uygulanan yasalardır. İsa, o yasayı ortadan kaldırmamış, sadece onun anlamının içini doldurmuştur.[n]

l. Galatyalılar 3:16,26–29
m. Efesliler 2:11–18; 3:6,14–15; Vahiy 5:9–10; 7:9; Matta 28:19–20; Koloseliler 1:28–29
n. Matta 5:17–48

- 73 -

ELÇİLER

İSA'NIN TEMSİLCİLERİ O'NUN YETKİSİNİ KULLANDILAR

Ardından bu iki kişiye kura çektirdiler;
kura Mattiya'ya düştü. Böylelikle Mattiya
on bir elçiye katıldı.

Elçilerin İşleri 1:26

İncil metinlerinde aynı kişiler "öğrenciler" ve "elçiler" olarak tanıtılmasına rağmen,[a] aslında bu kavramlar eşanlamlı değildir. *Öğrenci* "eğitilen, öğrenen kişi" anlamına gelir; *elçi* ise göndericinin tam yetkisiyle gönderilen bir "temsilci, delege" anlamındadır. "Kiliselerin elçileri"[b] ve İsa'nın öğrencilerinin geri kalanından farklı olarak "Kuzu'nun on iki elçisi"[c] İsa tarafından seçildi ve gönderildi.[d] Bunun gibi "benimsediğimiz inancın elçisi"[e] olan İsa da Baba tarafından seçildi ve gönderildi.[f] Nasıl ki, İsa'yı reddetmek Baba'yı reddetmek ise, elçileri reddetmek de İsa'yı reddetmektir.[g]

Yeni Antlaşma'da elçilerin müjdeciler, kilise kurucuları yani bir anlamda topluluklar oluşturanlar ve kilise önderleri olarak işlev gördükleri belirtilir. İsa'nın kendisi de yeryüzündeki hizmeti boyunca bu üç rolü etkin olarak üstlenmişti. İsa kendi sözlerinde Baba'nın tanrısal otoritesini taşıdığını söylediği gibi,[h] elçiler de kendi sözleri için Mesih'in tanrısal yetkisini taşıdığını söylediler.[i]

Elçilerin İşleri 1:15–26 ayetlerinde Pentikost öncesi kilisenin Yahuda'nın yerini alacak birini kura yoluyla seçmesi için Mesih'e dua ettiğini görüyoruz. Bunu yapmakta haklı olup olmadıkları, ve Pavlus'un Mesih'in on üçüncü elçisi olduğu ya da Yahuda yerine Mesih'in niyet ettiği kişinin Pavlus olduğu ve Mattiya'nın seçilmesinin bir hata olup olmadığı Elçilerin İşleri'nde açık değildir; Luka'nın kendisi bunu bilmiyor olabilir. "Uluslara elçi" olarak gönderilen[j] ve çoğu mektubunun başında kendisini elçi olarak tanıtan Pavlus, Şam yolunda Mesih'i gördüğü ve O'nun tarafından görevlendirildiği için,[k] diğerleri kadar kendisinin de İsa'nın dirilişinin gerçek bir tanığı[l] olduğunu ısrarla vurguladı. Yakup, Petrus ve Yuhanna, Pavlus'u elçisel paydaşlığa kabul ettiler[m] ve Tanrı, onun bu pozisyonunu elçilere özgü işaretlerle[n] ve hizmetinin verimliliğiyle[o] doğruladı.

---

a. Markos 3:7,14,20
b. 2. Korintliler 8:23
c. Vahiy 21:14
d. Markos 3:14
e. İbraniler 3:1
f. 1. Petrus 1:20
g. Luka 10:16
h. Yuhanna 12:49–50; 14:24
i. 1. Selanikliler 2:13; 2. Selanikliler 3:6; krş. 1. Korintliler 2:12–13; 14:37
j. Romalılar 11:13; Galatyalılar 2:8
k. Elçilerin İşleri 26:16–18
l. bir elçinin olması gerektiği gibi, Elçilerin İşleri 1:21–22; 10:41–42
m. Galatyalılar 2:9
n. mucizeler ve belirtiler, 2. Korintliler 12:12; İbraniler 2:3–4
o. 1. Korintliler 9:2

Elçiler

Elçiler, Hristiyanların iman ve yaşam ilkeleri haline gelecek gerçekler hakkında Tanrı'nın sağladığı vahyin aracılarıydı. Böylece Mesih'in onları yetkili temsilcileri olarak ataması sayesinde,[p] elçiler ilk kilisede eşsiz ve işlevsel bir yetkiyi yerine getirdiler. Bazı Hristiyanlar, belli bakımlardan üslup olarak elçisel hizmetler yerine getirmelerine rağmen, günümüzde elçiler yoktur. Artık yeni bir kanonik vahiy verilmiyor; elçisel öğreti yetkisi, bizzat elçilerin kendi yazılarının öz ve anahtar olduğu Kutsal Yazılar'da bulunuyor. Ancak yeni vahiylerin yokluğu, çağdaş kiliseyi elçilerin dönemindeki kiliseye kıyasla daha dezavantajlı bir duruma sokmaz, zira Kutsal Ruh, Tanrı'nın halkına sürekli olarak bu yazıları yorumlar ve uygular.

p. 2. Korintliler 10:8; 13:10

- 74 -

KİLİSE

TANRI, KENDİ HALKINI YENİ BİR TOPLULUĞA YERLEŞTİRİR

Böylece artık yabancı ve garip değil, kutsallarla
birlikte yurttaş ve Tanrı'nın ev halkısınız.
Elçilerle peygamberlerden oluşan temel üzerine
inşa edildiniz. Köşe taşı Mesih İsa'nın kendisidir.
Bütün yapı Rab'be ait kutsal bir tapınak
olmak üzere O'nda kenetlenip yükseliyor.
Siz de Ruh aracılığıyla Tanrı'nın
konutu olmak üzere hep birlikte
Mesih'te inşa ediliyorsunuz.

Efesliler 2:19–22

✛ Kilise (Grekçe: *ἐκκλησία*, *ekkleysia*, topluluk anlamına gelir) İsa Mesih'te, İsa Mesih aracılığıyla ve İsa Mesih sayesinde vardır. Bu yüzden, kendine özgü bir Yeni Antlaşma kavramıdır. Aynı zamanda Tanrı'nın Eski Antlaşma dönemindeki antlaşma halkı olan, İbrahim'in soyundan gelen İsrail'in kurtuluş tarihinin yeni aşaması aracılığıyla bir devamıdır. Kilise ve İsrail arasındaki farklar, Tanrı ve halkını birbirine bağlayan antlaşmanın yeni oluşundan kaynaklanır. Kilisenin bağlı olduğu yeni antlaşma[a] Tanrı'nın seçilmiş bir topluluğa "Sizi kendi halkım yapacak ve Tanrınız olacağım" dediği yeni bir ilişkidir.[b] İsrail ve kilise arasındaki hem devamlılık hem de devamsızlık, bu değişimi Mesih'in gelişinde gerçekleşen antlaşma biçiminde yansıtır.

Yeni Antlaşma'nın yeni özellikleri aşağıda verilmiştir: İlk olarak, Eski Antlaşma'nın kâhinlerinin, kurbanlarının ve tapınağının yerini, haçlanan, dirilen ve egemenlik süren Tanrı-insan İsa'nın aracılığı almıştır;[c] imanlılar İbrahim'in soyu ve Tanrı'nın halkı olma kimliklerini şimdi O'nda bulurlar.[d]

İkinci olarak, Eski Antlaşma'nın etnik tekçiliğinin yerine[e] her ulustan imanlıların Mesih'te eşit olarak dahil edilmesi almıştır.[f]

Üçüncü olarak, Kutsal Ruh hem her bir Hristiyan'ın hem de kilisenin üzerine dökülür, öyle ki Mesih'le paydaşlık,[g] Mesih'in işleri[h] ve bir anlamda cennetin göksel zevkini önceden tatmak,[i] kilisenin deneyiminde gerçekleşsin.

Çoğu Yahudi'nin imansızlığı,[j] Pavlus'un tasviriyle Tanrı'nın zeytin ağacının dallarını

---

a. 1. Korintliler 11:25; İbraniler 8:7–13
b. Mısır'dan Çıkış 6:7; Yeremya 31:33
c. İbraniler 1—10
d. Galatyalılar 3:29; 1. Petrus 2:4–10
e. Yasa'nın Tekrarı 7:6; Mezmur 147:19–20
f. Efesliler 2—3; Vahiy 5:9–10
g. 1. Yuhanna 1:3
h. Yuhanna 12:32; 14:18; Efesliler 2:17
i. 2. Korintliler 1:22; Efesliler 1:14
j. Romalılar 9—11

keserek (tarihsel antlaşma halkı) onların yerine yabanıl zeytin filizlerinin aşılaması durumuna yol açtı.[k] Kilisenin ağırlık olarak diğer uluslardan oluşmasının nedeni yeni antlaşma koşulları değil, Yahudilerin bu koşulları reddetmesidir ve Pavlus bu durumun bir gün tersine döneceğini öğretmiştir.[l]

Yeni Antlaşma'da kilise, Üçlübirlik Tanrısı'nın her bir kişisiyle, İsa Mesih'in aracılık hizmeti sonucunda kurulan ilişki yoluyla, Eski Antlaşma'nın umutlarının ve örneklerinin yerine gelmesi olarak tanımlanır. Kilise, Tanrı'nın ailesi ve sürüsü,[m] O'nun İsrail'i;[n] Mesih'in bedeni ve gelini;[o] ve Kutsal Ruh'un tapınağı olarak görülür.[p] Kilisedekiler "seçilmişler," "kutsallar" (Tanrı'ya ayrılmış olanlar) ve "kardeşler" (Tanrı'nın evlatlığa alınan çocukları) diye adlandırılır.

Esasen kilise, Tanrı'nın varlığının olduğu gerçek tapınakta, yani göksel Yeruşalim'de daimi olarak toplanan ve tapınan tek topluluktur ve her zaman öyle olacaktır.[q] Burada Mesih'te diri olan herkes, fiziksel olarak hayatta olanların ve olmayanların tümü (yani, kilise savaşçıları ile kilisenin zaferlileri) sürekli tapınırlar. Ne var ki, bu tek kilise dünyada yerel topluluklar halinde görünür ve bunların her biri kilise bütününün mikrokozmosu (küçük temsili parçaları) rolünü üstlenmeye çağrılmıştır. Bu durum, Pavlus için evrensel kilisenin olduğu kadar[r] yerel topluluğun da Mesih'in bedeni olduğunu[s] açıklar.

Yeryüzündeki kiliseyi "bir" (çünkü yerel kiliselerin ve mezhepsel grupların sayıca fazla olmasına rağmen Efesliler 4:3–6'nın işaret ettiği gibi gerçekte Mesih'te öyledirler), "kutsal" (çünkü her Hristiyan'ın bireysel olarak olduğu gibi topluca Tanrı için ayrılmışlardır, Efesliler 2:21), "evrensel" (çünkü kapsam olarak küreseldir ve imanın tümünü barındırmayı amaçlar) ve "elçisel" (çünkü elçisel öğreti üzerine kuruludur, Efesliler 2:20) olarak nitelemek alışılagelmiş bir yaklaşımdır. Bu dört niteliğin tümü Efesliler 2:19–22'de tasvir edilebilir.

Biz insanların gördüğü kilise ile sadece Tanrı'nın görebildiği kilise arasında bir ayrım çizilebilir. Bu, "görünen kilise" ile "görünmeyen kilise" arasındaki tarihsel ayrımdır. *Görünmeyen* ifadesi, varlığına dair hiçbir işaret göremediğimiz anlamına gelmez; bunun yerine, organize bir kurum olarak kilisenin vaftiz olmuş üyelerinin hangilerinin içsel olarak yeniden doğduğunu ve böylece Kurtarıcıları'nı seven tövbekârların ruhsal paydaşlığına ait olduğunu bilemediğimiz anlamındadır.[t] İsa, kurumsallaşan kilise içinde her zaman kendilerini Hristiyan sanan ve Hristiyan olduklarını beyan eden, hatta din adamı olan, ancak yürekte yenilenmemiş ve bu yüzden Yargı Günü'nde reddedilecek kişiler bulunduğunu öğretti.[u] "Görünen-görünmeyen" ayrımı bu durumu göz önünde tutmak için çizilmiştir. İki ayrı kilise yoktur, ama görünen topluluk, Tanrı'nın gerçek olmadığını bildiği taklit Hristiyanları[v] sürekli olarak içinde barındırır.

Yeni Antlaşma'da bütün Hristiyanların tapınma amacıyla bir araya gelmek,[w] bakımını

---

k. Romalılar 11:17–24
l. Romalılar 11:15,23–31
m. Efesliler 2:18; 3:15; 4:6; Yuhanna 10:16; 1. Petrus 5:2–4
n. Galatyalılar 6:16
o. Efesliler 1:22–23; 5:25–28; Vahiy 19:7; 21:2,9–27
p. 1. Korintliler 3:16; krş. Efesliler 2:19–22
q. Galatyalılar 4:26; İbraniler 12:22–24
r. 1. Korintliler 12:12–26; Efesliler 1:22–23; 3:6; 4:4
s. 1. Korintliler 12:27
t. yürekleri gören Tanrı bilir, 2. Timoteos 2:19
u. Matta 7:15–27; 13:24–30,36–43,47–50; böl. 25
v. eğer kendilerini sınarlarsa bunu onlar da bileceklerdir, 2. Korintliler 13:5
w. İbraniler 10:25

ve terbiyesini kabul etmek[x] ve tanıklık görevini paylaşmak üzere yerel kilisenin yaşamına dahil olacakları varsayılır. İmanlılar, ait olabilecekleri yerel bir topluluk varken diğer imanlılarla bir araya gelmeyi reddettikleri zaman Tanrı'ya itaatsizlik etmiş ve kendilerini yoksullaştırmış olurlar.

Tanrı, Hristiyanların tapınmasını Eski Antlaşma döneminde olduğu gibi ayrıntılı biçimde tarif etmez, ama Yeni Antlaşma'da toplu Hristiyan tapınmasının başlıca öğeleri açıkça görünmektedir; bunlar övgü,[y] dua, vaaz ile Rab'bin Sofrası'nın düzenli uygulanmasıdır.[z] Tanrı'yı ilahilerle yüceltmek, o zamandan bu yana ruhsal gücün etkin olduğu ruhsal hareketlerin tümünde olduğu gibi belli ki elçisel kilisede de önemli yer tutuyordu: Pavlus ve Barnaba, Filipi'deki zindanda dualarının yanı sıra Tanrı'yı ilahilerle yüceltiyorlardı.[aa] Yeni Antlaşma, ilahiyi andıran parçalara benzeyen metinler içerirken[ab] Vahiy kitabında bahsi geçen "yeni ezgiler" hem sayıca fazla hem de coşkuludur.[ac] Ruhsal bakımdan diri olan herhangi bir kilise hiç şüphesiz ruhsal ezgileri, duayı ve vaazı çok ciddiye alır ve her üçüne de sıkı sıkıya bağlı kalır.

x. Matta 18:15–20; Galatyalılar 6:1
y. "mezmurlar, ilahiler, ruhsal ezgiler," Efesliler 5:19
z. Elçilerin İşleri 20:7–11
aa. Elçilerin İşleri 16:25
ab. Efesliler 5:14; Filipililer 2:6–11; 1. Timoteos 3:16; ve diğerleri
ac. Vahiy 4:8,11; 5:9–10,12–13; 7:10,12; 11:15,17–18; 12:10–12; 15:3–4; 19:1–8; 21:3–4

- 75 -

TANRI SÖZÜ VE SAKRAMENT

HAKİKİ BİR KİLİSE NASIL TESPİT EDİLİR

Efes'teki kilisenin... İzmir'deki kilisenin...
Bergama'daki kilisenin... Tiyatira'daki kilisenin...
Sart'taki kilisenin... Filadelfya'daki kilisenin...
Laodikya'daki kilisenin

Vahiy 2:1,8,12,18; 3:1,7,14

Her yerel kilise, tek evrensel kilisenin yüzeye çıkan kısmıdır ve Baba'nın yeniden doğmuş ailesi, Mesih'in hizmet eden bedeni ve Kutsal Ruh'un sürdürdüğü paydaşlık olan evrensel kilisenin doğasını somutlaştırır. Bu dünyada kendi isteklerine göre yapılarını kuran öyle kiliseler vardır ki referansları kuşkulu veya tamamen sahtedir (örn, Üçlübirlik'i reddeden Üniteryen ya da Mormon kiliseleri). Dahası, bir zamanlar imanı tam olarak koruyan toplulukların artık kilise olup olmadıklarının sorgulandığı bir noktaya saptıkları bilinmektedir. Bu yüzden ayırt etmek gereklidir. Papalık düzenine karşı çıkarak Roma Katolik kilisesinden ayrıldıkları için Reformcuların gerçek kiliseyi belli eden kriterleri belirlemesi gerekti. Kutsal Yazılar'dan hareketle şu iki kriter buldular.

1. *Tanrı sözünün sadık biçimde vaaz edilmesi.* Bunun anlamı söz konusu topluluğun Kutsal Yazılar'dan Müjde'nin esaslarını öğretmesidir. Üçlübirlik'i, Mesih'in Tanrılığı'nı, günahları bağışlatan ölümünü ve imanla aklanmayı inkâr eden çağımızın sapkın öğretileri, İsa'nın beden aldığını ve günahlarımız için kurban olduğunu reddeden[a] ve Yuhanna'nın "bizden değildiler" dediği[b] antik ayrılıkçıları hatırlatır.
2. *Sakramentlerin doğru kullanımı.* Bunun anlamı vaftizin ve Rab'bin Sofrası'nın Mesih'e imanı uyandıracak, doğrulayacak ve güçlendirecek bir biçimde Müjde'nin ortaya konması olarak görülmesi ve açıklanmasıdır. Sakramentleri sihirli ritüellere dönüştürmek suretiyle imanı boğan batıl inançlar hoş görülemez. Bu tür batıl inançlar, Mesih'e imanı engelleyen herhangi bir şey gibi kilisenin kimliğine kökten zarar verir. Vaftiz olmanın anlamı kısmen görünür kiliseye kabul edilmek; Rab'bin Sofrası'na katılmanın anlamı ise kısmen kişinin kilise içindeki yerinin doğrulanmasıdır. Sakramentlerin doğru kullanılması, iman ikrarının sınandığı ve genel davranışın gözden geçirildiği kilise disiplininin bir öğesidir.

İdeal olarak bir Hristiyan topluluğu, bu iki minimum kriterin yanı sıra kimliğine dair başka işaretler de sergileyecektir. Luther, disiplin anahtarlarını,[c] yetkilendirilmiş hizmeti,[d] birlikte tapınmayı[e] ve çarmıh altında sıkıntı çekmeyi[f] listeye koyar. Reform kiliseleri işleyen bir

a. 1. Yuhanna 4:1–3
b. 1. Yuhanna 2:19
c. Matta 16:19
d. Elçilerin İşleri 14:23; 20:28
e. İbraniler 10:25
f. Elçilerin İşleri 14:22; 20:29

disiplin sistemini belirtir ve disiplinden görünür kilisenin üçüncü kriteri ya da işareti olarak söz eder.[g] Günümüzde karizmatik hareket ve diğerleri her üyenin etkin hizmetini hakiki kilisenin bir diğer işareti sayar.[h]

Ne var ki, bu ilave işaretler minimum iki kriterin aksine esaslı nitelikte değildir. Bunlardan yoksun bir kilise kesinlikle eksik kalır, ancak hiçbir şekilde bir kilise olmadığını söylemek doğru olmaz.

g. Titus 1:13; 2:15; 3:10
h. Efesliler 4:7–16

- 76 -

İHTİYARLAR

PASTÖRLER KİLİSEYLE İLGİLENMELİDİR

Hem başkalarını sağlam öğretiyle
yüreklendirmek, hem de karşı çıkanları
ikna edebilmek için imanlılara öğretilen
güvenilir söze sımsıkı sarılmalı.

Titus 1:9

✝ Elçiler tüm Hristiyanların sevecen ilgi ve dua ile birbirlerine göz kulak olmasını söyler,[a] ama aynı zamanda her toplulukta tıpkı çobanların koyunlara baktığı gibi insanlarla ilgilenecek,[b] onlara örnek olarak zararlı olan şeyler yerine iyi olan şeylere yönlendirecek[c] "ihtiyarlar" denilen koruyucular atamışlardı.[d] Görevlerinin erdemi nedeniyle ihtiyarlara[e] "çobanlar"[f] ve "gözetmenler"[g] denir ve önderliği çağrıştıran diğer kavramlarla ifade edilirler.[h] Topluluğun üzerine düşen görev, önderlerinin Tanrı vergisi yetkisini tanımak ve onların önderliğini izlemektir.[i]

Bu model, Tanrı'nın İsrail halkının çobanı olduğu,[j] kralların, peygamberlerin, kâhinlerin ve ihtiyarların (yerel yöneticiler) ise Tanrı'nın ast çobanları rolünde hizmet ettiği Eski Antlaşma'da halihazırda vardı.[k] Yeni Antlaşma'da İyi Çoban olan İsa[l] aynı zamanda Başçoban'dır[m] ve ihtiyarlar O'nun astıdır. Elçi Petrus kendisini Mesih'e tabii bir "ihtiyar" olarak tanımlarken[n] belki de İsa'nın onu hizmetine geri alırken verdiği özel görevin ruhsal çobanlık olduğunu hatırlamaktadır.[o]

Hepsi olmasa da bazı ihtiyarlar,[p] ve Efesliler 4:11–16 ayetleri, ruhsal armağanların geliştirilmesi ve keşfedilmesi yoluyla herkesi donatmak amacıyla Mesih'in kiliseye "pastör-öğretmenler" (iki role sahip bir görevli sınıfı) verdiğini öğretir.[q] Elçilerin topluluk içi önderlik gruplarıyla ilgili vizyonunda, ihtiyar olmayan öğretmenler kadar,[r] öğretmeyen ihtiyarlar

---

a. Galatyalılar 6:1–2; 1. Yuhanna 3:16–18; 5:16; İbraniler 12:15–16
b. Elçilerin İşleri 20:28–31; 1. Petrus 5:1–4
c. 1. Petrus 5:3
d. Elçilerin İşleri 14:23; Titus 1:5
e. Grekçe: *πρεσβύτερος* (*presbuteros*) ya da "presbiter"
f. Grekçe: *ποιμήν* (*poimeyn*) ya da "pastör," Efesliler 4:11
g. Grekçe: *ἐπισκόπος* (*episkopos*) ya da "piskopos," Elçilerin İşleri 20:28, krş. ayet 17; Titus 1:5, krş. ayet 7; 1. Petrus 5:1–2
h. Romalılar 12:8; 1. Selanikliler 5:12; İbraniler 13:7,17,24
i. İbraniler 13:17
j. Mezmur 80:1
k. Çölde Sayım 11:24–30; Yasa'nın Tekrarı 27:1; Ezra 5:5; 6:14; 10:8; Mezmur 77:20; Yeremya 23:1–4; Hezekiel 34; Zekeriya 11:16–17
l. Yuhanna 10:11–30
m. 1. Petrus 5:4
n. 1. Petrus 5:1
o. Yuhanna 21:15–17
p. 1. Timoteos 5:17; Titus 1:9; İbraniler 13:7
q. ayet 12–16
r. 2. Timoteos 2:2

ve hem yöneten hem de öğreten ihtiyarlar olabilir.

İhtiyarların önderlik görevi, olgun ve istikrarlı bir Hristiyan karakteri ile düzenli bir kişisel yaşam gerektirir.[s] İhtiyarlık hizmetinde içtenlik ve sadakat ödüllendirilecektir.[t]

Elçilerin, Timoteos ve Titus gibi yardımcıların pastörel sorumlulukları topluluk ihtiyarlarından daha geniş olmakla birlikte[u] topluluktaki kilise görevlilerinin[v] sorumluluğu daha dar olup merhamet hizmetiyle ilgili özel sorumlulukları vardır.[w]

Her kilisenin ihtiyarlık rolünü yerine getirmek için hizmet görevlilerine ihtiyacı vardır ve bunları seçmek ve atamak için hikmetli bir yöntem uygulamalıdır.

s. 1. Timoteos 3:1–7; Titus 1:5–9
t. İbraniler 13:17; 1. Petrus 5:4; krş. 1. Timoteos 4:7–8
u. 2. Korintliler 11:28; Titus 1:5
v. Grekçe: *διάκονος* (*diakonos*) ya da "hizmetkâr," belki ihtiyarların yardımcıları, 1. Timoteos 3:8–13; Filipililer 1:1
w. Elçilerin İşleri 6:2–6; Romalılar 16:1–2

- 77 -

SAKRAMENTLER

MESİH TANRI'NIN ANTLAŞMASININ İKİ MÜHRÜNÜ BAŞLATTI

İbraĥim daĥa sünnetsizken imanla aklandığının
kanıtı olarak sünnet işaretini aldı.

Romalılar 4:11

✝ Mesih, izleyicilerinin yerine getirmesi gereken iki dinsel tören başlattı: bunlar bir kez yapılan kabul töreni olarak vaftiz[a] ve düzenli bir anma töreni olarak Rab'bin Sofrasıdır.[b] Bu törenlere Batı Kilisesi "sakramentler," Doğu Ortodoks Kilisesi "gizemler" ve diğer iki sözcüğü yozlaşmış kurumlar tarafından lekelenmiş olarak düşünen bazı Protestanlar "buyruklar" adını verir. Kutsal Yazılar'da bu iki tören ve onların Eski Antlaşma'daki karşılıkları, yani kabul töreni olarak bir kez yapılan sünnet[c] ve anma töreni olarak yılda bir yapılan Fısıh kutlaması[d] için kategorik bir sözcük verilmez. Ne var ki, Kutsal Kitap öğretisi, bunların tümünü Tanrı'yla yapılan bir antlaşmanın işaretleri ve mühürleri olarak sınıflandırmaktadır.

Sakrament sözcüğü genel olarak kutsal tören, özel olarak bir askerin kutsal bağlılık yemini anlamına gelen Latince sözcük *sacrāmentum*'dan gelmektedir. Törenlerle ilgili yapılan çalışmalar sakrament kavramının Mesih tarafından başlatılan törensel bir eylem olduğunu gösterir ve duyularımızla algıladığımız törensel işaretler Tanrı'nın Mesih'te sergilediği lütfu ve antlaşmasının bereketlerini ortaya koyar. Sakramentler, Tanrı'ya imanlarının ve bağlılıklarının ifadesi olarak onlara uyan imanlılara bu bereketleri aktarır, mühürler ve tasdik ederler. Sakramentlere uymanın etkisi, "Kilise'ye ait olanlarla, dünyanın geri kalan kısmına ait olanlar arasında gözle görünür bir farklılık yaratmak; ve onları Tanrı Sözü'ne uygun bir şekilde Tanrı'nın Mesih'teki hizmetine köklü bir şekilde dahil [etmektir]."[e]

Beş töreni daha sakrament olarak sınıflandırmak bir Ortaçağ hatası olmuştur (güçlendirme, kefaret, evlilik, atama ve kutsal yağ). Bunların Tanrı'yla bir antlaşma ilişkini gösteren işaretler olmaması bir yana, "Vaftiz ve Rab'bin Sofrası ile benzer sakrament doğasını paylaşmazlar, zira Tanrı tarafından kurulan görülebilir bir işarete ya da törene sahip değillerdi."[f]

Sakramentler haklı olarak lütuf araçları olarak görülür, çünkü Tanrı, verdiği vaatlere güvenin güçlenmesi ve simgelenen iyi armağanların iman eylemlerine yol açması için sakramentleri kullanır ve onları imanın araçları yapar. Sakramentlerin bu bakımdan yararı, sadece onları alanın imanından ya da erdeminden değil, işaretleri vermiş olan ve şimdi onları kullanmaktan hoşnut olan Tanrı'nın sadakatindendir. Bunu bilen Mesih ve elçiler, sadece işaret edilen şey oymuş gibi işaretten değil, ayrıca öncekini almak sonrakini almakla aynı şeymiş gibi konuştular.[g] Nasıl ki, Tanrı'nın sözünü vaaz etmekle Müjde işitilebilir oluyorsa,

---

a. Matta 28:19; Galatyalılar 3:27
b. 1.Korintliler 11:23–26
c. Yaratılış 17:9–14,23–27
d. Mısır'dan Çıkış 12:1–27
e. Westminster İnanç Açıklaması, 27.1
f. Otuz Dokuz Madde, 25
g. örn., Matta 26:26–28; 1.Korintliler 10:15–21; 1.Petrus 3:21–22

sakramentler de onu görülebilir kılar ve Tanrı her iki yöntemle de imanı canlandırır.

Sakramentler, Hristiyan inancını duyularımızın tanıklığı ile ilişkilendirerek imanı güçlendirirler. Heidelberg Kateşizmi 75. soruya verdiği cevapta bunu betimler. Anahtar sözcük *gerçektir ki*.

> Bu şekilde, Mesih bana ve bütün inananlara bölünen bu ekmeği yememi ve bu kaseyi içmemi emretti. Bu emirle bu vaadi verdi: İlk olarak, Rab'bin benim için bölünen ekmeğini ve bana verilen kasesini gözlerimle gördüğüm kadar gerçektir ki, O'nun çarmıhtaki bedeni benim için sunuldu ve parçalandı, O'nun kanı benim için döküldü. İkinci olarak, Mesih'in bedeninin ve kanının güvenilir bir simgesi olarak bana verilen bu sofraya hizmet edenin elinden aldığım ve ağzımla tattığım Rab'bin ekmeği ve kasesi kadar gerçektir ki, O çarmıha gerilmiş bedeni ve dökülen kanı ile canımı sonsuz hayat için besler ve tazeler.

Sakramentler, kelimenin tam anlamıyla görmek ve inanmaktır (yani, inanca götürür) ilkesi temelinde lütfun araçları olarak işlev görürler.

- 78 -

VAFTİZ

BU TÖREN MESİH'LE BİRLEŞMENİN SERGİLENMESİDİR

Mesiḥ İsa'ya vaftiz edildiğimizde, ḥepimizin
O'nun ölümüne vaftiz edildiğimizi bilmez misiniz?
Baba'nın yüceliği sayesinde Mesiḥ nasıl ölümden
dirildiyse, biz de yeni bir yaşam sürmek üzere
vaftiz yoluyla O'nunla birlikte ölüme gömüldük.

Romalılar 6:3–4

✝ Törensel bir yıkanma biçimindeki Hristiyan vaftizi (Vaftizci Yahya'nın Hristiyanlık öncesi vaftizine benzer olarak), içsel temizliği ve günahların bağışlanmasını,[a] Ruh'tan yeniden doğuşu ve yeni yaşamı[b] ve imanlının sonsuza dek Mesih'te güvende olacağını temin eden Tanrı mührü olarak Kutsal Ruh'un ebedi varlığını[c] belirten tanrısal bir işarettir. Vaftiz bu anlamları taşır, çünkü ilk önce ve temelde Mesih'in ölümünde, gömülmesinde ve dirilişinde O'nunla birleşmenin ifadesidir;[d] ve Mesih'le bu birleşim kurtuluşumuzdaki her unsurun kaynağıdır.[e] İman ederek vaftiz olan kişiler Tanrı'nın Mesih'te verdiği yeni yaşam armağanının kendilerine karşılıksız verildiğinden emin olurlar. Aynı zamanda vaftiz yoluyla İsa'nın adanmış öğrencileri olarak bundan sonra yeni bir yolda yürümeye karar verirler. Vaftiz, insan hayatının suyla yıkandığının bir resmidir. Çünkü Mesih'in dirilmiş yaşamına yeni bir yaratık olarak aşılanmayı simgeler.

Mesih, öğrencilerine Baba, Oğul ve Kutsal Ruh'un adıyla vaftiz etmelerini buyurdu.[f] Bu, vaftizle resmi olarak başlayan antlaşma ilişkisinin tek Tanrı'nın üç kişisine adanmışlık ve paydaşlık içerdiği anlamına gelir. Pavlus, İsrail halkının "Musa'ya bağlanmak üzere" vaftiz edildiğini söylerken,[g] onların Musa'nın yönetimine ve yönlendirişine teslim edildiklerini ifade eder. Böylece, Üçlübirlik Tanrısı'nın adıyla vaftiz edilmek, Tanrı'nın bizzat kendisinin yönetimi ve yönlendirişi altına girmek demektir.

Dışsal vaftiz işareti, kendiliğinden ya da sihirli bir biçimde simgelediği içsel bereketleri taşımaz ve iman ettiğini iddia edenler her zaman hakiki değildir. Petrus, yeni vaftiz olan Büyücü Simun'a yüreğinin hâlâ yenilenmemiş olduğunu söylemek zorunda kaldı.[h]

---

a. Elçilerin İşleri 22:16; 1. Korintliler 6:11; Efesliler 5:25–27
b. Titus 3:5
c. 1. Korintliler 12:13; Efesliler 1:13–14
d. Romalılar 6:3–7; Koloseliler 2:11–12
e. 1. Yuhanna 5:11–12
f. Matta 28:19
g. 1. Korintliler 10:2
h. Elçilerin İşleri 8:13–24

Tek bir olayın işareti olduğu için, bir kimse hayatı boyunca sadece bir kez vaftiz edilir. Vaftizi Üçlübirlik'in adı anıldığı ve su kullanıldığı zaman, iman ikrarının sonradan ikiyüzlü olduğu ortaya çıkan bir yetişkin için bile geçerli olur. Büyücü Simun bir kez vaftiz olmuştu ve eğer sonradan gerçek imana kavuşmuş ise, onu tekrar vaftiz etmek hatalı olurdu.

Yeni Antlaşma'da belirli bir vaftiz biçimi tarifi yer almaz. Vaftiz buyruğu suya batırarak, daldırarak ya da su serperek yerine getirilebilir; bu üç biçimin hepsi Grekçedeki *baptizo* (*βαπτίζω*) fiilinin anlamına ve simgesel olarak temizleyen suyun altından geçme ve sudan çıkma gerekliliğine uygundur.

Tanrı'nın isteğine uygun olduğu inancıyla imanlıların bebeklerini vaftiz ettirmesi tarihsel olarak çoğu kilisenin uyguladığı bir pratik halinde gelmiştir. Ne var ki, seçkin Reformcu düşünürlerin de dahil olduğu dünya çapında ki baptist topluluğu buna karşı çıkmaktadır.

Bunun nedeni, baptistlerin ancak kişisel imanlarını herkesin önünde ikrar edenlerin yerel topluluklara üye olabileceğini ısrarla vurgulamalarıdır, bu vurgu çoğunlukla Mesih'in vaftizi imanın alenen ikrar edilmesi için başlattığı ve böyle bir ikrarın vaftizin tanımının bir parçası olduğu iddiasıyla desteklenir; öyle ki bebek vaftizi esasen bir vaftiz sayılmaz. (Bu nedenle baptist kiliseler genellikle bebeklikte vaftiz olmuş ama iman eden kişileri tekrar vaftiz ederler; baptistlerin bakış açısına göre hâlâ vaftizsizdirler.) Reform Teolojisi, imanlı vaftizinin tek vaftiz olduğunu söyleyen ve imanlıların çocuklarının ebeveynlerinin erdemi sayesinde ve böylece doğumdan itibaren Mesih'in bedeninde yerleri olduğunu inkâr eden baptist görüşü reddeder. Görünür kilise içindeki bu farklılıklar, bebek vaftizi etrafında odaklanan her tartışmanın temelini oluşturur.

İmanlıların bebeklerini vaftiz ettirmesi (Yeni Antlaşma'da ne resmedilen ne tarif edilen ne de yasaklanan bir uygulama) Tanrı'nın antlaşmasının Mesih'in gelişiyle birlikte "eski" biçimden "yeni" biçime geçişinin antlaşma topluluğu (yani, şimdiki adıyla kilise) içinde ailenin birliği ilkesini etkilemediği iddiasına dayanmaktadır. Böylece bebekler, önceden Yahudi erkek çocukların sünnet edildiği gibi, antlaşma statüsüne dahil edilmek için değil, ama Tanrı'nın egemen takdiri sayesinde ebeveynlerinin zaten onlara vermiş olduğu antlaşma statüsünü tasdik etmek için vaftiz edilmeliydi.

1. Korintliler 7:14'te Pavlus, eşlerden sadece birinin iman ettiği bir evliliği Tanrı'nın kabul edip etmediği sorusunu böyle bir evlilikten olan çocukların imanlı eş aracılığıyla ilişkisel ve antlaşmasal olarak "kutsal," yani Tanrı'ya adanmış ve Tanrı tarafından kabul edilmiş olduklarının kesinliğini ortaya koyarak yanıtlar. Böylece, anne baba ve çocuk birliği ilkesi Petrus'un Pentikost vaazında ifade ettiği gibi hâlâ sürmektedir.[i] Ama eğer çocuklar anne babalarıyla birlikte antlaşma statüsünü paylaşırlarsa, diğer şeyler eşit olmakla birlikte bu statünün ve antlaşma topluluğunda yer aldıklarının işaretini vermek uygun düşer ve kilisenin bunu esirgemesi uygun olmayacaktır. Bu uygunluk, sünnet antlaşma statüsünün ve topluluğa dahil olmanın işareti iken Tanrı'nın onu açıkça buyurduğu gerçeğiyle gözler önüne serilir.[j]

---

i. Elçilerin İşleri 2:39
j. Yaratılış 17:9–14

Buna karşın baptistler şunları ileri sürerler: ⓐ sünnet esasen Yahudi etnik kimliğinin bir işareti idi, bu yüzden sünnet ile Hristiyan vaftizi arasında paralellik kurmak hatadır; ⓑ Yeni Antlaşma altında, vaftizden önce kişisel iman mutlak zorunluluktur; ve ⓒ Kutsal Yazılar'ın açıkça tanımadığı ve onaylamadığı uygulamaları kilise yaşamına sokulmamalıdır.

Elbette kilisenin tüm yetişkin üyeleri kilisenin huzurunda imanlarını ikrar etmiş olmalıdır ve çocukları vaftiz eden topluluklar kiliseye kabul töreni ya da dengi bir uygulama ile buna zemin hazırlarlar. Çocukların Hristiyan terbiyesi ile yetişmesi hem baptistler hem de çocuk vaftizi taraftarları için benzerdir, bebeklikte ya vaftizle ya da adanma töreni ile (kimilerine göre kuru vaftiz) Tanrı'ya adandıktan sonra Rab için yaşamak üzere yetiştirilecekler ve kiliseye kabul töreni ya da vaftiz (kimilerine göre ıslak kabul töreni) yoluyla açık bir şekilde imanlarını ikrar noktasına yönlendirileceklerdir. Bundan sonra, bir günahtan ötürü disiplin altına girmedikçe Rab'bin Sofrası'na katılım hakkından tümüyle yararlanacaklardır. Süregelen tartışma Hristiyan terbiyesiyle ilgili değil, Tanrı'nın kiliseyi tanımlama yöntemiyle ilgilidir.

- 79 -

RAB'BİN SOFRASI

BU TÖREN MESİH'LE PAYDAŞLIĞIN SERGİLENMESİDİR

Size ilettiğimi ben Rab'den öğrendim.
Ele verildiği gece Rab İsa eline ekmek aldı,
şükredip ekmeği böldü ve şöyle dedi:
"Bu sizin uğrunuza feda edilen bedenimdir.
Beni anmak için böyle yapın." Aynı biçimde
yemekten sonra kâseyi alıp şöyle dedi:
"Bu kâse kanımla gerçekleşen yeni antlaşmadır.
Her içtiğinizde beni anmak için böyle yapın."
Bu ekmeği her yediğinizde ve bu kâseden
her içtiğinizde, Rab'bin gelişine dek
Rab'bin ölümünü ilan etmiş olursunuz.

1. Korintliler 11:23–26

Rab'bin Sofrası, törensel yemek biçiminde bir tapınma etkinliği olup Mesih'in hizmetkârları bu etkinlikte çarmıha gerilmiş Rab'bi anmak ve Mesih'in ölümü aracılığıyla Tanrı'yla kurdukları yeni antlaşma ilişkisini kutlamak için ekmeği ve şarabı paylaşırlar.

> Rab'bimiz İsa, ele verildiği gece kendi bedeninden ve kanından oluşan, Rab'bin Sofrası adı verilen, Kendini kurban olarak sunmasının ve ölümünün kalıcı olarak hatırlanması amacıyla dünyanın sonuna dek Kilisesinde uygulanması; bunun gerçek imanlılara getirdiği tüm yararların mühürlenmesi, onların ruhsal beslenmesi ve O'nda büyümesi, O'na borçlu oldukları tüm sorumluluklara daha kökten sarılmaları; O'nun mistik bedeninin üyeleri olarak O'nunla ve birbirleriyle olan paydaşlıklarının bağı ve andı olması için bu sakramenti verdi.[a]

Yukarıda verilen açıklamanın dayandığı pasajlar Rab'bin Sofrası'yla ilgili dört anlatı ile[b] 1. Korintliler 10:16–21; 11:17–34'dür. İsa'nın kendisini Yaşam Ekmeği olarak tanıttığı ve bedenini yiyip kanını içmeye ihtiyacımızın olduğunu öğrettiği vaaz,[c] Rab'bin Sofrası henüz var olmadan önce verilmiştir ve doğrudan Rab'bin Sofrası hakkında olmak yerine, simgelediği şey (yani, iman aracılığıyla Mesih'le paylaşlık) hakkında olduğunu anlamak daha yerinde olur.

Reform döneminde, Rab'bin Sofrası'nda Mesih'in sofradaki varlığının doğası ve sofranın Mesih'in kefaret sağlayan ölümüyle ilişkisi hakkındaki sorular ateşli tartışmaların merkezindeydi. İlk soruyla ilgili olarak Katolik Kilisesi, 1215'teki Dördüncü Lateran Konseyi'nde tanımlandığı şekliyle ekmek ve şarabın İsa'nın bedenine ve kanına dönüştüğüne (transsübstansiasiyon) inanmıştır (hâlâ da öyledir). *Transsübstansiasiyon* ekmek ve şarabın mucizevi biçimde Mesih'in bedenine ve kanına maddesel olarak dönüşmesi ve öyle görünse de artık ekmek ve şarap olmaktan çıkmasıdır. Luther bunu değiştirerek sonradan "konsübstansiasi-

---

a. Westminster İnanç Açıklaması, 29.1
b. Matta 26:26–29; Markos 14:22–25; Luka 22:17–20; 1. Korintliler 11:23–25
c. Yuhanna 6:35–58

yon" (Luther'in beğenmediği bir terim) adı verilen bir görüş öne sürdü. Buna göre Mesih'in bedeni ve kanı ekmek ve şarap biçiminde mevcut hale gelmekte ve böylece ekmek ve şaraptan daha azı değil, fazlası olmaktadır. Doğu Ortodoks kiliseleri ve bazı Anglikanlar neredeyse aynısını söylerler. Zwingli ise şimdi gökte olan, yüceltilmiş Mesih'in *bedensel*, *fiziksel* ya da *mekansal* sözcüklerine uygun biçimde mevcut olması düşüncesini reddeder. Calvin de ekmek ve şarabın değişmeden kaldığını, ("benim bedenim … benim kanım" ifadelerinin "oluşturmak" değil "temsil etmek" anlamına geldiği konusunda Zwingli ile hemfikirdir) ancak Mesih'in Ruh aracılığıyla tapınanları gökte kendisiyle paydaşlığa çekerek[d] kişisel varlığının sevincini yüce, gerçek, ancak açıklanamaz biçimde bahşettiğini söyler.

İkinci soruyla ilgili olarak ise Reformcuların tümü, sofra aracılığıyla kefaretin tekrarlandığını, yenilendiğini, yeniden sunulduğunu, yeniden temsil edildiğini ya da etkinleştirildiğini iddia eden Roma Katoliklerin efkaristiya ayini öğretisi aksine, Rab'bin Sofrası'nda Mesih'in tamamlanmış ve kabul edilmiş kefaret eylemi için şükrettiğimizi vurgularlar.

Rab'bin Sofrası, bu sakramente katılanlar için üç anlama gelir. İlk olarak, *geçmişte* Mesih'in günahlarımız için öldüğünü anarız. İkinci olarak, *şimdi* iman yoluyla toplu olarak O'ndan beslenir ve imanlı kardeşlerimize karşı davranışlarımızı düzeltiriz.[e] Üçüncü olarak, *gelecekte* Mesih'in ikinci gelişine gözlerimizi diker ve bu düşünceyle cesaret buluruz. Kişinin Rab'bin Sofrası'na katılmadan önce doğru bir tutuma sahip olduğundan emin olmak için kendisini sınaması öğütlenir,[f] ve öğüdün içerdiği bilgelik barizdir.

d. İbraniler 12:22–24
e. 1. Korintliler 11:20–22
f. 1. Korintliler 11:28

- 80 -

DİSİPLİN

KİLİSE HRİSTİYANLIK STANDARTLARINI KORUMALIDIR

Eğer kardeşin sana karşı günaḫ işlerse,
ona git, suçunu kendisine göster.
Her şey yalnız ikinizin arasında kalsın.
Kardeşin seni dinlerse, onu kazanmış olursun.
Ama dinlemezse, yanına bir ya da iki kişi
daḫa al ki, söylenen ḫer şey iki ya da üç tanığın
sözüyle doğrulansın. Onları da dinlemezse,
durumu inanlılar topluluğuna bildir.
Topluluğu da dinlemezse,
onu putperest ya da vergi görevlisi say.

Matta 18:15–17

Hristiyanlıktaki disiplin kavramı, öğrenci yetiştirmenin gerektirdiği besleme, eğitim ve öğretim prosedürlerinin tamamına işaret eden Latince *disciplīna* sözcüğü ile aynı kapsama sahiptir. Reform teolojisi, kilise disiplini olmadan ruhsal sağlık olmadığını ve bunun gerçek kilisenin hayati bir işareti olduğunu belirterek kilise disiplininin önemini vurgularken, ahlâksız kişilere ve sapkınlara karşı yargılama süreci olarak da görmektedir. Sadece öğrenme ve adanma, tapınma ve paydaşlık, doğruluk ve hizmet disiplinlerinin bireylere istikrarlı biçimde ilgi ve sorumlulukla öğretildiği bir yerde[a] doğrulayıcı, düzeltici bir yargılama anlamlı olacaktır. Ne var ki Yeni Antlaşma, bu bağlamda yargılayan düzeltmelerin kiliselerin ve bireylerin olgunlaşmasında önemli bir yere sahip olduğunu açıkça gösterir.[b]

İsa, elçilere bağlama ya da çözme (yani yasaklama ve izin verme, Matta 18:18) ve günahların bağışlandığını açıklama ya da bağışlamadığını deklare etme[c] yetkisi vererek kilise disiplinini başlattı. İlk olarak Petrus'a verilen ve bağlama ya da çözme gücüyle tanımlanan "Göklerin Egemenliği'nin anahtarları"[d] genel olarak öğretiyi kesin olarak ifade etme ve kiliseye disiplin uygulama yetkisi olarak anlaşıldı. Mesih, bu yetkiyi şimdi genel olarak kiliseye ve özel olarak görevlendirdiği önderlere vermektedir.

Westminster İnanç Açıklaması şöyle beyan eder:

> Kilise disiplini, suç işleyen kardeşleri yeniden kazanmak, başkalarının benzer suçları işlemekten caydırmak, bütün bedeni etkisine alabilecek olan o kötü mayayı temizlemek, Mesih'in onurunu ve Müjde'nin kutsal tanıklığını aklamak, Tanrı'nın antlaşmasının ve mühürlerinin kötü kişiler tarafından kirletilerek zedelemesi durumunda Kilise'nin üzerine haklı olarak gelebilecek olan Tanrı'nın öfkesine engel olmak için gereklidir.[e]

---

a. Matta 28:20; Yuhanna 21:15–17; 2. Timoteos 2:14–26; Titus 2; İbraniler 13:17
b. 1. Korintliler 5; 2. Korintliler 2:5–11; 2. Selanikliler 3:6,14–15; Titus 1:10–14; 3:9–11
c. Yuhanna 20:23
d. Matta 16:19
e. Westminster İnanç Açıklaması, 30.3

Kilise kınamaları basitçe öğüt vermekten Rab'bin Sofrası'ndan yoksun bırakmaya ve hatta kişiyi bu dünyanın ilahı Şeytan'a teslim etmek olarak tanımlanan topluluktan uzaklaştırmaya kadar uzanabilir.[f] Aleni günahları (yani, tüm kilisenin görüşüne açık olanlar) kilisenin huzurunda herkesin önünde cezalandırılmalıdır.[g] İsa, kişilere karşı suç işleyenlerin gerekmedikçe kilise tarafından alenen kınanmaması için onlarla özel olarak ilgilenmenin prosedürünü öğretir.[h]

Kilise kınamasının her türlüsünün amacı sırf ceza için ceza vermek değil, imana davet etmek ve böylece yoldan çıkan koyunu geri kazanmaktır. En nihayetinde bir kilise üyesinin topluluktan atıldığı tek günah vardır; tövbesizlik. Kişinin tövbe ettiği açıkça göründüğünde, kilise günahın bağışlandığını ilan etmeli ve suçluyu paydaşlığa geri kabul etmelidir.

f. Matta 18:15–17; 1. Korintliler 5:1–5,11; 1. Timoteos 1:20; Titus 3:10–11
g. 1. Timoteos 5:20; krş. Galatyalılar 2:11–14
h. Matta 18:15–17

- 81 -

MİSYON

MESİH KİLİSEYİ DÜNYAYA GÖNDERİR

İsa yine onlara,
"Size esenlik olsun!" dedi.
"Baba beni gönderdiği gibi,
ben de sizi gönderiyorum."

YUHANNA 20:21

Misyon, "gönderme" anlamına gelen Latince *missiō* sözcüğünden gelmektedir. İsa'nın temsilcilik kapasitesine ulaşan ilk öğrencilerine söylediği "Baba beni gönderdiği gibi, ben de sizi gönderiyorum"[a] cümlesi hâlâ geçerlidir. Evrensel kilise ve dolayısıyla ona mensup her yerel topluluk ve Hristiyan birey belirli, tanımlanmış bir görev için dünyaya gönderildi. Kilisenin Rab'bi İsa, hareket emri vermiştir. Tanrı'nın tüm halkı, bireysel ve toplumsal olarak şimdi dünyada kralın hizmetindedir.

Verilen görev iki yönlüdür. Öncelikle ve temel olarak, dünya genelinde tanık olmak, öğrenci yetiştirmek ve kilise kurmaktır.[b] İsa Mesih her yerde, bedende gelen Tanrı, Rab ve Kurtarıcı olarak ilan edilmelidir; tövbe ve iman aracılığıyla Mesih'e dönerek yaşama kavuşma daveti[c] tüm insanlığa bildirilmelidir. Kilise kurucusu ve müjdeci Pavlus'un (gücü ve şartları elverdiği ölçüde) tüm dünyaya verdiği hizmet[d] bu önde gelen adanmışlığa örnek teşkil eder.

İkinci olarak, tüm Hristiyanlar ve yeryüzündeki her bir kilise topluluğu merhamet ve şefkat eylemleri gerçekleştirmeye, her türlü insani ihtiyaca karşı esirgemeksizin tam bir komşu sevgisi göstermeye çağrılmaktadır.[e] Merhamet, İsa'yı hastaları iyileştirmeye, açları doyurmaya ve bilgisizlere öğretmeye yönelten komşu sevgisinin içsel unsuruydu[f] ve Mesih'-te yeni yaratılışa sahip olanlar da benzer biçimde merhametli olmalıdırlar. Böylece en büyük ikinci buyruğu yerine getirirler ve günahkârları Tanrı'yı ve insanları seven kişiler haline getiren Kurtarıcı'ya yaptıkları tanıklığa güvenilirlik katarlar. Eğer bu mesajı ilan edenler onun gücünü kendi hayatlarında sergilemezse, mesajın güvenilirliği zedelenir. Ancak sergilerlerse, güvenilirliği güçlenir. İsa, O'na tanıklık edenlerin iyi işlerini gören insanların Baba'yı yüceltteceğini söylerken demek istediği buydu.[g] İyi işler, iyi sözleri desteklemek üzere görünür olmalıdır.

İsa, Yahudi olmayan diğer uluslara uzanacak misyonu önceden görmesine rağmen,[h] yeryüzündeki hizmetinin "İsrail'in kayıp koyunlarına" yönelik olduğunu gördü.[i] Diğer uluslara gönderilen elçi Pavlus, müjdeyi yaydığı her yerde önce Yahudilere gitti.[j] Müjde'yi önce Yahu-

---

a. Yuhanna 20:21; krş. 17:18
b. Matta 24:14; 28:19–20; Markos 13:10; Luka 24:47–48
c. Matta 22:1–10; Luka 14:16–24
d. Romalılar 1:14; 15:17–29; 1. Korintliler 9:19–23; Koloseliler 1:28–29
e. Luka 10:25–27; Romalılar 12:20–21
f. Matta 9:36; 15:32; 20:34; Markos 1:41; Luka 7:13
g. Matta 5:16; krş. 1. Petrus 2:11–12
h. Matta 24:14; Yuhanna 10:16; 12:32
i. Matta 15:24
j. Elçilerin İşleri 13:5,14,42–48; 14:1; 16:13; 17:1–4,10; 18:4–7,19; 19:8–10; 28:17–28; Romalılar 1:16; 2:9–10

dilerin işitmesi Tanrı'nın onlar için belirlediği bir haktır[k] ve Yahudilere müjdeleme hareketi misyonunu tamamlamaya çalışan kilise için bir öncelik olmayı sürdürmelidir. Hristiyan Yahudiler, törensel yasalardan özgür olmakla birlikte, etnik kültürlerini ifade eden Yahudi adetlerini sürdürmekte de özgürdürler. Yahudi Hristiyanların "tamamlanmış" Yahudiler olmanın sevincini yaşamaları yerine Yahudi kimliklerini arkada bırakmalarını beklemek Kutsal Kitap temeli olmayan kültürel bir önyargıdan ibarettir.

k. Elçilerin İşleri 3:26; 13:26,46

- 82 -

RUHSAL ARMAĞANLAR

KUTSAL RUH KİLİSEYİ DONATIR

Ama lütuf her birimize Mesih'in armağanı
ölçüsünde bağışlandı. ... Kendisi kimini elçi,
kimini peygamber, kimini müjdeci,
kimini önder ve öğretmen atadı. Öyle ki,
kutsallar hizmet görevini yapmak ve
Mesih'in bedenini geliştirmek üzere donatılsın.

Efesliler 4:7,11–12

Yeni Antlaşma'daki yerel kiliselerde bütün Hristiyanlar resmi olmayan hizmet rolleri üstlenmekle birlikte, bazılarının biçimsel ve resmi kilise görevleri[a] yaptığı resmedilir. Mesih'in bedeninde her üyenin hizmet etmesi bir Yeni Antlaşma amacıdır. Gözetlemekle sorumlu görevlilerin resmi olmadan hizmet eden kardeşleri sınırlaması değil, tersine onlara olanak tanıması gerektiği açıktır.[b] Aynı şekilde hizmet eden bu kardeşler de küstah ya da yıkıcı bir şekilde davranmayarak yaptıkları hizmetin gözetmenler tarafından düzenli ve uygun bir biçimde[c] yönetilmelerine izin vermeleri gerektiği aşikardır. Mesih'in bedeni "her üyesinin düzenli işleyişiyle"[d] imanda ve sevgide olgunluğa doğru büyür ve Tanrı'nın lütfuyla alınan hizmet biçimini yerine getirir.[e]

Armağan (tam anlamıyla "bağış") sözcüğü sadece Efesliler 4:7–8'de ruhsal hizmetle bağlantılı olarak görülür. Pavlus *insanlara armağanlar verdi* ifadesini göğe çıkan Mesih'in elçi, peygamber, müjdeci ve pastör-öğretmen hizmetleri için çağırdığı kilise üyelerini donatması olarak açıklar. Ayrıca, bu işlevlerin sağladığı imkanlar yoluyla, Mesih her Hristiyan'a o ya da bu türden bir hizmet rolü bahşetmektedir. Başka bir yerde[f] Pavlus, Tanrı tarafından verilen bu hizmet güçlerine *kharisma*'lar (Grekçe: *χάρισμα*, Tanrı'nın etkin ve yaratıcı sevgisinin, *kharis*'in (*χάρις*) ya da lütfunun belirli ibareleri olan armağanlar, 1.Korintliler 12:4) ve ayrıca *pneumatikos*'lar (Grekçe: *πνευματικός*, Tanrı'nın *pneuma*'sı (*πνεῦμα*) olan Kutsal Ruh'un gücünü sergileyen belirli ruhsal armağanlar, 1.Korintliler 12:1) adını vermektedir.

Yeni Antlaşma'daki *kharisma* kavramıyla ilgili karanlık ve tartışmalı sorular arasında kesin olan üç şey dikkat çekmektedir. İlk olarak, ruhsal armağanlar bir şekilde Mesih'i ifade eden, kutlayan, sergileyen ve böylece anlatan yeteneklerdir. Doğru kullanıldıkları takdirde armağanların Hristiyanları ve kiliseleri bina ettiği söylenmektedir. Ancak yalnızca Mesih'teki Tanrı bilgisi geliştirir ve bu nedenle her *kharisma* Mesih'i geliştirici bir şekilde gösteren ve paylaşan bir yetenek olmalıdır.

---

a. ihtiyarlar, gözetmenler, kilise görevlileri, Filipililer 1:1
b. Efesliler 4:11–13
c. yani, güçlendirici ve bina edici, 1.Korintliler 14:3–5,12,26,40; İbraniler 13:17
d. Efesliler 4:16
e. Efesliler 4:7,12
f. Romalılar 12:4–8; 1.Korintliler 12—14

İkinci olarak iki tür armağan vardır: Konuşma armağanları ve sevgiyle sunulan pratik yardımseverlik armağanları. Romalılar 12:6–8'de Pavlus'un armağanlar listesi bu kategoriler arasında değişmektedir: birinci, üçüncü ve dördüncü sıradakiler (peygamberlik, öğretmek ve öğüt vermek) konuşmayla ilgili armağanlardır; ikinci, beşinci, altıncı ve yedinci sırada gelenler ise (hizmet etmek, bağışta bulunmak, yönetmek ve merhamet etmek) yardımseverlik armağanlarıdır. Sıralamanın karışık olması bir armağanın bir diğeri karşısında üstün olduğu düşüncesine yer vermemek içindir. Armağanlar etkinlik bakımından ne kadar farklı olsalar da, hepsi eşit saygınlıktadır ve buradaki tek soru kişilerin sahip oldukları armağanları doğru kullanıp kullanmadıklarıdır.[g]

Üçüncü olarak, hiçbir Hristiyan armağansız değildir[h] ve herkes Tanrı'nın hizmet için kendisine verdiği yetenekleri bulmak, geliştirmek ve tam olarak kullanmakla sorumludur.

g. 1. Petrus 4:10–11
h. 1. Korintliler 12:7; Efesliler 4:7

- 83 -

EVLİLİK

EVLİLİK KALICI BİR ANTLAŞMA İLİŞKİSİ OLMALIDIR

İsrail'in Tanrısı RAB,
"Ben boşanmadan nefret ederim" diyor.

Malaki 2:16

✚ Evlilik, bir erkek ve bir kadının bir antlaşmayla kendilerini ömür boyu birbirlerine adadıkları özel bir ilişkidir ve bu ciddi sözün temelinde fiziksel olarak "tek beden" haline gelirler.[a]

"Evlilik, kadının ve kocanın karşılıklı yardımda bulunmaları, insan ırkının yasal yollardan ve Kilise'nin de tanrısal tohumla çoğalması; ve murdarlığın [cinsel serbestliğin ve ahlâksızlığın] engellenmesi için düzenlenmiştir."[b] Tanrı'nın evlilikteki amacı, erkek ve kadının birbirlerini tamamlaması[c] ve yeni insanların yaratılması işinde pay sahibi olmasıdır. Evlilik tüm insanlık içindir, ancak Tanrı'nın isteği kendi halkının sadece imanlı kişilerle evlenmesidir.[d] Eşler, imanda birleşmediği sürece en derin anlamda bir yakınlık kurmak mümkün değildir.

Pavlus, Hristiyan evliliğinin nasıl olması gerektiğini betimlemek için Mesih'in kiliseyle ilişkisini örnek göstermek suretiyle, erkeğin karısının önderi ve koruyucusu olmakla ve kadının da kocasının bu rolünü kabul etmekle sorumlu olduğunu vurgular.[e] Ne var ki, rollerin farklılığı kadının daha düşük bir kişi olduğu sonucunu çıkarmaz: hem erkek hem de kadın, Tanrı'nın suretini taşıyan kişiler olarak eşit saygınlığa ve değere sahiptir ve bu gerçeğin tanınmasıyla köklenen ortak saygı temelinde ilişkideki rollerini yerine getirmelidirler.

Tanrı boşanmaktan nefret eder,[f] yine de boşanmış kadını korumak için bir prosedür sağlamıştır;[g] İsa, insanların "inatçı oldukları için"[h] buna gerek duyulduğunu söyledi. Matta 5:31–32 ve Matta 19:8–9'da İsa'nın verdiği öğreti doğal olarak, evlilikte sadakatsizliğin (zina günahı), evlilik antlaşmasını bozduğu ve boşanmayı caiz hale getirdiği şeklinde anlaşılır (buna karşın barışma tercih edilir); ancak bundan daha düşük bir nedenle karısını boşayan bir adam, yeniden evlenirse zina suçu işler ve yeniden evlenen karısını da zinaya itmiş olur. Burada İsa, basit olarak boşanmanın ve yeniden evlenmenin her durumda Tanrı'nın cinsel ilişkiyle ilgili tasarısını bozduğu ilkesini ifade eder. "Boşanma ne zaman Kutsal Yasa'ya uygundur?" şeklindeki soruyu boşanmanın her zaman kötü olduğunu söyleyerek cevaplandırdı,[i] ama yüreklerin inatçı olmayı sürdüğünü inkâr etmedi; bu yüzden boşanma, kendi

---

a. Yaratılış 2:24; Malaki 2:14; Matta 19:4–6
b. Westminster İnanç Açıklaması, 24.2; Yaratılış 2:18; 1:28; 1.Korintliler 7:2–9
c. Yaratılış 2:23
d. 1.Korintliler 7:39; krş. 2.Korintliler 6:14; Ezra 9—10; Nehemya 13:23–27
e. Efesliler 5:21–33
f. Malaki 2:16
g. Yasa'nın Tekrarı 24:1–4
h. Matta 19:8
i. Matta 19:3–6

içinde her zaman kötü olmakla birlikte, bazen daha az kötü bir neden temelinde uygun olabilir.

Pavlus, iman eden, ama sonra imansız eşi tarafından terk edilen kişinin "özgür" olduğunu söyler.[j] Bunun anlamı belli ki, imanlı kişinin artık bu ilişkiyi bitmiş sayabileceğidir. Bu ayetin yeniden evlenmeyi ruhsal anlamda yasal kılıp kılmadığı tartışmalıdır ve Reform düşüncesi bu konuda uzun zamandır bölünmüş durumdadır.

Westminster İnanç Açıklaması, yukarıda paylaşılan Kutsal Yazılar üzerinde yüzyıllar boyunca tartışan çoğu Reformcu Hristiyan'ın boşanma hakkında hemfikir olduğu noktaları ihtiyatlı bir bilgelikle ifade etmektedir:

> Evlilikten sonra zina işlenmesi durumunda ise masum olan tarafın boşanma yoluna gitmesi ve boşanmadan sonra, sanki boşadığı eşi ölmüş gibi başka bir kişiyle evlenmesi yasaldır.
>
> İnsanın bozulmuşluğu, Tanrı'nın evlilik aracılığıyla birleştirdiklerini geçersiz sebeplerden ayırmayı amaçlasa da, zina ya da bunun gibi kasti terk gibi durumlar dışında, Kilise ya da devlet tarafından hiçbir şekilde çözüm bulunamayacağından, evlilik bağının çözülmesi için yeterli sebep oluşturmaz: Bu durumda halk önünde ve düzenli şekilde işlemler yapılmalıdır: ve durumla ilişkili olan taraflar kendi iradelerine ve bilgeliklerine bırakılmamalıdır.[k]

j. 1. Korintliler 7:15
k. Westminster İnanç Açıklaması, 24.5–6

- 84 -

AİLE

HRİSTİYAN EV HALKI RUHSAL BİR BİRİMDİR

Mesiḥ'e duyduğunuz saygıdan
ötürü birbirinize bağımlı olun.

Efesliler 5:21

Aile (yani, akrabalar, arkadaşlar ve hizmetkârlar dahil ya da hariç olmak üzere anne baba ve çocuklardan oluşan ev halkı) en eski ve temel insan kurumudur. Kutsal Kitap, ailenin ruhsal bir birim ve olgun yetişkin karakter için bir eğitim alanı olarak önemini vurgulamaktadır.

Aile, kocanın karısına ve anne babanın çocuklara önderlik ettiği içsel bir yetki yapısına sahiptir. Önderlik anlayışı despot olmanın aksine, bir tür hizmet biçimindedir ve bu ev içi önderlik rolleri sevgiyle yerine getirilmelidir.[a] Dördüncü buyruk, aile reisinin tüm ailesinin Şabat'ı tutmasını sağlamasını gerektirir; beşinci buyruk ise çocukların anne babalarına saygı göstermesini ve onlara bağımlı olmasını gerektirir.[b] İsa'nın kendisi de bu konuda örnek oldu.[c] Daha sonra, aslında anne babaya olan sorumluluklardan kaçmak için yapılan sözde dindar eylemlere şiddetle karşı çıktı[d] ve ölümünden önce yaptığı son iş annesinin geleceğini emin ellere teslim etmek oldu.[e]

Aile, Tanrı ve tanrısayarlık hakkında öğretmek ve öğrenmek için bir ortam haline gelmelidir. Çocuklar Rab'bin terbiye ve öğüdüyle büyütülmeli[f] ve öğretilenleri yaşamlarının temeli olarak ciddiye almaya teşvik edilmelidir.[g] Yönlendirici ve ıslah edici eğitim anlamına gelen terbiye, çocukları akılsızlıktan kontrollü bir bilgeliğe yönlendirmek için gereklidir.[h] Tanrı'nın ailesi içinde maksatlı, sevecen bir terbiye olduğuna göre,[i] insanların aile yapısında da olmalıdır.

Ailenin ruhsal bir birim olarak işlev görmesi beklenir. Eski Antlaşma'da Fısıh bir aile etkinliğiydi.[j] Yeşu, "Ben ve ev halkım RAB'be kulluk edeceğiz" dediğinde bir örnek oluşturuyordu.[k] Ev halkları Yeni Antlaşma döneminde Hristiyan adanmışlığının birimleri haline geldiler.[l] Bunun için Kilise görevlisi adaylarının uygunluğu ailelerini iyi yönetip yönetmediklerine bakarak değerlendirildi.[m]

Güçlü bir aile hayatı kurmak Tanrı'ya olan hizmetimizde her zaman bir öncelik olmalıdır.

---

a. Efesliler 5:22—6:4; Koloseliler 3:18–21; 1.Petrus 3:1–7
b. Mısır'dan Çıkış 20:8–12; Efesliler 6:1–3
c. Luka 2:51
d. Markos 7:6–13
e. Yuhanna 19:25–27
f. Yaratılış 18:18–19; Yasa'nın Tekrarı 4:9; 6:6–8; 11:18–21; Süleyman'ın Özdeyişleri 22:6; Efesliler 6:4
g. Süleyman'ın Özdeyişleri 1:8; 6:20
h. Süleyman'ın Özdeyişleri 13:24; 19:18; 22:15; 23:13–14; 29:15,17
i. Süleyman'ın Özdeyişleri 3:11–12; İbraniler 12:5–11
j. Mısır'dan Çıkış 12:3
k. Yeşu 24:15
l. Elçilerin İşleri 11:14; 16:15,31–33; 1.Korintliler 1:16
m. 1.Timoteos 3:4–5,12; Titus 1:6

- 85 -

DÜNYA

HRİSTİYANLAR HİZMET ETMEK VE ONU DÖNÜŞTÜRMEK İÇİN TOPLUMDADIRLAR

Mesih'le birlikte ölüp dünyanın temel
ilkelerinden kurtulduğunuza göre,
niçin dünyada yaşayanlar gibi, "Şunu elleme,"
"Bunu tatma," "Şuna dokunma" gibi
kurallara uyuyorsunuz? Bu kuralların hepsi,
kullanıldıkça yok olacak nesnelerle ilgilidir;
insanların buyruklarına, öğretilerine dayanır.

Koloseliler 2:20–22

Yeni Antlaşma'da *dünya*, bazen Eski Antlaşma'daki anlamıyla, yani yeryüzü, Tanrı'nın yarattığı iyi doğal düzen anlamında kullanılır. Ancak, genel olarak şimdi günaha ve ahlâki yozlaşmışlığa düşmüş, tümüyle Tanrı karşıtı ve kötü hale gelmiş insanlığı bir bütün olarak ifade etmek için kullanılmaktadır. Ara sıra bu iki anlam karışır gibi görünür ve böylece dünya hakkındaki beyanlar yoldan sapmış insanların yaratılmış şeyleri kötüye kullanmak suretiyle suça ve utanca maruz kalmasıyla bağlantılı karmaşık bir ayrıntı taşır.

Hristiyanlar, Rableri tarafından[a] Tanrı'nın Mesih'i ve O'nun egemenliği hakkında tanıklık etmeleri[b] ve O'nun ihtiyaçlarına hizmet etmeleri için dünyaya gönderilirler. Ancak bunu yaparken, dünyanın materyalizmine,[c] Tanrı'ya olan ilgisizliğine, ölümden sonra yaşama karşı kayıtsızlığına[d] ve başka her şeyi dışlayarak zevk, para ve mevki peşinde kibirle koşuşturmasına kapılmamalıdırlar.[e] Dünya şimdiki dönemde Şeytan'ın egemenliğindedir[f] ve toplumların dış görünüşü ve zihin yapısı Mesih'in alçakgönüllülüğü yerine Şeytan'ın kibrini yansıtır.

Hristiyanlar, tıpkı Mesih gibi, insanlara etkin biçimde hizmet etmek ve iletişim kurmak için onların kaygılarıyla ve ihtiyaçlarıyla ilgilenmelidirler. Ancak bunu, Tanrı'ya ve asıl evlerine doğru yolculuk ederken bir süreliğine içinden geçip gittikleri bu dünyadan bilinçli biçimde ayrılarak ve sadece Tanrı'yı hoşnut etme düşüncesiyle yapmaları gerekir.[g] Manastır hayatı sürmek üzere inzivaya çekilmek tasvip edilmediği gibi,[h] dünyasallık (yani, bu dünyanın insanlarının maddiyata olan düşkünlüğünü bir şekilde benimseme: Titus 2:12) da tasvip edilmez. İsa, öğrencilerini hedeflerine erişmek için kaynaklarını kullanmakta dünyasal kişilerin aklını örnek almaya teşvik eder, ama onların hedeflerinin dünyasal servetlerle değil, göksel yücelikle ilgili olduğunu belirtir.[i]

---

a. Yuhanna 17:18
b. Matta 24:14; krş. Romalılar 10:18; Koloseliler 1:6,23
c. Matta 6:19–24,32
d. Luka 12:13–21
e. 1. Yuhanna 2:15–17
f. Yuhanna 14:30; 2. Korintliler 4:4; 1. Yuhanna 5:19; krş. Luka 4:5–7
g. Koloseliler 1:9–12; 1. Petrus 2:11
h. Yuhanna 17:15
i. Luka 16:9

O halde Tanrı'nın bu dünyadaki Hristiyanlardan beklediği ilk yükümlülük, Tanrı'nın ahlâki yasalarına uymak, sevgiyi pratik etmek, utanç verici aşırılıklardan uzak durmak ve Tanrı'nın benzeyişine sahip kişiler olarak her türlü sorumsuz tavırlardan kaçınarak çevrelerindeki insanlardan farklı olmalarıdır.[j] Mesih benzerliğini pratik etmenin temeli dünyanın değer sistemlerinden ve hayat tarzlarından tam bir ayrılık gerektirmektedir.[k]

Hristiyanlara verilen görev üç yönlüdür. Kilisenin ana hizmeti müjdeciliktir[l] ve her Hristiyan kesin olarak imansızların Rab'be gelişini amaçlamalıdır. Kişinin değişmiş olan hayatının yarattığı etki burada önemli olacaktır.[m] Ayrıca, komşu sevgisi Hristiyanları sürekli olarak her türlü merhamet eylemine yönlendirmelidir. Ama buna ilaveten Hristiyanlar, Tanrı'nın insanoğluna Yaratılış'ta verdiği "kültürel hizmeti" yerine getirmeye çağrılırlar.[n] İnsan, Tanrı'nın yarattığı dünyayı idare etmek için yaratıldı ve bu kâhyalık hizmeti insanların Mesih'te sahip oldukları çağrının bir parçasıdır. Bu iş sıkı çalışma gerektirir, zira insanın hedefi Tanrı'nın onuru ve başkalarının iyiliğidir. Gerçek Protestan "iş ahlâkı" budur. Temelde tanrısal bir "çağrının" yerine getirildiği dinsel bir disiplindir.

İnsanların günahı karşısında lütufkâr Tanrı'nın, şefkatle ve sabırla yoldan çıkmış dünyasını korumayı ve zenginleştirmeyi sürdürdüğünü bilen Hristiyanlar,[o] her türlü yasal insani etkinlikte yer almalıdırlar. Böyle yaparak Hristiyan değer sistemi ve yaşam vizyonu bakımından toplum içerisinde tuz (besinlere tat veren bir koruyucu) ve ışık (gidilecek yeri gösteren aydınlık) olurlar.[p] Böylece Hristiyanlar çağrılarını yerine getirdikçe, Hristiyanlık toplumu dönüştüren kültürel bir güç haline gelir.

j. Romalılar 12:2; Efesliler 4:17–24; Koloseliler 3:5–11
k. Efesliler 4:25—5:17
l. Matta 28:19–20; Luka 24:46–48
m. 1.Petrus 2:12
n. Yaratılış 1:28–30; Mezmur 8:6–8
o. Elçilerin İşleri 14:16–17
p. Matta 5:13–16

- 86 -

DEVLET

HRİSTİYANLAR SİVİL YÖNETİME SAYGI GÖSTERMELİDİR

Herkes, baştaki yönetime bağlı olsun.
Çünkü Tanrı'dan olmayan yönetim yoktur.
Var olanlar Tanrı tarafından kurulmuştur.
Bu nedenle, yönetime karşı direnen,
Tanrı buyruğuna karşı gelmiş olur.
Karşı gelenler yargılanır.

Romalılar 13:1–2

Sivil yönetimler, toplumların yönetilmesi için Tanrı tarafından kurulmuş sistemlerdir. Aynı şekilde Kilisedeki pastörler, evde anne baba ve okulda öğretmenlerde farklı idari yönetimlerdir. Bu yönetimlerin her birisi, Baba'nın sağında oturup evrene hükmeden Mesih'in yönetimi altında kendi yetki alanına sahiptir ve her alan kendi içinde sınırlandırılmalıdır. Bu yetki yapıları Tanrı'nın "genel lütfunun" (şefkatli sağlayışı) sağladığı kurumlar olup içinde bulunduğumuz bu düşmüş dünyada anarşi, kargaşa düzeni ve düzenli toplumun çöküşü karşısında siper vazifesi görmektedir.

Westminster İnanç Açıklaması, Romalılar 13:1–7 ve 1. Petrus 2:13–17'ye dayanarak sivil yönetim alanını aşağıdaki biçimde ortaya koyar:

> Tüm dünyada en yüce Rab ve Kral olan Tanrı, kendi yüceliği ve halkın iyiliği için insanların üzerinde hükümetler yerleştirmiştir: ve bu nedenle de onları, iyilerin korunması ve teşvik edilmesi, kötülerin ise cezalandırılması için kılıcın gücüyle ile silahlandırmıştır. … Hükümetler, Söz'ün ve sakramentlerin yönetimlerini; ya da göklerin egemenliğinin anahtarlarını kendi yetkilerine alamazlar.[a]

Sivil yönetim tüm toplumun yararı için var olduğundan, Tanrı ona kılıcın gücünü kullanma yetkisi vermiştir.[b] Hristiyanlar, bunu Tanrı'nın düzeninin bir parçası olarak kabul etmelidir.[c] Ancak sivil otoriteler bu gücü herhangi bir din mensuplarına ya da karşıtlarına zulmetmek ya da kötülüğün herhangi bir türünü güçlendirmek amacıyla kullanmamalıdırlar.

Devlet haklı olarak verdiği hizmetler için vergi toplayabilir.[d] Ancak Tanrı'nın gerektirdiği şeyleri yasaklar ya da Tanrı'nın yasakladıklarını zorunlu tutarsa, cezai sonuçlarını göze almak yoluyla (ve böylece devletlerin Tanrı'dan aldıkları yetkiyi tanıyarak) sivil itaatsizlik yapmak kaçınılmaz olur.[e]

Hristiyanlar, asli görevlerini yerine getirmeleri için hükümetleri teşvik etmelidir. Sivil yönetimler için dua etmeli, onlara boyun eğmeli, ancak bununla birlikte onları gözlemlemeli[f]

---

a. Westminster İnanç Açıklaması, 23.1, 23.3
b. yani, adil yasaları uygulamak için yasal güç kullanımı: Romalılar 13:4
c. Romalılar 13:1–2
d. Matta 22:15–21; Romalılar 13:6–7
e. Elçilerin İşleri 4:18–31; 5:17–29
f. 1. Timoteos 2:1–4; 1. Petrus 2:13–14

ve Tanrı'nın onlara zorbalık yapmak için değil, yönetmek, korumak ve düzeni sağlamak için yetki verdiğini hatırlatmalıdırlar. İktidarların sürekli olarak yozlaştığı düşmüş dünyada, yönetim gücünün pek çok parçaya ayrıldığı ve tüm sorumluların halka hesap verdiği demokratik kurumlar genelde zorbalığı engelleme ve adaleti herkes için güvenceye alma bakımından en iyi umudu vaat ederler.

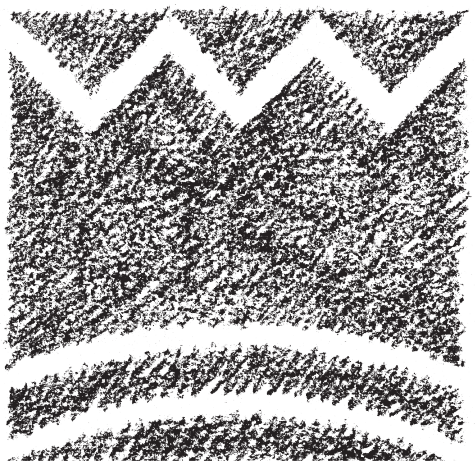

DÖRDÜNCÜ KISIM

Tanrı'nın Kaderin Rabbi Olarak Vahyedilişi

- 87 -

KUTSALLARIN DAYANMASI

TANRI HALKINI GÜVENLİKTE TUTAR

Tanrı önceden belirlediği kişileri çağırdı,
çağırdıklarını akladı ve akladıklarını yüceltti.

Romalılar 8:30

Öncelikle şunu ifade etmek gerekir ki, Tanrı halkının sonsuz güvenliğini beyan ettiğimizde, genelde yapıldığı gibi kişinin korunmasından çok sona dek dayanmasını açıklamış oluyoruz. Kutsalların dayanması, cesaretini yitirmeme ve sürekli baskı altında durabilmesi anlamına gelir. İmanlıların her şeye rağmen imanda ve itaatte dayandığı iddiası gerçektir, ancak bunun nedeni İsa Mesih'in Ruh aracılığıyla onları korumakta kararlı olmasıdır.

Kutsal Yazılar bunu vurgulamaktadır. Yuhanna, İyi Çoban İsa Mesih'in, asla mahvolmasınlar diye koyunlarını koruyacağına dair Babası'na[a] ve doğrudan koyunlarına[b] söz verdiğini söyler. İsa, çarmıhtaki ölümünden önce ettiği başkâhinsel duasında, Baba'nın kendisine vermiş olduğu kişilerin[c] yüceliğe eriştirilmek için korunacağını söyledi ve hala süregelen duasının[d] cevapsız kalması olanaksızdır.

Pavlus, Tanrı'nın seçilmişlerinin kurtuluşu için yaptığı egemen tasarıyı bir bütün ve aklananların yüceltilmesini bu bütünün bir parçası olarak görür.[e] Kutsalların Tanrı'nın her şeye egemen sevgisi sayesinde şimdiki ve gelecekteki güvencelerini kutladığı Romalılar 8:31–39'daki zaferli söylevini bu temel üzerine kurmaktadır. Başka yerlerde Tanrı'nın onların hayatlarında başladığı "iyi işi" bitireceğine güveni olduğunu sevinçle dile getirir.[f]

Reform teolojisi bu vurguyu yansıtmaktadır. Westminster İnanç Açıklaması şöyle bildirmektedir,

> Tanrı'nın sevgili Oğlu'nda kabul ettiği, etkin bir şekilde çağırdığı ve Ruhu'yla kutsallaştırdığı kişiler, ne tümüyle ne de en sonunda lütuf konumundan düşebilirler; fakat kesinlikle bu konumda sona kadar dayanacaklar ve sonsuzluk boyunca kurtulacaklardır.[g]

Hristiyan öğretisinde yeniden doğanların sona dek imanda ve Hristiyan yaşamında dayanarak kurtuldukları açıklanır,[h] ve Tanrı onları dayanmaları için korumaktadır. Bu, iman ettiklerini iddia eden herkesin kurtulacağı anlamına gelmez. Sahte iman açıklamaları yapanlar vardır ve kısa dönemli olan hevesleri kaybolur gider;[i] İsa'ya "Rab, Rab" diyen birçokları o gün tanınmayacaktır.[j] Bu dünyadan geçerken ancak yürekten kutsallığın ve gerçek komşu

---

a. Yuhanna 6:37–40
b. Yuhanna 10:28–29
c. Yuhanna 17:2,6,9,24
d. Romalılar 8:34; İbraniler 7:25
e. Romalılar 8:29–30
f. Filipililer 1:6; krş. 1. Korintliler 1:8–9; 1. Selanikliler 5:23–24; 2. Selanikliler 3:3; 2. Timoteos 1:12; 4:18
g. Westminster İnanç Açıklaması, 17.1
h. İbraniler 3:6; 6:11; 10:35–39
i. Matta 13:20–22
j. Matta 7:21–23

sevgisinin ardından giderek yeniden doğmuş olduklarını kanıtlayanlar, Mesih'te güvende olduklarına inanma hakkına sahiptir. Sadece dışsal Hristiyan şekilciliğinde değil, imanda ve tövbede dayanmak, yüceliğe giden yoldur. Kutsalların dayanması öğretisine inanmanın, kişiyi umursamaz ve gururlu bir yaşama sürükleyeceğini söylemek bütünüyle yanlış bir anlayıştır.

Bazen yeniden doğanlar yoldan saparak büyük bir günaha düşerler. Ama bunu yaptıklarında karakterleri dışına çıkar, kendi yeni doğalarına aykırı davranır ve kendilerini derin bir sefalete sürüklerler. Bununla birlikte en sonunda Rab'bi arar ve doğruluğa geri dönerler. Geçmişe dönüp baktıklarında ise, yoldan sapmış olmaları onlara tam bir delilik gibi görünür. Yeniden doğmuş imanlılar karakterlerine uygun hareket ettiklerinde, kendilerini kurtaran Tanrı'yı hoşnut etmek için alçakgönüllü, minnet dolu bir arzu sergilerler; ve Tanrı'nın kendilerini sonsuza dek güvende tutacağı bilgisi bu arzularını daha da güçlendirir.

- 88 -

BAĞIŞLANMAYAN GÜNAH

SADECE TÖVBESİZLİK BAĞIŞLANAMAZ

Size doğrusunu söyleyeyim, insanların işlediği
her günah, ettiği her küfür bağışlanacak,
ama Kutsal Ruh'a küfreden asla bağışlanmayacak.
Bunu yapan, asla silinmeyecek bir günah işlemiş olur.

Markos 3:28–29

İsa'nın Kutsal Ruh'a küfretmenin ne bu dünyada ne de öteki dünyada bağışlanmadığını belirtmesi ve Ferisileri uyarmasının nedeni,[a] cinleri Şeytan'la (Baalzevul) anlaşarak kovduğunu söylemeleriydi. Yaptığı uyarı Ferisilerin ruhsal durumuyla ilgili görüşünü ortaya koydu.

Diğer taraftan Mesih, cehaletleri yüzünden kendisine küfredenlerin günahlarının bağışlanması için daha sonra dua etmiştir: "Baba, onları bağışla. Çünkü ne yaptıklarını bilmiyorlar."[b] Ancak Mesih, Ferisileri böyle görmemiştir.

İnsanların İsa'nın iddia ettiği gibi kutsal Kurtarıcı olduğunu bilme noktasında aydınlanması, ancak bunu kabul etmenin gerektireceği bütün davranış değişiklikleri yüzünden açıkça ikrar etmeye istekli olmaması mümkündür. İnsanların, İsa'ya lâyık olduğu bağlılığı göstermedikleri için ne kadar saçma olursa olsun bahaneler üreterek ahlâki sahtekârlıkları hakkında iyi hissetmeye çalışmaları çok karşılaşılan bir durumdur. İsa belli ki, kendisine Şeytan'ın uşağı diyen Ferisilerin tam olarak bunu yaptıklarını biliyordu. Onlar cahil değildi; hoş karşılamadıkları gerçek bilgiyi boğuyor, iknayı bastırıyorlardı; tereddütsüz biçimde ışığa gözlerini kapıyor ve ona karanlık diyerek vicdanlarını nasırlaştırıyorlardı. İsa'nın açığa çıkardığı Ferisilerin bu delice söylemleri[c] aslında hissettikleri ikna baskısının bir işaretiydi; mantık dışı düşünme her zaman için iknaya direnişi gösteren bir işarettir.

Kutsal Ruh'un işi aracılığıyla gerçekleşen cinlerin kovulması olayını[d] şeytani güçlere bağlayan Ferisiler, Kutsal Ruh'a küfretmiş (saygısızca konuşmuş) oldular. Böyle bir günah, İsa'nın sergilediği güçlü işlerin –ki esasen bu işler O'nun kimliğine tanıklık ediyordu–[e] ahlâki yüceliğinin yok edilmesi suretiyle iyiye kötü diyerek vicdanın nasırlaşmasıyla bağışlanmaz hale gelir. Yüreğin İsa'ya karşı bu derece nasırlaşması, edilen küfür nedeniyle herhangi bir aşamada pişmanlık yaşamanın önüne geçecektir. Pişmanlığın olmaması tövbeyi olanaksız kılar ve tövbenin olmaması bağışlanmayı olanaksızlaştıracaktır.

O halde bağışlanmayan günahın formülü, Tanrı'nın Mesih'teki gücünün inkârını ve O'nun sözlerinin reddini haklı çıkarmak üzere dürüst olmayan düşünceler yoluyla vicdanı katılaştırmaktır. Bunun bir başka ifadesi olarak İbraniler 6:4–8'te tarif edilen Mesih'ten sapan Hristiyanlar verilebilir. Bağışlanmayan günah işlemiş olabileceklerinden korkan Hristi-

---

a. Matta 12:32; Markos 3:29–30
b. Luka 23:34
c. Matta 12:25–28
d. Matta 12:28
e. Matta 11:2–6; Yuhanna 10:38; 14:11

yanlar, duydukları bu kaygıyla bu günahı işlemediklerini belli ederler. Bu günahı işleyenler pişmanlık göstermezler ve umursamazlar; esasen genel olarak ne yaptıklarının ve kendilerini nasıl bir kadere mâhkum ettiklerinin farkında olmazlar. İsa, Ferisilerin bu günaha yaklaşmakta olduklarını gördü ve onları tümüyle bu yola sapmaktan alıkoyma umuduyla konuştu.

- 89 -

ÖLÜMLÜLÜK

HRİSTİYANLARIN ÖLÜMDEN KORKMASI GEREKMEZ

Çünkü benim için,
yaşamak Mesiḥ'tir, ölmek kazançtır.
Hayatta kalırsam yararlı işler yapacağım.
Ama ḥangisini seçeceğimi bilemiyorum.
İki seçenek arasında kaldım.
Dünyadan ayrılıp Mesiḥ'le birlikte
olmayı arzuluyorum; bu çok daḥa iyi.
Ama ḥayatta kalmam sizin için daḥa gereklidir.

Filipililer 1:21–24

Eğer günaha düşüş olmasaydı, insanların bu dünyayı nasıl terk edeceğini bilmiyor olacaktık; bu durum bazıları için insanın dünyayı terk etmek zorunda kalacağı konusuna bile şüpheyle yaklaşmasına neden oldu. Ama mevcut durumda, hem günahın meyvesi hem de Tanrı'nın yargısı olarak[a] beden ve ruhun, bedensel ölüm yoluyla ayrılması hayatta kesin olan şeylerden biridir. Ruhun (kişi) bedenden ayrılışı, en başta insana fiziksel ölümü getiren[b] ve bu dünyayı Mesihsiz terk edenler için daha da derinleşecek olan Tanrı'dan ruhsal olarak ayrılmışlığın işareti ve simgesidir. Bu nedenle, ölüm doğal olarak bir düşman[c] ve korku[d] olarak görülür.

Hristiyanlar için fiziksel ölüm korkusu ortadan kalkmış olmasına rağmen ölümün tatsızlığı sürmektedir. Dirilmiş Kurtarıcı İsa'nın kendisi bizzat herhangi bir Hristiyan'ın yüzleşebileceğinden çok daha travmatik bir ölümden geçmiştir ve şimdi, bu dünyadan öteki dünyaya, onlar için hazırladığı yere doğru yol alan hizmetkârlarını desteklemek için yaşamaktadır.[e] Hristiyanlar yaklaşan ölümlerini İsa'nın sadakatle tuttuğu takvimindeki randevu zamanı olarak görmelidirler. Pavlus, "Benim için, yaşamak Mesih'tir, ölmek kazançtır. … Dünyadan ayrılıp Mesih'le birlikte olmayı arzuluyorum; bu çok daha iyi" diyebildi,[f] zira "bedenden uzakta" olmak "Rab'bin yanında" olmak demektir.[g]

Ölüm geldiğinde imanlıların ruhları (yani, varlığını sürdüren imanlıların kendileri) kutsallıkta yetkinleştirilir ve cennetin tapınma yaşamına girerler.[h] Diğer bir deyişle, yücelti-

a. Yaratılış 2:17; 3:19,22; Romalılar 5:12; 8:10; 1. Korintliler 15:21
b. Yaratılış 2:17; 5:5
c. 1. Korintliler 15:26
d. İbraniler 2:15
e. Yuhanna 14:2–3
f. Filipililer 1:21,23
g. 2. Korintliler 5:8
h. İbraniler 12:22–24

lirler. Buna inanmayan bazı kesimler ise, ölümden sonra esasen Tanrı'yı görmeye hazırlık amacıyla kademeli olarak yüreği saflaştıran ve karakteri iyileştiren bir kutsallaşma süreci ya da arınma disiplini olduğunu düşünürler. Ancak bu inanç ne Kutsal Kitap'a ne de akla uygundur, zira eğer Mesih'in gelişinde yeryüzünde hayatta olan kutsallar bedensel olarak değiştirilme anında ahlâki ve ruhsal olarak kusursuzlaştırılacaklarsa,[i] ölüm anında ölümlü beden geride bırakıldığında her imanlı için aynı şeyin geçerli olduğunu varsaymak gayet normaldir. Diğerleri ise ölüm ve diriliş arasında bilinçsiz bir uyku süreci (ruh uykusu) olduğunu öne sürerler, ama Kutsal Yazılar bilinçli ilişkiden, bağlılıktan ve zevklerden söz eder.[j]

Ölüm kaderimiz için belirleyicidir. Ölümden sonra kaybolmuşlar için kurtuluş olasılığı yoktur[k] – o andan sonra gerek imanlılar gerekse tanrısızlar bu hayatta ektiklerini biçerler.[l]

Ölüm iman edenler için kazançtır,[m] çünkü ölümden sonra Mesih'in yanında olurlar. Ama bedensizleşmek kazanç değildir; insanlar bedenlerini kendilerini ifade etmek ve deneyim kazanmak için kullanırlar. Bedensiz kalmak, sınırlanmak ve tam manasıyla yoksullaşmak demektir. Bu yüzden Pavlus, "soyunmak" değil,[n] diriliş bedenini "giyinmek" (yani yeni bedene kavuşmak) ister. Göksel yaşam sürmek üzere dirilmek Hristiyanların gerçek umudur. Ölüm ve diriliş arasındaki "ara" ya da "geçici" durum bu dünyadaki hayattan daha iyi olduğu gibi, diriliş yaşamı daha da iyi olacaktır. Aslında en iyisi olacaktır ve Tanrı'nın tüm çocukları için hazır tuttuğu zenginlik işte budur.[o] Haleluya!

i. 1. Korintliler 15:51–54
j. Luka 16:22; 23:43; Filipililer 1:23; 2. Korintliler 5:8; Vahiy 6:9–11; 14:13
k. Luka 16:26
l. Galatyalılar 6:7–8
m. Filipililer 1:21
n. yani, bedensizleşmek, 2. Korintliler 5:1–4
o. 2. Korintliler 5:4–5; Filipililer 3:20–21

- 90 -

İKİNCİ GELİŞ

İSA MESİH YÜCELİK İÇİNDE DÜNYAYA DÖNECEKTİR

Kardeşler, bu olayların zamanı ve tarihi
konusunda size yazmaya gerek yoktur.
Çünkü siz de çok iyi bilirsiniz ki,
Rab'bin günü gece hırsız nasıl gelirse
öyle gelecektir. İnsanlar, "Her şey esenlik
ve güvenlik içinde" dedikleri bir anda,
gebe kadının birden sancılanması gibi,
ansızın yıkıma uğrayacak ve asla kaçamayacaklar.
Ama kardeşler, siz karanlıkta değilsiniz ki,
o gün sizi hırsız gibi yakalasın.

1. Selanikliler 5:1–4

Yeni Antlaşma'da tekrar ve tekrar İsa Mesih'in bir gün geri geleceği ilan edilir. Bu, O'nun "kraliyet ziyareti," "görünüşü" ve "gelişi" (Grekçe: *παρουσία*, *parousia*) olacaktır. Mesih bu dünyaya yücelik içinde dönecektir. Kurtarıcı'nın ikinci gelişi kişisel ve bedensel,[a] gözle görülür ve zaferli[b] olacaktır. İsa tarihi sona erdirmek, ölüleri diriltmek, dünyayı yargılamak,[c] Tanrı'nın çocuklarını mutlak yüceliklerine kavuşturmak[d] ve yeniden inşa edilecek kainatın kapısını açmak[e] için gelmektedir. Bu durumu yerine getirmesi O'nun aracı egemenliğinin son aşaması ve mutlak zaferi olacaktır. Bunlar yerine geldikten sonra, Şeytan'ın engel olma çabalarına karşı egemenliğin asıl amacı olan kurtuluşun sağlanması tamamlanacaktır. Pavlus, Mesih'in bundan sonra "egemenliği Baba Tanrı'ya teslim edeceğini" ve "Tanrı'ya bağımlı olacağını"[f] söylerken, Mesih'in sonraki yüceliğinde bir azalma olacağını ima etmez, ancak dirilmiş Oğul'un tahta çıkışı sayesinde seçilmişleri cennete götürme planının tamamlandığını belirtir. Aklanmış ve yüceltilmiş olan seçilmişler, Tanrı'nın tarih içerisinde kurtuluşu sağlama ve uygulama planının kitabını açabilen ve planı gerçekleştiren Kuzu'ya sonsuzluklar boyunca tapınacaklardır.[g] Yeni Yeruşalim'de Tanrı ve Kuzu taht üzerinde oturur ve sonsuza dek birlikte yönetirler.[h] Ama bu yönetim, Tanrı ve imanlılar arasında aracılık egemenliğinin devamı olmaktan çok, bunun ardından gelen hizmetkâr-Rab ilişkisidir.

Pavlus, 1. Selanikliler 4:16–17'de Mesih'in bir emir çağrısıyla, başmeleğin seslenmesiyle, Tanrı'nın borazanıyla gökten ineceğini öğretmektedir. Mesih'te yaşama gözlerini kapatanlar halihazırda dirilmiş olarak, O'nunla birlikte olacaklar ve yeryüzündeki bütün Hristiyanlar

a. Matta 24:44; Elçilerin İşleri 1:11; Koloseliler 3:4; 2. Timoteos 4:8; İbraniler 9:28
b. Markos 8:38; 2. Selanikliler 1:10; Vahiy 1:7
c. Yuhanna 5:28–29
d. Romalılar 8:17–18; Koloseliler 3:4
e. Romalılar 8:19–21; 2. Petrus 3:10–13
f. 1. Korintliler 15:24–28
g. Vahiy 5
h. Vahiy 22:1,3

"göğe alınacak" (yani, Rab'bi havada karşılamak üzere bulutlar içinde alınıp götürülecekler), böylece Mesih zaferle yeryüzüne dönerken derhal O'na eşlik edecekler. Göğe alınan Hristiyanların Mesih'in ikinci bir "ikinci gelişi" için üçüncü kez görünmesine kadar bir süreliğine bu dünyadan çıkacakları düşüncesi yaygın olarak kabul edilmiştir, ancak Kutsal Yazılar tarafından desteklenmez.

Pavlus'un verdiği ayrıntılardan bazılarının simgesel öneme sahip olmasına rağmen,[i] birebir anlamlarıyla konuşuyor gibi görünmektedir ve tarif ettiği olaylar hayal gücümüzü aşsa da, Mesih'in gelişi hakkındaki bu sözleri olduğu gibi almalıyız.

Yeni Antlaşma'da Mesih'in iki gelişi arasında gerçekleşecek çokça olay belirtilir, ama Yeruşalim'in İS 70 yılındaki düşüşü hariç,[j] yapılan öngörüler teşhis edilebilir tekil olaylar yerine süreçlere işaret eder ve İsa'nın yeniden görünmesi için yaklaşık bir tarih bile ortaya koymaz. Diğer uluslara Müjde duyurulacak ve iman çağrısı yapılacak;[k] Yahudiler egemenliğe geri getirilecekler;[l] sahte peygamberler ve sahte Mesih'ler ya da Mesih karşıtları çıkacak.[m] İmandan dönüş olacak ve Rab'be sadık olanlar sıkıntıdan geçecekler.[n] Pavlus'un Selaniklilere verdiği sözlü öğretide açıkladığı kimliği belirsiz "yasa tanımaz adam"[o] zamanı gelince ortaya çıkacaktır.[p] Eğer Vahiy 20:1–10'da sözü edilen bin yıllık dönem aslında Mesih'in ilk ve ikinci gelişi arasındaki dünya tarihiyse, dünyanın Hristiyan karşıtı güçleriyle Tanrı halkı arasında son bir güç mücadelesi olacaktır.[q] Ancak, bu veriden hiçbir tarih çıkarılamaz; İsa'nın ne zaman döneceği tam bir bilinmezdir.

Mesih'in dönüşü, gerçekleştiğinde hem hayatta olanlar için hem de gerçekleşmeden önce ölmüş olanlar için aynı anlama gelecektir: bu dünyadaki hayatın sonu ve "iyi tanınan biriyle bilinmeyen bir ortamda" hayatın başlangıcı olacaktır.[r] Mesih, hazırlıksız yakalanan herkes için *parousia*'nın trajik bir felaket olacağını öğretir.[s] Bunun yerine, Mesih'in gelmekte olduğu gerçeği sürekli aklımızda olmalı, şimdiki Hristiyan hizmetimizde bizi teşvik etmeli[t] ve Mesih'le buluşmaya her an hazırlıklı olarak ayık ve uyanık yaşamayı bize öğretmelidir.[u]

---

i. borazan Tanrı'nın etkinliğine dikkat çeker, Mısır'dan Çıkış 19:16,19; Yeşaya 27:13; Matta 24:31; 1. Korintliler 15:52; bulutlar Tanrı'nın etkin varlığını belirtir, Mısır'dan Çıkış 19:9,16; Daniel 7:13; Matta 24:30; Vahiy 1:7
j. Luka 21:20,24
k. Matta 24:14
l. Romalılar 11:25–29, bu pasajda tüm halkın Rab'be dönüşü bekleniyor olabilir de olmayabilir de
m. Matta 24:5,24; 1. Yuhanna 2:18,22; 4:3
n. 2. Selanikliler 2:3; 1. Timoteos 4:1; 2. Timoteos 3:1–5; Vahiy 7:13–14; krş. 3:10
o. 2. Selanikliler 2:5
p. 2. Selanikliler 2:3–12
q. ayet 7–9
r. krş. Yuhanna 14:2–3
s. Matta 24:36–51
t. 1. Korintliler 15:58
u. Matta 25:1–13

- 91 -

ÖLÜLERİN DİRİLİŞİ

MESİH'TE ÖLMÜŞ OLANLAR YÜCELİK İÇİNDE DİRİLECEKTİR

Ama biri çıkıp, "Ölüler nasıl dirilecek? Nasıl bir bedenle
gelecekler?" diye sorabilir. Ne akılsızca bir soru!
Ektiğin tohum ölmedikçe yaşama kavuşmaz ki! Ekerken,
oluşacak bitkinin kendisini değil, yalnızca tohumunu
–buğday ya da başka bir bitkinin tohumunu ekersin...
Ölülerin dirilişi de böyledir.
Beden çürümeye mahkûm olarak gömülür,
çürümez olarak diriltilir.
Düşkün olarak gömülür, görkemli olarak diriltilir.
Zayıf olarak gömülür, güçlü olarak diriltilir.
Doğal beden olarak gömülür, ruhsal beden olarak diriltilir.

1. Korintliler 15:35–37,42–44

İsa ölümden dirilenlerin ilkiydi[a] ve bu dünyaya geri döndüğü zaman hizmetkârlarını da kendisininki gibi diri bir yaşama kavuşturacaktır.[b] Esasında O, tüm insan ırkını diriltecektir; iman aracılığıyla O'na ait olmayanlar yargılanmak üzere dirilecektir.[c] O'nun gelişinde hayatta olan Hristiyanlar, o anda muhteşem bir dönüşüm geçirirken,[d] ölmüş olan Hristiyanlar ise görkemli bir bedene kavuşacaklardır.[e]

Ölümlü ve ölümsüz beden arasında, İsa'nın durumunda olduğu gibi, bir devamlılık olacaktır, zira İsa öldüğünde diriliş bedeni ölen bedeniyle aynıydı. Pavlus diriliş bedeni ile ölümlü beden arasındaki ilişkiyi tohum ve tohumdan çıkan bitki arasındaki ilişkiye benzetir;[f] burada başlangıç noktası ile ortaya çıkan ürün arasında büyük farklılıklar bulunan bir tür devamlılık olduğunu anlamalıyız. Ayrıca Pavlus, her durumda bir nitelik farkı olacağını söyler. Şimdiki bedenlerimiz, Adem'inkine benzer olarak doğal ve dünyasaldır, her türlü zayıflığa ve çürümeye açıktır ve en nihayetinde ölecektir. Ama dirilmiş bedenlerimiz, Mesih'inkine benzer olarak ruhsal (Kutsal Ruh tarafından yaratılan, doldurulan ve desteklenen) olacak ve ebedi, çürümez, ölümsüz, göksel olana aittir.[g]

Ne var ki, dirilişin getirdiği değişime rağmen dirilmiş Mesih'in öğrencileri tarafından tanınması, beden almış Musa ve İlyas'ın o gün dağda tanınır olması[h] ve İsa'nın dirilişinden sonra dirilen Yahudi kutsalların tanınması;[i] dirilecek Hristiyanların da birbirini tanıyacağını

---

a. Elçilerin İşleri 26:23
b. 1. Korintliler 15:20–23; Filipililer 3:20–21
c. Yuhanna 5:29
d. 1. Korintliler 15:50–54
e. 2. Korintliler 5:1–5
f. 1. Korintliler 15:35–44
g. 1. Korintliler 15:45–54
h. Matta 17:3–4
i. Matta 27:52–53

bize göstermektedir. Bunun içindir ki sevdiğimiz ve ölüm yüzünden yitirdiğimiz imanlılarla bu dünyanın ötesinde yeniden sevinçle bir araya gelmeyi bekliyoruz. Mesih'te ölmüş olanları sonsuza dek kaybettiklerinden korkan hayattaki imanlılara yazılmış 1. Selanikliler 4:13–18 ayetlerinde ima edilen şey budur; Pavlus, Mesih'in gelişi bağlamında okuyucularının Hristiyan sevdiklerini kesinlikle tekrar görecekleri konusunda temin eder.

Tanrı'nın yenilenmiş karakterlerimizi değiştirmek için kullandığı model nasıl ki İsa'nın candan sevgisi ve alçakgönüllülüğü ise, yeryüzünde bu nitelikleri kusursuzca ifade ettiği bedeninin şimdiki yüceltilmiş hali de bizim bedenlerimizin alacağı biçim için bir modeldir.[j] Hristiyanların şimdiki bedenleri, yenilenmiş yüreklerin arzularını ve amaçlarını ifade etmek için her halükârda zayıf araçlardır ve çekingenlik, asabiyet, şehvet, depresyon, ilişkilerde soğukluk vs. gibi kutsalların mücadele ettikleri zayıflıkların pek çoğu fiziksel yapımızla ve davranış kalıplarımızla yakından bağlantılıdır. Genel dirilişte sahip olacağımız bedenler, yenilenen yetkin karakterlerimize kusursuz biçimde uyacak ve kutsallığımızı ifade etmemiz için sonsuzluklar boyunca mükemmel araçlar olacaktır.

Yüceltilme,[k] Tanrı'nın ahlâki ve ruhsal yapımızı Mesih'e benzer olarak kusursuz ve kalıcı biçimde dönüştürmek üzere yenilediği zaman başladığı işi tamamlamasına Kutsal Yazılar'da verilen addır. Yüceltilme, Tanrı'nın bizleri en nihayetinde ölümsüz bedenlerde günahsız yaratıklara dönüştüren gücünün bir işidir. Yüceltilmiş son durumumuz kavramsal olarak şunları içerir ⓐ anlama güçlerimizin sınırsız olarak genişlemesi yoluyla kusursuz bir lütuf bilgisi;[l] ⓑ Baba ve Oğul'u görme ve onlarla birlikte olmanın kusursuz sevinci; ⓒ sevgi ve itaat için kusursuzca özgür olmuş doğanın ve yüreğin kusursuz birleşimden ileri gelen Tanrı'ya kusursuz tapınma ve hizmet; ⓓ günahlı, kötü, zayıflatan ve cesaretsiz kılan her şeyden kusursuz bir kurtuluş; ⓔ farkında olduğumuz bütün tutkuların kusursuzca gerçekleşmesi (cinsel arzular değil,[m] acıkma ve susama değil,[n] uyku isteği de değil;[o] ancak Tanrı ile daha çok paydaşlık arzuları); ⓕ bu dünya yaşamında iyi ve değerli olan, ancak kapasitenin yetersizliğinden ötürü eksik kalan ne varsa kusursuzca tamamlanması; ve ⓖ bütün bu mükemmel şeyleri deneyim etmekte sonu gelmez bir kişisel büyüme.

Pavlus, Tanrı'nın seçilmişlerini kurtarma eylemi hakkındaki analizini Romalılar 8:30'daki çarpıcı bir geçmiş zaman kipi ile sonlandırır: "Tanrı … akladıklarını yüceltti." Yüceltilme hem Pavlus'un günlerinde hem de günümüzde İsa'nın kendisi hariç diğer herkes için gelecekteki bir olaydır, ancak Pavlus'un düşüncesi açıktır ki, yüceltilmemiz burada ve şimdi Tanrı'nın egemen tasarısında sabit bir nokta ise, halihazırda olmuş kadar geçerlidir. Geçmiş zaman kullanımının amacı, yüceltilmemizin kesin olarak gerçekleşeceğinden emin olmamız içindir. Hristiyan umudunun kesinliği ve teminatı böyledir.

---

j. Filipililer 3:21
k. Tanrı'nın hayatlarımızdaki bir görünümü olduğu için böyle adlandırılır, 2. Korintliler 3:18
l. 1. Korintliler 13:12
m. Matta 22:30
n. Vahiy 7:16
o. Vahiy 22:5

- 92 -

YARGI KÜRSÜSÜ

TANRI TÜM İNSANLIĞI YARGILAYACAKTIR

Sonra solundakilere şöyle diyecek:
"Ey lanetliler, çekilin önümden!
İblis'le melekleri için hazırlanmış
sönmez ateşe gidin!"

MATTA 25:41

Son yargının kesinliği, Yeni Antlaşma'nın lütuf ile kurtuluş mesajının içine oturduğu çerçeveyi oluşturur. Pavlus, yargının kesin olduğu gerçeğini Atinalı düşünürlere vurgulayarak[a] ve Müjde'yi en kapsamlı biçimde yorumladığı Yeni Antlaşma mektubu Romalılar'da ayrıntılı olarak açıklayarak[b] özellikle belirtir. Pavlus, "Tanrı'nın adil yargısının açıklanacağı gazap gününden" ve "gelecek gazaptan" bizi İsa Mesih'in kurtardığını açıklar.[c] Kutsal Yazılar boyunca, sıkça sözü edilen Tanrı'nın *öfkesi*, *hiddeti* ve *kızgınlığı* yargıyla ilgili kavramlardır; bu ifadeler her zaman Kutsal Yaratıcı'nın günahı etkin biçimde yargılamasına işaret eder, *gazabı*'nın bu dünyada yaptığı gibi. İsa Mesih'in aracı egemenliğinin Babası adına yargıçlık ederek tamamlanması ile tüm insanlığın yargılanacağı mesajı Yeni Antlaşma boyunca görülen bir temadır.[d] Mesih geri geldiğinde ve tarihin akışı sona erdiğinde, çağlar boyunca yaşayan tüm insanlar yargılanmak üzere dirilecekler ve Mesih'in yargı kürsüsü önünde duracaklar. Bu olayı hayal etmek hiç şüphesiz olanaksızdır, ancak insanın hayal gücü egemen Tanrı'nın yapabileceği ve yapacağı şeyler hakkında bir ölçü olamaz.

Yargı günü herkes kendi adına Tanrı'ya hesap verecektir ve Tanrı, Mesih aracılığıyla "herkese, yaptıklarının karşılığını verecektir."[e] Mesih'in kulları olarak doğruluğu sevmeyi ve kutsal cennetin yüceliğini arzulamayı öğrenen yenilenmiş imanlılar tanınacaklar ve Mesih'in onlar adına sunduğu kefaret ve erdemler sayesinde aradıkları ödüllere kavuşacaklar. Geriye kalanlar ise seçtikleri tanrısız yaşam biçimine uygun bir kadere tutsak olacaklar ve bu kader kendi suçları yüzünden başlarına gelecek.[f] Tanrı'nın isteğini ne kadar bildikleri, suçlarının yargılanması için ölçü olacaktır.[g]

Yargı, Tanrı'nın kusursuz adaletini ortaya koyacak ve en nihayetinde haklı çıkaracaktır. Tanrı'nın "bütün ulusların kendi yollarından gitmelerine izin verdiği"[h] bu günahkâr dünyada kötülüğün yayılması ve Tanrı'nın adaletinden ya da adaletin egemen olacağından kuşku duyulması şaşırtıcı değildir. Ancak Tanrı'nın adil yargısı O'nun yüceliğidir ve Son Yargı, Tanrı'nın doğruluğu umursamaktan vazgeçtiğine dair kuşkuları ortadan kaldıracaktır.[i]

---

a. Elçilerin İşleri 17:30–31
b. Romalılar 2:5–16
c. 1. Selanikliler 1:10; Romalılar 2:5; krş. Romalılar 5:9; Efesliler 5:6; Koloseliler 3:6; Yuhanna 3:36; Vahiy 6:17; 19:15
d. Matta 13:40–43; 25:41–46; Yuhanna 5:22–30; Elçilerin İşleri 10:42; 2. Korintliler 5:10; 2. Timoteos 4:1; İbraniler 9:27; 10:25–31; 12:23; 2. Petrus 3:7; Yahuda 6–7; Vahiy 20:11–15
e. Romalılar 2:6; krş. Mezmur 62:12; Matta 16:27; 2. Korintliler 5:10; Vahiy 22:12
f. Romalılar 2:6–11
g. Matta 11:20–24; Luka 11:42–48; Romalılar 2:12
h. Elçilerin İşleri 14:16
i. Mezmur 50:16–21; Vahiy 6:10; 16:5–7; 19:1–5

Mesih'e ait olduğunu iddia edenlerin durumuna baktığımızda, bu kişilerin sözleri ve eylemleri gözden geçirilecek[j] ve iddialarının dürüst ve yenilenmiş bir yüreğin ürünü mü[k] yoksa sadece ikiyüzlü dincilikten ileri gelen papağan çığlığı mı[l] olduğunu gösteren kanıtlar ortaya çıkarılacaktır. Herkesle ilgili her şey Yargı Günü'nde açığa çıkacaktır,[m] ve herkes gerçekte olduğu şey neyse ona göre Tanrı'dan karşılığını alacaktır. İmanlı olduklarını iddia etmelerine rağmen yeni bir yaşam sürmekten uzak, günahtan uzak durmayan ve Tanrı'yla başkalarına sevgi dolu hizmet işleriyle kendisini belli etmeyen kişiler yeni yaşama sahip olmadan kaybolacaktır.[n]

Düşmüş melekler (cinler) son günde yargılanacaklar[o] ve Kutsal Yazılar'da rolleri tam olarak açıklanmasa da, kutsallar bu yargılama sürecine dahil olacaklardır.[p]

Gelecekteki yargının farkında olmak daima şimdiki zamanda tövbeye bir çağrıdır. Sadece tövbekârlar, yargı geldiği zaman hazır durumda olacaklardır.

j. Matta 12:36–37
k. Matta 12:33–35
l. Matta 7:21–23
m. 1.Korintliler 4:5
n. Matta 18:23–35; 25:34–46; Yakup 2:14–26
o. Matta 8:29; Yahuda 6
p. 1.Korintliler 6:3

- 93 -

CEHENNEM

KÖTÜLER SONSUZ SEFALETE GÖNDERİLECEK

Ölüm ve ölüler diyarı ateş gölüne atıldı.
İşte bu ateş gölü ikinci ölümdür.
Adı yaşam kitabına yazılmamış
olanlar ateş gölüne atıldı.

Vahiy 20:14–15

İnsan doğası hakkındaki aşırı iyimserliğe, Tanrı'ya ilişkin sığ anlayışa ve kişisel ahlâkın gerçekten önemli olup olmadığına dair şüpheciliğe sahip olan, diğer bir ifadeyle vicdani çürüme yaşayan modern Batı kültürünün duygulara hitap eden sekülerizmi, Hristiyanların cehennem gerçeğini ciddiye almasını zorlaştırmaktadır. Kutsal Yazılar'da cehenneme ilişkin vahiy, Tanrı'nın kutsallığı ile insanın ve Şeytan'ın günahlılığı konusunda çoğumuzun sahip olmadığı derin bir anlayış gerektirmektedir. Ne var ki, cehennem doktrini Yeni Antlaşma'da Hristiyan inancının bir temeli olarak karşımıza çıkar ve cehennemi, İsa ve elçilerin anladığı şekilde anlamaya çalışmamız gerekir.

Yeni Antlaşma, cehennemi[a] Son Yargı sonucunda[b] ebedi cezaya gönderilenlerin son ikametgâhı olarak tarif eder. Cehennem sonsuz ateş ve koyu karanlık,[c] ağlayış ve diş gıcırtısı,[d] mahvoluş,[e] ve işkence,[f] diğer bir ifadeyle tam bir sıkıntı ve sefalet yeri olarak görülür. Eğer bu kavramlar sanıldığı üzere birebir anlamları yerine simgesel anlam taşıyorsa (ateş ve karanlık ebedi bakımdan hariç tutulabilir), hayal gücümüzün ötesindeki gerçekliğin korkunçluk bakımından bu simgeleri aştığından emin olabiliriz. Cehennem hakkındaki Yeni Antlaşma öğretisi, dehşete düşmemize ve korkudan donup kalmamıza neden olur ve nasıl ki, cennet hayal edebileceğimizden çok daha güzelse, cehennemin de kavrayabileceğimizden çok daha berbat bir yer olduğuna bizi temin eder. Bunlar, şimdiden gerçekçi bir yaklaşımla yüzleşmemizi gerektiren ebediyetle ilgili konulardır.

Cehennem olgusu Tanrı'yla olumsuz bir ilişkiyle bağlantılı olup O'nun yokluğundan daha çok, gazap ve hoşnutsuzlukla nitelenen varlığını deneyim etmektir. Tanrı'nın öfkesiyle yakıp yok eden bir ateş olarak yüzleşmek,[g] O'na karşı koymanın ve nefret ettiği günahlara yapışmanın karşılığında adil yargısına hedef olmak ve değerli, hoş olan ne varsa bunların hepsinden yoksun kalmak cehennem deneyimini niteleyecektir.[h] Cehennem kavramı, imanlıların lütuf yoluyla ve tüm insanlığın şefkatli sağlayışlarıyla tanıdığı Tanrı'nın iyiliğiyle ilgili her unsurun reddedilmesiyle sistemli olarak biçimlenmiştir.[i] Yukarıda söylendiği gibi

---

a. İsa'nın söylediği biçimiyle *gehenna* (Grekçe: *γέεννα*, ateş yeri); Matta 5:22; 18:9
b. Matta 25:41–46; Vahiy 20:11–15
c. Yahuda 7,13
d. Matta 8:12; 13:42,50; 22:13; 24:51; 25:30
e. 2. Selanikliler 1:7–9; 2. Petrus 3:7; 1. Selanikliler 5:3
f. Vahiy 20:10; Luka 16:23
g. İbraniler 12:29
h. Romalılar 2:6,8–9,12
i. Elçilerin İşleri 14:16–17; Mezmur 104:10–30; Romalılar 2:4

gerçeklik kavramın kendisinden daha korkunç olacaktır; hiç kimse cehennemin ne kadar kötü olacağını hayal edemez.

Kutsal Yazılar cehennemi ebedi bir olgu olarak tanımlar.[j] Ölümden sonra "ikinci bir şans" verileceğine ya da bir aşamaya gelince tanrısızların yok edileceğine ilişkin söylentilerin Kutsal Yazılar'da karşılığı yoktur.

Kutsal Yazılar cehennemin kişilerce seçildiğini söyler; yani cehennemdekiler karanlığı ışıktan daha çok severek, Yaratıcıları'nı Rab olarak kabul etmeyerek, günaha düşkünlüğü kendini inkârın getirdiği doğruluğa tercih ederek ve (eğer Müjde'yi işittilerse) İsa'ya gelmek yerine O'nu reddederek kendi kendilerini mâhkum ettiklerini fark ederler.[k] Genel vahiy tüm insanlığı bu konuyla yüzleştirir ve bu açıdan bakıldığında cehennem, insanların seçimine Tanrı'nın gösterdiği saygı olarak görünür. Herkes fiilen seçtiği neyse ona kavuşmaktadır; ya Tanrı'ya tapınarak sonsuza dek O'nunla birlikte olmaya ya da kendilerine taparak sonsuza dek Tanrı'dan uzak kalmaya. Cehennemdekiler, sadece yaptıkları şeyler yüzünden cehennemi hak ettiklerini değil, aynı zamanda bunu kendi istekleriyle seçtiklerini bileceklerdir.

Cehennem hakkındaki Kutsal Kitap öğretisinin amacı, Mesih'in bizi cehennemden kurtaran lütfunu takdir etmemizi, minnetle benimsememizi ve akılcı davranarak tercih etmemizi sağlamaktır.[l] Tanrı'nın Kutsal Yazılar'da cehennem hakkında gayet açık konuşması insanlığa gösterdiği gerçek bir merhamettir. Artık uyarılmadığımızı söyleyemeyiz.

j. Yahuda 13; Vahiy 20:10
k. Yuhanna 3:18–21; Romalılar 1:18,24,26,28,32; 2:8; 2. Selanikliler 2:9–11
l. Matta 5:29–30; 13:48–50

- 94 -

CENNET

TANRI KENDİ HALKINI SONSUZ SEVİNCE ALACAK

Yüreğiniz sıkılmasın. Tanrı'ya iman edin,
bana da iman edin. Babam'ın evinde kalacak
çok yer var. Öyle olmasa size söylerdim.
Çünkü size yer hazırlamaya gidiyorum.
Gider ve size yer hazırlarsam, siz de
benim bulunduğum yerde olasınız diye
yine gelip sizi yanıma alacağım.

Yuhanna 14:1–3

Hem İbranicede hem de Grekçede "gök" anlamına gelen *cennet*, Tanrı'nın evinin[a] ve tahtının bulunduğu;[b] yücelmiş Mesih'in geri döndüğü,[c] kilise savaşçıları ile kilisenin zaferlilerinin tapınmak için bir araya geldiği[d] ve Mesih'in halkının bir gün Kurtarıcıları ile sonsuza dek birlikte olacakları yeri[e] ifade eden Kutsal Kitap kavramıdır. Bir huzur diyarı,[f] bir kent,[g] bir ülke[h] olarak resmedilir. Gelecekte bir noktada, Mesih'in yargı için döneceği zamanda yeniden kurulmuş evren biçimini alacaktır.[i]

Sözcük yanıltıcı olabilse de, cenneti bir yer olarak düşünmek yanlış değildir. Cennet, Kutsal Kitap'ta yaratılmış olan tüm uzaya dokunan ve içine işleyen mekânsal bir gerçeklik gibi görünür. Pavlus, Efesliler Mektubu'nda Mesih'in cennette Baba'nın sağında taht üzerinde oturduğunu[j] ve Hristiyanların Mesih'te ruhsal bereketlere ve diriliş yaşamına sahip olduğunu söyler.[k] Efesliler 1:3,20; 2:6; 3:10; ve Efesliler 6:12 ayetlerinde geçen "göksel yerler" ifadesi "cennet" yerine kullanılan edebi bir değişkendir. Pavlus ayrıca "üçüncü gök" ya da "cennette" geçirdiği bir deneyimden üstü kapalı bahseder.[l] Hiç şüphesiz, Tanrı'nın tahtının bulunduğu cennet, kötülüğün ruhsal güçlerince mesken tutulan göksel yerlerden ayrı tutulmalıdır.[m] Cennet yaşamına uyumlu bir diriliş bedeni bizi beklemektedir[n] ve o bedende Baba'yı ve Oğul'u göreceğiz.[o] Ancak şimdiki bedenlerimiz içindeyken cennetle ilgili gerçekler bizim için görünmez ve algılanmaz haldedir ve bunları sadece imanla biliyoruz.[p] Yine

a. Mezmur 33:13–14; Matta 6:9
b. Mezmur 2:4
c. Elçilerin İşleri 1:11
d. İbraniler 12:22–25
e. Yuhanna 17:5,24; 1. Selanikliler 4:16–17
f. Yuhanna 14:2
g. İbraniler 11:10
h. İbraniler 11:15
i. 2. Petrus 3:13; Vahiy 21:1
j. Efesliler 1:20
k. Efesliler 1:3; 2:6
l. 2. Korintliler 12:2,4
m. Efesliler 6:12
n. 2. Korintliler 5:1–8
o. Matta 5:8; 1. Yuhanna 3:2
p. 2. Korintliler 4:18; 5:7

de cennetin ve sakinlerinin, Baba'nın, Oğul'un, Ruh'un, kutsal meleklerin ve cinlerin bize yakınlığı asla unutulmamalıdır: çünkü bu gerçek bir ruhsal olgudur.

Kutsal Yazılar cennet yaşamı hakkındaki düşüncemizi biçimlendirmek için bize aşağıdaki yollardan öğretir: ⓐ şimdi Baba, Oğul ve Kutsal Ruh'la, diğer Hristiyanlarla ve yaratılmış şeylerle aramızdaki kusursuz olmayan ilişkiden tüm kısıtlamalardan, düş kırıklıklarından ve başarısızlıktan kurtulmuş kusursuz bir ilişki düşüncesine geçiş yapar; ⓑ Tanrı için sürdürülen yaşamla ilgili düşüncemizden yeryüzünde deneyim ettiğimiz acıların, kötülüklerin, çatışmaların ve sıkıntıların her türlüsünü temizler; ve ⓒ bildiğimiz her mükemmel kavramı ve Tanrı vergisi zevkleri dahil etmek suretiyle o mutlu geleceğe ilişkin hayallerimizi zenginleştirir. Vahiy 7:13–17 ve Vahiy 21:1—22:5'de cennet yaşamına ilişkin verilen görümler, cenneti kavramamız için bu yolların üçünden de yararlanır.

Kutsal Yazılar'a göre, cennet yaşamının kurtulmuş olanlara vereceği sonsuz sevinç şunlardan kaynaklanacaktır: ⓐ İsa Mesih'in yüzünde Tanrı'yı görecekler;[q] ⓑ Mesih onlara hizmet ettikçe sevgisini sürekli deneyim edecekler;[r] ⓒ sevdikleriyle ve kurtulmuş olanların oluşturduğu tüm beden ile paydaşlık edecekler; ⓓ Tanrı'nın onlar için ayırdığı yetenekler ve güçler büyümeye, olgunlaşmaya, zenginleşmeye ve çoğalmaya devam edecek. Kurtulmuş olanlar, bütün bunları arzular ve bunlar olmadan mutlulukları tamamlanamaz. Ancak cennette tatmin olmamış hiçbir arzu kalmayacaktır.

Cennette farklı derecelerde bereketler ve ödüller olacaktır. Herkes alabilecekleri ölçüde bereketlenecektir, ama tıpkı bu dünyada olduğu gibi kapasiteler değişim gösterecektir. Ödüllerle ilgili olarak[s] iki unsur iyice anlaşılmalıdır. İlk olarak, Tanrı işlerimizi ödüllendirdiğinde, kendi verdiği armağanları taçlandırmaktadır, zira bu işler O'nun lütfu sayesinde gerçekleşmiştir. İkinci olarak, her durumda verilen ödülün özünde Hristiyanların en çok arzuladığı şey olacaktır; yani taç, kaftan ve şölen gibi tüm Kutsal Kitap imgelerinin işaret ettiği gerçek ödül Kurtarıcı ile daha derin bir sevgi ilişkisi kurmaktır. Ödül, uzun bir beraberliğin ardından evlilik yoluyla sevgi ilişkisini zenginleştiren bir ilişkiye benzer.

Böylece cennetteki yüce yaşam, Tanrı'yı Mesih'te ve Mesih aracılığıyla görmenin, Baba ve Oğul tarafından sevilmenin, dinlenmenin[t] ve çalışmanın,[u] tapınmanın ve yüceltmenin[v] Kuzu ve kutsallarla paydaşlık yapmanın[w] bir birleşimidir.

Asla sonu gelmeyecektir.[x] Sonsuz oluşu görkeminin bir parçasıdır; denilebilir ki, sonsuzluğu yüceliğinin yüceliğidir.

Yeryüzündeki yürekler sevindiklerinde derler ki, "Asla sona ermesin." Ama istisnasız her zaman sona erer. Cennettekilerin yürekleri ise der ki, "Sonsuza dek sürsün." Ve sürecektir. Bundan daha müthiş bir haber yoktur.

---

q. Vahiy 22:4
r. Vahiy 7:17
s. şimdiki sorumsuzlukların gelecekte kalıcı kayıplar doğurabileceği bir alan: 1.Korintliler 3:10–15
t. Vahiy 14:13
u. Vahiy 7:15
v. Vahiy 7:9–10; 19:1–5
w. Vahiy 19:6–9
x. Vahiy 22:5